

Opština Klokot

URBANISTIČKI RAZVOJNI PLAN KLOKOTA

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Cooperation Office Kosovo

HELVETAS
Swiss Intercooperation

KOSOVO

Dokument pripremili:

Opština Klokot, Direkcija za Urbanizam, Planiranje i Okolinu u saradnji sa ostalim opštinskim direkcijama i sektorima.

Financiran:

HELVETAS Swiss Intercooperation

Stručna podrška:

Institut "INSI" u Prištini, i drugih eksperata Klokot opštine, jun 2012.

Sadržaj

1	ROFIL PROSTORNOG RAZVOJA I ANALIZA STANJA	16
1.1	SADRŽAJNE INFORMACIJE O GEOGRAFSKOJ, FIZIČKOJ, PROSTORNOJ I SOCIO-EKONOMSKOJ SITUACIJI U URBANU ZONU KLOKOTA	16
1.1.1	Istorijat Klokota	16
1.1.2	Okolina i korišćenje zemljišta	21
1.1.3	DEMOGRAFIJA I SOCIJALNI RAZVOJ	35
1.1.4	Ekonomski razvoj	41
1.1.5	Infrastruktura	42
1.1.6	Hidro infrastruktura:	49
1.2	POLOŽAJ, ZNAČAJ I SPECIFIČNA PITANJA ZA TERITORIJU URBANE ZONE U OPŠTINU I OPŠTINE KLOKOTA U KONTEKSTU PPK (PROSTORNOG PLANA KOSOVA)	50
1.3	OBUHVAATANJE KLJUČNIH INFORMACIJA SEKTORSKIH IZVEŠTAJA I STRATEGIJA NA RASPOLAGANJU	57
1.4	KLJUČNA PITANJA U ŠIREM PROSTORNOM KONTEKSTU KOJA UKLJUČUJU UPUTSTVA O PLANIRANJU I OBAVEZE KOJE PROISTIČU IZ PROSTORNIH DOKUMENATA I PLANOVA SA ŠIRE REGIJE A KOJE DOTIČU URBANU ZONU I OPŠTINA KLOKOTA	61
1.4.1	Stanovanje:	61
1.4.2	Konzervacija i razvoj nasleđa-zaštita postojećih vrednosti	66
1.5	ANALIZA KOJA POKAZUJE PREDNOSTI, NEDOSTATKE, MOGUĆNOSTI I PRETNJE	68
1.5.1	PROCENA STANJA ZA URBANO NASLJE KLOKOT	68
1.5.2	TEMATSKO OBLASTI: DEMOGRAFIJA I SOCIJALNA PITANJA	69
1.3	ANALIZA POVEZANOSTI IZMEĐU PITANJA, POLITIKA I PROGRAMA	82
1.4	PROCENA INVESTICIJSKIH KAPACITETA U KLOKOTA	87
2	VIZIJA, PRINCIPI I CILJEVI	90
2.1	VIZIJA ZA BUDUĆNOST URBANE ZONE	90
2.1.1	Opšta načela za razvoj-zaštitu	92
2.2	CILJEVI RAZVOJA URBANE ZONE	94
2.2.1	Dugoročni razvojni ciljevi	94
2.2.2	Osnovni pravci razvoja urbane zone	96
2.3	STRATEŠKI PRIORITETI	97
2.3.1	Demografija i socijalna pitanja	97
2.3.2	Ekonomski razvoj	97
2.3.3	Infrastruktura	98
3	OKVIR PROSTORNOG RAZVOJA URBANE ZONE	99
3.1	GLAVNI KONCEPTI PROSTORNOG RAZVOJA	99
3.2	STRUKTURA I PROSTORNE LOKACIJE ZA EKONOMSKI RAZVOJ URBANE ZONE KLOKOTA	101
3.2.1	Ekonomski razvoj:	101
3.2.2	Infrastruktura-Urbane Zona transport, komunikacije	106
3.2.3	Infrastruktura za uređivanje režima voda	117
3.2.4	Demografija i socijalna pitanja	117
3.2.5	Korišćenje zemljišta – namena površina	129
3.3	STRATEŠKI PROJEKTI OBELEŽAVANJE	139
3.3.1	Procena socioekonomskog uticaja na okolinu predloženog okvira	139
3.3.2	Uticaj glavnih koncepata na zaposjedanje zemljišta	140
3.3.3	Uticaj glavnih koncepata u socijalnom aspektu	140
3.3.4	Oblast ekonomskog razvoja	141

4	STRATEGIJA I AKTIVNOSTI ZA SPROVOĐENJE.....	146
4.1	STRATEGIJE I POSEBNE AKTIVNOSTI ZA IMPLEMENTACIJU.....	146
4.2	ORK-APREMA TEMATSKIM OBLASTIMA.....	146
4.2.1	<i>Tematska Oblast - Ekonomskog Razvoja:.....</i>	146
4.2.2	<i>Tematska oblast - Strategije i aktivnosti za tehničku infrastrukturu.....</i>	151
4.2.3	<i>Tematska oblast - Strategije i aktivnosti za socijalnu infrastrukturu.....</i>	155
4.2.4	<i>Tematska oblast - korišćenje zemljišta.....</i>	159
4.3	PROCENE STRATEGIJA PO OSNOVU KRITERIJUMA UTVRĐENIH NAČE-LIMA (VIDI ČL.2/2.2), POLITIKAMA I ZAKONIMA.....	164
4.3.1	<i>Procena strategija za sprovođenje iz oblasti ekonomskog razvoja.....</i>	164
4.3.2	<i>Procena strategije za sprovođenje iz oblasti demografije i socijalnih pitanja.....</i>	165
4.3.3	<i>Procena strategije za sprovođenje iz oblasti infrastrukture.....</i>	166
4.3.4	<i>Procena strategija za sprovođenje iz oblasti korišćenja zemljišta i okoline.....</i>	168
4.4	ROKOVI, FINANSIJSKE IMPLIKACIJE, INSTITUCIONALNI OKVIRI.....	169
5	ODREDBE ZA SPROVOĐENJE	193
5.1	UPUTSTVA O PITANJIMA TUMAČENJA OPŠTINSKOG RAZVOJNOG PLANA TOKOM IZRADE REGULATIVNIH I DRUGIH PLANOVA	193
5.2	USLOVI UTVRĐENI OD LOKALNIH VLASTI O ZNAČAJNIM PITANJIMA ZA RAZVOJ I KORIŠĆENJE ZEMLJIŠTA U URBANE ZONA.....	194
5.2.1	<i>Uslovi za utvrđivanje namene površina na teritoriji Urbane zone.....</i>	194
5.2.2	<i>Uslovi za uređivanje površina.....</i>	195
5.2.3	<i>Uslovi razmeštaja privrednih delatnosti.....</i>	196
5.2.4	<i>Uslovi za razmeštaj javnih delatnosti.....</i>	197
5.2.5	<i>Uslovi za postavljanje koridora ili trasa komunikativnih površina i drugih sistema infrastrukture.....</i>	198
5.3	MERE ZA ZAŠTITU PEJZAŽA, PRIRODNIH VREDNOSTI I KULTURNO-ISTORIJSKIH CELINA	199
5.4	NAČIN TRETIRANJA ODPADAKA	200
5.5	MERE ZA SPREČAVANJE ŠTETNIH UTICAJA PO OKOLINU	201
5.5.1	<i>Zaštita vode</i>	202
5.5.2	<i>Zaštita od buke</i>	203
5.5.3	<i>Zaštita vazduha.....</i>	203
5.5.4	<i>MERE ZA SPREČAVANJE NEGATIVNOG SOCIJALNOG UTICAJA</i>	204
5.6	MERE ZA SPROVOĐENJE PLANA	205
5.6.1	<i>Obaveze izrade plana:</i>	205
5.6.2	<i>Primena razvojnih i ostalih mera:</i>	205
5.6.3	<i>Rekonstrukcija objekata čija je namena u suprotnosti sa planiranom namenom:.....</i>	205
5.6.4	<i>Odredbe o saradnji:</i>	206
5.6.5	<i>Odredbe o hronološkom redu ili etapama implementacije:</i>	207
5.7	ELEMENTI I UPUTSTVA ZA ISTRAŽIVANJA	208
5.8	ZAVRŠNE ODREDBE	209
5.8.1	<i>Stupanje na snagu:</i>	209
5.8.2	<i>Validnost / važnost:</i>	209
5.8.3	<i>Procena:.....</i>	209

PREDGOVOR

Smatrajući Razvojni Urban Plan kao dokument za uređivanje, korišćenje i razvoj urbanističkog prostora, u 2012god. doneli smo odluku o izradi ovog plana, i započeli proces njegove izrade. Ova odluka zasnivala se na dva glavna razloga: potreba za planirano tretiranje (zaštitu i razvoj) naseljeKlokot i uspostavljanje osnova održivog i dugoročnog razvoja u funkciji i zaustavljanja ilegalnih razvoja. Drugi razlog za pripremanje ovog dokumenta zasniva se na zakonskim

obavezama koje smo imali kao opština još od usvajanja Zakona o prostornom planu u 2003god. možemo nabrajati na desetine drugih razloga kao što su: Potreba za praćenje tokova i standarda u ovoj oblasti i u stvaranju planirane strukture koja će obezbediti efikasnost i kvalitet sadašnjim generacijama bez ugrožavanja generacija koje će doći. Ja sam ubedjen da će ostvarivanje vizije i strateških ciljeva koji su definisani u ovom dokumentu doprineti u mnogim aspektima od kojih bi izdvojio tri aspekta:

- Socijalni aspekt
- Ekonomski aspekt i
- Aspekt okoline.

Mogu slobodno potvrditi da proces izrade Razvojnog Urban Plana nije bio lak. Međutim nadam se da će njegovo sprovođenje ostvariti u drugim okolnostima i da ćemo svi mi zajedno imati privilegiju ali i odgovornost za što striktnije sprovođenje plana koje će biti putokaz u fazi stalnog i razvoja i poboljšanja kvaliteta i ostvarivanja evropskih standarda.

Nakon mnogih analiza i studija svi se slažemo da će nivo i ritam ekonomskog i socijalnog razvoja naše Urbane naselje biti zasnovan na ovom planu i zavisi od nivoa akumuliranog i pokazanog znanja od naših eksperata u opštini i od drugih koji su pomogli u ovom procesu.

Kroz sve obuhvatan i transparentan proces tokom izradeurbanističkog razvojnog plana, ostvarili smo širok konsensus. Takav pristup učinio je da u planu budu obuhvaćeni interesi i specifičnosti svih grupa društva u naselji,što je dobra osnova da i u procesu sprovođenja bude šire podrške od svih interesnih strana. Naselje je pozdravila angažovanje svih aktera koji su učestvovali u ovom procesu i koji su njihovim primedbama, sugestijama i predlozima obogatili Draft urbanističkog razvojnog plana koga su prvobitno pripremili stručnjaci.

Ovom prilikom želim da izrazim moje priznanje i zahvalnost opštinskim radnim grupama, savetu eksperata, predstavnicima civilnog društva, privatnom sektoru, rukovodstvu svih političkih partija kao i svima onima koji su učestvovali u pripremanju ovog značajnog dokumenta.

Posebno priznanje svim medijima koji su stvorili prostor za predstavljanje ovog strateškog dokumenta pred građanima.

Opština i naselje Klokot očekuje od institucije, donatori, partneri i prijatelji opštine i naselja će biti u stanje da pomognu u sprovođenju ovog dokumenta kako bi smo zajednički otvorili nove perspektive za održiv razvoj Klokot.

Našim zajedničkim radom u sprovođenje ovog plana doprinećemo da naši građani žive dostojano.

Duboko verujem da zajedno možemo obezbediti energije i izvore za sprovođenje ovog Plana.

TABELA SKRAČENICA:

KAP	Kosovska agencija za privatizaciju
AKK	Asocijacija Kosovskih opština
SB	Svetska banka
EU	Evropska unija
BDP (GDP) Product)	Bruto domaći proizvod (Gross Domestic Product)
KBK	Konsolidovani budžet Kosova
SZK	Statistički zavod Kosova
MMF (IMF)	Medjunarodni monetarni fond
GND	Nacionalni dohodak na raspolaganje
SOK	Skupština opština Klokot
MSP	Ministarstvo sredine i prostornog planiranja
IPP	Institut za prostorno planiranje
LER	Lokalni ekonomski razvoj
MSP	Mala i srednja preduzeća
MSPT	Ministarstvo saobraćaja i posttelekomunikacija
SZO	Svetska zdravstvena organizacija
NVO	Nevladine organizacije
OEBS	Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju
ORP	Opštinski razvojni plan
URP	Urbanistički razvojni plan
UNDP	United nation Development program

	Program Ujedinjenih Nacija za razvoj
UNHCR	United Nations High Commissioner for refugees Visoki komesarjat Ujedinjenih Nacija za izbeglice
IKS	Indeks krajnjeg siromaštva
ILJR	Indeks ljudskog razvoja
MSP	Mala i srednja preduzeća
SZO	Svetska zdravstvena organizacija
NVO / NGO	Nevladine organizacije
ILJR	Izveštaj ljudskog razvoja
KLZ	Kancelarija za lokalne zajednice
NN	Neformalna naselja
KIZP	Kosovski institut za zaštitu prirode
RCKN	Regionalni centri kulturnog nasledja

INDEKS DEFINICIJA:

“Prostorni plan”	Znači plan za uređivanje, korišćenje i razvoj prostora kao što je: Teritorija opštine, posebne zone i teritorija Kosova. Prostorni plan je prostorni plan Kosova, prostorni planovi za posebne zone i razvojni plan opštine. Ovaj plan opisuje vremenske rokove i obuhvata realne projekcije i investicije.
“Urbani razvojni plan”	Znači plan utvrdjen u članu 14. Zakona o planiranju.
“Naseljeno mesto”	Znači zona urbanog karaktera, poljoprivredno zemljište, grad i drugo naseljeno mesto koje je Skupština opština proglasila sa karakterom stanovanja.
“Neformalno naseljeno mesto“	su naseljena mesta koja ne omogućavaju stanovnicima da uživaju njihova prava na prikladan standard života, naročito na prikladno stanovanje. Kao takva, neformalna naseljena mesta mogu imati sledeće karakteristike: neformalno posredovanje svojine neadekvatan pristup ili lišenje elementarnih usluga, neadekvatno učešće ili neučešće u upravljanju i visoka ugroženost.
“Grad“	Znači naseljeno mesto koje je Skupština opština, uzimajući kao osnovu nivo izgradnje, delatnosti i druge karakteristike urbanog karaktera utvrdila kao takvo;
“Regulativni urbani plan”	Je plan koji određuje uslove za uređivanje prostora kao i pravila lokacije objekata i urbane zemljišne parcele. Plan koji će definisati građevinske zone i obuhvatiti linije poredjivanja,

linije izgradnje, tehničke urbanističke norme i druge uslove u vezi sa lokacijom objekata i drugih građevina na urbanim zemljišnim parcelama.

“Korišćenje zemljišta“

Znači postojeću ili predloženu namenu u koju se katastarska parcela zemljišta koristi;

“Urbana zona”

Je zemljište sa utvrdjenim granicama unutar kojih je planirana urbanistička izgradnja.

“Selo”

Je naseljeno mesto u koje se stanovništvo uglavnom pavi pojooprivrednom delatnošću.

“Poljooprivredno zemljište“

Je zemljište namenjeno za gajenje poljooprivrednih kultura;

“Infrastrukturni plan ”

Znači plansko prikazivanje instalacija i postojećih i planiranih podzemnih i nadzemnih objekata iz oblasti transporta, električnih instalacija, gasovoda, naftovoda vodovoda i sistema upotrebljenih voda, telekomunikacija i drugih instalacija;

“Građevinsko zemljište“

Je zemljište na kojem su izgrađeni objekti u skladu sa regulativnim planom, odnosno reurbanističkim planom ili u skladu sa drugim aktom donetog na osnovu ovog zakona je predviđeno za izgradnju objekata;

“Zaštićena površina“

Znaće površine zaštićenih prirodnih i prostornih vrednosti kao i pojooprivrdne površine nepokretno, kulturno i arheološko nasleđe;

“Zaštićena zona”

Je deo prostora koji se određuje u cilju očuvanja prirodnih kulturno-istorijskih i arheoloških vrednosti, zaštite od zagađivanja

životne sredine ili obezbedjenja prostornih uslova za neometano vršenje delatnosti i bezbednost stanovnika i prostora u okruženju;

“Uslovi izgradnje”

Su uslovi koji urbrđujuu vrstu, veličinu, način izgradnje, bezbednosne uslove i svaki drugi uslov za izgradnju objekata;

Procena investicionih kapaciteta

Je analiza koja upisuje sve kapacitete za buduće investicije, uključujući sve aspekte i mogućnosti investiranja počev od postojećih prirodnih resursa, ljudskih resursa, domaćeg budžeta, privatnog sektora, međunarodnih finansijskih organizacija;

SWOT Analiza

Analiza prednosti, slabosti, mogućnosti i pretnji (PSMP) pomaže da pojavljena (identifikovana pitanja) klasifikuju u jednoj od četiri ovih grupa i lakše se upravljaju u procesu planiranja;

Analiza povezivanja

Analiza preko koje se traže moguće veze između dva pitanja iz politike i programa za temu koja je u toku rasprave;

GIS / GSI

Geografski sistem informacija;

Radne grupe

Su grupe koje su formirane na inicijativu opštine i koje se sastoje od broja eksperata iz javnih direkcija i kompanija, koje terba da rade u razvoju glavnih elemenata ORP-a;

Vizija

Deklaracija o željenoj budućnosti na osnovu postojećeg stanja;

Strateško planiranje	Planiranje usmereno na rešavanju glavnih problema, planiranje koncentrisano na određen broj pitanja, promoviše proaktivni proces u vezi sa zbivanjima;
Koncepti	Način razmišljanja da bi se došlo do željenog stanja. Idejni koncept pomaže u traženju rešenja problema. Koncepti mogu biti teme ili prisvojene fraze koje mogu obezbediti fokusiranje istraživanja;
Akcioni plan	Tok aktivnosti koje opisuje delovanja, odgovornodelovanja, očekivane rezultate, vremenske, organizativne i finansijske implikacije;
Urbani porast	Razni aspekti povećanja jedinice naseljenog mesta – grada, teritorijalni/fizički, socio/demografski, ekonomski aspekt;
Održiv urbanistički razvoj	Socijalni, ekonomski i prostorni razvoj jedne urbane naselje koja korišćenje resursa smatra blagom koje treba koristiti za sadašnje generacije bez ugrožavanja (očuvajući i za) buduće generacije;
Policentrični razvoj	opštinski Razvoj koji se sastoji u razvoju više od jednog snažnog centra na jednoj teritoriji određene opštine i insistira na ravnopravno/komplementarno raspoređivanje osnovnih razvojnih funkcija;

Zelene zone -pojasi

Zone koje imaju rigoroznu kontrolu razvoj. Cilj zelenih pojasa je da kontroliše neograničeno širenje građevinskih zona da ometa priključenje susednih zgradova, da ometa ugrožavanje pejzaža, da očuvaju sredinu i specifičan karakter istorijskih gradova i da pomažu urbano regenerisanje podstičajući ponovno korišćenje napuštene zemlje i drugih vrsta zemlje;

Posebna zaštićena zona

Je zona utvrđena na karti ili sa odredjenom zonom koja okružuje neki monumenat zgradu, grupu zgrada, celinu, selo ili istorijski centar grada koji se zaštititi od svakog razvoja ili aktivnosti koji mogu štetiti njegovom istorijskom kulturnom arhitekturnom ili arheološkom kontekstu, prirodnoj sredini ili esettskom vizualnom kadru;

UVOD

Izradi Razvojnog Plana Urbane zoneKlokota do 2017 godine pristupilo se na osnovu Odluke Skupštine o izradi prostornog plana Urbane zoneKlokota br._____ od _____2011 godine .

Sadržaj i osnovna rešenja ovog Plana utvrđeni su u skladu sa odredbama

Zakona o planiranju i izgradnji br._____,

Zakona o Prostornom planu Kosova br._____.

Zakonski okvir za izradu ovog Plana predstavljaju takođe

Zakon o zaštiti životne sredine br._____,

Zakon o kulturnim dobrima, obnovi i zaštiti kulturno-istorijskog nasleđa i podsticanju razvoja Urbane zoneKlokot br._____,

Kao i drugi propisi iz oblasti saobraćaja, poljoprivrede, šumarstva, vodoprivrede, ...

Prvu fazu izrade planskog dokumenta, u skladu sa Zakonom, predstavlja Strategija razvoja opštine Klokot izrađena u saradnji sa UNDP-MDA za period do 2012 godine i

Skupštinske Odluke br._____ od _____.

Ovi dokumenti predstavljaju polaznu osnovu za izradu Razvojnog Plana Urbane ZoneKlokota.

Za iznalaženje optimalnih planskih rešenja takođe je korišćena relevantna informaciona, studijska i tehnička dokumentacija, građevinski propisi za ruralne sredine i druga dokumentacija koja se odnosi na ovo područje.

OBAVEZE, USLOVI I SMERNICE IZ PLANSKIH DOKUMENATA VIŠEG REDA

Osnovni planski dokumenti višeg reda čija se rešenja razrađuju ovim Planom su Prostorni plan Kosova , opštinski razvojni plan Vitine i Klokota .

U oblasti razvoja **stanovništva** osnovni cilj je opstanak i upšljavanje svih a posebno mladih ljudi na ovim prostorima, njegovo intenzivno obnavljanje, putem kombinovanih i usklađenih mera demografske politike , politike urbanog razvoja.

U oblasti **zaštite prirodnih dobara** utvrđuju se zaštita posebnih prirodnih vrednosti. Urbane naselje, Opštinski i regionalni prioritet na ovom području imaju, zaštita vodenih

tokova , kao i vodeni tok reke „Binačka Morava,, koja protiče kroz Klokot u dužini od nekoliko km,i intenzivna zaštita područja sa autoktonim zelenilom.

U okviru **razvoja turizma** i izgradnji turističkog prostora , Urbana zona se snažno fokusira na oživljavanju zdravstveno-rekreativnim ali moguće je i seoskog turizma, u okviru kojeg su predviđene zdravstvene,izletničke, ekološko-rekreativne, kulturno-obrazovne i druge turističke aktivnosti. U oblasti **poljoprivrede** područje opštine i Urbano naselje Klokot pripada žitnom,stočarsko-voćarsko rejonu, u kom je prioritet povećanje površina pod voćnjacima, kao i plasteničkoj proizvodnji ranog povrća . Razvojni Plan Urbane zone Klokot u koncepciji razvoja **putne i saobraćajne infrastrukture**, planira rekonstrukciju kapaciteta drumskog saobraćaja i njegovo prilagođavanje savremenim prevoznim tehnologijama.

Planira se rekonstrukcija puteva koja povezuju seoske sredine u Urbanu Zonu , kao i otvaranje novih putnih pravaca u smislu povezivanja sa drugim magistralnim pravcima i susednim naseljima,opštinama i u regionu.

U snabdevanju naselja **vodom**, prioritetno i maksimalno biće korišćena lokalna izvorišta podzemnihi površinskih voda .Dugoročne potrebe za vodosnabdevanje zasnivaće se na izgradnji integralnih vodoprivrednih sistema, sa posebnim osloncem na velika izvorišta podzemnih voda i višenamenske akumulacije.Voda za tehnološke potrebe biće zahvatana, po pravilu iz vodotokova-reke. Odbrana od poplava stvaraće se pasivnom odbranom kroz realizaciju i izgradnju linijskih zaštitnih pojaseva duž tokova, i planskom kontrolom izgradnje u ugroženim zonama.

Uslovi i smernice koje se odnose na razvoj **energetske infrastrukture** na osnovu PP Kosova odnosi se na :

- racionalno korišćenje i štednju neobnovljivih resursa,
- štednju proizvedene energije i stimulisanje primene novih tehnologija proizvodnje energije, naročito onih koje doprinose racionalnom korišćenju,
- štednji energije i zaštiti životne sredine.

Razvoj i unapređenje telekomunikacionog sistema realizovaće se u skladu sa prostornim planom Kosova.Radi efikasnijeg i bržeg razvoja pristupiće se demonopolizaciji telekomunikacionog sistema, izgradnji novih kapaciteta, kao što su optički kablovi, gde god je to moguće, i ekonomski opravdano i u interesu Urbane zone , a posebno kod izgradnje magistralne kablovske distributivne mreže.

U pogledu pružanja prostora za potrebe telekomunikacionog sistema potrebno je osigurati prostor za telekomunikacione kablove duž novih i postojećih puteva, a posebno onih koji se poklapaju sa magistralnom mrežom.

1 PROFIL PROSTORNOG RAZVOJA I ANALIZA STANJA

Ovo je informativni deo plana, koji opisuje postojeće stanje u urbane zone i treba da sadrži:

1.1 SADRŽAJNE INFORMACIJE O GEOGRAFSKOJ, FIZIČKOJ, PROSTORNOJ I SOCIO-EKONOMSKOJ SITUACIJI U URBANU ZONU KLOKOTA

1.1.1 Istorijat Klokota

KLOKOT

Nalazi se oko šest kilometara severno od Vitine, i u centralnom delu Gornje Morave. Klokot je mesto na podmorskoj visini, od 479 metara. Poveršina: 580 ha.

Klokot je staro naselje, u varnici tarasi blizu reke. Ovaj lokalitet, pripada u prvoj fazi, starih vremenima. Ovo je dokazano arhivskim dokumentima da, Klokot kao lokalitet bio je prije naše ere, pa onda u vreme Dardanije, u vreme rimo-katoličkoj carstvo i drugih. Emil Kreškov, kaže: "Nema sumnje da postoji snažan zastup autoktoniteta ove lokalcije i stanovništava, u kojoj etnografske karakteristickoj elemenit vegjeni su: mahrama, veliki medaloni, gjerdani, i tako dale. Može se pretpostavljati da je verovatno postajao kao centar muncipacije Civitas, sa terminatskoj resursi kjo su bili prepoznatliivi, u antickoj vremenima.

Ova stara naselje, poznato je po ime "Urban –Verban", blizu puta Klokot – Terpeza, gde su nadjene temeleske zgrade, pa su nadjeni vodovski cevovi itd. U štampanim dokumentima, na nacertom kinez Lazara, godine 13 81, koje prepisuje manastir Ravanice, pomenjuje po istoj ime (3). Na kadastarsokoj registar vilajet Vellk, godine 1455 spomenjuje sa istom ime, i sa 47 kuća, 10 jedokrevetom, i 1 udavicu (4). Na sandjackom defteru Vučiterne, godine 1566-74, ovaj lokalitet spomenjuje se sa 42 kućama, 12 jednokrevetom. I u jednom austrisjke karte, godine 1689, registrovan sa istom ime.

Kod banje, ima jedno mesto koji se zove "Trollishte", gde je bio staro nasile. Ovo nasile, medju vreme je srušen tako da, nema veze sa današnjem naselje Klokot. Naselje Klokot, stvoren je od porodice Karaxhiča, u godine 1770 (6), tako da spominje kao nasleje na registar manastirskoj Deviča, godine 1772.

Zemlište ovo nasile, bio je pod vlasništvom beglerima otomanskoj carstvo, tako da zna se da je bio pod vlasništvom porodice Gjinolli, iz Gnjilane. Kao "čipčij", ova porodica doveo je na ovaj lokalitet serpske stanovništve i nekoliko cigana, po ortodokskoj veri. Kad je Kosovo okupiran od strane Srbije u 1912, svojstvo beglerima i agalarima uduzeto od strane serpskoj vlasti, i pronesene serbima koji su bili kao cipcije. Albanske stanovništve, koji je zhivela u ovo vreme na ovom lokalitetu, priselene je korak po korak pod pritisake strane srpskoj valsit, uglavnom u Turskoj ali i u drugim mestima.

U ovome lokalitetu, posle iselavanja albanaca od okoline nishkog sanxhaka, godine 1877/78, postavljen je albanska proidica Vlasi, koja živeo do 1920, a zatim onda prilazio u selu Ciflak (7) . Sa ovom ime, bio je registrovan u "salame" Kosovski vilajet, godine 1893 (1311- hixhra/ arapskih kalendar), godine 1896 (1314 –hixhra...), i godine 1900 (1318 – hixhra...). U ovom lokalitet, od shesdesetog kodine (XX veka), boceli da se smeštaju nekoliko albanske porodice, uglavnom na stambene zgrade.

Statističke evidencija: U godine 1898, nasile Klokot imao je 40 kuća, godine 1903 - 42 porodice srpskoj nacionalnosti (8). Bazirajući na statističkoj podaci, u godine 1911, bili su 43 srpske kuća, godine 1913 – bili su 397 stanovnika, pa onda u godine 1918 – bili su 29 kuća, godine 1927 - 63 kuća (36 serpske nacionalnosti, 18 kuća ortodokskog ciga. U godine 1945, bili su 807 stanovnika: 597 serba, 210 drugih. U godine 1948, Klokot je imao 103 kuća sa 714 stanovnika. U godine 1953, bili su 118 kuća sa 783 stanovnika, pa je u godinu 1956, bili su 118 porodica sa 870 stanovnika (446 mushkarca, i 424 ženske). U godine 1961, Klokot je ima 128 kuća sa 940 stanovnika (12 albanaca, 927 serba, i 1 cernagorac). U godine 1971, Klokot je imao 168 kuća sa 1117 stanovnika (3 albanaca, 1104 serba, 10 drugih), godine 1981, bili su 221 kuća sa 1056 stanovnika (15 albanaca, 1020 serba, 2 cernagoraca, 2 myslimana, i 17 drugih).

Prema srpskim registracijskom spisku, godine 1991, Klokot je imao 1224 srba, 2 jugoslava, 53 cigana, i drugih.

Ostale karakteristike su sledeće

Individualno stanovanje sa pretežno prizemnim ili plus jedan sprat u stambenim zgradama, i dvorišnim parcelama je različitih veličina. Svuda, prisutni I neki ekonomski objekti za potrebe smeštaja svih vrsta aktivnosti pa cak I nekih domaćih životinja, poljoprivrednih orudja, i mehanizacije poloprivredn ili proizvoda, i drugih, što u svemu, daje osim zdravstvenok I elemente poljoprivrednog karaktera naselju.

Zgrade za stanovanje i ekonomski objektata, od gradjeni su, od raznorodnih gradjevinskih materijala (pečena i nepečena opeka, kamen, blokovi, drvo, crep, ceramida), a dvorisne parcele su mahom ogradjene, bilo sa zidnima ogradjama, ili niskom providnom ogradom. Ima ih u velikom procentu i bez ograda. Sem nekoliko objekata koji su u arhitektonskom pogledu vredni pažnje zbog svojih karakteristike, ostali objekti su, bez nekih vrednosti. Položaj i oblik ulica i prilaza izuzimajući puteve: Klokot – Vitina, i Gnjlane - Uroševac, je takav da na neki način formiraju veće ili manje grupacije "mahale", i "mahalske grupe", a tehnički kvalitetni su kada se tiče poprečnih i podužnih profila, delimično zadovoljavajući, ali zato im nedostaje kvalitetnija podloga, i odvodnjavanje.

Opredeljenost pratećim objektima je nedovoljna kada imamo u umu viziju Klokota: I to u smislu osmogodišnja škola, slobodnog prostora, zdravstvenog punkta, prodavnice mešovite robe, i kafane sev ove objekte trabe imati u vecem broju i kvalitativnog i kuantitativnog aspekta.

Klokot Banja I Nana Naile: Ležu u ravnici i naslanjaju se sa zapadne strane, Klokota, povezano je dobro saobraćanim putem: Uroševac (Klokot) - Gnjilane. Površina Klokot Banje i Nana Naile se deli po svojoj funkciji na dva površinske zone ,a zajedno formiraju Banjski Kompleks koji je symbol danasnjek Klokota , i to na zdravstvenoj - lečilišni i proizvodni deo. To je, u okviru zdravstvenog-lečilišnog dela. Postoje nekoliko kolektivne stambene zgrade za potrebe radnika zdravstvenih centra, zgrade s'hotelom i stacionara, otvoreno plivalište, gasara, restoran i novi oba stacionar.

Proizvodni deo se, sastoji od punionice flasa kisele vode, i pratedib. objekata.

Za to sto deo proizvodnje direktno se proširuje okolinu puta Uroševac-Gnjilane, deo tih je povezan s'desitinacijem za lečenje. Ovaj deo Klokotske Banje, jeste povezan saobraćajnim putem: Uroševac - Gnjilane, na daljini od neki 500 metara. Medjusobna prostorna udaljenost naselja Klokot, odnosno Klokot Banje je, neznatna i ona iznosi: prema najisturenijim isgradjenim površinama ovako:

Moze se pricati I za druge prozvoxacke kapacitete putom Klokot - Vitina

1.6 Ograničavajući faktori i mogućnost daljeg teritorijalnog širenja

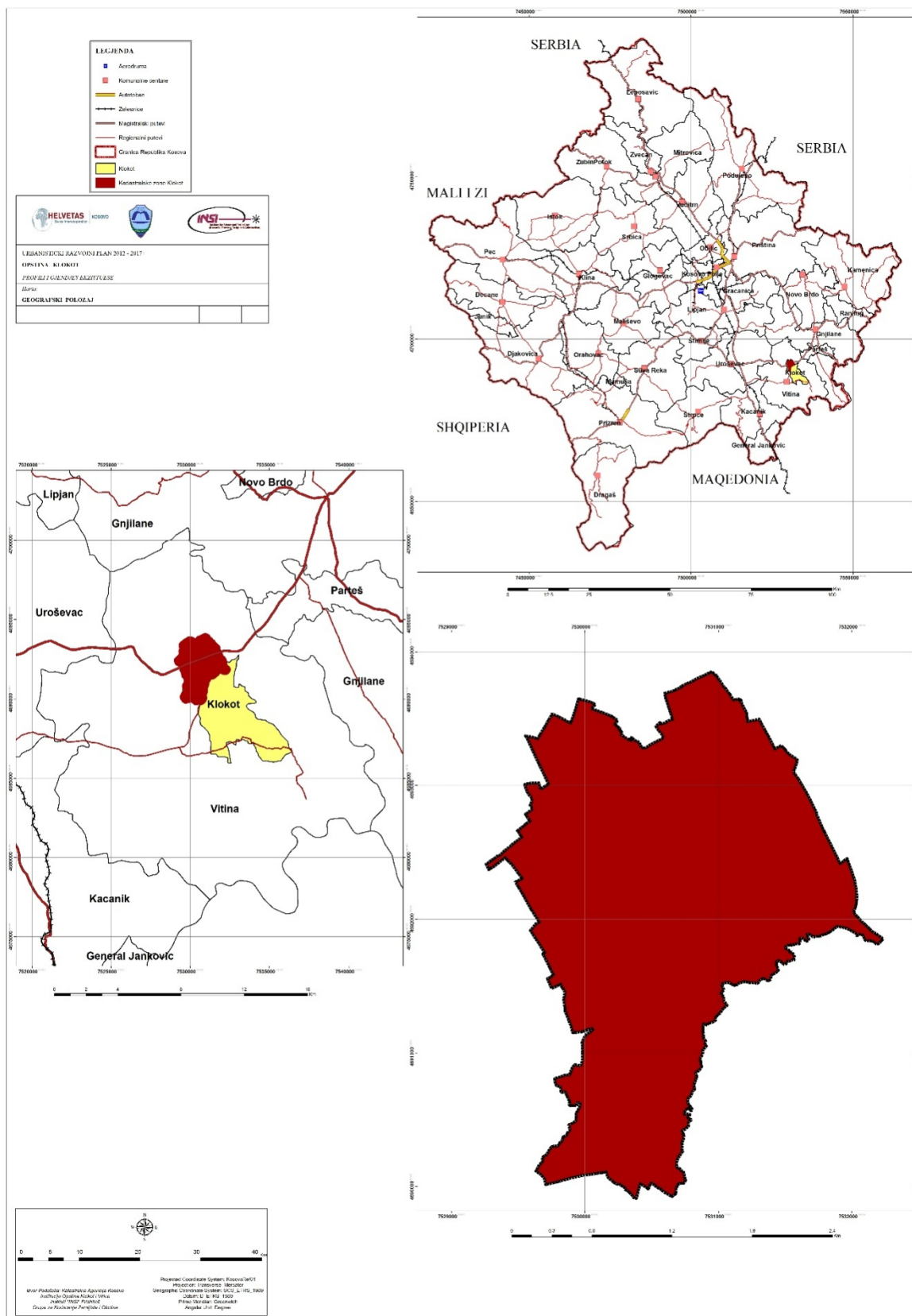
Za dalji prostorni razvoj, kako urbane naselja Klokot, tako i Banjskih kompleksa Klokot, postoje nekoliko ograničavajućih faktora, čije je prisustvo itekako odraziti na prostorno- planski sadržaj zahvaćene teritorije. Jer, ukoliko oni ne bi postojali, sigurno da bi prostorno-funkcionalni sadržaj bio nešto drugačiji, a u isto vreme, osnovni otežavajući, odnosno ograničavajući faktori, su sledeći:

- Prisustvo izgradjeih površina naselja Klokot, sa obe strane puta Klokot - Vitina, odnosno Uroševac – Gnjilane,
- Za naselje Klokot i Klokot Banje, izgradjeni proizvodni deo na površini Klokot Banje, kao i regulisano korito Binačke Morave,

Zbog svega ovoga, buduci prostorne-planovi zahvatiti, a ove činjenice ne mogu da izostave tim pre što se mora računati na neke sadasnji fond, kako stambenih i drugih objekata, tako i na saobraćajnice Klokot – Vitina, i Uroševac - Gnjilane, na koji se fond zavisao od Ministarstva, o kome je reč, naslanja.

Iz ovih razloga, sasvim je umesno pretpostaviti, obzirom na raspolozive prostorne mogucnosti (pogodno tlo za smestaj potrebnih aktivnosti, raspoloživi fond zemljišta i drugih), da naselje Klokot, treba širiti prema zapadu (katastarski potez "Brestovi") , prema jugu do regulisanog korita Binačke Morave, i severu (katastarski potesi "Smonice" , "Gladnice" i "Črkvište"). Mogućnosti širenja prema istoku nisu naj bolji, jer se dalje razvoj i izgradnje objekti, odvija u ovom pravcu jer će naselje Klokot, ostvariti i u jos nekoj vreme. Za Banjski Kompleks Klokot Banje I Nana Naile, mogućnosti širenja,jeste

one vezane za jug, do regulisanog korita Binacke Morave, a kasnije, prema istoku (katastarski potesi "Lugovi", i "Selište"). Za proizvodni deo Klokot Banje, mogućnosti daljeg širenja postoje u pravcu istoka, ne isključivati mogućnost daljeg širenja kapaciteta i na postojećim prostorima ali bice u zavisnosti privatnih inicijativa e monucnostih integrisati nove parcele od privatnog sektora.

Mapa Geografski položaj Urbanisticke zone na geografskoj karti Republike Kosova

1.1.2 Okolina i korišćenje zemljišta

Reljef

Ovaj potes predstavlja ravnicu koja se blago spušta duž korita Južne Morave i isto tako u obronke Žegovackih planina prema koritu Južne Morave. Sa izuzetkom nekih mikro depresija nastalih meandriranjem korita Južne Morave, teren se može smatrati idealno ravnim. Masiv "Visočice" koji se uzdiže kod sela Radivojce, je i granica potesa koji se obradjuje. Nadmorska visina, u proseku 485 m.

2. Zemljište. Duž vodotoka Južne Morave i njenih pritoka zemljište je vrlo moćno, vazhno zbijene strukture, teško, a naročito u mikro depresijama. Na ostalim površinama smonica sa procesom ogajničavanja vrlo duboka. Maksimalno plodna (A horizont 65 cm, B horizoat 105 cm). Zemljište je veoma pogodno za agrokulturi, pa prema tome, i za sve vrste šumskog drveća i podzemne vode visoke.

3. Klima. Kontinent (po Eernerwo;3 fonauli $K1 = 33,4\%$ $K2 = 33,8\%$), ovu lokaciju svrstava u pojas umereno-kontinentalne sa veoma izraženim uticajem subatlantika. Srednja godišnja temperatura: $+ 10\text{ }^{\circ}\text{C}$, sa minimalnim kolebanjima, u toku godine. Padavine relativno malo, oko 600 mm. prosečno godišnje, uz minimalne količine snega.

Prosečna oblačnost 6,5. Nema ekstremnih vetrova. Preovladjuje vetar, iz severoistočnog pravca. Broj maglovitih dana mali, uglavnom na zimu.

Biljni svet

Područje pripada asocijaciji Qi Salix - populus, pa je u odnosu pogledu zastuplje na ovih vrsta, prisutna. Područje je izrazito poloprivredno, ali šumske teritorije praktično nema. Poznavaoi prilika na ovom području iz početka ovog veka tvrde o prisustvu hrasta lužnjaka i brešta nepoznatih dimenzija na lokaciji sadašnje Banje. Sada, seo nešto vrba, duž starog korita i euro-američkih topola oko regulisanog vodotoka ili u obliku zaštitnog pojasa nema.

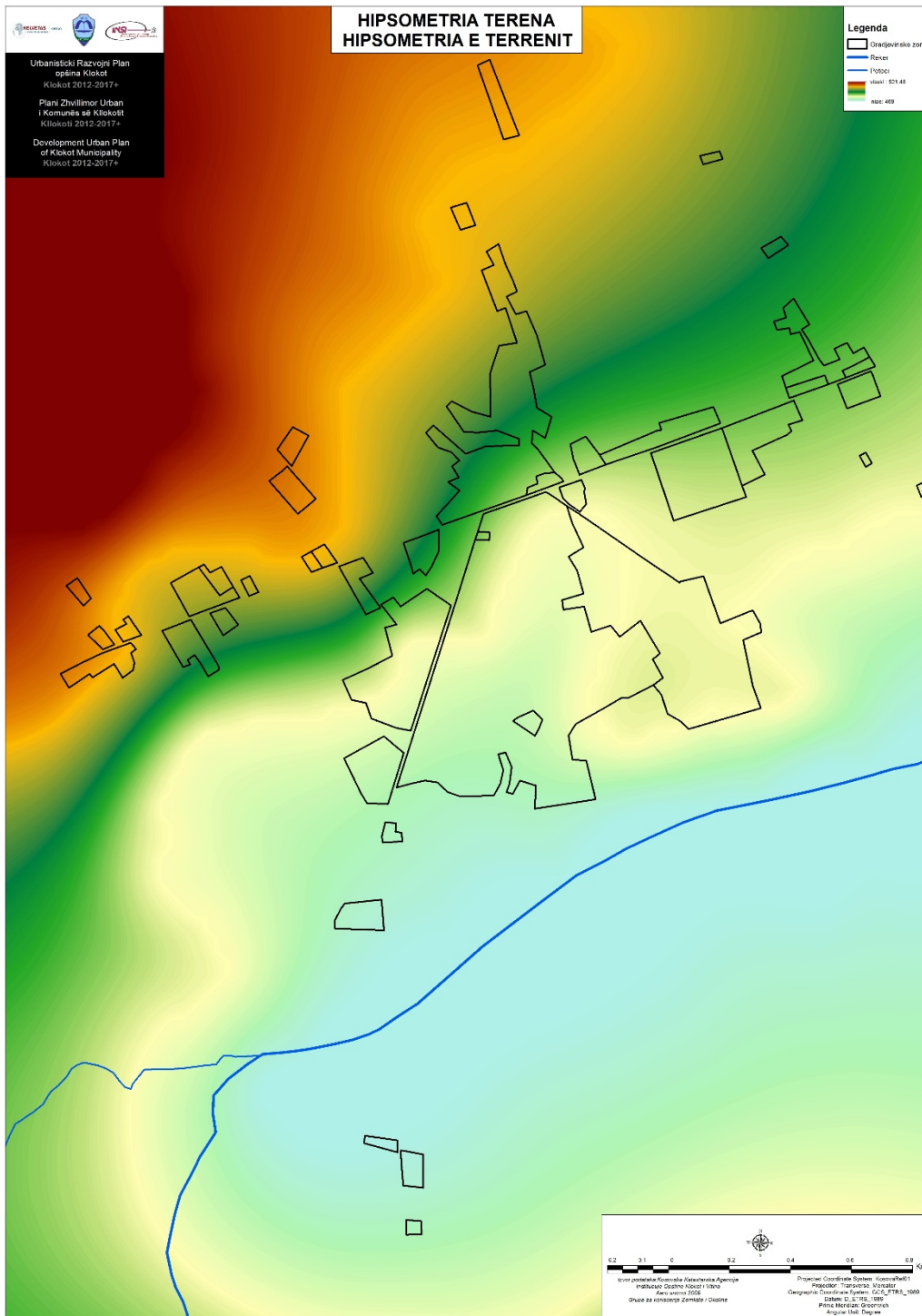
U naseljima Klokotu i Klokot Bania, sakržulala slabo galena vodka. Duž puta Gnjlane - Uroševac mestimično, sačuvan drvored topola, starosti oko 25 godina i npozantnih dimenzija.

Zaključak: Potes je pogodan za razvoj svih vrsta šumskog drveća i žbunja, koje po visinskom oreolu pripadaju Salicetrum populeinun i Qvercetumu. Postojeća vegetacija nedovoljna, zakržljala a vrednija ne pozhelnog rasporeda. Radovi na ozelenjavanju, mogu da počnu odmah, a to podrazumeva:

- reserve provinsko-pravnih odnosa na zemljištu na kome će se radovi izvršiti?
- obezbedjenje materijalnih sredstava,
- postavljanje službe održavanja,

Klokota sa površinom od 60 ha nalazi se na istoku Kosova, i proteže se u pravcu jugozapad-severoistok.

Klokota je ravničarsko –brdsko-planinskog karaktera sa nadmorskom visinom u ravničarskom delu od 430 mnh.

Mapa Reljef Klokota

1.1.2.1 Vodena teritoriju U urbano naselje i opštinu Klokota

Kroz teritorije Klokot potiče reka **Binačka Morava** koja sakuplja sve male reke prosečnog vodotoka od 6.7 m³/sec.

Binačka morava je izvorni deo južne morave.

Ona izvire kod Masiva Bilak koji je grana Skopske Crne Gore. Dužina ove reke na teritoriji Kosova je 60 km a površina bazena je 1.560 m², a njen prosečan tok na izlazu teritorije Kosova je 11.0 m³/sec.

U Binačkoj moravi veći vodotoci prijavljuju se tokom marta, februara i maja meseca a manji tokom avgusta i septembra meseca.

1.1.2.2 Klimatski uslovi, klimatska valorizacija, karakteristike

Kao rezultat gografskog položaja koji ga ima Klokot i klimatskih promena odnosno temperatura na čitavoj zemljinoj kugli, uticalo je da klimatske valorizacije na teritoriji Urbane naselje i Opštine Klokot budu različite. Prema klimatskim podacima iz Hidrometeorološkog instituta Kosova, počev od 2002 pa do 2008 god. beležimo porast temperatura na celom regionu Gnjilana i Štimlja sa Uroševcom, kao što se može videti na tablama u nastavku.

Tablica br.....Prosečne vrednosti za 2008 godine padavina, prosečne T, vlažnosti u % atmosferskog pritiska i vetra. m/s.

2008	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	God. prosek.
Max.T	3.4	10.0	13.0	17.0	22.2	26.5	28.0	30.3	21.2	18.4	11.6	6.6	18.7
Min.T.	-2.3	-1.9	1.7	5.9	8.0	12.2	13.9	13.8	8.9	6.2	2.7	-1.8	5.6
Pros.T	0.8	3.5	7.2	11.6	15.7	19.8	21.0	21.9	14.8	11.8	6.9	3.4	11.5
Vlaž. %.	86	78	72	67	70	73	66	59	73	80	82	82	74
At. Pritis.	950.7	953.6	938.2	947.6	946.0	946.6	946.0	942.2	946.5	950.3	947.1	947.3	946.8
Vetar/m/s.	0.9	0.7	1.5	1.3	0.8	0.7	0.7	0.4	0.5	0.8	1.1	2.1	0.9
Padavine	13.5	21.7	88.8	25.2	46.5	64.8	64.1	5.3	50.4	23.5	59.7	94.8	46.5

Planinska okruženja Klokot okarakterišu teritoriju sa ranom vegetacijom takodje i minimalne temperature se razlikuju od ostalih susednih opština. Klima u Klokot je različita u raznim delovima zemlje, u jugoistočnim delovima Opštine Klokot imamo niže temperature (za 0.3 C⁰) manjih padavina, a na severoistočnom delu gde se prostire dolina reke Binačka Morava klimatski parametri se menjaju.

Povrsinske vode – vodotokovi

Najveći vodotok Gnjilansko - Moravske kotline je, reka Binačka Morava. Na potesu Klokot - Klokot Banja, ova reka je regulisana. Medjutim, ostalo je staro korito ove reke, koje služi kao recipijent manjih vodotokova sa leva strane toka. Medju njima, kao najistaknutiji su, dva potoka bez naziva koji protiču kroz Klokot Banju i Devajska reka, koja protice kroz selo

Radivojce. Oba potoka koja prolaze kroz Banju, imati stalnu vodu samo u prikupištu, i donjem delu donjeg toka.

U srednjem toku, voda ponizhe kroz vrlo propustljivu geološku podlogu, ili se zadržava u prirodnim depresijama. Drugim rečima, vode ima celom dušinom glavnog toka samo za vreme jakili ili dugotrajnih kiša slabijeg intenziteta, kao i u slučaju naglog topiljenja snega. Kako je sadašnje korito glavnog toka vrlo plitko, sa neizrazenia proticajnim profilom, malin uzdužnim padloga, sa naglim prelomima i malog pada, malo propustljivog pedološkog supstrata. Ono, ne može da propusti veću vodu, a da ne govorimo o velikim, a još manje o katastrofalnim vodama, pa se voda poplave najplodnije poljoprivredno zemljište.

Podzemne vode

Za ocenu stanja podzeisnih voda za potes površina kojs zahvata Generalni plan ne postoji dokumentacija iz koje bi se moglo videti stanje podzeronih voda. Medjutim, na potesu KlokotBanje vršene su istražne bušotine za mineralnu vodu, te na osnovu njih može se dati neki uvid za ove vode. Ifivo podzemne vode je vrlo vslik (1,0 - 1,5 a od površine zemlje).

Prema raspoloživom matsrijalu i osmatranjima na seoskim bunarima prema kazivanjn meštana, snabdevanje podzemnih voda na paročju Klokot Banje vrši se:

- 1/ podzetnnim doticanjem,
- 2/ infiltracijom površinške vode iz Binačke Morave i jaza koji protiče kroz naselje,
- 3/ infiltracijom meteorske vode,

Sobazirom da vodotok Binačka Morava ima pravac Z - I, to se može pretpostaviti da je i smer podzeranih voda isti. Opšta konfiguracija rerena i gradja tla sa superkapilarnom i kapilarnom poroznošću pruža pogodne uslove za podzemno doticanje. Jako vrelo termomineralne vode koje se nalazi u samom centra Klokot Banje, nagoveštava velike količine podzemne vode na većim dubinama, u slojevima mermera u metamorfnom

kompleksu. "Metamoirfni kompleks", je prekriven flešom antiklinalnom formom.

Baruštime - ustajale vode

Na području Klokot Banje, veliki problem predstavljaju ustajale površinske vode.Ovakve baruštine se, nalaze na potezu izmedju starog korita Binačke Morave, i regulisanog korita pomenute reke. Površina od septičke jame prema hotelu, takodje, je prekrivena stajačom površinskom vodom. Ovakvo stanje sa ovim stajačim vodama, delimično je zbog ravničarskog terena i zašidenosti zemlje, podzemnom vodom.Takodje, veliki uticaj, ima i plavljenje terena od reke Binačke Morave.

1.1.2.3 Zemljište

Urbana zona Klokota prostire se u veoma bogatu zemlju hranljivih elementa za biljke i uglavnom u vrlo plodnu tlu, oko **70%** stanovništva u Klokot bavi se poljoprivredom. Plodna zemljišta prostiru se oko reke i uglavnom se koriste za poljoprivredu uz trend povećanja pretvaranja plodnog zemljišta u građevinsko zemljište i nezasejane površine (neobradjene zemljište) u tom pogledu nedostaju odgovarajuća istraživanja o kvalitetu njihovog korišćenja.

Od ukupne površine zemljišta u katastralske zone Klokot oko **40%** je poljoprivredno a preostali deo se koristi u druge svrhe.

Sažeti izveštaj o korišćenju zemljišta u Klokot.

Koriscenje zemlje	P ov./ha
Turisticki kompleks	1 2.1
Industrije	5. 3
Ekonomске zone	4. 07
Stanovništva	4 9.65
Depo	2. 21
Zanatsfo	1. 48
Religion	0. 65
Skola	0. 25
Distribucija i KEK	0. 47

1.14. Zelenilo

U rešavanju urbanističkih problema na savremenim osnovama, korišćenje zelenila odnosno uređenje predstavnika biljnog sveta ukomponovanih u skladne celine, ima svoje puno značenje. Zelene površine unutar i u neposrednoj blizini naselja, su komponente bez kojih se pravilno rešavanje problema koji nastaju, bilo kod podizanja naselja ili rekonstrukcije istih, nemože biti ni zamišljeno, pa prema tome značaj zelenila u odmaralištima-lečilištima i turističkim mestima dobija, kako u značaju, tako i u dimenzijama.

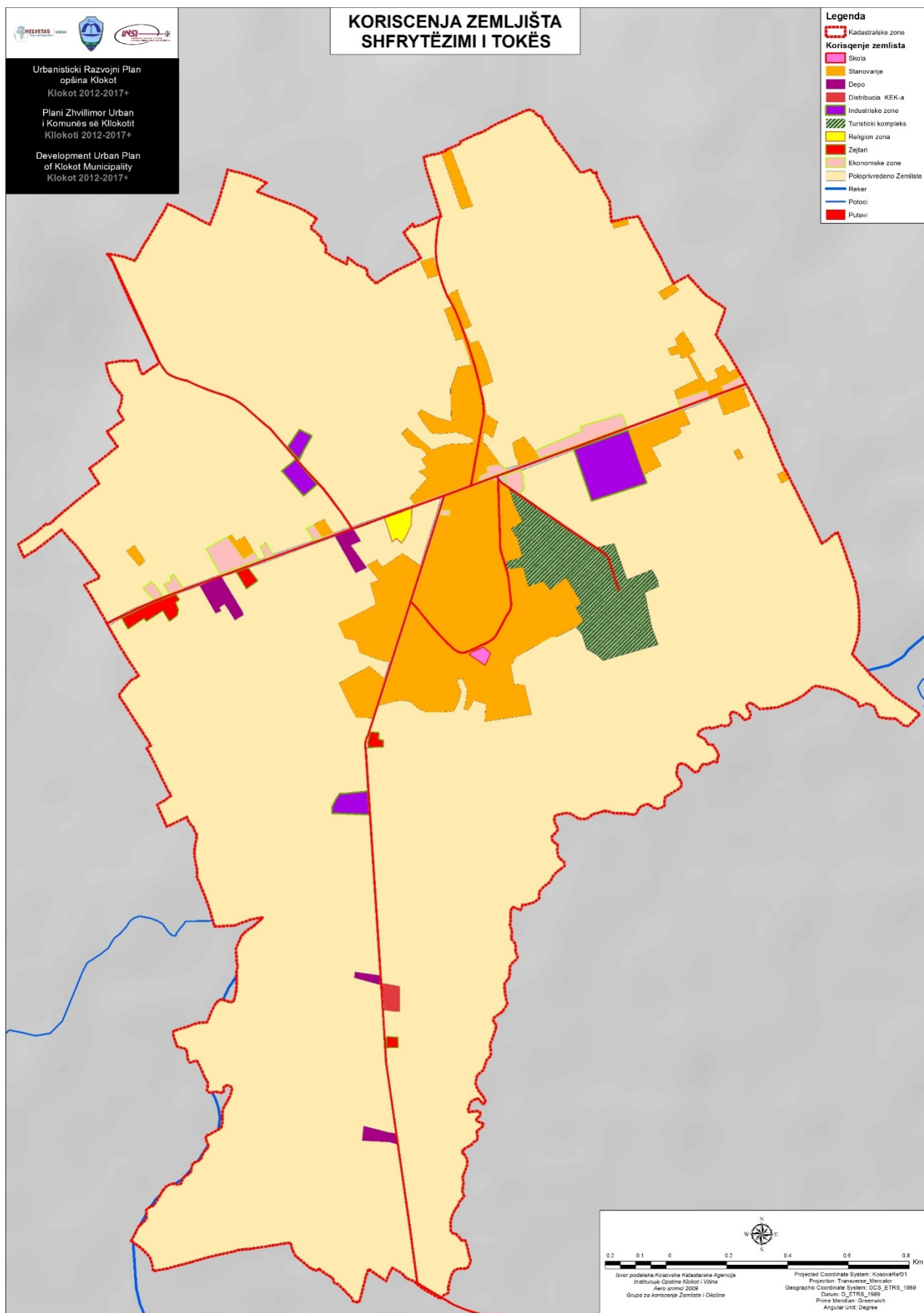
Zelenilo u naseljima, ima vrlo pozitivnu ulogu u prvom redu na stvaranju povoljnih sanitarno-higijenskih uslova, što je uostalom, i glavni zadatak zelenila. Dekorativno estetske vrednosti po funkciji, bile bi u drugom planu. Međutim, ove vrednosti se u okviru naselja, a posebno u banjskim i klimatskim mestima, izjednačuju sa sanitarno-higijenskim vrednostima zelenila. Kako se radi i o zelenilu Klokot Banje, čije funkcije su lečenje i oporavak-rehabilitacija, zatisi odmor i turizam, to vrednosti zelenila u svim njegovim funkcijama, dobija poseban značaj.

Imajući u vidu, napred izneto, kao i sagledavanje činjenica proizilazi:

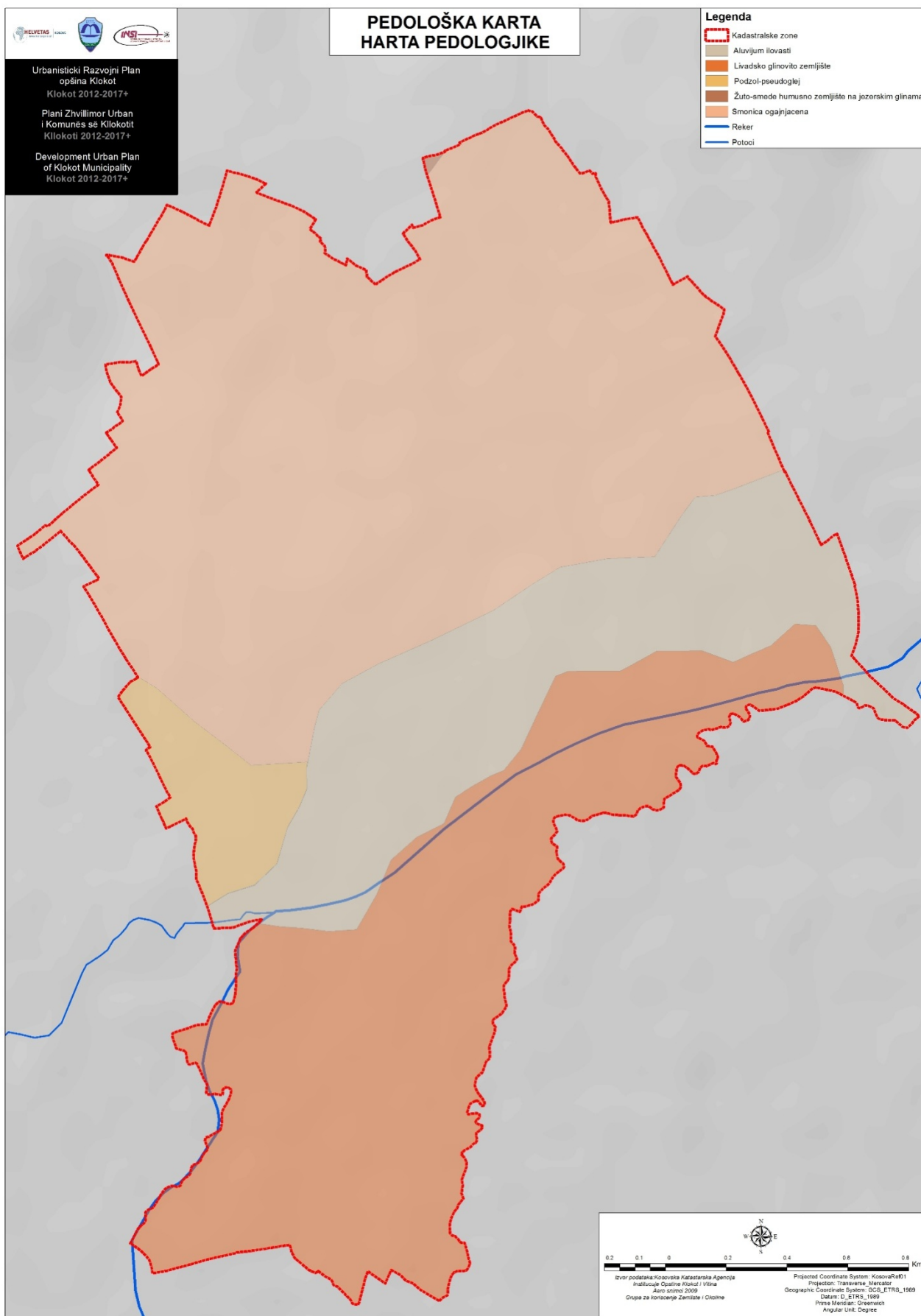
- da je generalni plan ozelenjavanja, sinteza planova svih objekata, zelene izgradnje koji tretirao u biloj koju aktivnost na uređenje prostora:

- da, generalni plan sadrži i određuje: sistem, razmeštaj, količinu zelenila, vrste drveća i sibilja koje se koristi u ozelenjavanju, a istovremeno vodi računa o nameni i funkciji, kao i o dekorativno-estetskoj vrednosti zelenih površina, i zelenila u celini. Na osnovu prednjih postavki i analiza prirodnih uslova, prišlo se i projektovanju zelenila u okvirima rešenja.

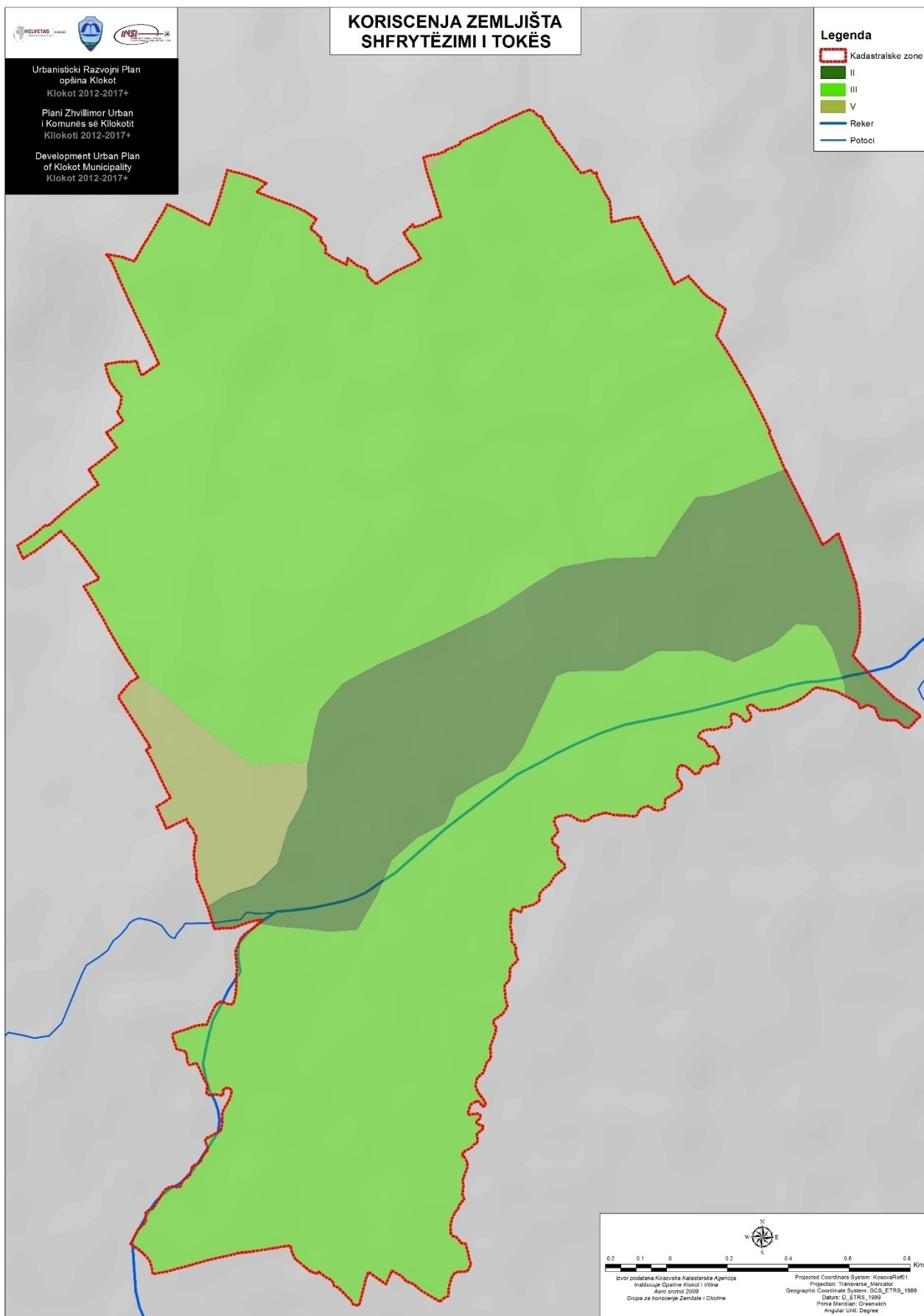
Generalnog urbanističkog plana za potez: Klokot - Klokot Banja sa težištem oblikovanja površine po raznim namenama za zadovoljenje osnovnih funkcija Klokot Banje, i naselja Klokot.

korišćenja zemljišta (ha)

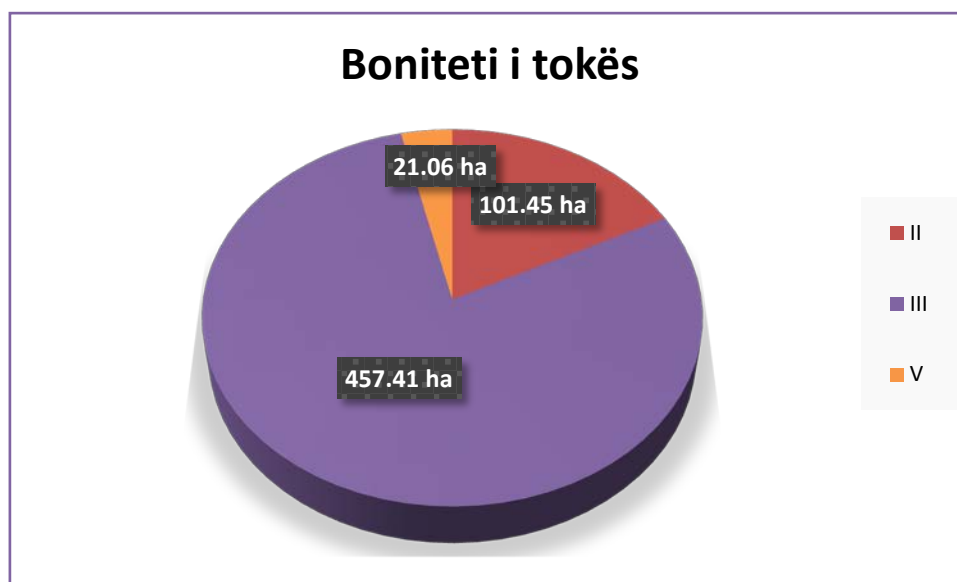
Pedološka karta Klokota

Karta za pokazivanje klasa zemljište u Klokota

Tablica br.....Pedološka analiza i određivanje boniteta zemljište u Klokota

Llojet e tokave	B oniteti
Aluvijum ilovasti	II
Livadsko glinovito zemljište	III
Podzol-pseudoglej	V
Smonica ogajnjacena	III
Žuto-smede humusno zemljište na jezerskim glinama	V

Grafikon br. Podela zemljišta prema bonitetu u (%) i hektarima (ha) u Klokota prema uputstvima FAO (1976, 2007)

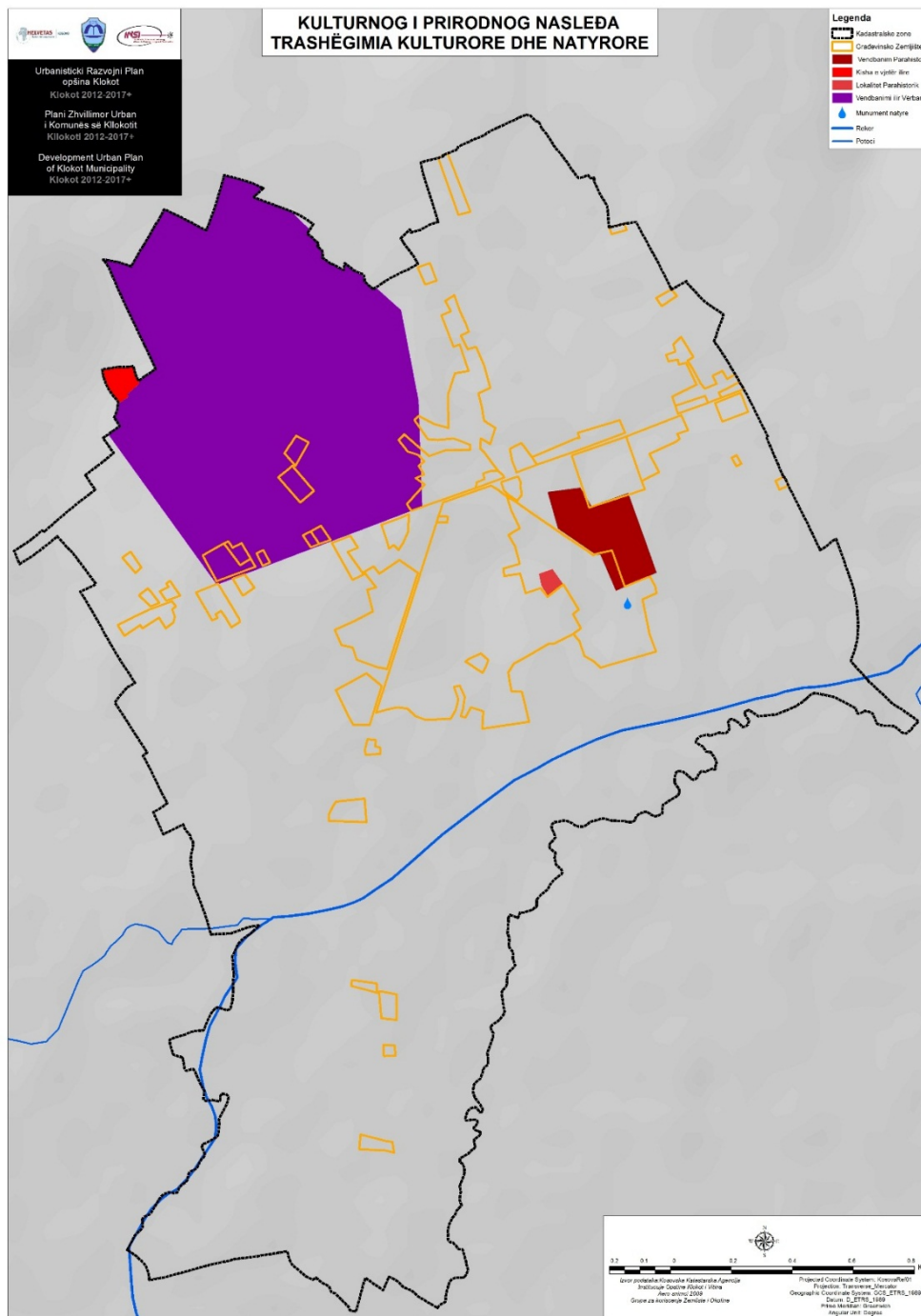
U grafikonu prikazan je stepen boniteta zemljišta u Ranlluga, površine u hektarima i u procentima. Klasa (I) 14%, Klasa (II) 15%, klasa (IV) 4%, klasa (V) 28%, klasa (VI) 39% , klasa (VI) 11%.

1.1.2.4 Kulturno i prirodno nasleđe

Crkve i manastiri:

U svakom selu u opštini postoje verski objekti, sagrađeni od VI- XVI veka

U svakom selu ima crkve to su verski objekti koji sacinjavaju jedan elemenat iz kulturnog nasljedstva.

Nasledje i kulturni objekti

1.1.2.5 ELEMENTARNE I DRUGE NEPOGODE

ELEMENTARNE NEPOGODE:

Zemljotresi, Poplave, snežni nanosi, veliki sneg, jak vetar, grad, led, suša, masovna pojava zaraznih bolesti kod ljudi, stoke i biljaka i druge nepogode koje izaziva priroda.

OSTALE NEPOGODE:

Pod ostalim nepogodama podrazumevaju se velike nesreće na drumskom, vazdušnom i železničkom saobraćaju, požari, nesreće u rudnicima, rušenje brana i ostale ekološke i industrijske nesreće koje izaziva čovek svojim radom i ponašanjem, vanredno urgentno stanje, visoke temperature, tehnički kolaps energetske sistema snabdevanja električnom energijom, telekomunikacije i informacijske tehnologije, teroristički akti i ostali načini masovne ugroženosti. Teritorija Urbane zone i opštine Klokot stalno je suočena i može se suočiti sa elementarnim i drugim nepogodama tako da je Direkcija za javne usluge i civilnu urgenciju odgovorna za upravljanje ovim urgentnim situacijama kao što su:

❖ Zemljotresi

Jedna od najizazovnijih elementarnih nepogoda je zemljotres. Kako je poznato da je u seizmološkom pogledu, Klokota kao i najveći deo Kosova predstavlja region sa visokom seizmičkom aktivnošću koji je pogodjen u prošlosti i može biti pogodjen i u budućnosti od mnogo jakih autoktonih zemljotresa čija su žarišta plitka.

Teritorija Urbane zone i opštine Klokot je karakteristična po zoni seizmičkih izvora ili o seizmogenim zonama (kako se nazivaju drugačije), i to: Seizmogena zona Uroševac – Vitine - Gnjilane sa maksimalnom magnetudom $M=6.1$ Rihterove skale, u odnosu na Kosovo koje karakteriše i seizmogena zona Prizren-Peć kao i seizmogena zona Kopaonik.

Ove zone seizmičkih izvora izazvale su u prošlosti i mogu izazvati i u buduću jake zemljotrese.

Medju nasjsnažnijim zemljotresima koji su pogodili region ovde navodimo da je region Uroševac-Gnjilane uključujući i Klokot pogodjen dva puta vrlo snažnim zemljotresima, 1755 godine i 1921 godine. Zemljotres iz 1921.godine istog intenziteta sa onim iz 1755.godine što znači da je ovde ponovljen nakon 166.godina.

Zemljotres iz 1921 god. je popraćen mnogim jakim udarima od 7 i 8 skale MCS, koji su trajali jednu godinu, od avgusta 1921 do septembra 1922.

Karakteristično je da se u regionu Uroševac – Gnjilane registrovani zemljotresi magnitude ispod 5.0 rihterijeve skale i intenziteti epicentra oko 6–7 stepeni, kao što sledi:

- o Zemljotres od 5 marta 1936.god. sa magnitudom od 4.9 i jačinom u epicentru od 6-7 stepeni.
- o Zemljotres od 8 juna 1956 sa magnitudom 4.6 i jačinom u epicentru od 6 stepeni.

Na osnovu toga vidi se da nakon 1956 godine nije registrovan zemljotres jačine u epicentru od 6 ili preko 6 stepeni. Samo 24 aprila 2002.godine bilo je zemljotresa jačine u epicentru od 7.5 stepeni MSK-64 koji je pogodio Gnjilanski region.

Iz toga zaključujemo da je ovaj zemljotres ponovljen ovde nakon 46 godina od zemljotresa od 6 stepeni u 1956.godini i nakon 60 godina od zemljotresa od 6-7 stepeni u 1936.godini.

Na osnovu gorenavednog proizilazi da teritorija Klokot kao i najveći deo teritorije Kosova predstavlja aktivno mesto u seizmičkom pogledu i sa visokom seizmičkom opasnošću, isto sa onim u susednim zemljama.

Visoka seizmičnost i zemljotres od 24 aprila 2002.godine koji je pogodio najviše regiona Gnjilane, Vitina, Klokota manje medjutim valja evidentirati i povremene zemljotrese koji se događaju u kontinuitetu kao i onog od 06.03.2008 gde je prema seizmološkom institutu Kosva bilo je tri zemljotresa mada niske skale jačine od 3.6, 3.4 i 3.7 rihterove skale.

Za područje Klokota, Klokot Banje, koja inače leži u zoni 8° seizmičkog intenziteta po MCS, moguća je izgradnja svih vrsta i spratnosti objekata koji bi se gradili po principima modernoj planovi, i po aspektata mere makroseizmičkog aspekta. Medjutim, za detaljnije i studiranje kao seizmičke područje, neophodno je izrada i primena mikrozeizmičke dokumentacije, koja bi bila "bazirana na odgovarajućim podacima, i reshenjima u pogledu veličine objekata, sistema i izbora konstrukcija, i građevinskih materijala, spratnosti i vrsti objekata.

Naravno, da ove podatke treba dopuniti sa geološkom i geofizičkim podacima, sa što dubljem slojevima zemlje:

❖ **Snežni nanosi**

Snežnih nanosa u Klokot može biti samo na visokim planinskim predelima koji ne predstavljaju neku opasnost po stanovništvo Klokota i njenu ekonomiju.

❖ **Jak vetar**

Polazeći se od toga da se Klokot prostire u dolini reke Morava i kao takva je zaštićena od uticaja jakih vetrova koji bi ugrožili stanovništvo Klokot i njenu ekonomiju.

❖ **Led**

Teritorija Klokota kao i ceo svet u prošlosti bila je pokrivena ledom i predvodila je ledeni period. U našim vremenima, teritoriju Klokota zahvata ledeni sneg samo na visokim planinskim zonama, tokom zimske sezone i ne predstavljaju neku opasnost po ekonomiju i poljoprivredu.

❖ **Suša**

Suša se može smatrati kao opasnost po pojaloprivrednim kulturama tokom letnje sezone, uglavnom tokom jula i avgusta meseca kada su temperature visoke a padavine redje.

❖ **Poplave**

Poplave su elementarna nepogoda koja zahteva posebnu pažnju. Poplave se smatraju pojavama koje nastaju u odredjenim zonama koje su opasne po život ljudi i nanose znatne materijalne štete. Poplave se ne mogu sprečiti, medjutim njihove štete se mogu amortizovati i upravljati. Voda koja se nakupi od padavina ili otopljenja snega mora da pronadje put njegovog kretanja u ovom slučaju značajno je da se njemu stvore uslovi za što slobodnije i neometano ispuštanje.

Klokot godinama se suočava sa problemom poplava kako u naseljima isto tako i na poljoprivrednom zemljištu. Ukoliko se uradi analiza ovog stanja nastalog od ovih poplava možemo doći do sledećih zaključaka:

- 1. Ekonomske štete**
- 2. Ugroženost ljudskog zdravlja**
- 3. Permanentno zagađenje sredine**
- 4. Širenje epidemija itd.**

U Klokota značajno je da se tretiraju vode koje izazivaju poplave a koje dolaze kao rezultat:

- o Potoka u planinskim predelima tokom nevremena sa intenzivnim kišama tako da postaju nabujali i nose materijal duž njihovog puta i imaju veliku snagu.
- o Drugo u ravnoj zoni gde zbog nedostatka nagiba terena kišne vode ili od otopljenog snega, voda ne teče, već stoji do trenutka upijanja od zemljenog sloja.

1.1.3 DEMOGRAFIJA I SOCIJALNI RAZVOJ

Polazeći od toka razvoja komponenti demografskih tokova, realnije se mogu planirati zahtevi i za sadašnjost i za budućnost. Podatke o broju stanovništva uglavnom daju popisi stanovništva. Prema popisima stanovništva za vremenski period 1948 – 1991¹ postoje podaci o broju stanovništva u Klokotu.

Klokota ima 160 domaćinstva, prema poslednjem popisu od 1991 godine oko 894 stanovnika. Kao što se vidi na tablici br. 1.1.3.1. na ovome mjestu bilo je blagog opadanja.

U posljednje tri godine osetio se jedan blagi porast stanovništva u selima, što će se i pokazivati na rezultatima poslednjeg popisa sprovedenog u aprilu 2011 godine.

Tablica br. ... Broj stanovnika po godinama u urbanoj opštini Klokot

Naseli	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2001	2011
Klokot	7	78	94	11	12	11	15	
/stan.	14	3	0	7	23	97	40	

Struktura stanovništva prema uzrastu

Starost		Procenat
Starost	0-14 god.	30 %
Starost	15-65 god.	33 %
Stariji	preko 65 god.	40 %

¹ Statistički zavod Kosova

1.1.3.1 Uticaj prirodne komponente i imigracije na kretanje stanovništva

Procesi razvijenosti stanovništva u Klokota su kao rezultat promena na prirodna pokretanja i imigracija stanovništva. Porast stanovništva za 30 godina (1948 do 1971) je rezultat ekskluzivnog prirodnog rasta, jer uticaj komponente imigracije posao na smanjenje broja stanovništva.

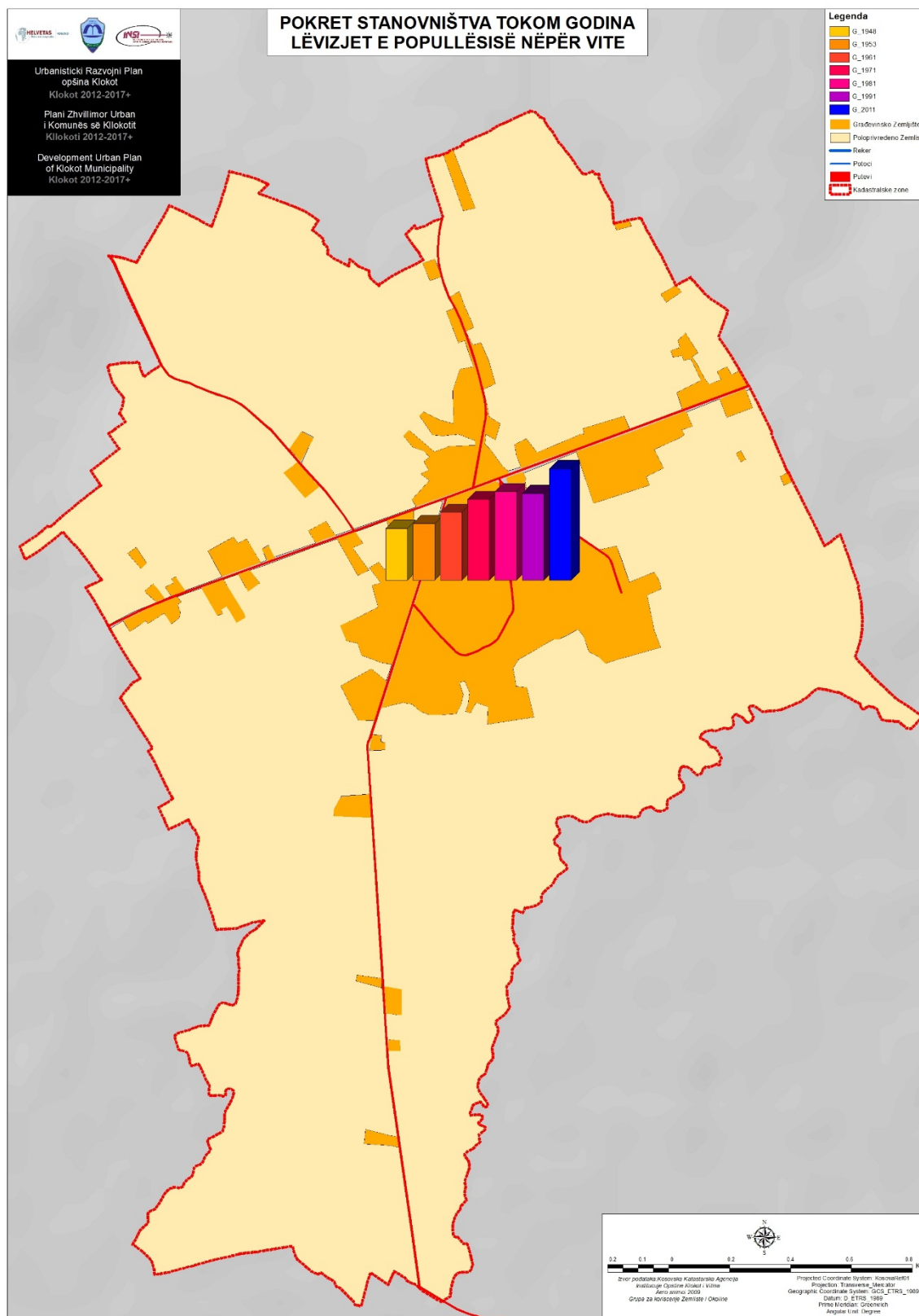
U nekoliko naseljima Klokota postoje velike razlike što se tiče prirodnog i intenziteta migracije. (Tabela nr. ...).

Što se tiče periode godina 1948 pa sve do 2011, Klokota bio je jedno vidno opadanje broja stanovništva

Vidi (Mapa br. ... Varijacija gustine stanovništva po godinama u Klokot str. ...)

Dinamika povećanja stanovništva po godinama u Klokota.

Varijacija gustine stanovništva po godinama u Klokot

Analiza postojeće gustine naseljenosti i gustine stanovanja

Računajući sa planimetrijskim površinama, koje su dobijene za naselja Klokot (ukupno oko 76,17ha. stanovanje oko 50,ha.

Naselje Klokot: gustina naseljenosti: oko 30.8 st/ha,

Gustina stanovanja: oko 31 st/ha, ili oko 325 m²/st,

Tipologija naseljenih mesta po veličini

Tretiranje naseljenih mesta u opštinskim razvojnim planovima je neophodno i ključno jer celokupna aktivnost i organizacije života ljudskog društva bile su i jesu povezani sa njima.

Tipizacija naseljenih mesta prema veličini je jedna od najznačajnijih metoda za prikazivanje karakteristika sistema stanovništva na određenom prostoru kao i način i kvalitet života u naseljenim mestima ovog prostora jer, najveće naseljeno mesto podrazumeva način kvalitetnijeg života u mnogim aspektima, a najmanje naseljeno mesto obično pokazuje suprotno onog većeg.

Na osnovu poslednjih podataka radnih grupa za pripremu Urbanskog razvojnog plana (grupa za demografiju i socijalna pitanja) u Klokota za 2011 godinu, naseljena mesta se kategorizuju kao dolje nabrojano:

Podaci o demografiji i o naseljima u Klokota

Br.	Naselja	Br. stanovnika	Zone u <u>ha</u>	
			Katastarske	Gradjevin
11	Klokot	1540	579.90	76.17

1.1.3.2 Obrazovanje u Klokota

Vaspitno obrazovni proces u Klokota se odvija od predškolskog do višesrednjeg nivoa na albanskom i srpskom jeziku.

Školski prostor u obrazovnim institucijama:

Povećanje i poboljšanje školskog prostora u cilju ostvarivanja evropskog standarda kao i istraživanje postojećeg standarda je u toku procesa.

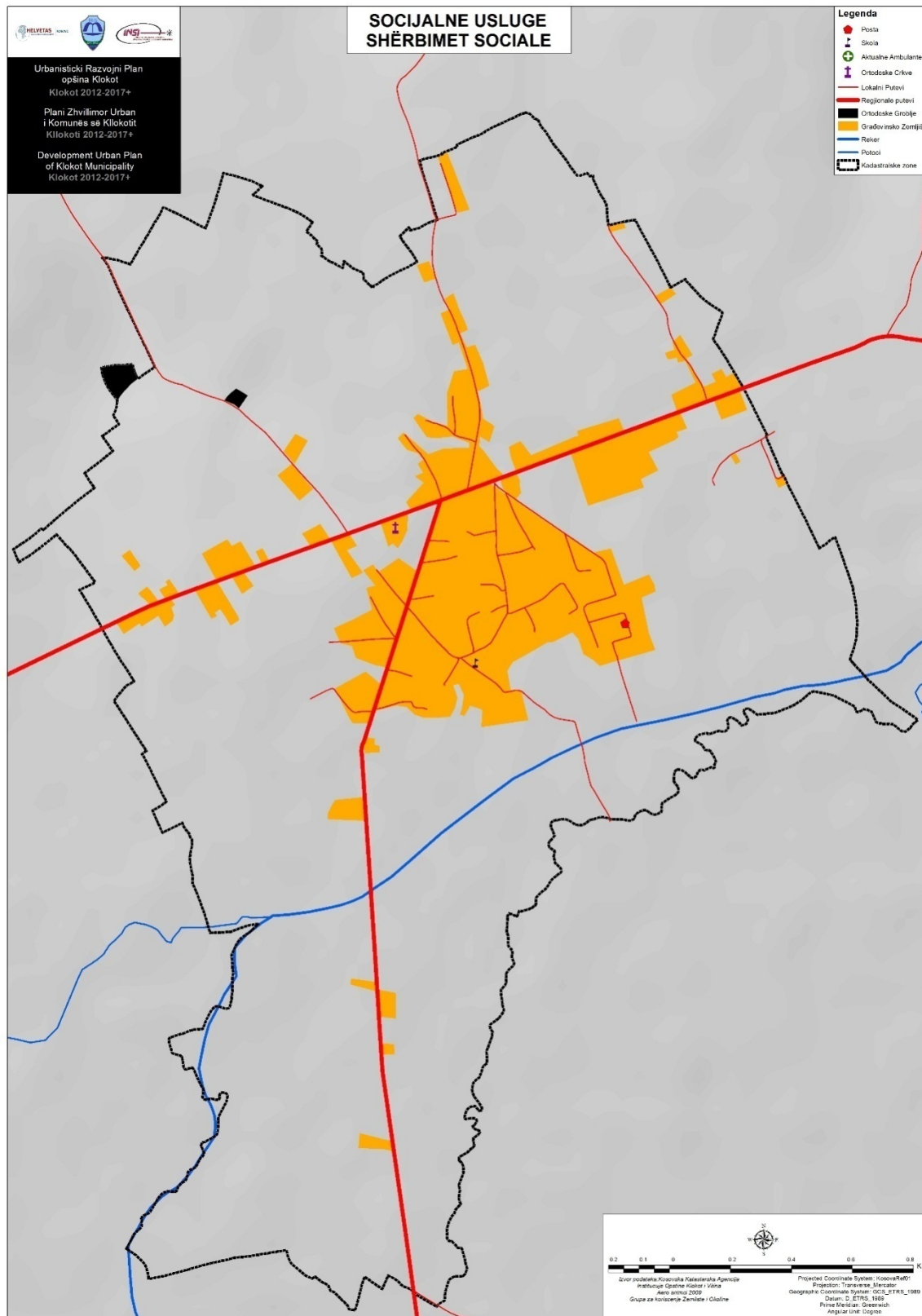
Sektor obrazovanja u opštini Klokot obuhvata (80)% školskih objekata.

Oštećeno je zbog starosti, atmosferskih prilika ili od zbog nemarnosti održavanja objekata tako da postoje potrebe za rekonstrukciju, renoviranje, rehabilitaciju, uvođenje grejanja, električne energije, regulisanja vodovodne i kanalizacione mreže i održavanja objekta.

Sektor infrastrukture je odgovoran za procenu potreba za školski prostor, planiranje, koordinisanje, nadzor i realizaciju objekata u cilju poboljšanja školske infrastrukture.

Za planiranje i projektovanje školskih objekata najpre trebamo voditi računa o psihofizičkom razvoju dece. Genetsko poreklo, društvena sredina i aktivnost dece tog uzrasta utiču na formiranje njihovog karaktera. Ovaj bitan složen proces zahteva adekvatan izbor prostora u funkcionalnom i formalnom pogledu. Percepcija prostora od strane dece je vrlo promenljiva od onih odraslih, stoga je potrebno to imati uvek u vidu.

Prema analizama napravljene u terenu u smislu osnovnog školskog prostora u Urbanoj naselji Klokot, u smislu prostornog uskladenja i pogodni standarda od 800 m² za učenike ispunjeni su uslovi, koji se mogu vidjeti i u predstavljenu mapu.

Osnovnaškolska i sportski prostori u Klokota

1.1.4 Ekonomski razvoj

1.1.4.1 Turizam:

Trenutno u Klokot, razvija se zdravstveni turizam i rekreativni turizam u kompleksu banje „Nana Naile“ (Majka Naile). Ovaj kompleks, pruža kvalitetne usluge, i voda. Blate i parafine su lekovita svojstva u mnogim reumatskim bolestima, i drugih. Nedavno, uz pomoć projekata Evropske Unije, u proces je i razvoj seoskog turizma u Klokotu.

Kulturno istorijski i verski objekti od izuzetne vrednosti:

U svakom selu u opštini postoje verski objekti, sagrađeni od VI- XVI veka

Manifestacije:

Prvomajске svečanosti: "Morava se u pesmu uliva" u Klokotu i "Vidovdanske igre".

Istorijsko i duhovno nasleđe : U Klokotu tačnije u Katastarskoj zoni "Boževce" postoji mesto zvano "Prilepac" u kome je rođen Car Lazar, i spomenik Caru Lazaru podignut u V. Ropotovu.

Mapa br. ... Administrativni i kulturni objekti u Klokotu.

1.1.4.2 Zanatstvo:

Zanatstvo nastavlja biti značajna oblast za ekonomski razvoj i u Klokotu. Postojanje znatnog iskustva u zanatskim delatnostima kako u proizvodnom zanatstvu, uslužnom, umetničkom i domaćoj radinosti koje se smatra prednost za ekonomski razvoj. Postojanje zanatstva koje se bave proizvodnom zanatstvom u smislu prerade i proizvodnje proizvoda za tržište uglavnom u malim serijama i koje nemaju osobine industrijske proizvodnje (muzički instrumenti, poljoprivredni alat i drugo. U Klokotu poznati i zanatlije koji se bave uslužnim zanatstvom u oblasti održavanja i popravke proizvoda opreme objekata kao i vršenja i drugih usluga. Takođe u Klokotu su poznati zanatlije koji se bave domaćem radnošću, odnosno obradom i preradom umetničkih predmeta kao i njihovog uobličavanja kvaliteta koji zavise od lične umešnosti proizvođača. U Klokotu postoje i zanatlije koji se bave domaćem radnošću u smislu ručnog rada (pojedinih proizvoda koje zanatlija uradi sam ili sa članovima porodice).

1.1.4.3 Energetika

Jedan od glavnih problema u sadašnje stanje je snabdevanja električnom energijom u urbane naselje Klokot, Opštine Klokot kao i na celoj teritoriji Republike Kosova je nedostatak potrebne količine električne energije. Razlog je toga nedostatak proizvodnih kapaciteta, zastareli kapaciteti (termoelektrane Kosova A i Kosova B), zatim amortizovana mreža distribucije i veliki gubici koji su u znatnoj meri posledica neisplate potrošnje energije od strane potrošača. Problem energije utiče na ustručavanje stranih investitora da ulažu i u Klokota kao jedne od mogućnosti za preporod ekonomije.

Proizvodnja električne energije je manja u odnosu na zahteve potrošača što znači da je potrebno izgraditi nove proizvodne kapacitete čime bi se poboljšalo snabdevanje potrošača i razmena energije u regionu biće mogućnost za razvoj ovog sektora.

Zastareli kapaciteti su zagadjivači okoline stoga novi kapaciteti bi trebalo da imaju u vidu i komponentu zaštite sredine. Podizanje novih kapaciteta omogućilo bi pouzdano snabdevanje električnom energijom i jačanje ekonomskog razvoja. Sada se planira nova termoelektrana "Kosova e re" od 2000 M.

Mapa br. Dalekovod koji prolaze kroz teritoriju Klokota

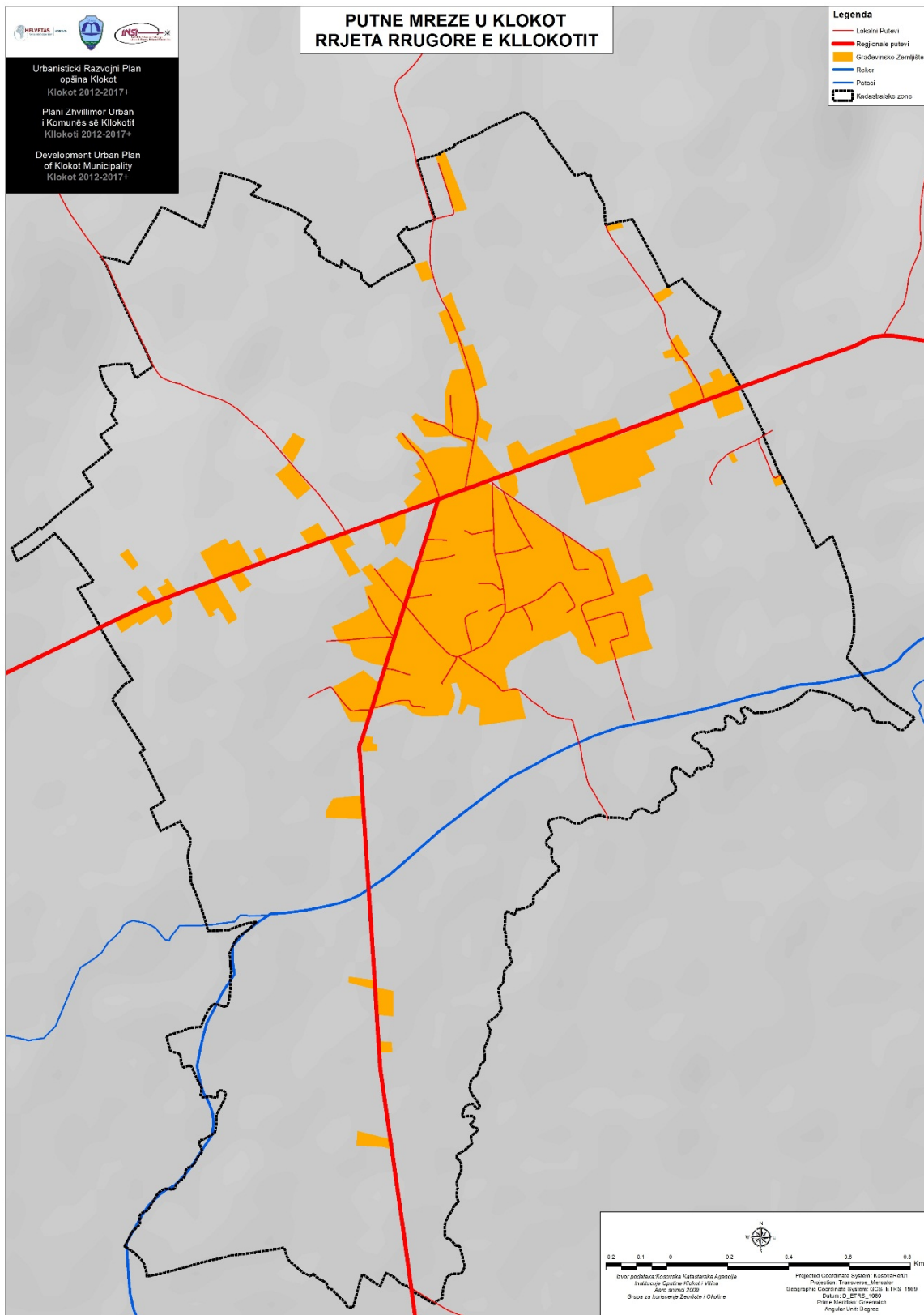
1.1.4.4 Industrijas

Klokot je poznat u celom Kosovu pa, i u region s'industrijom proizvodnju mineralske vode, i CO₂ gasa u fabrikama „Klokot Voda“, i u fabrikama vode i bezalkoolne piće „Jeta“ (Zhivot). Takođe, na putu Klokot-Vitina, je razvijena industrija obrada plastike, drveta itd. Takođe, na Terpezki put, u Industrijskom Zonuplanirano po PZHK da se razvija industrije žita, i proizvodnje peletit i briket.

1.1.5 Infarstruktura**1.1.5.1 Transport i njegova infrastruktura:**

Transport predstavlja vrlo značajnu aktivnost za građane, institucije i biznise u Klokota. On je sadržajan faktor za ekonomski, socijalni i prostorni razvoj ali i posledica ovih tokova, igra značajnu ulogu na prostornim relacijama između prostora i njihovih destinacija. Transport u Klokotau glavnom se odvija drumskim saobraćajem.

U okviru prostora Klokota prisutan je samo jedan vid saobraćaja i to drumski saobraćaj. U postojećem stanju ovaj vid saobraćaja svojim kapacitetom uglavnom zadovoljava zahteve za prevozom, ali je na niskom nivou saobraćajne i prevozne usluge

Transportna infrastruktura u Klokota

Drumski saobraćaj

Povezivanje urbane naselje Klokota sa međunarodnim i nacionalnim putnim koridorima se ostvaruje preko regionalnog puta Gnjilane-Bujanovac, Gnjilane-Kamenica, i Gnjilane-Karačevo, koji preseca skoro po sredini opštinski prostor u pravcu Jug-Sever.

Ovaj regionalni put pruža zadovoljavajući nivo povezivanja sa okruženjem, a pogotovu sa teritorijom Opštine Bujanovac, i on akumulira sav interni saobraćaj i vodi ga ka željenim odredištima.

Saobraćajna mreža Klokota se može smatrati neizgrađenom i neuspostavljenom.

1.1.5.2 Telekomunikacija:

Razvoj i unapređenje **telekomunikacionog sistema** realizovaće se u skladu sa prostornim planom Kosova. Radi efikasnijeg i bržeg razvoja pristupiće se demonopolizaciji telekomunikacionog sistema, izgradnji novih kapaciteta, kao što su optički kablovi, gde god je to moguće, i ekonomski opravdano i u interesu urbane naselje i opštine, a posebno kod izgradnje magistralne kablovske distributivne mreže.

U pogledu osiguranja prostora za potrebe telekomunikacionog sistema potrebno je osigurati prostor za telekomunikacione kablove duž novih i postojećih puteva, a posebno onih koji se poklapaju sa magistralnom mrežom.

1.1.5.3 Energetska infrastruktura:

Snabdevanje električnom energijom

Deo elaborata, ima cilj da prikaže postojeće stanje i postojeći fond elektro energetske mreže za uže područje naselja Klokot i Klokot Banje, a na osnovu njega i stanja iz prethodnih godina da prognozu za veličinu opterećenja, a prema njemu i mrežu za naredne godine razvoja. Područje Klokota i Klokot Banje, snabdeva se električnom energijom iz sistema preko napojnog voda napona: 55 kV AL čel 3 x 95 mm², posredstvom trafostanice 35/10 kV 2 x 2,5 MVA, lociranoj na 1 km od Klokota, pored puta za Vitinu. Napojni vod 35 kV, ide iz trafostanice Gnjilane 110/35 kV, izgrađen na betonskim stubovima kvalitetno i sigurno, i novijeg je datuma, 1975. godine.

Trafostanica 33/10 kV

Trafostanica je snage 2 x 2,5 MVA, i napaja područje Vitine i Klokota sa Klokot Banjom. Celokupno područje se bavi pretežno, poljoprivredom, a industrijskih potrošača gotovo da i nema. U Vitini je izgrađena fabrika vijčane robe, a u Klokot Banji fabrika kisele vode, i gaziranih

sokova. Oba ova potrošača su, i jedini vredini industrijski potrošači na navedenom području. Trafo-stanica je, nov zidani i siguran objekat, opremljen sa savremenom opremom za današnje uslove, u pogledu opteredjenja u sadasnjim uslovima, ima dovoljno snage. Na izvodima ima još peaeerve za priključak novih dalekovoda napona 10 kV.

Za naselje Klokot, Klokot Banju i selo Radivojce, iz trafostanice izgradjen je jedan 10 kV-ni dalekovod na drvenim stubovima, koji ujedno, predstavlja i pravac za okolnih sela. U ovoj fazi, projektovan i izgradjen je još jedan dalekovod 10 kV na betonskim stubovima, za potrebe Klokot Banje.

Trafostanice 10/0,4 kV

Na području Klokota, Klokot Banje i sela Radivojca ima ukupno 4 trafostanica, i to:

- Klokot naselje stubna 100 kVA seoska
- Klokot naselje zidana kula 100 kVA seoska
- Klokot Banj a zidana 250 kVA Gasara F-ka kisele vode
- Klokot Banja u objektu 200 (400)kVA industrijska

Ukupna instalisana snaga 810 (1.010)kVA. Ako se izuzme trafostanica i fabrice kisele vode, koja je novijeg datuma i sa dobrom opremom, sve ostale su veoma zastarele i opasno ugrozavaju živote rukovaoca i ljudi. U pogledu snage, ne zadovoljavaju zahteve potrošača.

Mreza 10 i 0,4 kV

Vodom napona 10 kV ukupne dužine 4 km, kroz naselje Klokot i selo Radivojce napajaju se sve trafostanice napred opisane. Sva mreža 10 kV-nih vodova je na drvenia stubovima, preseki provodnika su AL čel 3 x 25 mm². Kablovski vodovi ne postoje, sem za trafostanicu za fabriku kisale rode, priključak za vazdušnog voda izveden je kablom. Sve trafostanice

su priključene na jedan pravac, tako da u slučaju kvara na dalekovodu svi ostaju bez električne energije, sto nanosi velike stete industrijskoj potrošnji. Mreza 0,4 kV u naselju izvedena je vazdušno na drvenim stubovima i procenjuje se da imaa ukupnu dužinu oko 5 km (Klokot, Klokot Banja i Radivojce).

Preseci provodnika su različiti, prema dužini ogranaka. Najčešće je upotrebljen presek ALčel 4- x 25mm², ma da se često susreće i presek od ALčel 2 x A- x 16 mm², što stvara veliku nesigurnost u pogonskom eksploatisanju mreže. Javne rasvete nema uopšte, sem deo oko kupatila i dela fabričkog kruga. Potrošnje električne energije prema podacima dobijenim od distributivnog preduzeća Elektrokosova iz Gnjilane, potrošnje električne energije za područje Klokota, Klokot Banje iznosila:

1.13. PTT mreža

delatnost ptt saobraćaja obuhvata široki spektar usluga, pa je sobziron na karakter poslova sve grupisano, u tri značanje oblasti, i to:

- postansku mrežu,*
- telegrafsku mrežu,*
- telefonsku mrežu,*

vodeću uloga u ovoj grani saobraćaj, nesumnjivo pripada telefonskoj mreži, tako da se na bazi nje planira celokupna organizacija, vrši planiranje kapaciteta i obavlja pravilan razmeštaj, svih ptt instalacija. analizirajući stanje ptt kapaciteta na potesu klokot – klokot banja - radivojce, dolazi se do saznanja da je ptt saobraćaj potpuno nerazvijen, jer na ovom području nisu locirani ptt objekti koji bi obezbedili normalno funkcionisanje ptt službe, a samim tim, zadovoljili potrebe privrede i gradjana u uslugama.

ptt kapaciteti

sobzirom da ne postoje poštanski kapaciteti, osim tri poštanske kovčeca u kojoj se vrshi pismonosnih pošiljaka, sve druge postanske usluge obavljaju se preko poštonošnie sa šireg područje rejona ili, neposredno u pošti kosovskoj vitini, kojoj pripada ovo područje.

telegrafska mreža, nije zastupljena ni jednim terminalom, pa su gradjani za ovu vrstu usluge, takodje orijentisani na poštu u kosovskoj vitini. telefonska mreža nešto je razvijenija, ali i tih kapaciteti se pretežno koriste za tranzitnih saobraćaj. vazдушna telefonska linija gnjilane – uroševac, prolazi sa desne strane puta, i u klokotu se odvaja jedan krak prema vitini, preko koje je uključen visokofrekventni uređaj sa 12 kanala i on omogućuje automatski telefonski saobraćaj vitine sa ostalim gradovima u zemlji. u klokot bannji, u radu je kućna telefonske centrale od 20 brojeva, koja je vezana na postu vitina samo sa jednim liniji, take da se telefonski saobraćaj otežano odvija.

Radi ilustracije razvijenosti ptt mreže, daju se neki osnovni kapaciteti, upoređujući ih sa stanjem u sap kosovo, na kraju 1976. godine.

PTT usluge

Nepostojanjem krajnjih terminala u poštanskoj i telegrafskoj mreži, a samo delimično u telefonskoj grani, uslovilo je da privredna, društvene službe i gradjani pretežno svoje potrebe za PTT uslugama obavljau u Vitini i u Gnjilanu, dok se manji deo odvija u samom mestu, posredstvom poštonoše iz šireg dostavnog rejona. Prema statistickim podacima za 1976. Godinu Pošta Vitina obavila je 866.820 usluga i to po vrstama,

kako sledi:

- *postanske usluge 412,924*
- *telegrafske usluge 8.312*
- *telefonske usluge 445.584*

Preiaa proceni područje Klokota - Klokot Banje - Radivojce, angažovalo je 105.000 usluga što predstavlja 35 usluga po stanovnika, dok je prosek u SAP Kosovo 87 usluga godišnje.

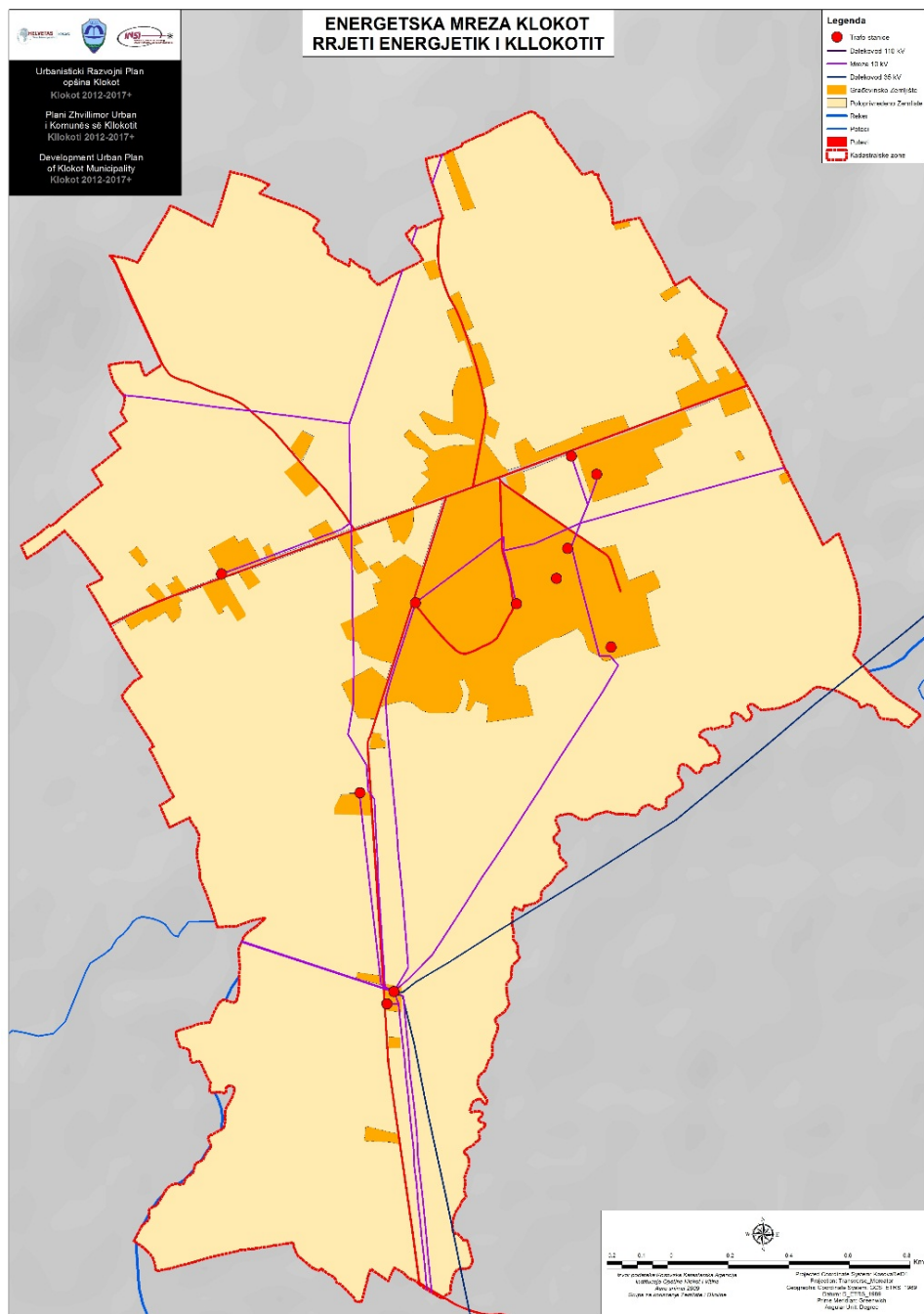
Klokot se električnom energijom snabdeva iz prenosne linije od 110 kV koja polazi od trafostanice Priština-4 a potom dolazi do trafostanice u Gnjilane i nastavlja do opštine Klokot. Ova linija zatim od 110 kV nastavlja prema Republike Srbije.

Električna mreža opštine je mreža dalekovodima od 110KV i 10KV. Dalekovod 110KV koji povezuje elektro-energetski sistem Srbije i Kosova od Ristovca do Gnjilana proteže se pravcem istok-zapad. Sa ovog dalekovoda se napaja trafostanica 110/10KV u Berivojcu iz koje se dalekovodom 10KV napajaju sve trafostanice 10/0,4KV na teritoriji opštine Klokot. Klokota se napaja iz trafostanice 110/10KV u Berivojcu.

U nastavku prikazana je geografska mapa Kosova, gde je predstavljena monopolarna šema od 400/220/110 kV po celoj teritoriji Kosova, i povezivanje Kosova sa susednim zemljama, linijama od 400/220 kV, takodje je prikazan i prolaz linije od 110 kV u regionu Klokot².

²Jedinica KEK u Ranilugu

U regionu opštine Klokota oko 85 % linija 10 kV su malog unakrsnog preseka (Al/Fe – 25 mm² i 35 mm²) i to je jedan od razloga velikih aspada napona u okviru opštine Klokota.

Karta elektroenergetske mreže po teritoriju Klokot

1.1.6 Hidro infrastruktura:

Korišćenje vode

Do zadnje vreme stanovnici naselja Klokota su se snabdevali vodom iz sopstvenih bunara, u dvorištima, gde je voda bila sumnjivog kvaliteta, da bi se u nekim slučajevima udruživanjem (komšijskim) išlo na izgradnju bazena određenog kapaciteta, u kojima je bila čista izvorska voda.

Sada se radi na izgradnju vodosistema u svim urbanim zonama, tako što se kopaju arterski bunari, dubine do 80m u zavisnosti od konfiguracije terena, koja se pumpama odvodi u rezervoar, a putem vodovodne mreže do potrošače.

U Klokot skoro po svim selima postoji sistem vodovoda. Prema informacijama nadležnih organa u Klokot oko 90% stanovništva je priključeno u javnoj mreži vodovoda. Oko 10% stanovništva nije priključeno u mrežnom sistemu vodovoda prema tome oni vodosnadbavanje čine pomoću plitkih i nezaštićenih bunara.

Valja istaknuti da tehnički i administrativni gubici u vodovodnom sistemu su vrlo veliki.

Što se tiče navodnjavanja poljoprivrednog zemljišta, i pored toga što su ranije postojali projekti, do sada je na organizovan način navodnjavane su minimalne površine zemljišta. Momentano, najveći deo zemljišta navodnjava se imovina privatnih sektora koristeći vodu bunara i reka, pomoću pumpama niskog kapaciteta.

1.1.6.1 Sistem kanalizacije u Urbane zone i opštine Klokota:

Odvodjenje otpadnih voda se vrši sistemom kanalizacije, međutim ovaj sistem nije distribuiran po svim mahalama Klokota.

Sve kanalizacije urbane zone Klokota potpuno netretirane prazne se u reku Binačka Morava i tokove Binačka Morave, Momentano ovaj sistem kanalizacije sakuplja crne vode urbane zone ali za budućnost treba se planirati glavni kolektori i mreza kanalizacije većih kapaciteta i mogućnost adekvatnog tretiranja

1.1.6.2 Upravljanje otpadom:

U Klokota u sistemu upravljanja otpacima od strane preduzeća "Higijena" obuhvaćeno je ucelom opštine.

Okolina i opis aktuelnog stanja životne sredine

Aktuelno stanje životne sredine i celokupne prostorne okoline, podrazumeva procenu zagađenosti životnog ambijenta (vode i zemljište kao glavni prirodni faktori za poljoprivredni proizvodi koji služe za potrebe ljudskog života i drugih živih bića).

1.2 POLOŽAJ, ZNAČAJ I SPECIFIČNA PITANJA ZA TERITORIJU URBANE ZONE U OPŠTINU I OPŠTINE KLOKOTA U KONTEKSTU PPK (PROSTORNOG PLANA KOSOVA)

Treba prvo istaći da je Opštinskom Planu Razvoja Urbana zona tretirana adekvatno ali novoformirana Opština Klokota nije tretirana specifično u prostornom planu Kosove jer kad je Plan urađen, ove naselje su bile deo opštine Vitine i ako kad je Plan osvojen Opština je bila decentralizirana.

Radni tim je analizirao šta se planiralo za tu teritoriju i ovaj rad je podržan u ovim osnovama da bi se analizirao položaj, značaj i specifična pitanja za teritoriju opštine Klokot u kontekstu PPK (prostornog plana kosova i opštine Klokota).

"Prostorni plan kosova za 2010 – 2020 +"

Kosovske institucije imaju iskustvo u oblasti prostornog planiranja. Dobro iskustvo bilo je stečeno tokom izrade prostornog plana Kosova za 1970-1980 XX veka od strane Zavoda za urbanizam i projektovanje u Prištini kao i od OECD iz Pariza. I u ovom dokumentu opština Klokot je bila tretirana ali u to vreme je tretirano zajedno sa Vitinom u regionu Gnjilana.

Zakonom o prostornom planiranju 2003 i njegovim unapredjenjem 2008.god., stvoren je zakonodavni okvir za prostorno planiranje. "Prostorni plan Kosova, 2010 – 2020 +", kojeg je pripremila Ministarstvo sredine i prostornog planiranja, (MSPP), Institut za prostorno planiranje je prvi prostorni plan koji pokriva celu teritoriju Kosova i koji je pripremljen prema gorenavedenom okviru. I u ovo vreme dok se uradi ORP/URP za opštinu Klokot (2010/2012), Parlament Kosova je usvojio Prostorni plan Kosova od Juna meseca 2011.

U okviru procesa izrade Prostornog plana Kosova, kao rezultat na desetina susreta i procesa učešća, stvorena je vizija za budućnost Kosova. Ovaj draft Prostornog plana Kosova je zasnovan na ovoj viziji koja u buduću želi da:

"Kosovo bude suverena i integrisana zemlja u Evropskoj zajednici sa održivim socio-ekonomskim razvojem sa modernom infrastrukturom i tehnologijom, mogućnostima obrazovanja za sve, kvalifikovanom radnom snagom, zemlja koja poštuje i podržava sve mere i inicijative o očuvanje okoline i životne sredine, prirodnom i kulturnom nasleđu za celokupnu svoju teritoriju i susedne zemlje, sa otvorenim društvom koje promoviše raznolikost i razmenu ideja, poštujući sva prava i za sve".

Meta cilja je da se vizija ostvari na celoj teritoriji Kosova. U tom kontekstu i opština Klokoti urbanskim zonama tokom izrade Urbanskog razvojnog plana analizira položaj, značaj i ispecifična pitanja koja treba tretirati.

- *Razvoj snažne urbane mreže za ekonomski razvoj.*

Većina urbanih zona je poboljšana i stvorena je infrastrukturna mreža između malih i velikih naseljenih mesta. Gradjanima je pružena zdravstvena briga i edukacija. Podržana je poljoprivreda i industrija u ruralnim zonama. Teška industrija je rehabilitovana, podržana je trgovina i turizam.

- *Razvoj i očuvanje prirodnih resursa.*

Zaštita i korišćenje sredine kulturnog i prirodnog nasledja, kvalitet poljoprivrednog zemljišta, mineralni izvori i kontrolisanje razvoja raseljenih mesta.

- *Razvoj strateških veza.*

Integrisanje u regionalnoj i evropskoj mreži transporta (TEN-T), poboljšanje potreba za transport na Kosovu kao i održivo snabdevanje električnom energijom i vodom, domaćinstava i industrije.

NAČELA KOJA ĆE BITI I KAO NAČELAZA IZRADA OKVIRA PROSTORNOG RAZVOJA URBANE, ONOLIKO KOLOIKO JOJ PRIPADA I IMA KAPACITETE KLOKOTA

Strategija i ciljevi za željeni prostorno ekonomski, sredinski i društveni razvoj podeljeni su u četiri grupe i to:

1. Kapija Kosova – Plava zona:

Region oko Gnjilane. Koncentrisanje u administraciji, obrazovanju, zdravstvenoj brizi, uslugama i trgovini, lakoj industriji, poljoprivrednoj industriji i turizmu.

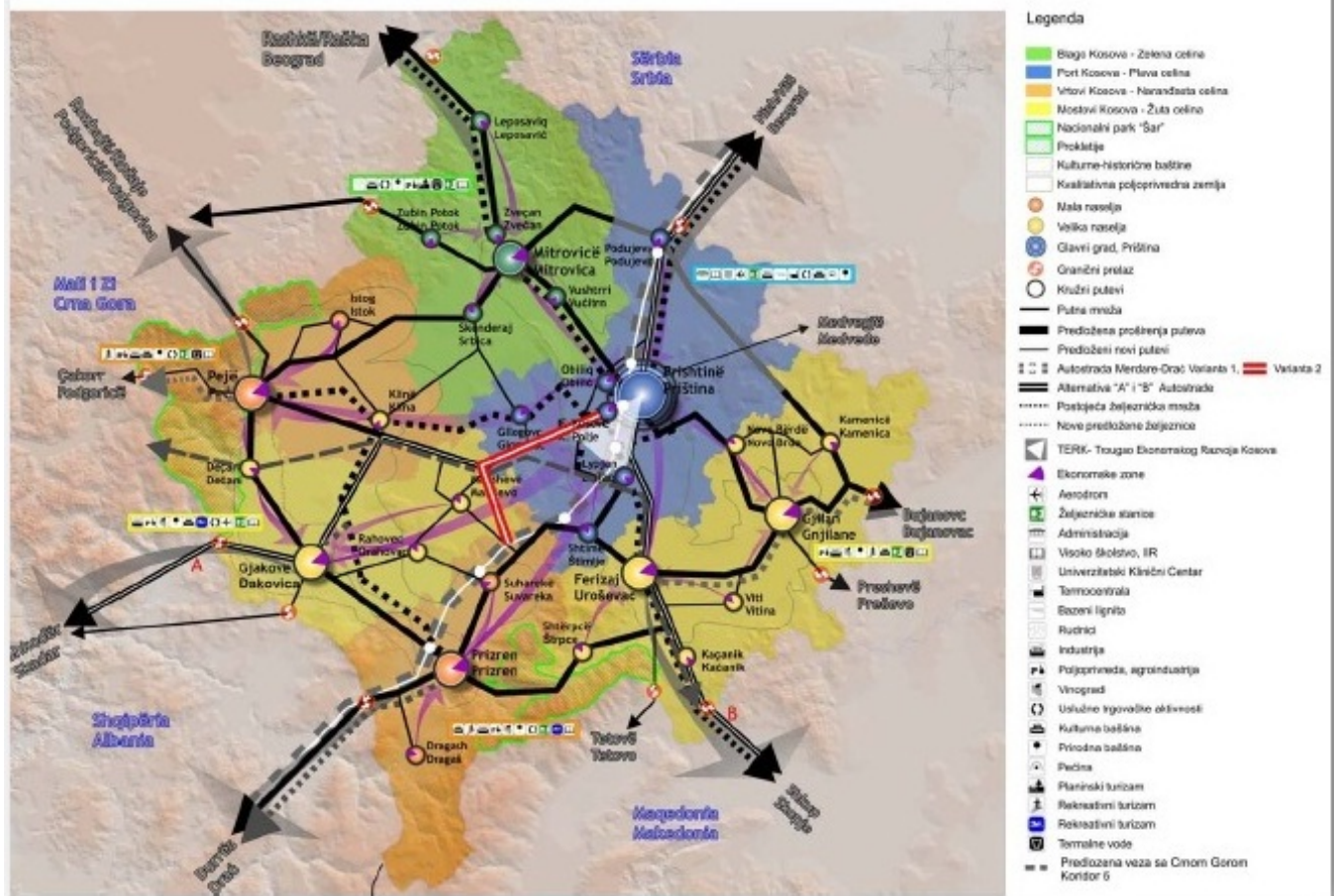
2. Mostovi Kosova – Žutra zona:

Regioni oko Gnjilana/Uroševca gde učestvuje i **Klokota**, i oko Djakovice. Koncentrisanje u uslugama i trgovini, lakoj industriji, poljoprivrednoj industriji i turizmu.

3. Parkovi Kosova - Narandžasta zona:

Regioni oko Peći i Prizrena. Skoncentrisanje u kulturnom turizmu, uslugama i trgovini, lakoj i poljoprivrednoj industriji.

Strategija Prostornog Razvoja

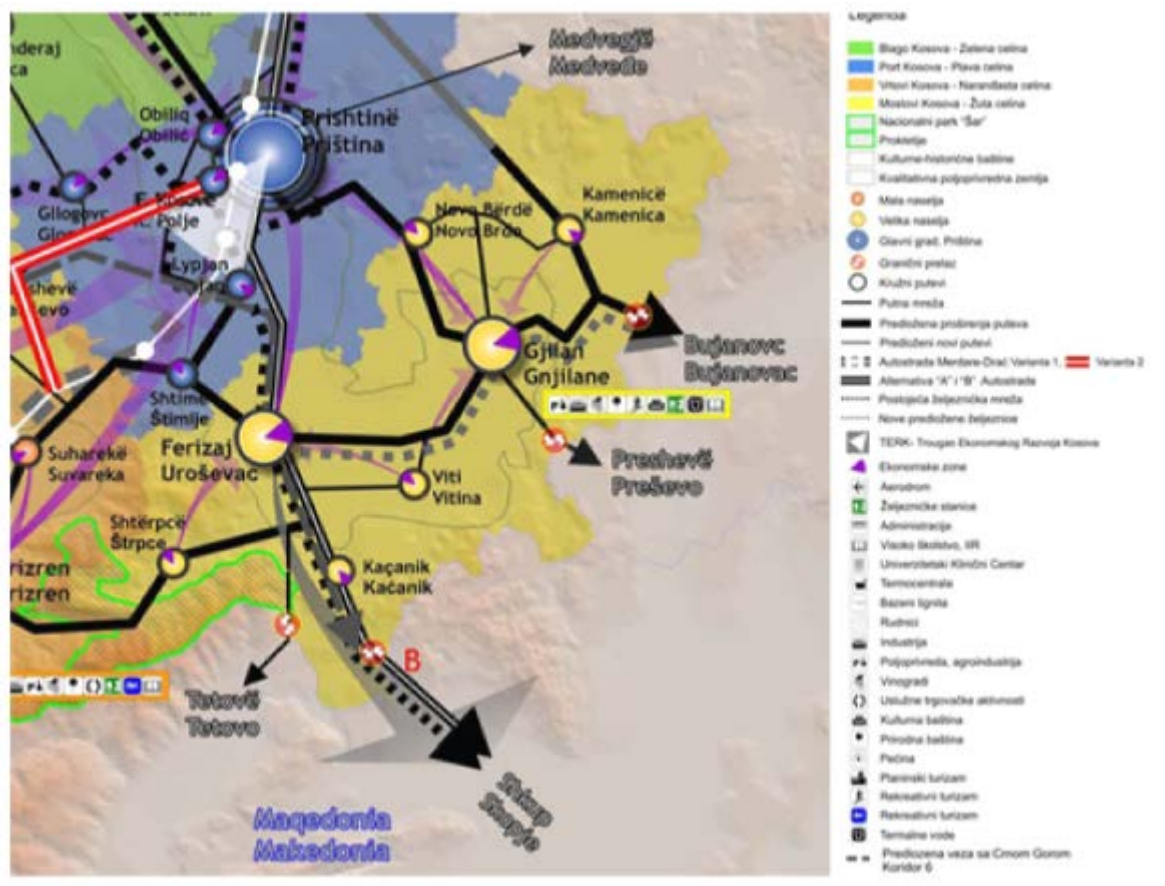
Strategija prostornog razvoja, osvojen dokument

Ova Strategija ima za cilj ravnu pravnou podelu javnih usluga i ekonomskog razvoja u svim delovima Kosova, medjutim istina je da u mnogim aspektima neosporno centar. Jedan od najznačajnijih delova strategije je razvoj Trougha ekonomskog razvoja (TER) u zoni izmedju Prištine i Medjunarodnog aerodroma. Povoljnije stanje transporta i posebnih ekonomskih uslova u ovoj zoni privlačiće investicije i pretvoriće TER u kičmeni stub ekonomskeg razvoja.

Pristup TER-u povezivanjem planiranom autoputom Priština-Skopje u buduće će biti kao prioritet Opštine pa i grada Klokota, za dalji, bolji i brži privredni razvoj opštine.

U dokumentu prostorne strategije Kosova, opština Gnjilana i Uroševca su označene kao žute zone i definisane kao " **Mostovi Kosova** ". U ovoj zoni obuhvaćene su opštine Vitina, Novo Brdo, Kačanik, Kamenica, Štrpce, Parteš, Ranilug i Klokot (Opština i urbana zona). Ova zona se karakteriše po kvalitativnom poljoprivrednom zemljištu sa bogatim izvorima mineralne

vode, trgovinom i tradicijom u turizmu. Granične veze sa Makedonijom i Srbijom takodje obezbedjuju dobre uslove za investicije u ovom regionu.

Strategija prostornog razvoja za region Gnjilane/Uroševac, gde spada i Opština i Urbana zona Klokota,

"Mostovi Kosova", usvojeni dokumenat.

Ovaj dokumenat predviđa značajnu ulogu za region kao vezu između Kosova i susednih zemalja. Može se istaći povezivanje sa graničnim prelazom sa Srbijom, veza unutar mreže gradova i sela odvijane su ekonomske aktivnosti koje će se nastaviti modernizovati i ojačati, privlačene su investicije i probaće se da se povećaju investicije iznutra iz inostranstva i u toku je obezbedjenje prikladnog prostora planiranog za privatni sektor čineći region konkurentnim na unutrašnjem i spoljnom tržištu i poboljšavajući kvalitet života za sve građane, ujedno ispunjavajući kriterijume za održiv razvoj. Mikro i male firme, i neke srednje doprinose ekonomskom razvoju, planira se povećanje mogućnosti i posebna podrška ovom razvoju tako

da bi u budućnosti imamo i velike firme, mora se istaći značaj i granične pozicije Opštine i Urbane zone Klokota i regiona.

Glavni ciljevi za region gde učestvuje i Opština i urbana zona Klokota su:

- **Razvoj atraktivne mreže planiranih gradova, sa upravljanjem javnih službi u prilog građana, sa povećanjem kvaliteta života građana, zapošljavanju i socijalnoj jednakosti.**
- **Podrška LER za ERK- korišćenje prednosti konkurencije,**
- **Razvoj efikasnih veza unutar urbanih celina i veza sa ostalim medju urbanim zonama i regionima, putem razvoja infrastrukturne mreže (putne, železničke, TI-a).**
- **Razvoj trgovačkih usluga, agro-industrijskih i turističkih sa intenziviranjem politika za obnavljanje zaštite sredine.**

Prostorni plan Kosova postavlja granice regiona koji se ukrštavaju sa Srbijom i Makedonijom, kao zonu od posebnog interesa za celo Kosovo.

Prostorni plan Kosova takodje evidentira razne ključne probleme i predlaže da se preduzmu aktivnosti za njihovo rešavanje. Ravnopravan ekonomski razvoj zemlje je posmatran kao jedan od ključnih problema a jedan od identifikovanih ciljeva je pristup građana infrastrukturi. Medju predlozima za razvoj infrastrukture je i izgradnja planiranu železničku linije koja povezuje Uroševac sa Bujanovcom preko opštine Gnjilana a i Klokot (opština i urbana zona) nije daleko od ovog razvoja, takodje i predviđeni autoput koji povezuje Kosovo sa Srbijom (sa autoputa Pristina-Skoplje, preko Klokota i Gnjilana sa Srbijom). Ovi planirani koridori trebajusacuvati i stititi od eventualnih ilegalnih gradnji.

Planirana železnička linija ali i autoput koji povezuje Uroševac sa Bujanovcom preko opštine Klokot I Gnjilana su jedna od naj značajnih za opštinu i razvoj što je potenciran u Prostorni Plan Kosova a što moramo imati u umu dok radimo ovaj plan.

Ova zona je karakteristična po kvalitativnom poljoprivrednom zemljištu, bogatim izvorima mineralne vode, trgovinom i tradicijom u turizmu koje vrednosti čine značajnim regionom, ali i specifična pitanja za tretiranje u opštinskom i Urbanom razvojnom planu Klokot.

Kao jedan od prednosti zone vidi se i to da je :

Prisutnost prirodnih resursa, rekreativnih, zdravstvenih, termalnih voda, mogućnost razvoja planinskog, rekreativnog i zdravstvenog turizma.

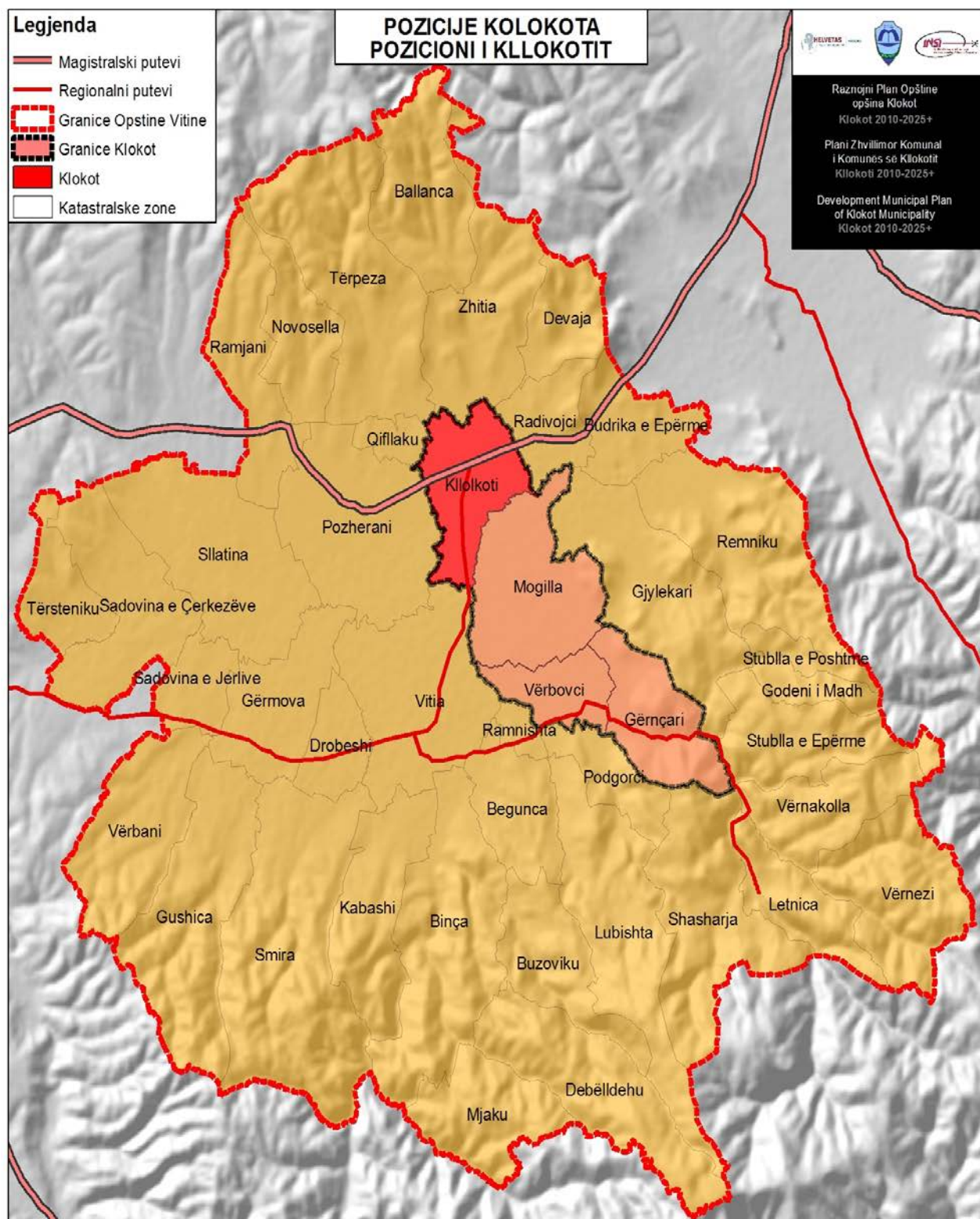
Takodje važno imati u umu i regionalni impiant za tretiranje regionalnih crnih voda.

Treba takodje istaći da je i u nizem nivou u Opštinskom Razvojnom Planu Vitine i Klokota tretirana urbana zona Klokota i to sa motom od Tradicije u rekreativno, lečilišno i proizvodjacku delatnost kao glavne stubove urbane zone.

Da zadovolji urbanu mrežu naselja sa funkcijama i sadržajima, kao u ravnomerni razvoju u smislu da se prostor koristio adekvatno i racionalno u tom pravcu u opštinski Plan Vitine i Klokota, Grad Vitina, Klokot i Pozoranj tretirani su kao glavne za dalji urbani.

Isto je istaćeno da opštinski centri trebaju usmeriti i izgraditi sa svim elementima urbane strukture, kompaktnog razvoja, to će obezbediti urbani način života, urbana stopa treba da bude povećana u skladu sa svetskim trendovima, sada više od polovine svetskog populacije živi u urbanim zonama

Granice urbane zone su definisane ovim planom takodje i glavni urbani elementi kao i infrastruktura, ekonomski razvoj, sredina i korišćenje zemlšta.

Pozicija klokota u Opštinski Razvojni Plan Vitine i Klokota

1.3 OBUHVATANJE KLJUČNIH INFORMACIJA SEKTORSKIH IZVEŠTAJA I STRATEGIJA NA RASPOLAGANJU

U tokom pripreme Opštinskog Razvijnog Plana Vitina -Klokot izradjeni su sektorski izvaštaji i strategije u svim direkcijama a u ovom poglavlju obuhvaćene su ključne informacije iz sektorskih izvaštaja i strategije na raspolaganju odgovarajućih opštinskih direkcija koje imaju uticaj u urbanu zonu:

Pitanja i problemi ovog izveštaja:

- Korišćenje potencijala za ekonomski razvoj,
- Namena zona za specifične razvoje,
- Unapredjenje infrastrukture i veza,
- Poboljšanje zakonodavne i regulativne infrastrukture,
- Stvaranje opštinskog fonda za davanja zajma MSP-ima,
- Subvencionisanje malih i srednjih proizvodnih preduzeća,
- Stvaranje i olakšavanje uslova za preduzeća koja zapošljavaju veći broj radnika,
- Izbor najuspešnijih preduzeća,
- Kategorizacija obaveza za biznise na osnovu zona,
- Tradicionalno retko zanatstvo osloboditi od opštinskih porezkih i drugih obaveza.

Razmatrani predlozi i prioriteti i strategije:

1. Banjski kompleks
2. Zdravstveni turizam
3. Sport i rekreacija
4. Proizvodnja vode i pića
5. Inkubator za biznis,
6. Otvaranje novih radnih mesta kroz mala srednja preduzeća,
7. Ponovno vraćanje registracije biznisa sa centalnog na lokalnom nivou,

8. Izgradnja infrastrukture (sistem vodovoda, sistem kanalizacije, putna infrastruktura, električna mreža),
9. Izrada sistema za snabdevanje tehničkom vodom,
10. Povezivanje sa železničkom linijom,
11. Izgradnja pratećih objekata za skladištenje i obradu poljoprivrednih proizvoda,
12. Izgradnje potrebne infrastrukture za konzervisanje voća i povrća,
13. Privlačenje stranog kapitala,
14. Priključenje u gasovodni i naftovodni sistem,

Urbanizam, katastar i zaštita sredine

Opšte informacije: u procesu izrade opštinskog razvojnog i urbanog plana, na osnovu zakonskih obaveza ali i stručnih obaveza, s obzirom da je naša direkcija kao institucija glavni nosilac ovog procesa, ekspertske tim Direkcije za urbanizam, katastar i zaštitu sredine radio je na izradi ovog drafta izveštaja i sektorske strategije sa ubedjenjem da će biti dobra osnova za ORP i URP.

Pitanja i problemi ovog izveštaja:

- Glavni izazov ostaje digitalizacija svih promena izvršenih na terenu.
- Postepeno smanjenje zagađenosti degradacije i štete u okolini kao i minimizacija ili sprečavanje ovih ekonomskih aspekata i drugih aktivnosti koji predstavljaju veliku opasnost po ljudsko zdravlje i sredinu,
- Procena uticaja na sredinu: još uvek mnoge delatnosti nisu podvrgnute PUS,
- Zaštita raznolikosti i opšteg ekološkog bilansa na prostoru Urbane zone,
- Racionalno i održivo korišćenje prirodnih resursa
- Zaštita vrednih prirodnih prizora,
- Zaštita i rehabilitacija raznovrsnosti, kulturnih i estetskih vrednosti pejzaža na prostoru urbane zone,
- Unošenje u sistem upravljanja otpacima u Urbanu Zonu i uklanjanje divlje deponije,
- Otpadne vode i njihovo tretiranje, priključenje u kanalizacioni sistem sva naselja Klokot,

Tretirani predlozi i prioriteti i strategije:

1. Izrada regulativnih planova,
2. Zaustavljanje divlje gradnje, sa posebnim akcentom na poljoprivrednom zemljištu,
3. Razvoj funkcionalne infrastrukture,
4. Povećanje kvaliteta stanovanja i odvajanje ove zone od drugih zona,
5. Namena sa posebnim akcentom administrativne zone u okviru urbanističkog plana,
6. Izgradnja funkcionalnih fizičkih prostorija za civilne službenike u celoj opštinskoj administraciji u jednom zajedničkom kompleksu,
7. Izgradnja rekreativnog sportskog centra,
8. Izgradnja biciklističkih staza i pešačkih staza duž puteva gde god postoje mogućnosti,
9. Izgradnja tranzit deponije .
10. Priključenje u kanalizacioni sistem svih otpadnih voda .
11. Obeležavanje spomenika i prirodnih zona tabelama za posebnu brigu i njihovu konzervaciju.

Pitanja i problemi ovog izveštaja:

- nedovoljna zakonodavna infrastruktura,
- nezadovoljavajući stepen uspešnosti na svim novim obrazovanjima,
- nedostatak udžbenika i drugih nastavnih sredstava,
- vrlo ograničen budžet koji ne obezbeđuje uspešno sprovođenje reformi u obrazovanju,
- nizak ekonomski razvoj zemlje,
- komuniciranje sa javnošću.

Tretirani predlozi, prioriteti i strategije:

Obezbeđenje potrebnog školskog prostora

- obezbeđenje obrazovanja za sve,

- postizanje prihvatljivih rezultata svih učenika na svim nivoima obrazovanja u skladu sa međunarodnim standardima.

1. Ispunjavanje higijenskih uslova

- čista i provetrena prostorija,
- adekvatna izolacija,
- adekvatna zaštita od vetra,
- dobra orijentacija.

2. Ispunjavanje pedagoških uslova

- objekat, po svojoj formi i veličini treba da omogući realizaciju reformisanog nastavnog procesa (odeljenja u prirodi, laboratorije, ulaz, objave, igralište, zelenilo i dr.),

3. Ispunjavanje urbanističkih i bezbednostnih uslova

- postavljanje ograde za očuvanje i obezbedjenje školskog prostora,
- udaljenost školskog objekta od puteva visokog nivoa,
- udaljenost školskog objekta od zagadjenih zona,
- razdaljina objekata od regulativnih linija,
- razdaljina nastavnih objekata od susednih objekata.

4. Ispunjavanje tehničko-ekonomskih uslova

- seizmičke karakteristike
- topografske karakteristike.

5. Problemi

- o nedostatak finansijskih sredstava,
- o duga pešačenja učenika do stizanja u školi,
- o nedostatak dovoljnog školskog prostora,
- o nedostatak odgovarajuće nastavne opreme i informatičke tehnologije,
- o neprikladni unutrašnji i spoljni ambijenti objekata školskih institucija na Kosovu (naročito za lica sa posebnim potrebama).

1.4 KLJUČNA PITANJA U ŠIREM PROSTORNOM KONTEKSTU KOJA UKLJUČUJU UPUTSTVA O PLANIRANJU I OBAVEZE KOJE PROISTIČU IZ PROSTORNIH DOKUMENATA I PLANOVA SA ŠIRE REGIJE A KOJE DOTIČU URBANA ZONA I OPŠTINA KLOKOTA

Uputstva koja su sažeta u ovom poglavlju razjašnjavaju niz pitanja koje proizilaze iz prostornog plana Kosova u vezi toga šta svaka Urban zona a u ovom slučaju Klokota treba da uzme u obzir tokom izrade opštinskog razvojnog i urbanističkog plana koji će istovremeno kao materijal olakšati komuniciranje između dva nivoa saradivanja.

1.4.1 Stanovanje:

Lokalni subjekti za planiranje treba da:

- planiraju zahteve za stanovanje za sve, od najnižih slojeva, onih sa potrebama za prikladno stanovanje i sa specijalnim potrebama;
- pružaju veće mogućnosti i rešenja za
- će se ljudi opredeliti da žive.
- stanovanje, sa dobrom kombinacijom po veličini, vrsti i lokacijama stanovanja i da traže stvaranje mešovitih zajednica;
- pružaju dovoljno stambene površine sa prioritetom ponovnog korišćenja zemljišta unutar urbanih zona koristeći i prazne kuće i adaptirajući postojeće zgrade,
- stvaraju održivijeg razvoja uspostavljajući i obezbeđujući javni prevoz na poslu, obrazovanje i zdravstvene institucije, trgovini, zabavu i lokalnim uslugama;
- koriste efikasno zemljište putem politika i standarda planiranja;
- procene potrebe ljudi za gradski prevoz, koji su kao zahtevi za kretanje unutar naseljenih mesta urbane zone i veza sa ostalim centrima;
- smanji zavisnost od automobila omogućavajući viši promet pešaka i biciklista, poboljšavajući dizanje veze javnog prevoza sa mestom stanovanja, poslom, lokalnim uslugama i lokalnim mogućnostima i planirajući kombinovanu destinaciju; kao i potstiću dobrom novim tokovima stanovanja u cilju stvaranja atraktivnih sredina, visokog kvaliteta.

-

Neformalna naselja

- Tokom izrade opštinskih i urbanističkih planova treba da se identifikuju sva NFN (Neformalna naselja) na osnovu opštih kriterijuma. Takodje u lokalnim planovima treba da budu tretirana ova naselja u cilju poboljšanja socioekonomskog stanja, stanja sredine i infrastrukture.³

Strateške lokacije i osnove ekonomskog razvoja:**Pitanja i razlozi za uputstva**

Bazirajući se na činjenicu da Kosovo nema ujednačen razvoj na njegovim prostorima, u nedostatku planiranja za racionalno korišćenje prostora, velika naseljena mesta – gradovi nastavljaju trend njihovog porasta, uz porast neformalnih tokova, visoku cenu i ulaganja u fizičkoj infrastrukturi i uslugama i uz nemogućnost za sinergično delovanje, trend migracije ka velikim centrima se nastavlja a nedostatak prostora za stanovanje sa povoljnim pristupom i uslovima je prisutan, gradovi nastavljaju njihov razvoj u uslovima tržišne ekonomije po kriterijumima preživljavanja a ne promovisanja komplementarnog razvoja. Zbog njene funkcije kao administrativnog i univerzitetskog centra Priština okuplja glavne ekonomske i socijalne delatnosti koje joj pružaju povoljan položaj na regionalnom tržištu, ali u kosovskom kontekstu implicira neujednačen socio-ekonomski i prostorni razvoj ostalih delova Kosova, uz depopulaciju ruralnih zona i manjih urbanih centara, socijalne tenzije i podela Kosova na razvijene delove i na one nerazvijene, u nedostatku razvojne strategije i sprovođenja važećeg zakona imamo nepovratne gubitke prirodnih resursa dok sticane vrednosti od karaktera baštine degradiraju se i dovode u kritičnim granicama njihovog funkcionisanja i korišćenja.

Nastavak trenda nerazvijenih tokova povećava troškove putnog i robnog prevoza i ima za posledicu otežan pristup infrastrukturi i sa negativnim implikacijama u ekonomski razvoj zemlje. Suženje glavnih saobraćajnica ometa normalno kretanje unutar i van Kosova, dok usporavanje usluga u naseljenim mestima indirektno potstiče migracije, koja je situacija nepovoljna za moguće investicije.

Preporučena Strategija prostornog razvoja Kosova zasniva se na razvoju snažne mreže gradova sa ekonomskim razvojem, preko ljudskih resursa – povećanja baze saznanja, racionalnog i planiranog korišćenja prirodnih i kulturnih resursa, lakog pristupa fizičkoj

³OEBS

infrastrukturi (putnoj, železničkoj, vazdušnoj, IT), za obezbedjenje i povećanje kvaliteta života (stanovanja i usluga) socijalne ravnopravnosti uz nastojanje kao gradovi konkurenciju u regionu sve to podržani od organizativnih kapaciteta (rukovođenje, dobro upravljanje, politička podrška, društvena podrška, strateške mreže).

Uputstva na opštinskom nivou pa i urbani nivo

Ovaj putokaz za opštine i urbane zone treba da pomogne u izvršavanju zadataka prostornog planiranja a naročito u:

- sastavljanju, razvojnih i urbanističkih planova,
- sastavljanju strateških regionalnih razvojnih planova – zajedničko razvojno planiranje za nekoliko opština (i/ili upravljanja) metropolitanske urbane regije (Priština sa opštinama oko nje),

Urbnski razvojni planovi sa njihovim strategijama treba da:

- inspirišu – podižu svest i mobilišu stanovnike, interesne grupe, političare na stvaranje budućeg planiranja opština.
- treba da budu formulisani za odredjen vremenski razvoj i zasnivanog na prioritetnim pitanjima i postojećem stanju u opštinama.
- sadrže vizije za razvoj urbanu zonu – u skladu sa strategijom za prostorni razvoj jasno i specifično formulisani da odražavaju lokalne karakteristike, probleme i mogućnosti za razvoj,
- ciljevi treba da budu rešenja za probleme ili potrebe stanovnika uz utvrđivanja mesta nalaska na prostoru. Ukoliko su ciljevi povezani (npr., ublažavanje nezaposlenosti i ekonomske investicije) treba da se utvrde prioriteti i ciljevi,
- ciljevi treba da budu odredjeni pre nego što se odredi Strategija.

Urbanisticki razvojni planovi terba da promovišu ekonomski i socijalni razvoj prema ustavnom okviru za decentralizovano lokalno upravljanje:

- obezbedivši da strategije budu planirane za lokalni ekonomski razvoj,
- naznačivši uloge koje bi trebale da odigraju lokalne uprave u promovisanju LER za tretiranje pitanja ekonomskog porasta, razvoja zasnovanog na lokalnim resursima, nezaposlenosti, stvaranja novih radnih mesta, prerasporedjivanja resursa i ekonomskih mogućnosti u korist građana (ublažavanja siromaštva), koordinisanja izmedju zahteva tržišta i

specijalizovanog obrazovanja, visokog obrazovanja i stručnog osposobljavanja,

- naznačivši ciljeve za ekonomski razvoj i konkurenciju. Razvojni planovi služe kao sredstvo zapodršku LER, obezbeđivši da pitanja od prioritnog značaja budu tretirana kroz inicijative za LER,
- posavetovajući sa Strategijama za LER, ekonomske sektore da bi se promovisali (npr. turizam, agroindustrija, preradjivačka industrija, uslužna industrija i dr.),
- obezbeđivši aktivnosti za ostvarivanje ciljeva za LER),
- odredivši zone u okviru teritorije opštine ili zajedničkih zona između opština naznačivši integrisano planiranje,

Koncept gradova-generatora ekonomskog razvoja:

Lokalni opštinski subjekti za planiranje treba da uzimaju u obzir ciljeve i nastojanja POP za gradove kao čvor ekonomskog lokalnog razvoja (LER) kao koncept koji obezbeđuje ekonomski razvoj Kosova.

Gradovi terba da budu izvršioci utvrdjenih ciljeva korišćenjem:

1) Gradskih centara, za uslužne, uslužno trgovinske, kulturne zabavne i rekreativne aktivnosti koji bi trebali da budu žive zone kroz izražavanje gradskog identiteta gde će zajedno sa načelom kombinovanih razvoja biti kombinovanih sadržaja, stanovanja i drugih pratećih sadržaja stanovanja; noćnog poslovanja u gradovima sa kulturnim, zabavnim i rekreacionim aktivnostima; (**U ovom smislu Klokot nema nekakog snažnog centra**).

2) Ekonomske gradskih zona, zona sa koncentrisanjem privrednih delatnosti u blizini gradova kao **grupisanja** aktivnosti industrijskih, uslužnih, uslužno-trgovinskih delatnosti istraživačko razvojnih institucija, koje grupacije promovišu konkurenciju i kooperaciju u isto vreme (TZHEK i druge grupacije u opštinama);

3) Ruralne privrede

4) Zona sa delatnošću teške metalurške preradjivačke industrije;

5) Zona sa turističkim potencijalom;

6) Ekonomije transporta;

7) Ekonomije turizma.

Na osnovu sadašnjeg stanja turističke privrede na Kosovu mogu se izvlačiti sledeći zaključci koji treba da u što kraćem roku pružaju rešenja za sledća pitanja:

- nedostatak definisanja, vizije, ciljeva, rukovodeće strategije i zadataka u turizmu,

- nedostatak unapredjenja postojećeg turističke ponude,
- nedostatak turističke propagande,
- nedostatak jasnog pozicioniranja na turističkom tržištu kao nove turističke destinacije sa novim imidžom u skladu sa aktuelnim i budućim razvojem turističkog tržišta,
- nedostatak realizacije značajnih investicija u privatnom i javnom sektoru turizma,
- nedostatak formulisanja novog sistema upravljanja turizmom kao garancije za dugoročni i održiv razvoj turizma,
- problemi sa električnom energijom, vodom, kanalizacijom otpadnih voda i smećem, degradacijom prirode i urbanih centara zbog divlje gradnje;
- slabo interesovanje investitora zbog odugovlačenja pitanja svojine nad zemljom.

Uputstva za lokalni nivo:

Opštinski pa i urbani razvojni planovi treba da:

- turizam smatraju ključnim ekonomskim sektorom za LER promovisajući vrednosti i identitet grada u marketinške svrhe, u cilju sticanja dohodaka od takve uslužne industrije što istovremeno doprinosi stvaranju novih radnih mesta,
- razvoj turizma bude u skladu sa načelima za održiv razvoj,
- predvide korake delovanja za stimulisanje sektora turizma, u pogledu kapitalnih investicija u fizičkoj infrastrukturi i marketingu grada kroz prirodnih i kulturnih vrednosti,
- imaju integrisan pristup planiranju, upravljanju zajedničkim investicijama između opština koje međusobno ovazavaju resurse prirodnog i kulturnog nasledja,
- promoviše i uspostavlja partnerstvo između aktera turizma, javnog i privatnog sektora u cilju obezbedjenja određenog razvoja infrastrukture turizma koji poštuje lokalne kulture i lokalnu ekonomiju,
- daju prednost rekonstruisanju postojećih hotela u društvenom sektoru do međunarodnih nivoa,

- obezbedi da su održivost nasledja i njene nove funkcije tretiraju na pravedan način izbegavajući transformisanje ovih objekata u mestima koja od poseta imaju limitiran ekonomski uticaj na njihovu okolinu,
- počinje izrada studija o selektivnim vrstama turizma (lovačkog, ruralnog, ekoturizma, kulturnog turizma, kongresnog turizma, rekreativnog turizma i dr.),

(U ovom smislu Klokot je u zoni mostova Kosove i treba koristiti banjske resurse i druge za razvoj zdravstvenog turizma pa i sportsko rekreativnim turizmom)

1.4.2 Konzervacija i razvoj nasleđa-zaštita postojećih vrednosti

Stanje, pitanja i razlozi za uputstvo

Na Kosovu, kulturno nasleđe je među najznačajnijim elementima i sastavni deo životne sredine. Ono predstavlja istinitost identiteta društva i zemlje. Smatra se kao potencijal za razvoj i održive društvene i ekonomske integracije u zemlji, regionu i šire.

Kao i svako društvo, i Kosovo ima potrebe za ravnotežu između novog i starog. Gubitak starog je nepovratna vrednost na štetu identiteta zemlje i čovečanstva. U njoj se obuhvata stvaralaštvo još od davnih vremena do današnjih dana. Ovo nasledjeno blago sa umetničkim, estetskim, istorijskim vrednostima i tradicionalnim karakteristikama ilustruje se bogatom raznovršnošću nasleđa: **arhitektonskog, arheološkog, pokretnog, arhivskog i duhovnog.**

Na Kosovu, sistem brige prema kulturnom nasleđu nije u skladu sa savremenim zahtevima. Ova situacija je posledica monističke politike vlasti u prošlem periodu i praktikovana preko 50 godina. Procena kulturnog nasleđa nije urađena prema objektivnim kriterijumima koji omogućavaju održivo očuvanje i korišćenje. Tokom rata u 1998/99 god., nanete su teške štete spomenicima od kulturno-istorijskih vrednosti. Na domaćem i međunarodnom nivou odvijane su aktivnosti u poboljšanju stanja, međutim situacija nije konsolidovana na adekvatnom nivou tako da imamo nagomilana pitanja nasledjena (problemi) kao što sledi:

- na hiljade celina/monumenata od kulturno-istorijskih vrednosti su ugrožene, oštećene i uništene u velikoj meri;
- na hiljade muzejskih kolekcija i celokupna arhiva kulturno-istorijskih monumenata Kosova oduzeti su od strane srpske vlasti;
- sistem, mehanizmi, procedure i ograničeni kapaciteti uključujući zakonodavne administrativne, menadžerske, inventarske, aspekte, dokumentacija, studije, specijalizacije, planiranja, budžetske i dr. u skladu sa savremenim zahtevima;

- nedostatak institucija sa kompetencijama, infrastrukturom, specijalističkim iskustvom, metodologijom i potencijalima kao i limitirana budžetska sredstva;
- nedostatak adekvatnih informisanja i integrisanje u planovima za edukaciju, obrazovanju, objavljivanju, izložbe, medije, turizam i dr.;
- nedostatak obrazovnih planova na svim školskim, univerzitetskim i postuniverzitetskim nivoima;
- nedostatak sistematskih planova i fondova za održavanje kulturno-istorijskih celina i njihovo neuključivanje u programima urbane i ruralne revitalizacije.

Uputstva

Lokalni subjekti za planiranje i upravljanje prirodnom, kulturnom i istorijskom sredinom treba da:

- promovišu pozitivno upravljanje prirodnom, izgradjenom i istorijskom sredinom, da je zaštite od zbivanja koja mogu naneti štete;
- usvajaju integrisani pristup koji će štiti namenjene zone ispunjavajući socijalne i ekonomske potrebe lokalnih zajednica;
- štite sve značajne aspekte pejzaža, uključujući posebne prizore i lokacije;
- čuvaju i unapređuju, gde je to moguće, osobenosti i raznovrsnost uključujući pejzaže i ponovo procenivši lokalne pejzaške namene;
- integrišu pristup zasnovanog na lokaciji za razvojno planiranje uz širu pažnju prema biodiverzitetu i drugim prostornim pitanjima;
- traže da se ponovo vrate oštećene i nestale prednosti i prizori gde je to moguće;
- razvojni planovi treba da daju prednost zaštiti i razvoju lokacijama kulturnog nasledja medjunarodnog i nacionalnog nivoa. Razvoj, koji može da utiče na takve lokacije može se dozvoliti samo ukoliko nema drugih alternativnih rešenja. Neki pejzaži koji mogu doprineti lepoti, raznovrsnosti i osobenosti regiona treba da se tretiraju od nacionalnog interesa a i unapredjenje i zaštita pejzaža lokalnog karaktera treba da se smatraju značajnim.

(Klokot ima svoje bogatstvo sa prirodnim, kulturnim i istorijskim vrednostima i veoma ozbiljno će uzeti u obzir ova uputstva)

1.5 ANALIZA KOJA POKAZUJE PREDNOSTI, NEDOSTATKE, MOGUĆNOSTI I PRETNJE

1.5.1 PROCENA STANJA ZA URBANO NASLJE KLOKOT

Procena stanja u opštini je među značajnim koracima koja nam omogućila da tačno razumemo:

Prednosti - (opis prednosti opštine),

Slabosti - (prepreke koje stopiraju ili ograničavaju opštinski razvoj),

mogućnosti - (opis spoljnih faktora koji se mogu koristiti) i

zapreka - (opis spoljnih faktora koji mogu uticati na ugrožavanje razvoja u opštini i na stanovnike), sa kojima može biti suočena Klokota. To će prikazati i pružiti sve činjenice i stručne analize za ilustraciju i tretiranje ključnih razvojnih pitanja u urban zona.

Analiza u nastavku uradjena je na osnovu podataka, istraživanja i pokazatelja prikupljenih i strukturisanih u profilu opštinskog razvoja prema tematskim oblastima identifikovanih i korišćenih i tokom izrade Prostornog plana Kosova. To su:

- o Demografija i socijalni razvoj,
- o Sredina i korišćenje zemljišta,
- o Ekonomski razvoj,
- o Infrastruktura,
- o Sinergija i vezana pitanja.

Analize su uradjene prema tematskim oblastima, pitanjima, temama i podtemama u Urbanistički razvojni plan predstavljene su samo u izveštaju koji sačinjen od analiza na nivou tematskih oblasti i zaključaka.

Zaključci iz procene stanja u opštini korišćeni su kao jedna od značajnih osnova u svim budućim koracima počev od vizije, prioriteta, okvira prostornog razvoja do poslednjeg poglavlja u ovom dokumentu.

1.5.2 TEMATSKE OBLASTI: DEMOGRAFIJA I SOCIJALNA PITANJA

Podteme :

1.1. Demografija

- Stanovništvo
- Stanovništvo prema polu
- Stanovništvo prema starosti
- Životni vek

1.2. Socijalno stanje

- Zapošljavanje
- Nezaposlenost
- Stopa nezaposlenosti
- Prosek članova porodice
- Stanovanje
- Obrazovanje
- Zdravstvo
- Kultura-sport
- Nauka

TEMATSKE OBLASTI: KORIŠĆENJE ZEMLJŠTA I OKOLINA

Podteme :

- Vazduh
- Voda
- Zemljište
- Degradiranja i elementarne nepopgode
- Prirodno nasledje
- Kulturno-istorijsko nasledje
- Urbani tokovi (urbanizam, naseljena mesta , izgradnja)
- Korišćenje zemljišta (Zona sa posebnom namenom)

- Mreža naseljenih mesta
- Koncepti prostornog razvoja
- Poplave
- Zemljotresi
- Erozije

TEMATSKE OBLASTI: EKONOMSKI RAZVOJ

Podteme :

- Industrija
- Poljoprivreda
- Šumarstvo
- Ugostiteljstvo
- Trgovina
- Zanatstvo
- Turizam
- Energetika
- Bankarski sistem
- Infrastruktura

TEMATSKE OBLASTI: INFRASTRUKTURA

Podteme :

- Transport
- Električne instalacije
- Gasovod i naftovod
- Vodosnabdevanje
- Sistem upotrebljenih voda
- Telekomunikacije
- Infrastruktura za tretiranje otpadaka

TEMATSKE OBLASTI: DEMOGRAFIJA I SOCIJALNA PITANJA	
PREDNOSTI	SLABOSTI
Potencijali (Resursi oblasti koje ima Klokota za pružanje prostora za rad)	Nizak standard života
Dovoljna radna snaga i zadovoljavajuće kvalifikovana u nekim profilima	Visoka stopa siromaštva
Uravnotežana polna struktura	Aktelni broj nezaposlenih vrlo visok
Radno sposoban kontingent	Nizak stepen ekonomskog razvoja
Još uvek nizak nivo modernih bolesti	Nedakvatne i neefikasne politike zapošljavanja
Veliko interesovanje omladine za obrazovanje, sport i kulturu	Migracije stanovništva iz opštine Klokot u drugim gradovima,naseljima a i državama
Veliko procenat porodica koje poseduje privatne stambene jedinice	Još uvek ne obezbeđuje se smeštaj za sve slojeve stanovništva
Postojanje zemljišta za razvoj stanovanja	Nedostatak socijalnog stanovanja
Relativno stabilan broj učenika u većini škola	Nedovoljne školske prostorije
Zdravlje stanovništva u urbanoj zoni, na osnovu zdravstvenih pokazatelja- relativno zadovoljavajuće	Slaba opšta tehnička infrastruktura
Razvoj usluga shodno konceptu porodične medicine.	Nedakvatan obrazovni kadar ,
Pravi potencijal sporta u Ranilluga nalazi se kod mladih koje ima.	Slabo stimulisanje obrazovanja ,
Sportski prostori(mada su u nefunkcionalnom stanju)	Nedostak budžeta ,
	Nepovoljno prostorno rasporedjivanje škola
	broj predškolskih i školskih objekata
	Nedostatak školske opreme –nastavnih sredstava, kabineta, biblioteka idr, naročito u

	<i>školama u periferiji.</i>
	<i>Nedovoljnost i nekompletnost prostora u pogledu standarda i odeljenja za zdravstvene usluge</i>
	<i>Nedostatak tehnološke opreme za dijagnostificiranje i tretiranje u društvenom sektoru</i>
	<i>Nedostatak ekspertize i osoblja u upravljanju zdravstvenim sistemom</i>

MOGUĆNOSTI	PRETNJE
Jačanje povoljne političke sredine za razvoj pod rukovodjenjem privatnog sektora koji bi bio podržan izvozom u porastu i unutrašnjim investicijama	Nezposlenost je među glavnim faktorima koji mogu narušiti stabilnost u Klokota
Privlačenje stranih investicija	Protesti i nemiri
Prostiranje urbane zone na planski način i sa svim sadržajima	Porast kriminala
Stvaranje prostora za održivo zdravlje, rad, usluge i odmor, rekreaciju i rehabilitaciju	Stvaranje društva bez vrednosti, bez perspektive i bez stabilnosti
Stvaranje prostora za sport i rekreaciju i Poboljšanje sportske infrastrukture, modernizacija i stvaranje mogućnosti za izgradnju nove sportske infrastrukture u Klokota	Emigracije van urbane zone i zemlje
Stvaranje održive socijalne, ekonomske i okolinske sredine u Klokot	Skraćenje životnog veka
Implementacija socijalne zaštite od lokalnog nivoa (prenošenje nadležnosti sa MRSZ)	Povećanje broja smrti, kao posledica stvorene sredine u svakoj oblasti.
Izgradnja i proširenje zdravstvenih objekata u skladu sa prostiranjem stanovništva u urbanu zonu imaci u vidu I Viziju da Klokot bude banski centar u nivou Kosova i sire.	Povećanje devijantnih pojava, sa naglaskom na mladu populaciju, naročito u urbanim sredinama

Saradnja sa međunarodnim stručnjacima i institucijama	Izmicanje kontroli socijalnih slučajeva i slučajeva krajnjeg siromaštva
Proširenje usluga porodične medicine.	Dalje produbljivanje ekonomske krize
Zaštita i obezbedjenje školskih lokacija	Ugrožavanje stečenih i nasledjenih vrednosti
Izgradnja novih školskih objekata sa pratećom infrastrukturom, i izgradnja sportskih objekata u cilju poboljšanja uslova za rad i nastavu, i takodje poboljšanje školske i prateće infrastrukture	Protesti i nemiri
<i>Poboljšanje kvaliteta obrazovanja, kroz stručno usavršavanje nastavnog kadra.</i>	Promena strukture stanovništva zbog odlaska mlade populacije u inostranstvo
	Odlazak radno sposobnog stanovništva van zemlje
	Povećanje broja obolelih (od modernih bolesti)

TEMATSKE OBLASTI: EKONOMSKI RAZVOJ	
PREDNOSTI	SLABOSTI
<i>Postojanje uslova za razvoj Banjskog Komplexa</i>	<i>Neadekvatno korišćenje zemlšta u urbanu zonu</i>
<i>Mogućnosti razvijanja zdravstvenog sistema i centra u nivou Kosova i sire</i>	<i>Neadekvatna infrastruktura za ekonomski razvoj</i>
<i>Postojanje kapaciteta za proizvodnju vode i flasa</i>	<i>Nedostatak adekvatnih stimulativnih mera u gostiteljstvu i sportsko rekreativne i industrijske delatnosti</i>
<i>Postojanje uslova za razvoj rekreativnog, zdravstvenog i sportskog turizma</i>	Nedostatak adekvatnih banaka u Klokotu
<i>Mogućnosti za razvoj trgovinske aktivnosti u celoj urbanoj zoni</i>	Sitne individualne parcele sa trendom usitnjavanja

<i>Moguće i druge male biznese razvijati u Klokotu</i>	<i>Nedostak moderne mehanizacije</i>
<i>Blizina regionalnih puteva</i>	<i>Nedostatak odživog tržišta</i>
<i>Postojanje drumskog saobraćaja</i>	<i>Slab kvalitet drumskog saobraćaja</i>
<i>Postojanje linija energetskog dalekovoda</i>	<i>Nepostojanje železničkog transporta koji bi prolazio kroz teritoriju</i>
<i>Postojanje telekomunikacionih linija ,opreme i telekomunikacionih operatera</i>	<i>Nedostatak prerađivačke industrije za poljoprivredne proizvode</i>
<i>Sna žnu volju ljudi da sarađuju na više etničkim projektima</i>	<i>Loša finansijska situacija stanovništva</i>
<i>Izgradnja pruge i autoputa Uroševac-Gnjilane –Klokot i u pravcu koridora VI i X</i>	<i>Slaba promocija (marketing) za Klokot</i>
<i>Organizirati industrisku zonu i zone za ekonomski razvoj</i>	<i>Nedostatak znanja u aplikacije projekata</i>
<i>Spremnost ljudi da razviju gajenja voća i povrća</i>	<i>Nepostavljana pitanja vlasništva društvenih obkataka – posebno privatizacija kapaciteta</i>
<i>Tradicija</i>	<i>Još uvek nizak nivo uplate poreza od preduzeća i poreza u celini</i>
<i>Preduzeća komercijalnih servisa</i>	<i>Nedostatak omladinskih nevladinih organizacija, poslovnih udruženja i žena</i>
<i>Arekeoloske zone</i>	
<i>Identitet Klokota</i>	

MOGUĆNOSTI	PRETNJE
<i>Sačuvanje pozemlenih i poversinski resursa i redukcija njihovih pretvaranja u druge svrhe a naročiti za izgradnju bez plana.</i>	<i>Oštećenje i uništenje resursa posebnih mineralnih</i>
<i>Priprema ekonomskih i regulativnih planova za banjski kompleks,industrisku zonu</i>	<i>Kriza ekonomskog razvoja zbog noske proizvodnje</i>

<i>itd</i>	
<i>Upotreba novih informativnih sistema u banjski, I zdrevstveni rekreativni uslugai obučavanju radnika za njihovu upotrebu</i>	Izgubljenje interesa za klokot u smislu banskog I trugog aspekta
<i>Razvoj organske sportskih terena I mogucnosti</i>	Upropašćenje ekonomije u opštini Klokot u ovoj oblasti (proizvodnje vode i napitka)
<i>Razvoj preradivačkih industriskih kapaciteta</i>	<i>Degradacija i oštećenje trgovine</i>
<i>Spajanje parcela u blokove za razvoj</i>	
<i>Poboljšanj funkcionalnih kapaciteta za ugostiteljstvo</i>	<i>Osiromašenje života i povećanje stope nezaposlenosti</i>
<i>Povećanje interesa donatora</i>	<i>Neekonomski razvoj</i>
<i>Pruženje mogucnosti za proizvodnju vode, napitka I flasa</i>	<i>Socijalna kriza</i>
<i>Hotelske kapacitete</i>	Organizovani kriminal ,korupcija
<i>Zdravstvene kapacitete</i>	Mogući nemiri
<i>Obezbedjenje tržišta i u zemljama EU-a</i>	Povećanje socijalnih slučajeva
<i>Stvoriti Mirna i stabilna ekonomsku situacija u klokotu</i>	Porast kriminala
<i>Poboljšati odnose između etničkih zajednica</i>	Nema dovoljno sredstava za investiranje u lokalnim MSP, poljoprivredi i ruralnom razvoju
<i>Domaci i strani donatori koji rade i žive na Kosovu</i>	Nema dovoljno institucionalne podrške za razvoj MSP
<i>Velike mogućnosti koje proizilaze iz procesa decentralizacije</i>	Otvaranje neregistriranih privatnih objekata, a ne u skladu sa zakonom i propisima
<i>Centralna vlada</i>	Donatori nisu dovoljni za ekonomski razvoj potencijalnih sektora u opštini
<i>Međunarodne NVO na Kosovu</i>	Nedostatak koordinacije donatora i

	drugih aktera koji utiču na razvoj MSP
<i>Strane investicije</i>	
<i>Sredstva obuke od međunarodnih donatora</i>	
<i>Velike mogućnosti za investiranje u razvoj MSP privrednih grana koje služe razvoju poljoprivrede uopšte</i>	
<i>Sredstva od donatora i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja</i>	
<i>Istrazivanja i obnavljanje Arkeoloske zone i koriscenje za turizam</i>	

TEMATSKE OBLASTI: INFRASTRUKTURA	
PREDNOSTI	SLABOSTI
Uslovi za razvoj infrastrukture, uključujući teren	Slab kvalitet putne infrastrukture i
Povećanje interesovanja i zahteva za razvoj i modernizaciju nfrastrukture	Nepostojanje železničkeinfrastrukture koja prolazi kroz teritoriju uKlokota
Blizina regionalnih puteva	Ne adekvatna brzina prometa roba
Prostiranje u nekim zonama urbane sredine vodovodne mreže	Nedostatak kanala za uklanjanje voda
Prostiranje u nekim u nekim zonama urbane sredine kanalizacione mreže	Neodostatak hidroprivredne infrastrukture zelenog nivoa
Poboljšanje vodovodne mreže u nekim zonama urbane sredine	Nepokrivanje cele teritorije Klokota sa transportnom infrastrukturom
<i>Pokrivanje cele teritorije energetskom mrežom od 10 KV</i>	Neadekvatno functionisanje infrastrukture za snabdevanje vodom na nekim segemnetime, ali i u nekim zonama
<i>Fiksna telefoni na nekoliko zona</i>	Nepokrivanje i nefunkcionisanje sistema za snabdevanje vodom svih zonama

<i>Internet i druge usluge u nekoliko zona</i>	Nepokrivanje i nefunkcionisanje sistema kanalizacije na svim zonama
Tretiranje sve više, iz dana u dan, kao prioritet od strane svih aktera za tretiranje otpacima	Nedostaje tretiranje otpadnih voda
Postojanje javnog preduzeća	Zastarela elektroenergetska infrastruktura
<i>Postojanje regionalne deponije</i>	Pojedini segment jako oštećeni i opasni po bezbednost
Obavizivanje na standard za Kosovo i razume se za svaku urbanu zonu	Nekompletirana internetska mreža na celoj teritoriji Urbanske zone
Zakonodavna infrastruktura za otpadce	Opterećena mreža, ograničenom brzinom telekomuniciranja i nekvalitetne internetske usluge
	Korišćenje rečnih korita i drugih prostora za ilegalne deponije
	Neadekvatno upravljanje otpacima
	Neodređivanje legalnih privremenih deponija (prostora) na adekvatnim mestima u urbanoj zoni

MOGUĆNOSTI	PRETNJE
<i>Jačanje puta Gnjilane -Klokot- Srbija i kompletiranje sadržajima i segmentima</i>	Stagniranje ekonomskog razvoja
Igradnja železničke pruge i autoputa Uroševac-Vitina-Gnjilane-Klokot i u pravcu Srbije koridora VI i X	Privredne havarije i uništenja zbog elektro energetske infrastrukture
Modernizacija i kompletiranje energetske infrastrukture	Nesreće i gubitak ljudskih života i porodica zbog elektro energetske infrastrukture
<i>Planiranje snabdevanja vodom kroz efikasnu infrastrukturu za celu opštinu</i>	Stagnacija ekonomskog razvoja zbog putne infrastrukture
Privremene tretiranje septičkim jamama otpadnih voda	Velika nezapaslenost i u porastu zbog infrastrukture
Planiranje glavnog kolektora kanalizacije na urbanom nivou u pravcu glavnog impianta u Klokot gde je prostornim planom mplanirano	Mogući nemiri zbog putne infrastrukture

<i>Regionalno tretiranje crnih voda</i>	
Planiranje sistema uklanjanja otpadnih voda u skladu sa glavnim vodosabirnikom	Povećavanje socijalnih slučajeva zbog slabe infrastrukture
Izgradnja jednog postrojenja za tretiranje otpadnih voda na regionalnom ili opštinskom nivou	Nemiri i opšte nezgodovoljstvo zbog slabog kvaliteta telekomuniciranja
Izgradnja atmosferskih kanalizacija duž puteve, sa izlivom u najbližim rekama i potocima	Nemiri i opšte nezgodovoljstvo zbog slabog kvaliteta telekomuniciranja
Korišćenje donacija, koncesija i svih finansisjkih mogućnosti za ovu oblast	Porast kriminala zbog slabe infrastrukture
Kampanja za podizanje svesti na potrebe i posledice i ovim oblastima	Pojava i širenje neke opasne bolesti od otpadca
Modernizacija prenosne i distributivne mreže obezbeđujući njihovo integrisanje u regionalnoj mreži	Degradacija i uništenje neke okolinske zone zbog otpadca
	Zagadjivanje podzemnih voda od otpadca

TEMATSKE OBLASTI: KORIŠĆENJE ZEMLJIŠTA I OKOLINA	
PREDNOSTI	SLABOSTI
Priprema ovog plana za što racionalnije korišćenje zemljišta i što kompaktnije	Ne planiren razvoj i ilegalna izgradnja
Glavne destinacije se čuvaju (Stanovanje, Banjski Kompleks, industrijska zona itd)	Nedostatak putne infrastrukture sa velikim intenzitetom čini da se stvaraju kolone i ispuštanje staklenih gasova u okolini.
Nedostatak razvijene industrije koja ima učinke na oblast okoline	Automobili druga motorna vozila nisu zakonom obavezni na standard zagadjivanja (filteri idr.)
<i>Nedostatak vazdušnog saobraćaja i onog drumskog od većeg intenziteta čini da ovde ne bude velikih emisija staklenih gasova</i>	
<i>Nedostatak zelenih površina i parkova</i>	Gorenje biomase (slame, tale, drvenog ivera i namerni i nenamerni šumski požari) i

<i>imaci u vidu viziju Klokota</i>	konualnih otpadaka na nekontrolisan i nezakonit način, koje u prirodi ispuštaju velike količine izduvnih gasova, takodje ostali zagadjivači kojim utiču na vazduh su i vozila koja su prestara, skoro 90 % njih potiču iz 80-ih godina većina njih su dizelskog tipa a neka od njih su pretvorila motor na benzin u motor na metan (plin), čime ispuštaju velike količine NOx , CO, CO2 idr.
Znatne količine izvora podzemnih i površinskih voda.	Fizičko oštećenje i uništavanje nekih vodenih izvora
Izbalansirano prostorno rasporedjivanje vodenih resursa	Neracionaln i ilegalna upotreba pojedih izvora
U pogledu korišćenja zemljišta kao prednost se može smatrati postojanje zemlje za stanovanje	Zgadjenje reka od : izlivanja otpadnih i industrijskih voda, bacanje smeća u njima
U Klokota prostiranje najvećeg dela terena je povoljno (vidi mapu zemljišnog prostiranja)	Nedostatak nadležnosti na lokalnom nivou za upravljanje i korišćenje voda .
<i>Klokota ima povoljnu floru i faunu , raspolaze značajnim nadzemnim i podzemnim bogatsvima</i>	Podizanje svesti stanovništva na očuvanje zemljišta na niskom nivou
<i>Do sada u teritoriju novoformirane opštine i urbanu zonu Klokot nije bilo neke nesreće izazvane nekontrolisanim prirodnim silama koja bi razorila u katastrofalnim razmerama život ili zdravlje ljudi, životinja i imovinu, koja bi nanela štete kulturnom i prirodnom nasledju kao i po okolinu u nekontrolisanoj meri.</i>	Prirodni resursi nisu dovoljno proučavani i istraženi
<i>Do sada u teritoriju novoformirane opštine i urbane zone Klokot nije bilo elementarnih nepogoda, kao što su: katastrofalni zemljotresi, snežni nanosi, veliki sneg, led, suša, masovna pojava zaraznih bolesti kod ljudim životinja i biljaka i druge nepogode nepodnošljivog nivoa</i>	Imali smo zemljotres niže jačine, velike poplave Ne postoji protivgradna stanica niti sistem
<i>Ima povolna pozicija i prostor za industrisku zonu</i>	Nema planiranog sistema urgentnog reagovanja niti konkretnog plana

Nema mnogo zona sa neformalnim naseljima	Nema planiranih mesta uništavanja u slučaju bolesti kod životinja pri čemu se zahteva uništenje zbog opasnosti po ljude
	Razvoj urbane zone bez ikakvih urbanističkih kriterijuma
	Zauzimanje velike površine gradnjem

MOGUĆNOSTI	PRETNJE
<i>Planirano koriscenje zemlista i glavne destinacije u okviru gradevinskog zemlista</i>	Izgubljenje mogucnosti za planiran razvoj
<i>Planiranje i priprema projekata za ozelenjavanje raznih površina u urbanu zonu Klokot</i>	Stvaranje kiselih kiša
Obaveza filtera za čišćenje (katalizatora) u automobilima i drugim motornim vozilima	Emisija staklenih gasova (uticaj na globalnu klimu)
Obaveza filtera za čišćenje (katalizatora) u industriji i u drugim procesima zagđjenja	Suvišna količina CO2 izaziva zastarevanje šuma i nekontrolisan rast slabog kvaliteta
Razvoj projekata u funkciji obezbedjenja neprekidnog sistema površinskih i podzemnih vodotoka	Oštećenje do uništenja vodenih resursa
Prikazivanje na mapama vodenih izvora, vodotakova i svih vodenih resursa i izrada glavnih projekta za zaštitu i razvoj	Zagadjenje i ugrožavanje zdravlja stanovništva Klokota
Stvaranje mehanizama na centralnom i opštinskom nivou za zaštitu urbanog zemljišta u funkciji minimalnog zauzimanja zemljišta za naselja(urbanizaciju)	Zagadjenje i ugrožavanje hrene i prehrambenih namirnica
Izrada plana na taj način na koji bi sve što nije uvršteno u granicama gradevinskog zemljišta u kadastarsku zonu Klokota bilo tretirano i zaštićeno kao poljoprivredno zemljište	Nepovratna degradacija i uništenje zemljišta
<i>Planiranje i priprema projekta za parkove o zelenila</i>	Socijalna opasnost (opasnost na gubitak hrane za stanovništvo standarda)
Usvajanje Pravilnika o uvođenju mera za	Degradacija i uništavanje zona sa

arhitekturu i za standarde aseizmičke izgradnje	pejsažima i sa prirodnim znamenitostima
Izgradnja protivgradne stanice i sistema	Od elementarnih nepogoda, poput zemljotresa visokih stepena koji može ugroziti opštinu jer se ona nalazi u seizmičnom području
Priprema plana evakuacije i postupanja u urgentnim slučajevima i u funkciju sprečavanja i smanjenja broja žrtava i drugih posledica	Od elementarnih nepogoda, jakih poplava koje su ponovo moguće
Priprema regulativnog plana za pravu, regulativnu, funkcionalnu industrijsku zonu što je moguće više, zajedno sa Ministarstvom trgovine	Od elementarnih nepogoda, kao što su veliki požari
Planirati građevinsku liniju za sve naselje	

1.3 ANALIZA POVEZANOSTI IZMEĐU PITANJA, POLITIKA I PROGRAMA

Stručno i integrisano tretiranje prostora Klokota je jedan od vrlo značajnih faktora koji će služiti kao dobra osnova i za analizu povezanosti sa pitanjima ekonomskog, socijalnog razvoja kao i sa pitanjem zaštite sredine, ali i tretiranjem povezanosti između stvorenih politika na centralnom, lokalnom nivou koje su u skladu sa međunarodnim sporazumima i obavezama, kao što su politika stanovanja, ekonomskog razvoja, socijalne politike, politike sredine, saobraćaja i svih politika i programa u ovim oblastima.

Prema zakonu i drugim podzakonskih akata prilikom izrade urbanistički razvojnog plana i planova na nižem nivou obavezni smo da uzmemo u obzir sva značajna pitanja, da uradimo analizu njihovog međusobnog povezivanja, između politika i programa i naravno u koordinaciji sa radnim grupama kao i sa drugim relevantnim faktorima. Na osnovu toga identifikovati u osnovu najproblematičnija pitanja i ona koja se povezuju i stvaraju probleme u mnogim drugim oblastima i predstavljaju pretnju po veliki broj ljudi, u socio-ekonomskom smislu i velike prostore i vrednosti u smislu sredine, analiza politika u smislu uravnoteža i korišćenja onih koje donose održivost i održavaju programe koji su realni, neophodni i sprovodljivi za naše prilike.

Počinjemo sa analizom ljudskih prava i planiranja – pojedinačno i neposredno informisanje, zdravlje, rad i dr.

Samo analiziranje povezanosti u nastavku prava na zdravlje stavlja nam do znanja koliko je značajna ova analiza i povezivanje sa opštinskim razvojnim planiranjem.

Pravo na zdravlje - je vrlo širok i kompleksan pregled međusobnih povezanih pitanja, pošto su zdravlje i blagostanje usko povezani u svim fazama i aspektima života.

Specifična prava o zdravlju mogu se naći u međunarodnim dokumentima koje je prihvatilo i Kosovo kao što je dokument o ljudskim pravima.

U suštini, sva ljudska prava su međusobno povezana i zavisna čineći tako realizaciju, zapostavljanje kao i kršenje ljudskih prava za veći broj prava a ne samo prema jednom pravu i izdvojenog od drugih. Ovo povezivanje postaje jasnije kada se uzmu u obzir da neko ljudsko pravo (na primer zdravlje) zahteva ispunjenje svih ljudskih potreba kako fizički, kao što su potreba za vazduh, vodu, hranu i dr., tako i socijalnih i psiholoških potreba kao što su potreba za ljubav, drugove, porodicu i društvo.

Ljudska prava odnose se na obaveze koje imaju Kosovo, u ovom slučaju i Urbane zone, opštine Klokot kao državna jedinica u cilju da doprinosi ispunjavanju ovih potreba i da bi se omogućilo grupama i pojedincima da žive dostojanstveno.

Ako polazimo od Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, 1948 gde se u članu 25 kaže:

" Svako ima pravo na nivo života koji obezbeđuje njegovo zdravlje i dobrobit i njegove porodice, uključujući hranu, odevanje, smeštaj, zdravstvenu brigu i potrebne socijalne usluge,...".

Pošto je Urbani Razvojni plan Klokota višesektorski i obuhvata sve oblasti i za cilj ima ispunjavanje, stvaranje i racionalno i održivo korišćenje prostora i uslova da bi se obezbedilo ovoj generaciji, bez ugrožavanja onih koji dolaze, što potpunije zdravlje koje podrazumeva: *" potpuno, fizičko, mentalno stanje i socijalnu zaštitu a ne samo odsustvo bolesti ili slabog zdravstvenog stanja "*, podrazumeva se značaj povezivanja između ovih pitanja, aspekata politika i programa i planiranja kao procesa i plana kao dokumenta koji nastoji da očuva i razvija prostore i projekte za sticanje ovih osobina u skladu sa deklaracijom o ljudskim pravima u odnosu na prostor.

Iste analize kao i za zdravlje, uradjene su i o drugim ljudskim pravima tokom izrade ovog dokumenta.

Jasno je da se Klokota kao i najveći deo Kosova suočava sa limitiranim izvorima za financiranje kapitalnih tokova i projekata koji su snažno povezani sa pitanjem ekonomskog razvoja, ekonomskim politikama, nezaposlenošću (procenjena stopa nezaposlenosti je 10 % - 20 %), i siromaštva u socijalnom aspektu i povezuje se sa javnim sektorom u smislu poboljšanja javne infrastrukture.

Aktuelno stanje u sektoru energetike, telekomunikacije i u drumskog saobraćaja može se smatrati kao pitanje koje predstavlja limitirajući faktor u ekonomskom, socijalnom i prostornom razvoju.

Investiciona aktivnost privatnih biznisa u posleratnom periodu dovela je do znatnog ekonomskog porasta i zapošljavanja ali sada se uočavaju znakovi recesije u smislu opadanja obima srednjeg prometa po preduzeću i povećanja zaposlenosti (Rinvest: Anketa MSP). Investiciona aktivnost privatnih biznisa povezuje se i sa neracionalnim korišćenjem prostora, planiranjem prostora i zona za apsorpciju ovih investicija i drugim aspektima.

U ovim uslovima, kreatori ekonomskih politika suočeni su sa potrebom podsticanja novih investicija. Stoga, stvaranje prijatnog poslovnog ambijenta i adekvatnog institucionalnog ambijenta za privlačenje stranih direktnih investicija nameće se kao jedan od najznačajnijih prioriteta ekonomskih politika i ekonomske reforme. Razumljivo je da samo strane direktne investicije (SDI) ne mogu ubrzati najneophodnije investicione aktivnosti. Treba da se nastoji da one postaju značajan i komplementaran izvor sa drugim izvorima financiranja – Urbanistički razvojni plan treba da planira industrijsku i druge zone koje će biti povezane sa održiv ekonomski razvoj i dalje sa zapošljavanjem i ublažavanjem siromaštva i infrastrukturu i absorpciju investicija od biznisa stanovništva opštine i drugih biznisa na Kosovu i van Kosova.

Politike urbanog razvoja - povezuju se sa neutralizacijom inostranih migracija i kao pitanje koje treba biti tretirano je stvaranje neophodnih uslova za uklanjanje teških ljudskih i socijalnih problema koji rezultiraju migracijama stanovništva sa ruralnih krajeva.

U tom smislu, u ovom radu pokušaćemo da predstavimo značaj svih glavnih faktora urbanog razvoja i vrlo snažno njihovo međusobno povezivanje. Aktuelno, u celoj Urbanoj zoni, siromaštvo je prisutno. Kao rezultat ove situacije razvoj povezuje se sa ublažavanjem siromaštva.

Na osnovu ove analize povezivanja politika, programa i pitanja možemo zaključiti da za održiv razvoj u Klokota trebamo imati veće investicije kako javne, tako i privatne. Orijentisanje samo na razvoj banskog kompleksa nije dovoljno za poboljšavanje životnog standarda porodica. Investicije treba da budu orijentisane uglavnom na razvoj infrastrukture, poboljšanje poslovnog ambijenta u urbanu sredinu, na razvoj obrazovanja i zdravlja kao i na pružanje javnih usluga, razvoj rekreativnih turističkih zona i dr.

Za održiv razvoj Urbanističke zonu potrebno je više investicija orijentisanih ka biznisima kao što može biti industrija za vodu i napitke, flase, industrija za preradu hrane i itd.

Kao pitanje takodje se povezuje i sa velikim fiskalnim olakšicama za proizvodnju kako bi proizvodi koji su proizvedeni u urbanu zonu Klokota kao i u drugim delovima Kosova bili kompenzivni sa onima proizvedeni u zemljama regiona. Pitanja se povezuju i sa porezom na dodatnu vrednost (PDV) i na tehnološku opremu jer aktuelni način primene PDV-a stvara velika ograničenja privatnim organizacijama u ruralnim krajevima i u stranim potencijalnim investitorima.

Pitanje obezbedjenja čistog vazduha - je sadržajno povezano sa ljudskom zdravljom i sa industrijskim razvojem. Sagorevanjem fosilnih goriva kao i povećanjem saobraćaja povećano je još više zagađenje vazduha u Urbanu zonu Klokot tako da za posledice može stvoriti ozbiljne zdravstvene probleme.

Paralelno sa zdravstvenim problemima usled acidifikacije poslednjih godina, slabljenje ozonskog štita i klimatske promene i kao rezultat globalnog otopljanja, predstavljaju i velike socijalne brige.

Pitanje vode - poredjuje se kao bitan faktor sa životom, kulturom i industrijskom proizvodnjom i dr. i mineralna voda je glavni faktor Klokota ali istovremeno pitanje vode povezuje se sa mogućnošću.

Pitanje vode u Klokota je pitanje koje je jako povezana sa zdravljem stanovništva i do sada imala velikog uticaja na pojavu obolevanja bubrega (nephropathia endemice).

Održiv razvoj - povezan je za poboljšavanje kvaliteta života koji predstavlja socijalnu dimenziju kao i za racionalno korišćenje prirodnih resursa i smanjenje pritiska na sredinu što predstavlja dimenziju okoline. Kvalitet života mnogo je vezan za korišćenje energije i usluge koja ona pruža. Glavni izvor za proizvodnju električne energije koji koristi cela Kosova je lignit. Pitanje se sastoji o tome kako možemo upotrebiti postojeće izvore energije na održiv način i kako da ih zamenimo obnovljivim izvorima kao što je voda, sunce, vetar, biomasa, otpaci koja sadrže u sebi mnogo pitanja i projekte i kao energija se povezuje i sa standardima izgradnje i izolacije pošto utiču na obim energije koja će se upotrebiti.

Stvaranje otpadaka - predstavlja jedno od najbitnijih pitanja i preokupacija koja se povezuje sa sredinom i veliki ekonomski teret za društvo. Sama po sebi stvaranje otpadaka povezuje se sa gubitkom resursa (npr., materijali i energija).

Nakon stvaranja otpadaka oni treba da se prikupe, tretiraju i na dalje tako da ovaj proces ponovo se povezuje sa upotrebom resursa i predstavlja potencijalnu opasnost za zagađenje. Iz tih razloga, postupak sa otpacima obuhvata niz pitanja sredine uključujući korišćenje prirodnih resursa, potrošnju energije, stvaranje gasova koji utiču na klimu kao i na kontaminaciju voda, zemlje i vazduha. Iz tog razloga, Klokota upravljanje sa otpacima treba da stavi među njenim prioritetima povezujući ga i u finansijskom smislu i ljudskih i tehnoloških resursa.

Zaštita, konzervacija i održivo korišćenje nasledja, prirode - tokom ovih poslednjih godina postala je osnova nekih politika koja se povezuju sa mnogim politikama kao što je razvojna, kulturna i druge politike, povezana je sa pitanjem identiteta koji predstavlja nasledje, u aspektu arheologije i drugih aspekta, u posebnim oblastima u smislu ekonomskog razvoja, pojavljuju se kao izazov za mnoge posebne resurse u smislu mogućnosti razvoja turizma i drugih koristi iz ovih vrednosti i da u socijalnom aspektu skoro svi osečaju zadovoljstvo ovim vrednostima tako da skoro svi priznaju da je zaštita nasledja prirode i raznih vrsta životinja suštinska razvojna kategorija za Klokota.

Planiranje, razvoj i modernizacija infrastrukture - na makrom nivou i na mikrom nivou (na nivou razvojnih zona) je medju najsadržajnijim pitanjima tako da mreža i kvalitet infrastrukture predstavljaju osnovu prostornog integrisanja, povezuje se sa kompleksnim pitanjima ekonomskog razvoja i predstavlja prvi preduslov ostvarivanja uskladjenog razvoja (korišćenje resursa, stvaranje zona ekonomskog razvoja, počev od industrijskih, rekreativnih zona, socio-kulturne infrastrukture i dr.), adekvatno raspoređivanje infrastrukture povezano je i sa realizacijom prostorne uravnoteže u smislu koncentrisanja stanovništva, u socijalnom aspektu (stvaranje kvaliteta života, mogućnosti zapošljavanja, ublažavanja siromaštva i dr.),

U aspektu sredine povezuje se sa potencijalnim efektima zagađivanja sredine, zaštitnim merama i približnim troškovima kako tokom faze izgradnje tako i tokom faze funkcionisanja planirane infrastrukture, one koje će se razvijati i modernizovati, tako i na mikrom nivou razvojne zone zajedno sa odgovarajućom infrastrukturom.

Edukacija, obrazovanje i podizanje svesti na socio-ekonomski razvoj i sredinu su vrlo kompleksan proces - edukativno obrazovno podizanje i podizanje svesti na socio-ekonomski razvoj na zaštitu, očuvanje i prijateljski stav prema pitanjima i problemima sredine je usko povezano sa stvaranjem adekvatnih prostora infrastrukture, uvođenjem planova i programima i savremenih tehnologija predavanja i osposobljavanja.

Ovaj proces podrazumeva stvaranje pozitivnog stava i kritičnog mišljenja prema svim zahtevima i ponudama na tržištu rada, kosovskom i međunarodnom tržištu. Ovaj proces takodje podrazumeva i zauzimanje stava prema onome šta želimo i kako možemo pripremiti našu omladinu da bude konkurentna i u centru vrednosti, u kakvim profilima trebamo da je pripremimo da bi doprinela ekonomskom aspektu stvaranje novih radnih mesta i stimulisanje ekonomskog razvoja, socijalnog aspekta stvaranje kvaliteta života, ublažavanje siromaštva kao i

pozitivnog i kritičnog stava prema onima koji izazivaju negativne pojave u socijalnom, ekonomskom aspektu kao i u sredini ili u njenim delovima. Takođe ovaj proces podnosi se sa pokretanjem pitanja osećajnosti građana da učestvuju u svim procesima odlučivanja u vezi sa budućnošću socijalno-ekonomskog razvoja i razvoja sredine i njenog momentalnog stanja i sa preuzimanjem odgovornosti.

Ova analiza izbacila je na površinu niz pitanja koje treba tretirati, kao što je pitanje banjskih kapaciteta, industrijske zone, ugostiteljstva, rekreativnog i zdravstvenog turizma, vode za piće, grejanja, nezaposlenosti, obrazovanja određenih profila, tretiranja otpadaka i dr. zbog velikih uticaja koje imaju u drugim oblastima i pitanjima.

1.4 PROCENA INVESTICIONIH KAPACITETA U KLOKOTA

Urbanistički Razvojni Plan Klokota zahteva procenu investicionih kapaciteta Urbane zone uzimajući u obzir trenutne i potencijalne izvore za investicije u kapitalnim projektima. Proces procene sposobnosti urbane zone da finansira svoje investicione projekte zahteva analize kapitalnog budžetiranja i ocenjivanje svakog investicionog projekta i identifikovanje potencijalnih finansijskih izvora za projekte. Tako, procena nivoa raspoloživih sredstava je kritičan faktor kod prioritiziranja takvih investicionih projekata i pokretanja novih. Na ovaj način, raspoloživa sredstva za kapitalne investicije tokom godina iz svih identifikovanih izvora finansiranja su direktni pokazatelji investicionog kapaciteta u Klokota. Dakle, sledeći deo izveštaja ima za cilj da proceni iznos raspoloživih sredstava za kapitalne investicije za naredni period od 10 godina putem identifikovanja svih mogućih izvora finansiranja i pružanja procene gde je moguće.

Ova sekcija identifikuje moguće opcije za Urbane zone da poveća finansiranje za svoje kapitalne investicije i predstavi projekcije svojih prihoda namenjenim kapitalnim investicijama čime se procenjuju sredstva na raspolaganju za kapitalne investicije u periodu od deset godina u budućnosti.

Identifikovanje mogućih finansijskih izvora opštine je prvenstveno zasnovan na postojećem zakonodavstvu vezanom sa opštinskim finansijskim izvorima⁴ i ostalim potencijalnim izvorima identifikovanih kao dostupni izvori finansiranja za opštinske kapitalne investicije. Glavni izvori za većinu opština su sopstveni izvori prihoda i grantovi iz centralnog budžeta. U skladu sa trenutnim zakonima vezano sa finansijama lokalne vlade na Kosovu, sve opštine mogu da upravljaju sa finansijskim izvorima koji dolaze iz sopstvenih prihoda i od Generalnog/Opšteg Granta. Dalje, pregled svakog identifikovanog izvora finansiranja da potencijalno doprinosi kapitalnim investicijama je predstavljen i opisan kao u nastavku:

- 1) **Sopstveni Izvori Prihoda** – obuhvataju opštinske poreze, kazne, naknade za korisnike kao i ostale naplate za javne usluge pružene od strane opštine, regulatorna naplata i kazne,

⁴ Zakon o Finansiranju Lokalne Samouprave (ZFLS), Zakon o Lokalnoj Samoupravi (ZLS), Zakon o Opštinskim Granicama, Zakon o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornosti (ZUJFO), Zakoni Godišnjeg Budžeta, Srednjoročni Okvir Troškova (SOT) i Opštinska Budžetska Cirkularna Pisma.

zakupine za nekretnine, prihodi od prodaje opštinske imovine, prihodi od preduzimanje delimično ili u potpunosti vlasništva od opštine, participacije od korisnika obrazovnih i zdravstvenih usluga, kamate od opštinskih imovina kao i grantovi i donacije od stranih vlada. Izvori koji mogu direktno da povećaju prikupljanja sopstvenih izvora prihoda usmereni na kapitalne investicije su:

- a. **Grantovi i Donacije** – Opštine mogu imati koristi od grantova i donacija međunarodnih javnih ili privatnih organizacija, posebno za kapitalne investicije. Takve organizacije uključuju Evropsku Komisiju, međunarodne agencije zemalja za pružanje pomoći kao što su USAID, GIZ itd, diplomatska predstavništava stranih država, međunarodne NVO-a itd.
 - b. **Učešće Građana u Kapitalnim Investicijama** – Učešće građana u kapitalnim investicijama je važna komponenta sopstvenih izvora prihoda za kapitalne investicije i očekuje se da se nastavi i u budućnosti.
 - c. **Privatno – Javno Partnerstvo ili Koncesije** – Opštine mogu da daju svoju javnu infrastrukturu privatnim partnerima kako bi ojačale usluge koje se pružaju za svoje građane i tako povećale i učešće privatnog sektora u izvorima finansiranja Opštine. Trajanje takvih ugovora može biti i do 40 godina.
- 2) **Operativni Grantovi iz Centralnog Budžeta** – obuhvataju Generalni Grant, Specijalni Grant za Obrazovanje i Specijalni Grant za Zdravstvo. Generalni Grant je 10% od budžetiranih prihoda centralne vlade i dodeljen je Opštinama na osnovu broja varijabli, od kojih najvažnija varijabla je stanovništvo Opštine. Specijalni Grant za Obrazovanje i Zdravstvo ima za cilj da finansira rashode pružanja minimalnog standarda predškolskog, osnovnog i srednjeg nivoa obrazovanja i javnog zdravstva, kao i raspodela i distribucija je osnovana uglavnom na broju učenika i osoblja za Obrazovanje i na broju pregleda/poseta svakog lica u Zdravstvu.
- 1) **Ostali Grantovi i Transferi** – obuhvataju grantove za jačanje nadležnosti, transfere za prosledjene nadležnosti, vanredne grantove koji obuhvataju transfere od strane Resornih Ministarstava koji se mogu obaviti za neki broj razloga koji obuhvataju projekte kapitalnih investicija sa celokupnim uticajem na blagostanje koje se proširuje i van opštinskih granica.
- 2) **Prihodi od Opštinskih Zaduživanja** – Zakon o javnom dugu obezbeđuje opštinama Republike Kosova ovlašćenje da pozajme novac, da garantuju za kredite, plate troškove za izdavanje kredita i isplate glavnice i kamate na dugovanja. Prema zakonu, opština može imati dugoročni dug za kapitalne investicije koje će se koristiti i koji je u vlasništvu opštine, koji ima vek trajanja od najmanje tri godine, i koji je postavljen u odobrenom planu kapitalnih investicija, SOT i KKB ili se odnosi na obrazovanje i zdravstvenu zaštitu. Dug ne može biti veći od 40% od zbira SP i Generalnog Granta i iznos servisiranja duga u toku godine ne bi trebalo da prelazi 10% od ukupnih prikupljenih prihoda. Drugo važno pravilo je da opština ima nekvalifikovane izveštaje revizije u prethodne dve godine.

Raspoloživa sredstva za kapitalne investicije

Raspoloživa sredstva za kapitalne investicije u narednom periodu od deset godina definišu opštinske kapacitete za kapitalne investicije. Navedeni identifikovani izvori finansiranja omogućavaju da se približe kapaciteti. Međutim, procene za neke od identifikovanih izvora će biti veoma spekulativne i ne mogu predstavljati stvarne kapacitete opštine, ako su uključeni.

Izvori sredstava za koje procene imaju veliku marginu greške i za koje ne bi bile korisne obuhvataju projekcije **za grantove i donacije, javno - privatna partnerstva i koncesije, transfere iz resornih ministarstava i prihode od zaduživanja opština**. Dakle, izveštaj se fokusira na projektovanje prihoda od Sopstvenih Izvora Prihoda i Operativnih Grantova koji će biti posvećeni kapitalnim investicijama. Sledeći deo ovog izveštaja predstavlja postupak procene za raspoloživa sredstva za kapitalne investicije za period 2013-2022 god. u opštini Klokot.

Pre svega, korišćeni opšti računi interesa kao što su GDP, Državni Prihodi i Ukupni Državni Rashodi su zasnovani na procene i projekcije Međunarodnog Monetarnog Fonda (MMF) za Kosovo. Projekcije na raspolaganju pokrivaju period od 2010 do 2016 godine, dok projekcije od 2017 do 2022 su ocenjene putem linearne regresije pomoću raspoloživih podataka do 2016 godine.

2 VIZIJA, PRINCIPI I CILJEVI

Opšta načela za izradu Urbanistički razvojnog plana Klokot zasnivaju se na međunarodnim konvencijama i agendama na odgovarajućim značajnim dokumentima za prostorno planiranje kao i kosovskim zakonima.

2.1 VIZIJA ZA BUDUĆNOST URBANE ZONE

Ovo predstavlja jedno od glavnih poglavlja gde se opisuje željena budućnost radnih grupa, institucija, sektora i svih građana Klokota i novoformirane opštine Klokot za urbanu zonu Klokota.

Procenjujući značaj izrade Urbanog razvojnog plana kao dokument koji utvrđuje uređivanje i korišćenje urbane teritorije u periodu **5 +** (pet i više godina), izvršena je i mobilizacija svih kapaciteta za izradu ovog dela dokumenta i kao rezultat neprekidnih aktivnosti radnih grupa, institucija, sektora i učešće građana Klokota koji su istraživali, analizirali i razmatrali razna pitanja, nakon organizovanja i radionice vizioniranja, utvrđena je željena budućnost građana Urbane Zone Klokota i to u potpunom saglasnosti sa vizijom centralnog nivoa za Region i viziju opštine Klokot.

Imajući u vidu da se na viziju prostornog plana Kosova, region koji obuhvata i novoformiranu opštinu Klokota) u buduće se vidi kao: Mostovi Kosova (Žuti prostor) i to će biti most povezivanja Kosova sa regionom, snažnu funkcionalnu mrežu gradova i sela, atraktivnom za život i rad u njima, sa ekonomskim, trgovinskim, industrijskim i turističkim aktivnostima, atraktivnim za investicije i preduzetništvo u prerađivačku industriju, agrobiznisu, lekovitom i rekreativnom turizmu ispunjavanjem kriterijuma za zaštitu sredine.

Ovim planom treba da se omogući da Klokot poraste na održiv razvoj, stambene, zdravstvene, rekreativno, turističke industrijske zone i svi tokovi treba da budu planirani i izgrađeni na način na koji bi bio pozitivan po sredinu, ekonomiju i narod – sada i u buduće.

Obezbedićemo se da zbivanja nisu u "sukobu" sa drugim socijalnim interesima, kao što je sredina, zdravlje i bezbednost stanovništva, što je i deo opštinske vizije prezentirano u viziju opštine Vitina-Klokot.

Opština Klokot most održivog razvoja, moderan, snažanog, funkcionalan sa svim sadržajima, policentrična opština ,atraktivno mesto za život i rad ,Opština koja će javnim privatnom partnerstvom stvoriti kvalitet usluga, turističke, trgovinske i druge ekonomske aktivnosti, koja sa svim resorsima će biti atraktivna za investicije i preduzimaštvo, posebno u proizvodnju, agrobiznes, turizam sa akcentom na razvoj turističke, ekološke i poloprivredne opštine.

Klokot kao urbana zona i administrativna u Opštinu klokot ,Inspirisani budućnošću u kvalitetnom procesu razmene informacija, ideja, predloga i iskustava i mobilizacije svih u pravcu stvaranja željene budućnosti za prostor urbane zone konstatovano je da:

- ***Vizija : Klokot imaće napredni i visok kvalitet života i rada koju će prilagoditi urbanoj naselji, Samo naselje će se razvijati kao zdravstveni i rekreativni centar u nivou Kosova i šire, sa svim parametrima urbanog i suvremenog stila u postojećem opštini . Osnovna smjernica je regulirati prostor i Infrastrukturu koji će imati svoj identitet ,biti kompaktne sa integralnim i homogenim kompozicijama, dok su spojeni sadašnjost ,baštine , tradicije i resursi biti osnova za bolju budućnost Klokota u svim polama***

Ovom vizijom treba da se omogući da Klokot poraste na održiv razvoj i sa svim urbanim parametrama na način na koji bi bio pozitivan po sredinu, ekonomiju i narod – sada i u buduće.

Ova vizija će obezbediti da zbivanja nisu u "sukobu" sa drugim socijalnim interesima, kao što je zaposlenost, zdravlje i bezbednost stanovništva.

Prilikom planiranja novih tokova treba voditi računa o starim tokovima.

Bilo je i nekih konstatacija koje su sažete u ovoj deklaraciji vizije Urbanisticke zone.

2.1.1 Opšta načela za razvoj-zaštitu

Bazirajući se na specifičnostima Klokota, u cilju uređivanja, korišćenja i održivog razvoja teritorija, priprema, sprovođenje, preispitivanje i nadgledanje plana uzimaće u obzir i sledeća osnovna načela:

- ❖ **Integrisan pristup** - Kao Urbana zona u novo formiranu Opštinu, ova vizija i ovaj plan treba da obuhvata prostorne elemente transporta, ekonomskog, socijalnog, okolinskog razvoja i ostale strateške politike za urbani zonu Klokot.
- ❖ **Strateški** - Imači u umu financiarnu i druge okolnost stvarno trebamo predvodi strateški razvoj urbane zone Klokota i da tretira pitanja od strateškog značaja za odgovarajuće oblasti staviti kao prioritete ovim planom.
- ❖ **Subsidiarnost** - plan treba da uzme u obzir širi prostorni kontekst. Prema načelu subsidiarnosti, plan treba da se fokusira na lokalna pitanja ali da ne bude kontradiktoran sa pitanjima višeg nivoa.
- ❖ **Ravnopravnost** - plan treba da uzme u obzir aspekte ravnopravnosti: etničku ravnopravnost, ravnopravnost žene, deca, starije osobe, lica sa ograničenim sposobnostima (sagledavanje potreba takvih grupa putem javnog učešća). Da ima u vidu aspekte polne osetljivosti.
- ❖ **Zajednički interesi** - plan treba da promoviše zajedničke interese urbane zone, štiteći i razvijajući zonu, resurse i podržavajući održiv razvoj.
- ❖ **Demokratski proces** - nosioci procesa i sastavljači plana treba da promovišu demokratski proces učešća i kvalitetnog obuhvatanja u svakoj fazi izrade i sprovođenja dokumenta.
- ❖ **Transparentnost** - nosioci procesa i sastavljači plana treba da promovišu punu transparentciju u planiranju i procesu donošenja odluka dozvolivši učesnicima pristup podacima i potrebnim mapama.
- ❖ **Uravnotežen razvoj** - ovaj plan pripremiće se promovisajući uravnotežen ekonomski razvoj, razvoj infrastrukture, sredine, socijalni razvoj onoliko koliko je to moguće na celoj urbanoj zoni.
- ❖ **Kvalitet življenja** - promovisanje poboljšanog kvaliteta življenja.
- ❖ **Ograničenje negativnih uticaja** - smanjenje šteta u okolini kao i ograničenje uticaja od elementarnih nepogoda.

- ❖ **Zaštita i razvoj** - unapredjenje i zaštita podzemnih i nadzemnih resursa, prirodnog, kulturno, istorijskog, arhitektonskog, arheološkog i drugog nasleja.
- ❖ **Alternativna energija** - što veće promovisati korišćenje obnovljive energije u svim oblastima.
- ❖ **Bezbednost** - promovisanje bezbednih zbivanja i prostora za život i rad.
- ❖ **Odgovornost** - za sva zbivanja koja se dešavaju na prostoru treba da se promoviše osećaj odgovornosti, uključujući javni, privatni sektor do najobičnijeg gradjanina.
- ❖ **Razvoj prema potrebama** - razvoj objekata i opreme za adekvatnu socijalnu i tehničku infrastrukturu koja uzima u obzir potrebe stanovnika.
- ❖ **Zdravo stanovanje** - Stvaranje uslova za zdravo i atraktivno stanovanje u urbanim i seoskim zonama.
- ❖ **Rekreacija i turizam** - promovisanje infrastrukture za rekreaciju i turizam.
- ❖ **Sistem saobraćaja** - razvoj prikladnog saobraćajnog sistema, kretanja obezbeđivši dobar ruralni i urbani pristup.
- ❖ **Planirani prostorni razvoj** - svaki budući razvoj treba biti planiran i zasnivan na odgovarajućim odlukama.
- ❖ **Kompaktan razvoj** - u korist što racionalnijeg korišćenja prostora i zaštite resursa treba ciljati što kompaktniji razvoj u prostoru, fokusiranje i sa većom gustinom zauzimanja prostora.
- ❖ **Održiv razvoj** – nastojiti što veći stepen bilanca između socijalno, ekonomskog i okolinskog razvoja i unutar samih njih.
- ❖ **Stimulisanje sinergija i izbegavanje potencijalnih sukoba** - načela za korišćenje na najbolji način razvojne trendove raznih sektora i subjekata (susedne naselja, opštine, centralni nivo i dr.).
- ❖ **Integrisanje u Evropi** - svaki razvoj planski upućen treba onoliko koliko je to moguće da doprinosi procesu integrisanja ovog dela Kosova u EU.
- ❖ **Komplementaran razvoj** - osnovna funkcija jednog naseljenog mesta dopunjuje funkcije drugog naseljenog mesata.

2.2 CILJEVI RAZVOJA URBANE ZONE

Relativna obilnost specifičnih banjskog turizma, proizvodnja pica i drugih ekonomsko-rekreativnih, pa i ljudskih potencijala sa očuvanom životnom sredinom i suštinski nizak stepen ukupne razvijenosti nameću potrebu da se jasno i preciznije definišu osnovni dugoročni ciljevi razvoja. Ovaj Razvojni urbanistički plan, prostorno je značajno proširen a programski je radjen u skladu sa razvojem Kosove i šire regiona, i mogućnosti i potrebe razvoja

Preduslov ostvarivanja definisanih dugoročnih ciljeva je prevazilaženje postojeće krizne situacije i stvaranje uslova stabilnog razvoja.

2.2.1 Dugoročni razvojni ciljevi

Među osnovnih dugoročnih najbitnih ciljeva razvoja moguće je definisati sledeće:

- a) *ekonomska efikasnost,*
- b) *socijalna sigurnost,*
- c) *funkcionalna prostorna integrisanost,*
- d) *zaštićenost životne sredine i*
- e) *organizaciona koordiniranost i sinhronizovanost u sistemu donošenja odluka.*

Osnovni ciljevi našeg društva utvrđeni su našim opredeljenjem u pravcu održivog razvoja, integracija, ostvarivanja ciljeva milenijuma kao i poštovanja zakona i ustava.

Na nivou Kosova ovi osnovni ciljevi su tretirani Prosotrnog Plana Kosova kao i u mnogim drugim dokumentima (Strategijama, politikama i planovima Kosovskog nivoa), stoga treba da se uzme kao sastavni deo osnovne dokumentacije opstinskog plana Vitina Klokot pa i ovog ovog plana (Urbani Razvojni Plan Klokota).

Po njihovom značaju, ciljevi se mogu deliti na osnovne ili globalne i na ciljeve urbane zone.

Osnovni ciljevi prema širem osvrtu a koji se odnose i na ovaj plan mogu se definisati kao:

1. Dalji razvoj sistema vrednosti gde svi akteri vrše njihova prava na saznanje, da budu slušani, da se čuju i uticaju na odluke koje uticajne na njihov život i njihove tokove. Jedan od globalnih ciljeva je to da tokom izrade i sprovođenja ovog dokumenta imamo kvalitetno učešće.
2. Održiv, brzi i intenzivni razvoj i promene socio-ekonomske strukture uključujući i što ravnopravni razvoj unutar same urbane zone.
3. Stvaranje uslova za stalno povećanje zapošljavanja, uklanjanje siromaštva, suzbijanje bolesti, poboljšanje zdravlja i smanjenje smrtnosti kod dece prema

normama koje će obezbediti osnovne ciljeve promene socio-ekonomske strukture, dinamičkog razvoja ekonomije i nivoa života i jačanje uloge privatnog sektora u socio-ekonomskom razvoju.

4. Stalno povećanje bezbednosti u svim njenim dimenzijama (stvaranje bezbednosti za osnovno obrazovanje, za socijalnu i fizičku bezbesnost, bezbednost okoline i životne sredine i dr.

Opšti zadaci su:

Opravdano i racionalno korišćenje prostora, što sam po sebi znači i plansko orijentisanje razvoja Klokot naselja i urbanog prostora u celini, postavlja se kao neposredan zadatak ovog plana za ostvarenje postavljenih ciljeva.

Klokotkao urbane zona i administrativni centar tretira se od vremena decentralizacije , ali za vremu izrade ovog urbanog plana imali smo šancu da analiziramo procese ekonomskog razvoja i u tom smeru videli smo da sve više se postavlja zahtev da rasporedjivanje lečelišno-rekreativni i proizvodnih kapaciteta kao i organizovanje života i rada u prostoru bude tretirano na kompleksan način i u širim okvirima a ne samo unutar same urbane zone.

S`obzirom da predmet planiranja u ovaj plan (URP) nije samo prostor i fizička okolina nego od prvog značaja se tretira organizovanje ljudskog života i rada. Stoga, organizacija i uredjivanje prostora su preduslov za intenziviranje razvoja i poboljšanja životnih uslova stanovništva i zaposlenih.

U oblasti razvoja stanovništva osnovni cilj je opstanak i zapošljavanje mladih ljudi na ovim prostorima, njegovo intenzivno obnavljanje, putem kombinovanih i usklađenih mera demografske politike, politike urbanog razvoja,celokupnog razvoja.

Dugoročni razvojni ciljevi su sledeći:

Demografija i socijalna pitanja:

CILJ 1 Razvoj i zaštita prostora za pružanje kvalitetnih usluga za socio-kulturnu dobrobit.

CILJ 2 Iskorenjivanje siromaštva i gladi.

Ekonomski razvoj:

CILJ 1 Održiv ekonomski razvoj.

CILJ 2 Stvaranje partnerstva za razvoj.

Okolina i korišćenje zemljišta (planiranje i upravljanje naseljenim mestima):

CILJ 1 Održiv okolinski razvoj i upravljanje.

CILJ 2 Održiv prostorni razvoj.

Infrastruktura:

CILJ 1 Razvoj integrisane funkcionalne i moderne infrastrukture.

CILJ 2 Razvoj slobodnog i bezbednog kretanja gradjana i roba, privlačnog i raznovrsnog za sve aktere koji deluju u Klokota.

2.2.2 Osnovni pravci razvoja urbane zone

Prema viziji i ciljevima plana za urbani nivo proizilaze i sledeći konkretni zadaci:

- Osnovanje i utvrđivanje mesta i uluge urbane zone Klokota u okviru opštine, Kosove i regiona ;
- predstavljanje prirodnih bogatstava i drugih resursa kao faktora razvoja kao i maksimalno i racionalno korišćenje prirodnih faktora i onih stvorenih za razvoj u cilju realizacije gorenavedenih ciljeva i harmoničnog razvoja prostora;
- dugorčno globalno koncepiranje socio-ekonomskog razvoja urbane zone uz usmeravanje razvoja i manjih zona;
- stvaranje uslova za što povoljnije rasporedjivanje ekonomskih aktivnsoti, zavisno od prostranjenosti stnovništva, infrastrukture i zapošljavanja;
- prostorno rasporedjivanje infrastrukture (puteva, sistema za snabdevanje vodom, kanalizacije, energetske mreže, telefonske mreže, interneta, hidroprivrednih objekata i dr.;
- stvaranje uslova za prostorno ustrojstvo i rasporedjivanje uslužnih delatnosti;
- prostorno rasporedjivanje i ustrojstvo stanovanja na svim zonama Klokota kao jedan od naj većih naselja u skladu sa prostiranjem stanovništva i infrastrukture;
- stopa rasta razvoja treba da bude u skladu sa utvrdjenim načelima;

2.3 STRATEŠKI PRIORITETI

Promene koje će selediti u socio-ekonomskom razvoju urbane zone, ukazuju na potrebu da planiranje postane neraskidiv proces. Samo negovanjem strateškog i neraskidivog planiranja sredine može se očuvati ravnoteža između socio-ekonomskog i okolinskog razvoja u prostoru.

2.3.1 Demografija i socijalna pitanja

Strateški prioriteti:

- stvaranje uslova za obrazovanje ;
- stvaranje uslova za kulturne i sportske aktivnosti

2.3.2 Ekonomski razvoj

Strateški prioriteti:

- Korisćenje mineralni i termo mineralnih voda za razvoj
- Korisćenje banskog kompleksa za razvoj
- ulaganje u manje i srednje preduzeće i mogućnosti rekreativnog i sportskog turizam u urbano naselje Klokota;
- novi pristup urbane naselje u saobraćajnim koridorima i dopunjavanje i jačanje postojećih linija.
- Izgradnja neli industrijskih mogućnosti (drvenu industriju itd);

Okolina i korišćenje zemljišta (Planiranje i upravljanje naseljenim mestima)

Strateški prioriteti:

- izrada regulativnih planova urbanih zona u Klokot;
- tretiranje sa prioritetom nekih nerazvijeni delove naselja;
- zaštita poljoprivrednog zemljišta koje će biti definisano ovim planom;
- zaštita resursa.

2.3.3 Infrastruktura

Strateški prioriteti:

- izgradnja infrastrukture za akumulacije (izgradnja kaptaža i drugih sadržaja) i za transport vode za piće;
- infrastruktura transporta i za privremeno i stalno tretiranje otpadnih voda smatrajući kao mogućnost i opštinska postrojenja;
- izgradnja infrastrukture za privremenu i stalnu deponiju;
- izgradnja nove mreže kao i poboljšanje postojeće putne u urbanu naselje i povezivanje u glavnu mrežu sa pratećom infrastrukturom u pravcu međunarodnih koridora;
- nova veza optičke mreže sa pratećom infrastrukturom;
- moguća železnička stanica i povezivanje na železničku mrežu (predviđenom Prostornom Planu Kosova) sa pratećom infrastrukturom (Uroševac-Gnjilane–Serbija) i povezivanje sa koridorima VIII i X;

3 OKVIR PROSTORNOG RAZVOJA URBANE ZONE

Željeno prostorno predviđanje za teritoriju urbane zone Klokota u oblasti ekonomskog razvoja, uključujući mogućnosti zdravstvenog turizma, rekreaciju, trgovinu i ostale oblasti zasniva se na analizu Urbanističke situacije i na viziju, načela i strateške prioritete koji su proizašli iz procesa učešća u izradi ovog dokumenta.

Okvir prostornog razvoja odražava željeno prostorno predviđanje za teritoriju urbane zone. On utvrđuje koncept prostornog razvoja za urbane zone i treba da sadrži:

3.1 GLAVNI KONCEPTI PROSTORNOG RAZVOJA

U tom pravcu radne ekipe su predvidele sledeće:

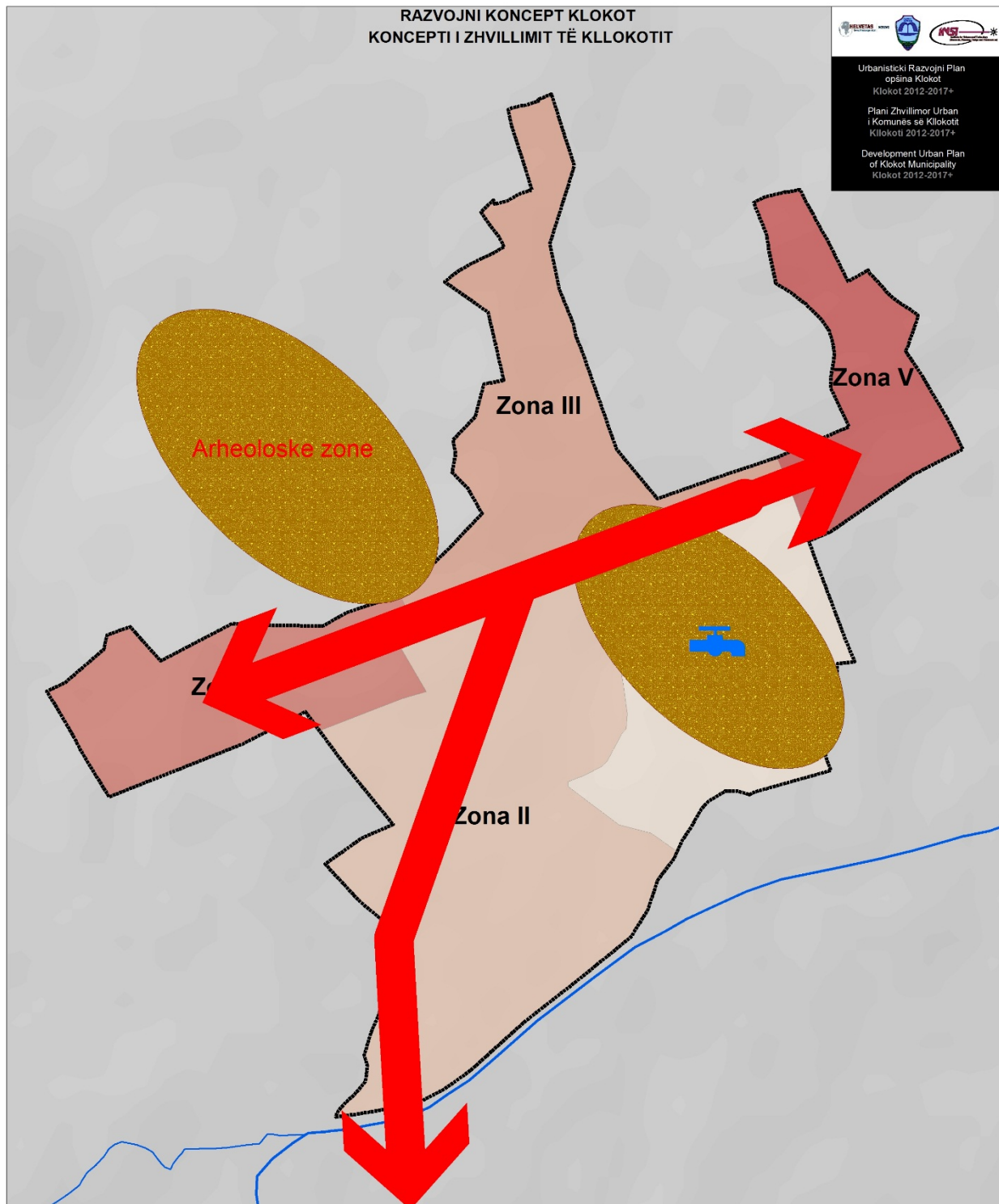
Osnovna orijentacija održivog bansko-rekreativnog, proizvodno-ekonomskog i prijatnog razvoja prema sredini u Klokot do 2017 god. treba da bude takva da bi omogućila realizaciju predviđenih ciljeva, razvojnih zadataka i smanjenje razlika u pogledu nivoa razvoja u odnosu na ostale urbane zone ovog regiona i dalje Kosova i regiona. Naredni period u tom smislu treba biti prekretnica i novi kvalitet što se tiče razvoja urbane zone.

Osnovna orijentacija razvoja Klokota tokom narednog perioda treba da bude planirati urbane da se razvija bansko, zdravstveni i sportsko rekreativni i drugi ekonomski sadržaji koji treba da imaju značajan uticaj kako na dinamiku rasta opšte ekonomije, tako i na disperziju strukture i efektivnog prostiranja širokog prostora u pogledu razvoja i drugih delatnosti.

Ekipa za planiranje i radne grupe koje su angažovane u izradi urbanog razvojnog plana analizirali su sa aspekta ekonomskog, socijalnog i aspekta životne sredine, tako da na profesionalnu analizu došli do koncepta kompaktnog– infrastrukturnog razvoja Klokota i to:

- Kompaktan koncept (na nivou svih zona unutar urbane granice) i
- Sarazvijenom banskom zonom (moderan razvoj banske zone unutar tog kompaktnog) koncepta.
- I sa razvijenim infrastrukturom (u smislu povezivanja sa velikim koridorima)

Znači Urbana zona Klokota imaće koncept kompaktnog razvoja u intenzitetu sa glavnim sadržajem banskom zonom i modernom transport infrastrukturom

Razvojni koncept Klokot.

3.2 STRUKTURA I PROSTORNE LOKACIJE ZA EKONOMSKI RAZVOJ URBANE ZONE KLOKOTA

Željeno prostorno predviđanje za teritoriju kadastarske zone i urbane zone Klokota u oblasti ekonomskog razvoja uključujući: sve mogućnosti urbane naselje za stanovanje i gradjevinu, banski delatnost, proizvodjacki, sportsko rekreativni, trgovinu, industriski razvoj do poljoprivredni aktivnosti, zdravstvenog turizam i ostale oblasti, zasniva se na analizi situacije urbane zona kao i na viziju, načela i strateške prioritete koji su proizašli iz procesa učešća u izradi ovog dokumenta.

U tom pravcu radne ekipe su predvidele sledeće:

- Osnovna orijentacija održivog ekonomskog razvoja u Klokota do 2017. god., treba da bude takva da omogući realizaciju predviđenih ciljeva, razvojnih zadataka i smanjenje razlika u odnosu na ostale urbane zone na nivou regiona pa i Kosove.
- Razvoj Urbane zone Klokota tokom narednog perioda treba da se identifikuje sa kapacitetima banskog, zdravstvenog i sportsko rekreativnog delatnosti isto vreme kroz razvoj, stanovanja, proizvođačkih kapaciteta, industriskog razvoja, turizma i ostalih delatnosti, pri čemu bi razvoj ovih oblasti imao značajan uticaj kako na dinamiku rasta opšte ekonomije, tako i na disperziju strukture i efektivnog prostiranja širokog prostora u pogledu razvoja i drugih delatnosti.

3.2.1 Ekonomski razvoj:

Željeno prostorno predviđanje za teritoriju urbane zone Klokota u oblasti ekonomskog razvoja obnove, uključujući bansku zonu, turizam, rekreaciju, trgovinu i ostale oblasti zasniva se na analizu urbane zona situacije i na vizije, načela i strateške prioritete koji su proizašli iz procesa učešća u izradi ovog dokumenta.

Banjski Komplex (Klokot Banja i Nana Naile):

Daljem razvoju Banjskom kompleksu (Klokot Banja i Nana Naile), dat je poseban i raznovrstan funkcionalno prostorni sadržaj i to prvenstveno sa aspekta zdravstveno-lečilinskih funkcija koje prate funkcije smestaja, kako bolesnika, tako i ostalih korisnika banjskih usluga.

Pod ovim podrazumeva se izgradnja smeštajnih kapaciteta u stacionarima, hotelima, odmaralistima i drugim vidovima smestaja, a za potrebe sto raznovrsnijih usluga Banjskog kompleks i površina za masovno bavljenje sportom i rekreacijom, takmicenjima, treninzima i drugi. Zbog prisustva industrije koja se zasniva na koriscenju i eksploataciji mineralnih voda, takodje, su na ovom zahvatu sadrzane funkcije rada.

Turizam:

Turizam, zauzima sve značajnije mesto u socio-ekonomskom razvoju sa veoma značajnim i raznovrsnim pozitivnim efektima. Turistička potražnja, postaje stalan i stabilan deo potražnje sve većeg dela stanovništva. Jasno je, da što je zemlja razvijenija, veći deo stanovništva koristi odmor van mesta boravka. Sredstva utrošena na turistička kretanja, rastu znatno brže od nacionalnog dohodka, pa su pozitivni efekti turističke delatnosti, u stalnom porastu. Sve veće slobodno vreme zaposlenih i porast životnog standard, predstavljaju dva osnovna elementa razvoja turizma. Računa se da minimalni fond slobodnog vremena, iznosi oko 1/3 godišnih dana.

Banjski turizam, predstavlja poseban i dosta raširen vid kretanja, koji poslednjih godina beleži stalan uspon. U ranim godinama, banje su ostvarile veliki procent svih domaćih nosivanja sa prosečnim boravkom od nekoliko dana, a što je vezano, pre svega, za lečilišnu i rekreacionu funkciju ovih mesta. Od većeg broja termalno-mineralnih izvora vode u Kosovu, jedan od naj značanih je i Banjski kompleks u Klokotu. Medjutim, izgradjene kapacitete mogu se povecati, pa i promet. Kapaciteta za banjsko-lečilišni deo tek završetkom novih stacionara sa većim brojom ležaja sa dijagnosticko-terapijskim objektom, stvoreni su uslovi za savremeno banjsko lečenje u ovoj kompleks.

Sobzirom na činjenicu da se uloga banjskog kompleksa, kao zdravstveno- lečilišnih centara, u opšte turističkom kretanju povećava , treba očekivati da se promet banja u buduće, značajno povećavati tek u narednom periodu. Banjski kompleks u Klokotu u tom prometu ima veoma značajno mesto.

Ugostiteljstvo:

Polazeći od vizije za budućnost opštine, ulogu koju ima urbano naselje u tom smeru i vrednosti nasledja i drugih ugostiteljskih resursa u funkciji ekonomskih razvoja potrebno je proširiti i ojačati sadržajima, Objekti ugostiteljstva, prema nameni su u dve grupe. Prva obuhvata receptivne kapacitete predviđene za razvoj banjskog kompleksa. Druga pre svega, za potrebe lokalnog stanovništva i tranzitnih gostiju, treba raditi da se omogući izgradnja sa standardima i kvalitetna izgradnja ugostiteljskih objekata, objekata za smeštaj, noćenje i objekata za hranu i piće i to prema sledećim kategorijama: bilo bi dobro da u privatnom ili državnom sektoru planira mesto za hotel ili motel, kamp, sobe pod zakup, apartmani, hoteli (hotel za omladinu), planinarski dom, odmaralište, prenočište i dr.

Neki dobar restoran, nacionalni restoran, mlečni restoranti, kafane, picerije, čevapdžinice, narodne kuhinje, burekdžinice i dr.,

Neki dobar Bar: bar, noćni bar, disko-bar, i dr.,

Bifeji: bife, pivnica, bistro i dr.,

Kafane: kafena, bar-kafe, kafe-poslastičarnica, i dr., Kantine i priprema obroka.

Znači tu bi dosli gosti i posetioci iz drugih krajeva da bi proveli noc, dve i vise.

To je predviđeno prioritetima radnih grupa i stručnih aktera u Klokot i sve će to biti urađeno prema regulativnim planovima i doprineti kvalitetu života i ekonomskog razvoja .

Industrija -

Postojeće izgrađene površine industrije mineralne vode i osvežavajućih napitaka koje se nalaze na severnom delu Klokot Banje, dobijaju ovim predlogom nova proširenja prema neizgrađenim površinama. ali i drugim mestima u urbanoj zoni treba ostvoriti uslove za unapređivanje kapaciteta i novih kapacitete

Tokom narednog perioda razvoju i prehrambene industrije u urbanoj zoni Klokota može biti dobra grana ekonomskog uticaja , potrebno je posvetiti posebnu pažnju intenzivnijim razvojem prehrambene industrije

Ostale industrije – U perspektivi može se očekivati razvoj i drugih industrijskih grana koje za sada ne postoje u ovoj urbanoj zoni ,razvoj novih grana zavisiće od uspeha istraživanja, tržišta, sirovina i od plasmana proizvoda.

Polazeći od problema zapošljavanja radne snage, koji je ovoj urbanoj zoni veoma izražen, razvoju novih industrijskih grana treba posvetiti posebnu pažnju.

Energija:

I u budućе, potrošnja električne energije u urbanoj zoni Klokotai zasnivaće se na TE Obilić međjutim, nakon analize stanja u ovoj oblasti, svesni smo da redovno snabdevanje energijom je od velikog značaja za privredu, tako da i urbana zonaKlokota treba da pokuša da vid mogućealternative.

Mogući potencijalni su biomasa solarna energija i nesumnjivo i geotermalna energija.

Potrebna su dodatna proučavanja izvodljivosti koje treba da budu koncentrisane na prirodne potencijale određenih zona.

- **Solarna energija:**

Pošto Klokota ima relativno dobre klimatske uslove sa mnogo sunčanih dana potrebno je sagledati mogućnostkorišćenja solarne energije za termičku energiju i dobijanje energije pomoću fotofolijskih panela (kao dugoročan cilj). U tom smislu, preporučuje se korišćenje krovnih ili sličnih površina u cilju štednje slobodnih kopnenih površina .

- **Štednja energije:**

U okviru urbane zone a naročito u zgradama kolektivno stanovanje, koncepti energije zasnivani na primerima ugovaranja pružaju efikasne oblike što omogućuje domaćim autoritetima da sprovedu savremene mere štednje energije (npr. izolacija, efikasni sistemi grejanja i dr.). Osim štednje finansijskih sredstava, kroz primera upotrebe štednje, može da stanovnicima obezbedi veliki potencijal u štednji.

Zanatsvo:

U zanatstvu i servisima, biće angazovano nekoliko lica koji treba da zadovolje sve potrebe za ovim proizvodima i uslugama, kako banjskih gostiju, tako stanovništva i tranzitnih turista. Domaća radinost će imati značajno mesto, pre svega, kao dopunska delatnost stanovništva, blize i dalje okoline. Za potrebe zanatstva (izrada, usluge, prodaja) treba obezbediti prostora.Zanastvo je značajna oblast za ekonomski razvoj nove urbane zone. Predvidja se stvaranje prostora i uslova za sve **zanatske delatnosti** i to u proizvodnom, uslužnom, umetničkom zanatstvu i domaćoj radinosti, pružanje uslova u funkciji više šansi za izlazak iz malog domaćeg tržišta u pravcu regionalnog i evropskog tržišta.

Trgovina:

Nastaviće da bude prioritetna grana ekonomskog razvoja (prema vrsti i aktivnostima, trgovinski biznisi će imati najveći procenat od ukupnog broja biznisa u urbanu zonu Klokota

Treba se videti uslovi za trgovinu na veliko (magacini i druge prostorije zavisno od prirode artikala) ,Imajući u vidu transportnu infrastrukturu i predviđene buduće koridore i

Trgovina na malo koja će se nastiti da se razvija. Ova delatnost razvija će se u svim zonama urbane naselje.

Bankarski sistemi:

Banke za budući ekonomski razvoj Klokota predviđaju se da budu promoter kredita, kreditirajući razne poduhvate počev od mikrofinansijskih institucija od kojih se očekuje da nastave sa kreditiranjem porodičnog biznisa, malih i srednjih biznisa i agrobiznisa, takodje se očekuje kreditna podrška od strane banaka koje će deljovati u Klokot za privatni sektor.

Sve će to biti popraćeno sa vecim nivoim održivosti ovog sektora i mogućnošću za kredite sa nižim kamatama i širokim paketima u svim oblastima, počev od zdravstva, poljoprivrede, industrije, turizma i dr.

Građevinarstvo:

Gradjevinarstvo, kao grana privrede zauzima značajno mesto u privredi kadastralske zone. Planira se da bude ojačana u pogledu većeg broja zaposlenih u raznim gradjevinским profilima (zidar, moler, tesar, armirač, keramičar i dr.).

Funkcionalno gradjevinarstvo i dalje će biti usko povezano sa razvojem svih ekonomskih i neekonomskih aktivnostima. Intenzivan razvoj gradjevinarstva nastaviće da bude uslovljen i u skladu sa investicijama u oblasti privrede i socijalne delatnosti.

Gradjevinska aktivnost nastojace da bude koncentrisana uglavnom na privatna gradjevinska preduzeća .

3.2.2 Infrastruktura-Urbane Zona transport, komunikacije

Infrastruktura kao sistem za funkcionalno organizovanje prostora:

Mreža i kvalitet predviđene infrastrukture će predstavljati osnovu prostornog integrisanja i kao prvi preduslov ostvarenja harmoničnog razvoja. Integralno povezivanje infrastrukture u prostoru biće sadržajni prioritet Urbanog Razvojnog Plana (URP) za prostor Klokota. Osnovni pravci infrastrukture će inicirati polarizaciju ekonomskih potencijala kao i koncentrisanje stanovništva. Predviđeni pravci, u prvom redu, njihov kvalitet i funkcionalni značaj treba da doprinose realizaciji prostorne i ukupne ravnoteže.

Infrastruktura u Klokot treba da obezbedi racionalno i teritorijalno integrisanje ekonomije, integrisanje urbanog prostora sa svim sadržajima i u odredjenom vremenu i prostoru da obezbedi odgovarajuće učinke u razvoju ostalih funkcija.

Urbani transport:

- **Urbani transport**

Na teritoriji urbane zona sada za sada ne postoju uslovi i potrebe za urbani transport, najviše se koriste privatni automobili, kamijoni i traktori za transport ljudi i dobara unutar urbane naselje, trenutno ako se analizira transport u urbanu zonu imaju se u vidu adekvatno transportiranje svih koji imaju potrebu za nekakav modalitet transport od starih do školskih učenika i još važnije neka mesta sa svim sadržajima za kombi, minibus ili autobus u urbanu zonu da bi se koristili za transport od urbane zone do drugih mesta i u tom smeru trebamo planirati mrežu i sistem infrastrukture adekvatno za urbani i sab-urbani transport.

- **Mreža i sistem infrastrukture putnog saobraćaja:**

Smernice o međusobno i saobraćajnoj povezanosti teritorije, kao i saobraćajne veze sa ostalim naseljima, Kako se sve navedene prostorna jedinice (Klokot) naslanjaju na put Urosevac – Gnjilane, to će se i u perspektivi njihove ostale funkcije, naslanjati na funkciju njihove međugradske povezanosti, pa čak i dalje sa ostalim naseljima na koje ih upućuje ova saobraćajnica. Za naselje Klokot, od značaja su, takodje, vise drugih saobraćajnica koje ih povezuju sa drugim okolnim i drugim naseljima: naselje Klokot sa Vitinom, G. Trpezom i Zitinjom, a Radivojce sa Devajom i Zitinjom. I u perspektivi, računa se na ovu povezanost. Kvalitet saobraćajnice prema ovim naseljima, treba da obezbedi sto kvalitetniju vezu sa svih aspekata. Od posebnog značaja, treba da bude prisustvo organizovanog javnog drumskog transporta sto podrazumeva izgradnju autobuske stanice potrebnog kapaciteta.

teritoriji urbane zona, prema analizama stanja može se jasno videti da postojanje Regionalnih i lokalnih putevi položaj i kvalitet putne infrastrukture nije u dobrom stanju. Tako da ekipa za planiranje predviđa da se mora intervenisati u postojeće putove u smislu: stvoriti adekvatan urbani profil, unapređivanje kvaliteta, dopuniti sa sadržajima itd, treba otvoriti nove putove u urbanu zonu i treba povezivati sa kvalitetnom infrastrukturom urbanu zonu sa magistralom u u buduću sa autostradom koja ide za Srbiju

kompletiranje sa sadržajima urbane infrastrukture znači kompletiranje sa trotoarima u u svim putevima urbane zone, atmosferskim kanalizacijama, zaštitnih pojava, sa horizontalnom i vertikalnom signalizacijom, održavanje i dr.

Razvoj saobraćajnih sredstava

Povećanja broja motornih vozila iz prošlog perioda a naročito putničkih vozila nastaviće se i tokom narednog perioda, naročito putničkih vozila u ličnoj svojini.

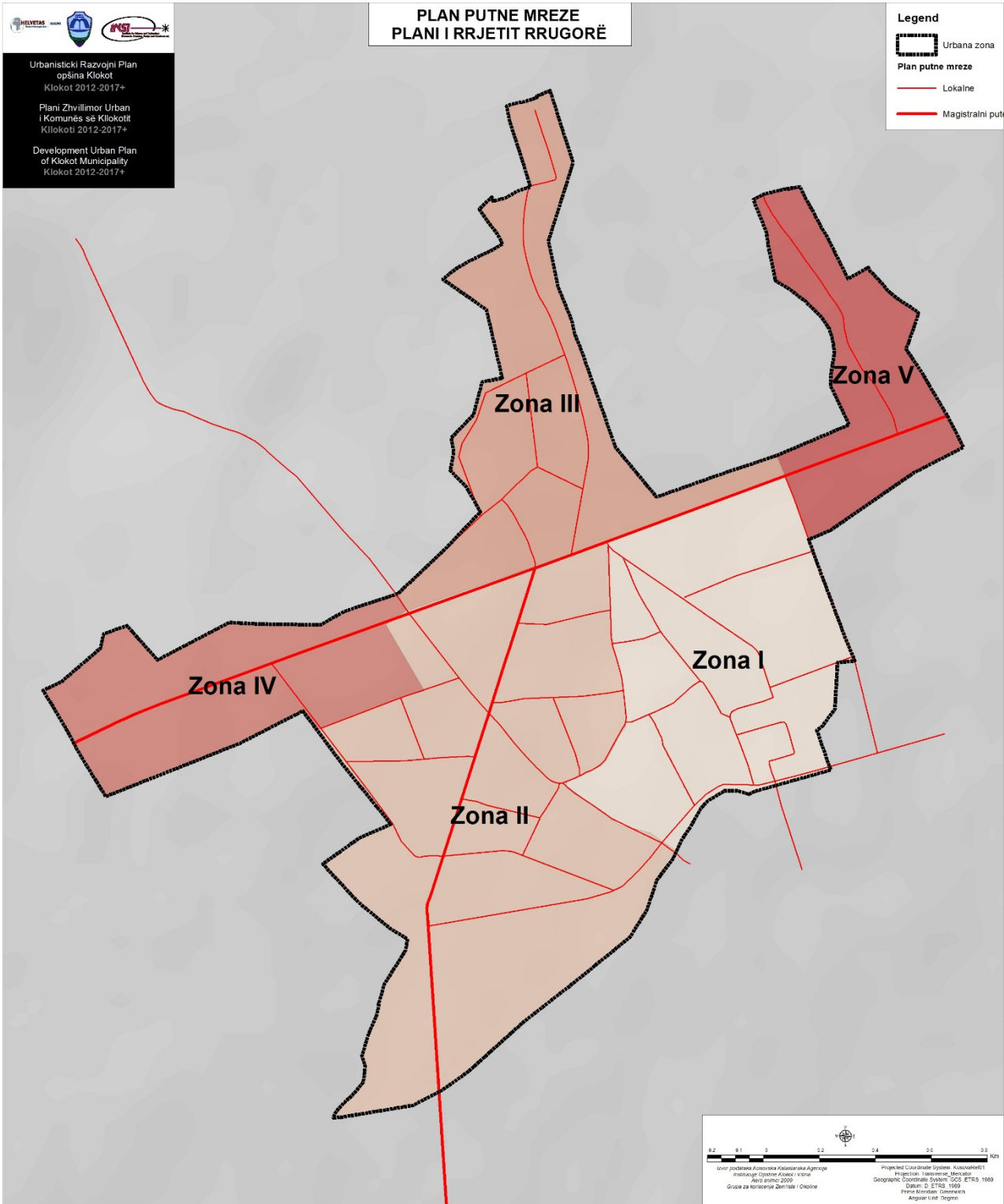
Poboljšanje standarda ali i povećanje koncentracije stanovništva u urbanoj naselji Klokota najviše će uticati na povećanje broja vozila.

Stopa motorizacije kretaće se oko 250 vozila na 1000 stanovnika, odnosno jedno vozilo na četiri stanovnika. Stopa motorizacije u centru naravno da može biti još veća.

Predviđanja pokazuju da se može očekivati da će se stopa povećanja vozila kretati od 8 do 10% godišnje i da će u urbanoj zoni do 2017. god. biti negde oko 350 do 500 vozila. Struktura vozila ići će u prilog putničkih vozila. Njihovo učešće iznosiće oko 68% ukupnog broja vozila.

- **Objekti, oprema, servisi i kvalitet usluga u saobraćaju**

Tokom narednog perioda, razvoj saobraćaja u urbanoj naselji usloviće se pored izgradnje i rekonstrukcije puteva i izgradnja i kompletiranje sistema pratećih saobraćajnih objekata. U toj funkciji predviđena je i autobuska stanica u Klokotu i manje stanice sa stajalištima uz puteve gde treba izgraditi proširenje.

Transportna infrastruktura u Klokota

Telekomunikacije:

Razvoj telekomunikacijog saobraćaja PTK-a i privatnih operatera u Klokotu i dalje će osnivati najintegralniji razvoj ovog saobraćaja, polazeći od stanja telekomunikacione mreže PTK.

Dugoročni ciljevi kojima treba ići za razvoj ovog saobraćaja u perspektivi za urbanu zonu su: pošta, broj telefonskih priključaka, antenskih, kablovskih i internet usluga koje trebaju biti povećane, a usluge PTK-a i drugih privatnih operatera da se modernizuju.

Potrebno je vazdušne mreže zameniti podzemnim. Polaganje optičkih kablova na teritoriji urbane zone i pokrivanje cele teritorije internet mrežom, jačanje mreže na nivou standarda, izgradnja centrala na periferiji, pružanje usluga širih razmera, postavljanje savremenih antena PTK-VALA, IPKO, Z-Mobile i ostali.

U delovima naselja gde postojeća PTK mreža potiče iz 90-ih godina treba zameniti novom.

Kao predlog je i postavljanje javnih govornica u svim zonama urbane naselje gde postoji mreža fiksne telefonije, kao i u onim sredinama gde se planira postavljanje nove mreže.

Poboljšanje kablovske, internet mreže i pružanje televizijskih HD programa i postavljanje televizijskih predajnika-antena.

Energetska infrastruktura:

• Energetska mreža

Na osnovu analize stanja u profilu konstatovano je da postojeća elektroenergetska distributivna mreža u najvećem delu izgrađena je pre 20 i više godina, što znači da su vazdušne linije u lošem tehničkom stanju a kablovi koji sada snabdevaju potrošače su neadekvatnog poprečnog preseka, naročito kablovi napona od 10kV. Većina trafostanica su sa naponom od 10/0.4 kVA.

Polazeći od postojećeg stanja i arhitektonskih predloga, distributivni SEE treba da se obavi u skladu sa dvema preporukama koje su date u nastavku:

• Preporuke master plana za razvoj distributivnog sistema do 2015 godine

- postepeno uklanjanje ST (stubna trafostanica) 35/10kV i prelazak na ST 110/20kV;
- prelazak sa distributivne mreže od 10kV na distributivnu mrežu od 20kV;
- zamenu TS 10/0.4kV sa onima od 20/0.4kV;
- zamenu vazdušnih linija od 230/400V sa pletenim kablom ili sa podzemnim kablovima;

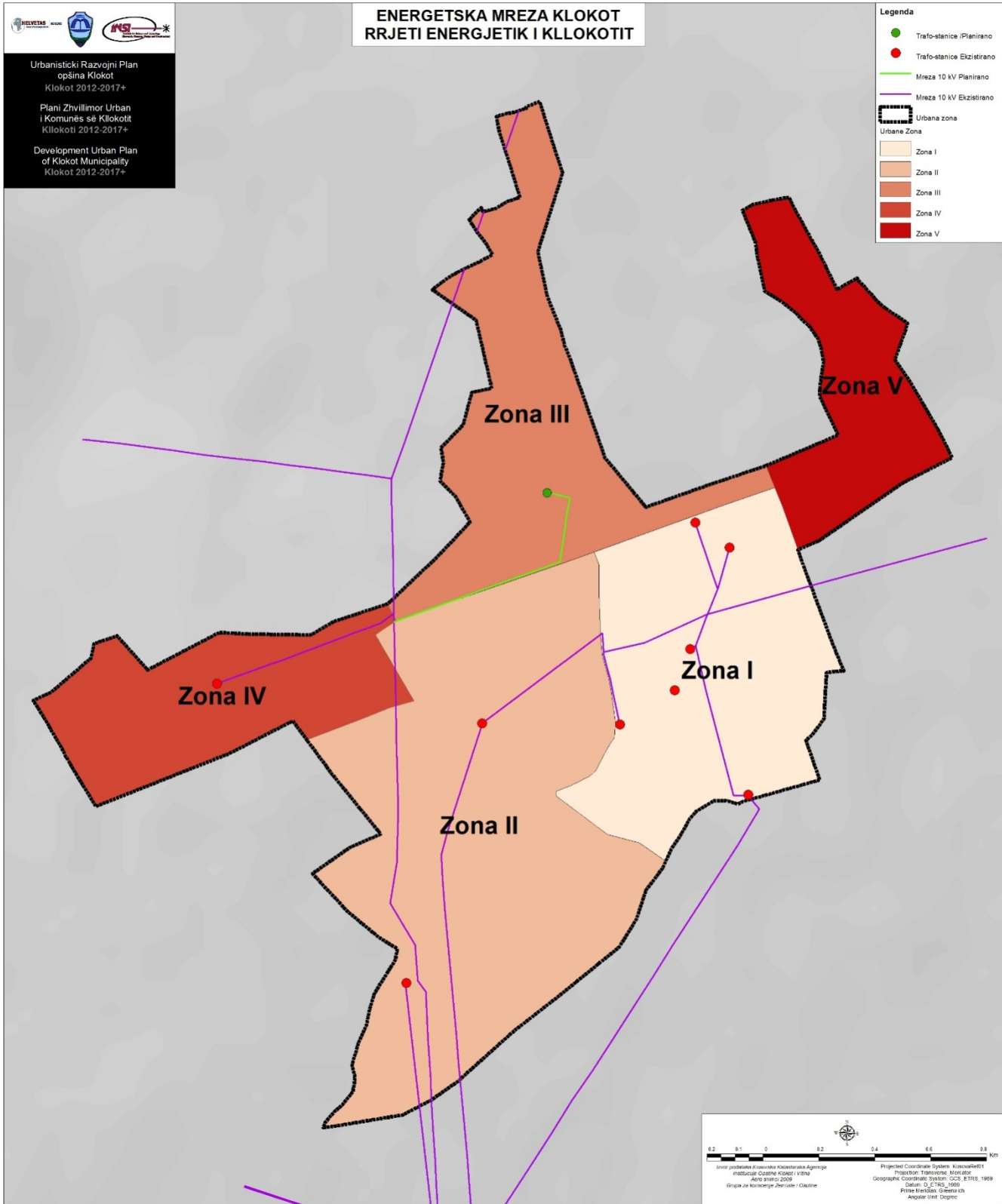
Pravilnici IEC, IEEE I ANSI koji za nove projekte na urbanim mestima, linije za snadbevanje elektricnom energijom i linije telekomunikacione mreze prate istu trasu i po mogucnosti da se realizuju u isto vreme.

Gorenavedene preporuke i pravilnici obavezuju da SEE i SK ostavaruju tako da:

Na ruralnom delu opštine gde se sada nalazi izgradjen DV od 10 (20)kV drvenim stubovima i betonom potrebno je planirati novi DV samo za radni napon od 20 kV kako bi postepeno bilo omogucen prelazak na napon od 20kV.

Mreže niskog napona trebaju da budu planirane takodje betonskim stubovima i vazdusnim provodnicima Al/Fe PP 50 mm² . Na ovim stubovima treba da se planira i javna ulična rasveta.

Javna rasveta glavnih seoskih ulica obaviće se natrijum lampama snage od 400 ☐ postavljenih na metalnim stubovima visine 8-10m. uključenje i isključenje lampi biće automatsko, a za vreme kada ulice nisu mnogo prometne (posle ponoći) lampe će automatski biti upaljene sa polovinom nominalne snage.

Energetska mreža u opštini Klokot kojim se snabdeva i Urbana zona

- **Posebne linije za intervenciju na mrežu od 10 kV**

Na osnovu analize električne mreže koja je obavljena na terenu od strane eksperata u saradnji sa KEK-om konstatovano je da na nekim delovima prioriteto treba intervenisati i preći sa sistema od 10KV na sistem od 20KV i isto tako potreba za popravku ili rekonstrukciju nekih trafostanica u nekim zonama.

Gas i nafta:

- **Gasovodna mreža**

Energetski gas u strukturi energetskog sistema sve više zauzima značajno mesto. Upotreba gasa za grejanje i industriju je od višestruke prednosti a troškovi korisnih kalorija su niži i znatno smanjuju zagađenje sredine i okoline. Kaomogućnost snabdevanja gasom opštine Klokota pa i urbane zone može se smatrati veza sa gasovodom Skopje-Niš na mogućoj liniji Kamenica-Priština.

- **Nafta**

U pogledu snabdevanja naftom i naftnim derivatima Klokot kao i celo Kosovo i dalje će zavisiti od uvoza nafte i njenih derivata. Uvoz nafte i naftnih derivata bice i dalje uglavnom realizovan drumskim transportom, magistralnim i regionalnim putevima, kao planiranim železničkim transportom.

Upustva EU-e o energetskom sistemu a naročito za sektor nafte i naftnih derivata fokusirane su na izgradnji rezervoara za uskladištenje nafte u cilju obezbedjenja rezerve, u slučaju nekih barijera i restrikcija u snabdevanju, kako bi opština Klokotpa i urbana zona bila u povoljanom položaju u tom pogledu

Infrastruktura hidroprivrede:

- **Infrastrukura za snabdevanje vodom**

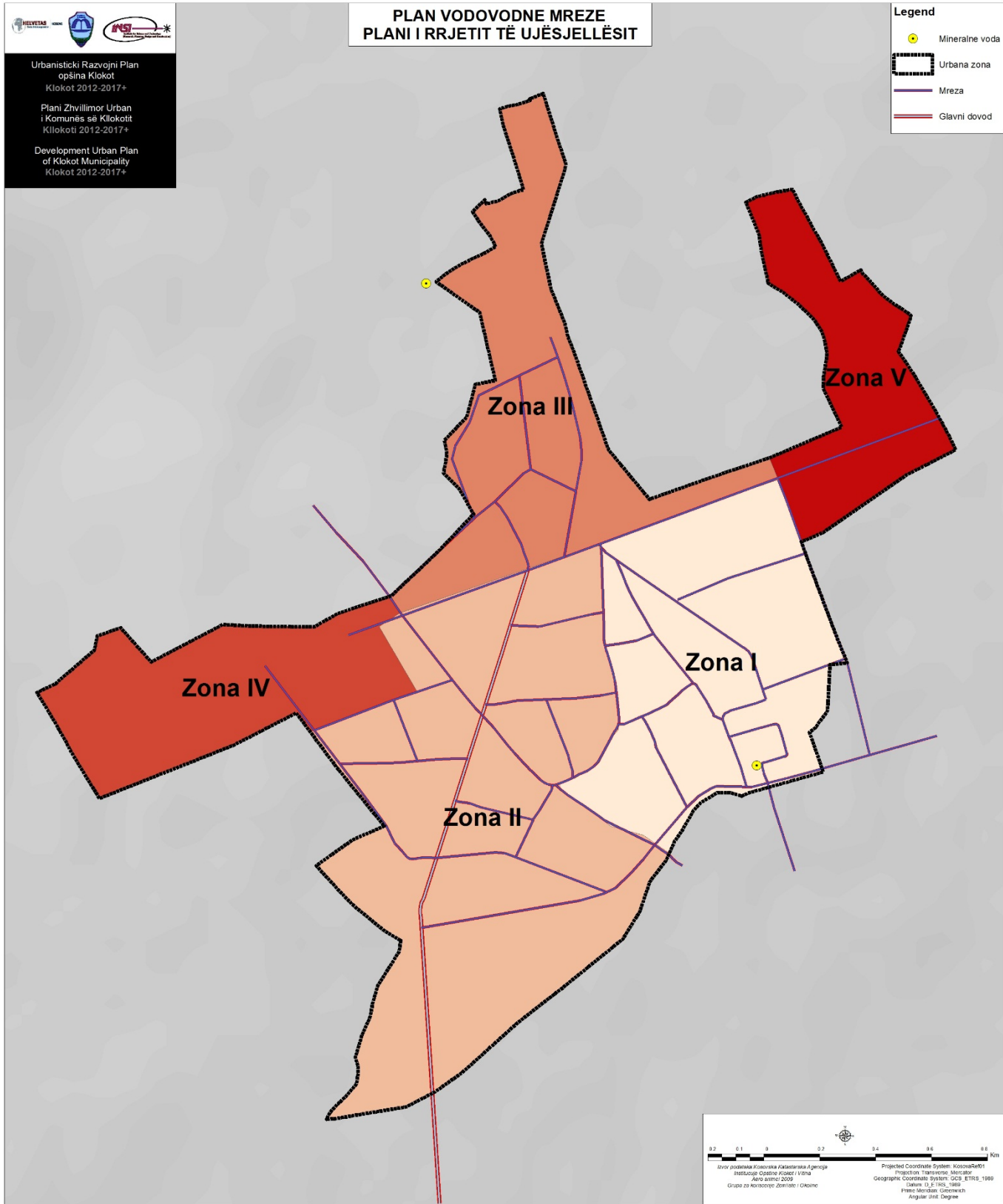
Analizu stanja u urbanu zonu što se tiče infrastrukture vodovoda, obavila je radna grupa za planiranje zajedno sa stručnjacima iz hidroprivrede gde su analizirane potrebe za snabdevanje vodom stanovništva, industrije i poljoprivrede i konstatovano je sledeće:

Prioritetno treba unaprediti, kompletirati i modernizovati infrastrukturu vodosnabdevanja u zonama koje već imaju vodovodni sistem.

Sto se tiče snabdevanja naselja pijacom vodom, da će se prioritet na maksimalnom iznalaženju i korišćenju lokalnih izvorišta podzemnih voda.

Dugoročne potrebe vodosnabdevanjem zasnivaće se na izgradnji integralnih vodoprivrednih sistema, sa posebnim osloncem na velika izvorišta podzemnih voda, atmosferskih voda, vode iz vodotokova sa višenamenskim akumulacijama.

Voda za tehnološke potrebe biće zahvaćana pravilno iz vodotokova i reka.

Infrastruktura snabdovanje vodom u Klokota

Mreža kanalizacije otpadnih i atmosferskih voda:

- **Infrastruktura za tretiranje i preciscavanje otpadnih voda**

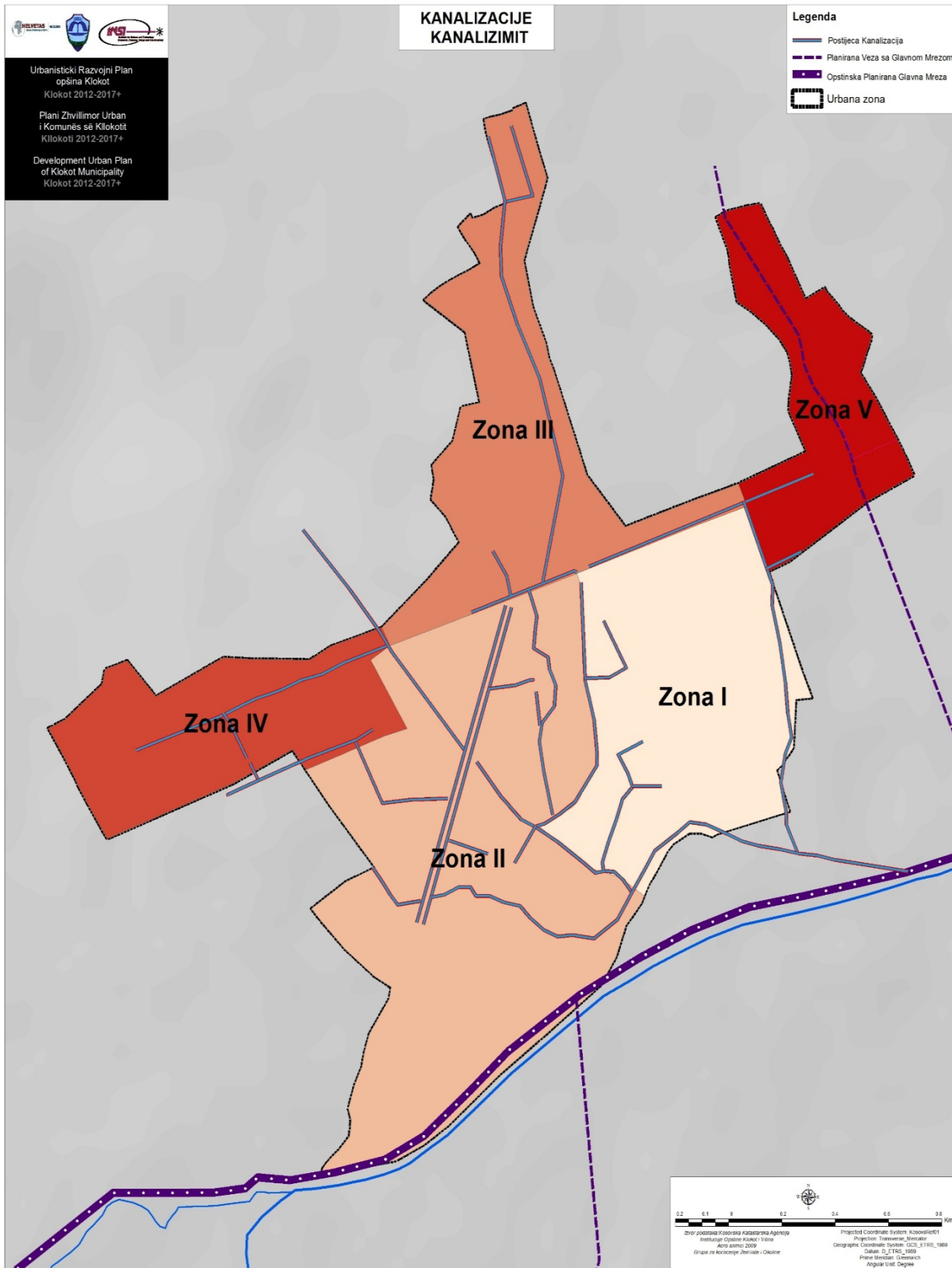
Analizu stanja u urbanoj zoni pa i opštini u pogledu infrastrukture otpadnih i atmosferskih voda obavila je radna grupa za planiranje tako da se planira da u buduće imamo odvojene sisteme za preradu otpadnih (fekalija) i atmosferskih voda u svim naseljenim mestima počevši od Klokota kao administrativnog centra opštine.

Planiranje i funkcionisanje nekih segmenata stare mreže, sa neadekvatnim profilom (presekom) za šire potrebe treba se izvršiti rekonstrukciju mreže sa uvećanim profilom mreže, koja bi u naseljenim mestima imala veći protok otpadnih i atmosferskih voda.

Glavni kolektor za odvođenje kanalizacionih voda se nalazi po sredini teritorije blizu korita reke Binacke Morave.

Planirano je da se povezu sve linije kanalizacije na glavnom kolektoru,

U dugoročnom planu, na Kosovu se predviđa izgradnja 7 postrojenja za tretiranje otpadnih voda. U svakom regionu po jedno postrojenje, tako da region Gnjilane gde spada i Opština i urbana zona Klokota, kanalizacija treba ići glavnim kolektorom predviđenju u plan Vitina Klokot prema ovoj postrojenju za tretiranje crnih voda.

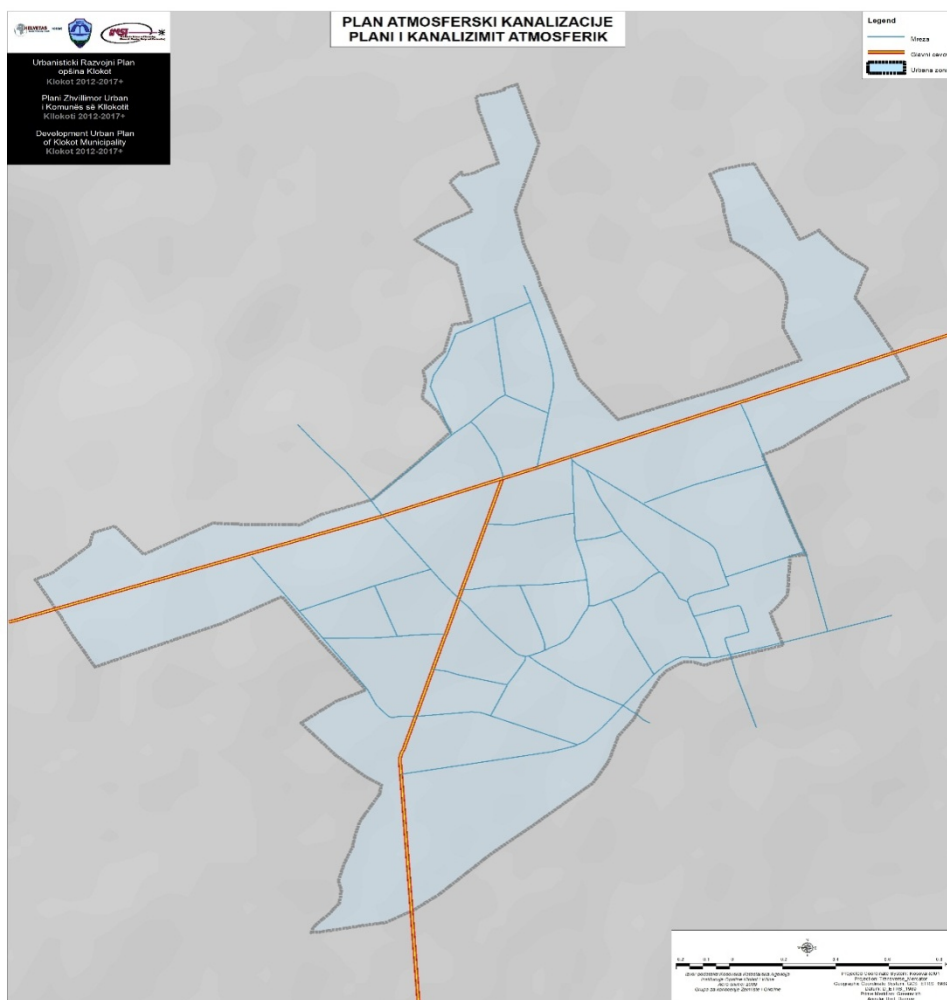

Sistem kanalizacije crne vode uKlokota

- **Mreža atmosferske kanalizacije**

Kao što je gorenavedeno, atmosferska kanalizacija imaće posebnu mrežu. Sve atmosferske vode treba da se izlivaju u reku Binačka Morava i najbližim potocima, koristeći pad terena tako da trasa kolektora bude što kraća, vodeći računa da se u ovoj kanalizacionoj mreži ne izliju otpadne ili industrijske vode i dr.

Predviđa se mreža po drugim naseljenim mestima za atmosferske vode koja bi bila posebna (odvojena od mreže za fekalije) za svako naseljeno mesto da funkcioniše što je moguće više kao sistem i da se izliju u najbližim vodotocima. Izgradnja atmosferske kanalizacije na asfaltnim putevima sa izlivanjem u recna i najbližim potocima.

Sistem atmosferski uKlokota

3.2.3 Infrastruktura za uređivanje režima voda

Urbani i Opštinski pa i regionalni prioritet na ovom području imaju zaštitu vodo-tokova izgradnjom korita reka u mogućim vodotocima na teritoriji Klokota i urbane zone, kao i u vodeni tok reke "Binačka Morava" koja protiče kroz urbanu zonu i opštinu Klokot. To radi zaštite od svih mogućih nevolja, Uredjivanje rečnih korita zemljom, urbanom regulacijom, izgradnja zaštitnog bedema, održavanje i čišćenje radi zaštite od poplave, kao i otvaranje drenaznih kanala zbog zaštite poljoprivrednog zemljišta treba se videti kao prioritet Klokota .

Vidi (**Mapa br. ...** Vodosnabdevanja na teritoriju opštine Klokota str. ...)

3.2.4 Demografija i socijalna pitanja

Stanovanje

Stanovanje, kao glavna funkcija svakog grada se očekuje da će biti presudno za socialnu stabilnosti, zdravu životnu sredinu, dobrog zdravlja i ljudskog blagostanja u cjelini.

Budući da je najveći korisnik prostora i osnovnih aktivnosti Grada, to utiče na tok celokupnog razvoja društva, i jedan je od najvažnijih komponenti društvenog i ekonomskog razvoja, odnosno životnog standarda građanina.

U tom kontekstu, sa ovom Urbanom razvojnom plan planira se sa posbnom pažnjem

Stanovanje

Predviđeno individualno stanovanje, i to u okviru postojećeg dela naselja sa izvesnim proširenjima prema zapadu, severu i jugu, i to na neizgradjenim površinama. Obzirom na relativno veće dimenzije postojećih parcela za individualno stanovanje, moguće je racionalizacijom njihovog korišćenja dobiti znatno veći broj parcela od postojećeg broja. Obzirom na prognozirani karakter zanimanja stanovnika Klokota za period do 2017. godine predviđene su tri, odnosno četiri vrste parcela sa aspekta njihovih veličina i načina iskoriscavanja:

1. parcele veličine oko 400 m² za gradski tip stanovanja,
2. parcele veličine od 400 - 600 m² za mešoviti tip stanovanja,
3. parcele veličine do 800 m² za poljoprivredni tip stanovanja,
4. parcele veličine od 250 - 300 m² za kuće za odmor.

Predviđeno Kolektivno stanovanje je moguće a posebno centralnom delu Klokota

Predvidjeno je takodje :

- Stanovanje za sve kategorije stanovnika
- nove prostore za višu gustoće stanovanja
- Densifikaciju u oblastima unutar blokova u cilju boljeg korišćenje gradskog zemljišta za izgradnju i održavanje poljoprivrednog zemljišta
- Poticanje korišćenja nenaseljenom stambenih fondom
- Obnova postojećih zgrada gde je moguće kroz urbanu revitalizacije, obnove u urbane blokove u procesu Urbane regulacije sa planovima.
- Izgradnja novih multi-stambenih zgrada, uglavnom u središtu urbane zone
- Unapređivanje društvenog života stanovnika grada, kroz dizajn otvorenim prostorima, zelenim površinama, dječju igralište, sportski tereni itd.
- Unapređivanje kvaliteta života, što znači jednostavan pristup u infrastrukturu, na parking i druge usluge zasnovane na standardima
- Osigurati atraktivan stanovanje, što na smanjenje sabračaja (buka, zagađenje) u stambenim oblastima i treba da pojača zelene elemente.
- Osigurati pristup stanovanju za starije osobe

Stambena Gustina i Visina urbane zone

Urbanu zonu Klokota karakterišu niske stambene gustine, obezbeđenje zemljišta je u tesnoj vezi sa planiranom stambenom gustinom.

Očekuje se da ćemo postići densifikaciju Urbane područje sa:

- Racionalno korišćenje građevinsko zemljište ;
- Racionalno korišćenje postojeće i nove infrastrukture;
- Racionalno korišćenje javnih usluga;

PREDVIĐENA STAMBENA GUSTINA I VISINA URBANE ZONE

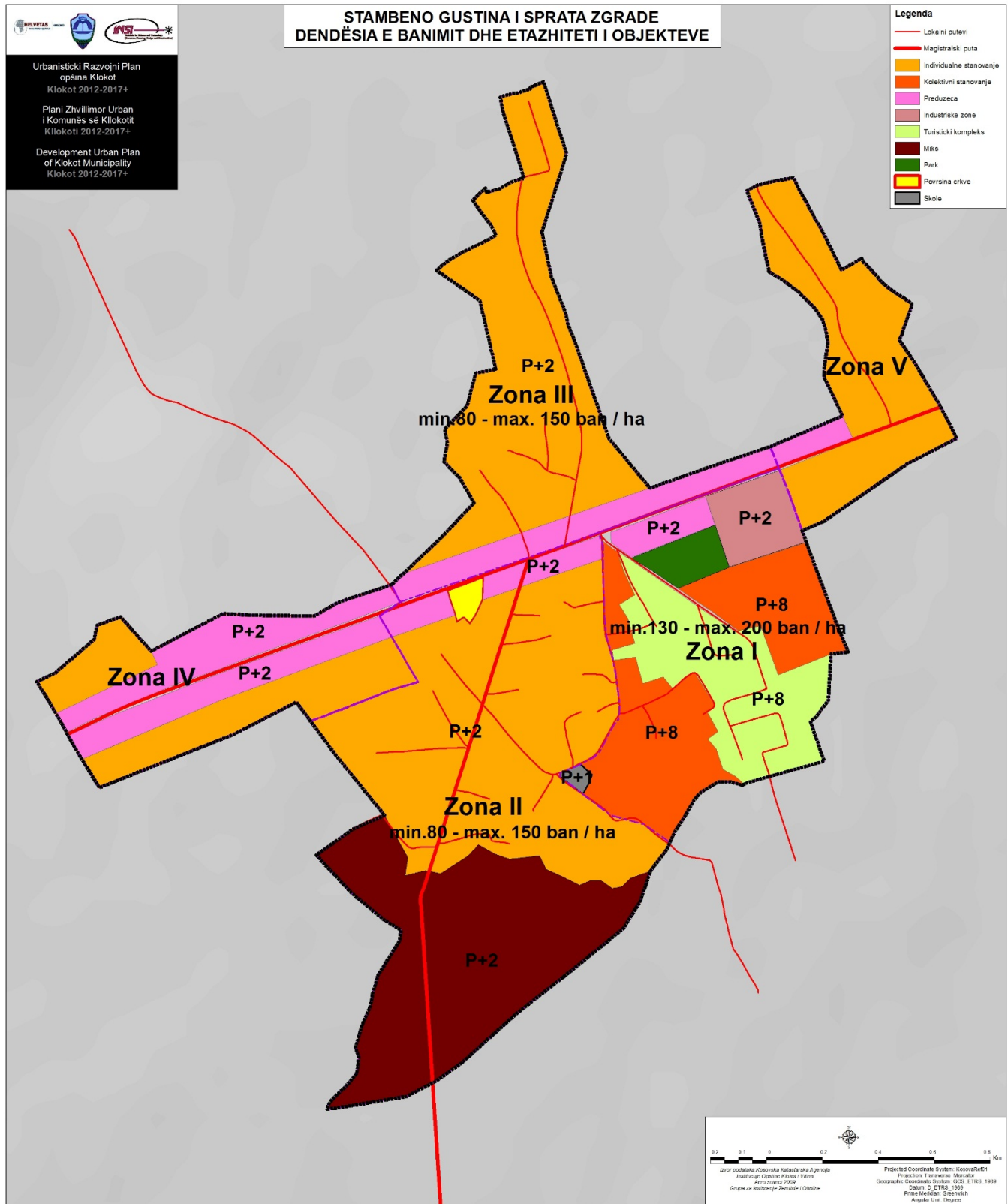
- Oblast(II) i (III) min. 80—max.150stanovnika po hektaru,
- Oblast(I) min.130—max. 200stanovnika po hektaru,centralna oblast kolektivno stanovanje;

SPRATNOST

- Oblast (II) i (III) P+2 sprata
- Oblast(I) P+5 sprata

Urbani Indeksi unutar građevinske granice,indekskorisćenje parcele, indeks korisćenje poda bit će utvrđeni u pripremu urbanih regulativnih planova u cilju postizanja projektovane gustine ali treba da suunutar ovih vrednosti: indeks korisćenje parcele za stanovanje miks oblasti 0.2-0.6; indeks korisćenje parcele za Industriju 0.6 i indeks površine poda biće od min 0.8- max 3.0.

I planiramo da stizemo ove beneficije od visoke gustine :

Gustina i spratnost po oblastima

U SOCIALNOM ASPEKTU

- *Socialna blizina i raznolikost podstiče pozitivnu interakciju između rezidenta*
- *Unapređuje mogućnosti usluge u zajednici*
- *Umogućava više integrisanu socialno stanovanje*

U EKONOMSKOM ASPEKTU

- *Povećava komercijalni i poslovnih aktivnosti utiču na ekonomski razvoj;*
- *Obezbeđuje unapredovanje infrastrukture;*

SREDINU I U OVOM ASPEKTU

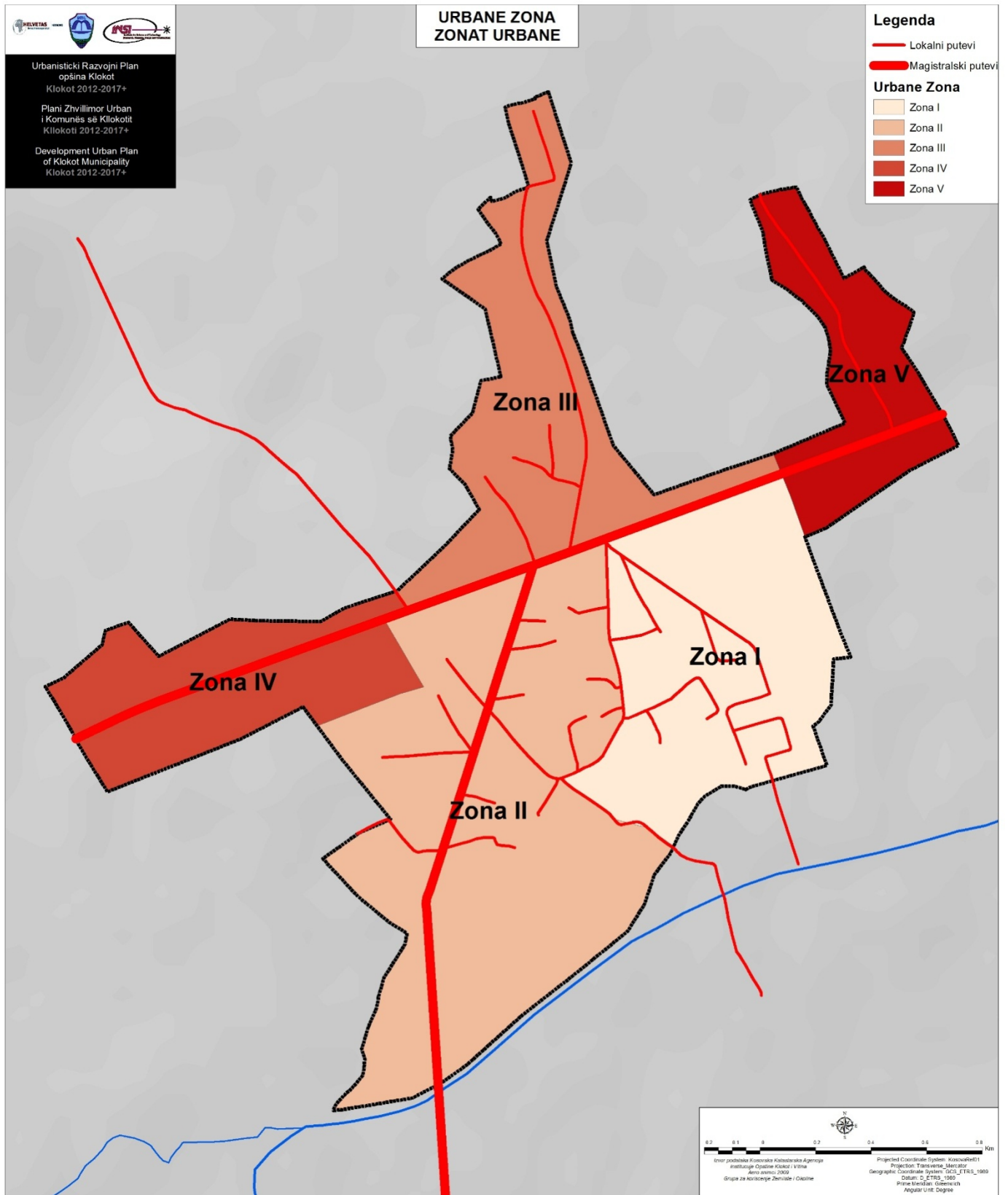
- *Smanjuje putovanje automobilom isto vreme i potrebu za parking*
- *Podrska javnog transporta*
- *Povećanje energetske efikasnosti*
- *Smanjuje potrošnju sredstva*
- *Smanjuje Zagađenje*
- *Čuva i pomaže održavanje javni površina;*

TRETIRANJE URBANI CELINA

Na osnovu koncepta kompaktnog razvoja i infrastrukture, prirodno je da će veliki deo urbane zone biti predmet procesa urbane regeneracije. urbana zona tretirat će se u urbane oblasti, svaki oblast tretirat će se urbanom regulativnim planom gde će se svi urbani parametri koristiti da bi se prostor regulisao i koristio bazirajući se u standarde, Ali posto urbane oblasti imaju specifičnosti i njihovo tretiranje bit će uzeći u obzir te specifičnosti.

Ovi oblici tretiranja se preporučuju da bise razradio Regulativni Plan ovi oblasti:

- *Urbana regeneracija– rušenje neki ne stabilne strukture i elemente i staviti nove .*
- *Rikonstrukcija kao oblik tretiranja uglavnom za centar Klokota*
- *Densifikacija u nekim oblastima, sa ciljem povećanje stambene gustine i efikasnije korišćenje zemlšta u slobodne prostore planiraju se novi objekti.*

Obrazovanje:

Za potrebe školstva, nakon analize situacije na opštinskom nivou ali i u urbanoj zoni i upoznavanja sa ulogom koju ima opština i urbana zona u edukativnom sistemu, koji se pored ostalog prenosi i u održavanju obrazovne infrastrukture a koju čine objekti i ostala oprema za škole, transport i nastavni kadar, postavljanja zajedničkog cilja od strane svih aktera za dobro edukovano i školovano društvo konstatovano je da je potrebno usmeriti buduća zbivanja u ovoj oblasti.

Podizanje kapaciteta za savremeno obrazovanje, poboljšanje bezbednosti učenika, poboljšanje kvaliteta obrazovanja, ravnopravno obuhvatanje obrazovanja, povećanje saradnje sa roditeljima, ministarstvom obrazovanja, ministarstvom rada, raznim državama i institucijama koje istražuju i zahteve tržišta. Zaštita i obezbeđenje lokacija za škole, poboljšanje infrastrukture postojećih škola i kompletiranje pratećom infrastrukturom koja važi za kompletan prostor Klokota gde funkcioniše obrazovni sistem, istaknuto je da potrebno je stvoriti uslove i dozvoliti privatno obrazovanje zasnovano na standardima, procenjene su potrebe za izradu novih školskih objekata sa pratećom infrastrukturom, izgradnja sportskih objekata u cilju poboljšanja uslova za rad i nastavu koje se sastoji u sledećem:

- **Predškolske institucije - nivo-0**

Ovde se uključuju svi objekti koji obezbeđuju usluge obdaništa i dečijih vrtića kao i sadržaji predškolskog obrazovanja.

- **Obdaništa i vrtići**

Prema međunarodnim standardima, grupu dece u obdaništima sačinjavaju po 7-10 dece.

Na osnovu procene da jedno dete prosečno provodi dve godine u obdaništu, jedna grupa dece predviđa se za približno 400-700 stanovnika, u Klokota predviđeno je da se prostire sledeća obdaništa na naseljenim mestima i to:

Jedno dečje obdanište u Klokotu,

- **Predškolsko obrazovanje**

Predškolsko obrazovanje, koje obuhvata decu od 3-6 godina prema članu 2.4 Zakona o predškolskom obrazovanju još nije obavezna.

U Klokota postoji sistem predškolskog obrazovanja ali predviđeno je da se ove ustanove unapređuju na infrastrukturnom smislu i na bolje raspoređivanje budućih objekata po kriterima broja stanovništva i poluprecnika prostora po naseljima opštine, koje kriterije mogu se prilagoditi i nizim osnovnim školama.

- **Školške institucije - nivo-1.2 i 3**

Osnovno, nize i srednje obrazovanje

Zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju obavezuje nas na obezbedjenje uslova **"da svi imaju pristup uslugama obrazovanja"**.

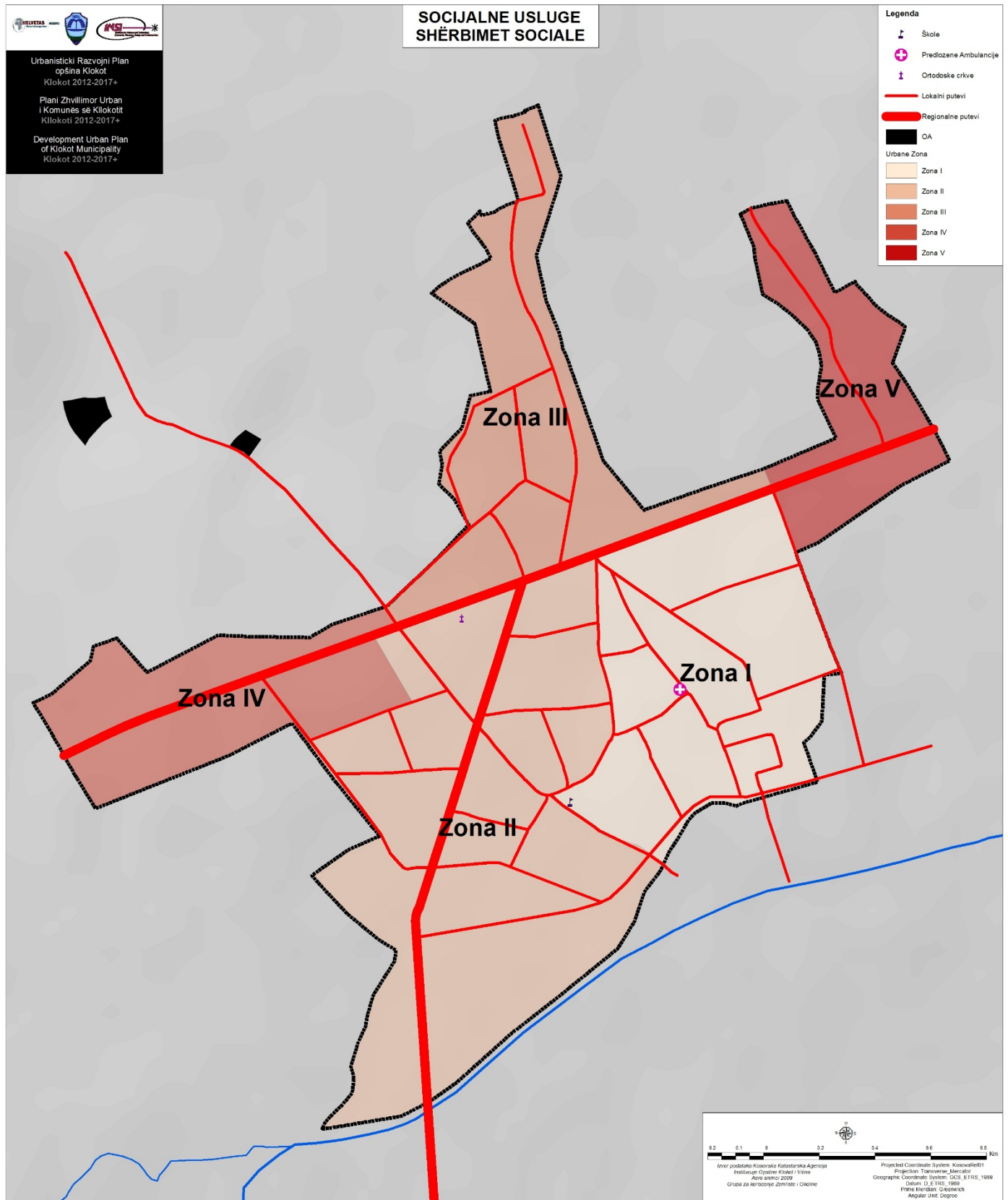
Prema ovim analiziranim mogućnostima, naročito o selima sa manjim brojem stanovnika i sa jednom znatnom udaljenosti tih zona potrebno je:

1. Izgradnja školskih objekata unutar zone pokrivanja;
2. Obezbedjenje javnog prevoza za matičnu školu;
3. Izgradnja škola (izdvojenih odeljenja) za prvi novo (deca od 6-12.god.) i obezbedjenje javnog prevoza za drugi nivo osnovne škole.

Vise srednje obrazovanje

Za 910 stanovnika (aktuelno), prema standardima usluga, ovi postojeći objekti srednjih skola zadovoljavaju potrebe stanovništva još za neki buduci period (kad se zna da se za oko 180 stanovnika potrebna je jedna srednja škola), međutim predviđeno je da se postojeće škole opreme i održe sa potrebnom infrastrukturom.

Radi izbegavanja dugih svakodnevnih putovanja sa udaljenih zona može se razmišljati i o uslugama smeštaja u dječjim domovima.

Škole i sportski objekti u Klokot

Zdravstvo:

Nzdravstvene kapacitete u Klokotu u privatnom sektoru su velike i mogu služiti regionalnom nivou.

A šta se tiče društvenog sektora nakon analize situacije na opštinskom i urbanom nivou i postavljanja cilja za zdrave i zaštićeno društvo od rizika, obezbedjenje i stalno poboljšanje zdravstvene brige počev od upravljanja hroničkim bolestima (hipertenzija, dijabetes, astma, TBC i dr.) do smanjenja mortaliteta i morbiditeta dece ispod 5 godina, za stanovništvo kao glavni cilj zdravstvo i socijalnu zaštitu Klokota, gde će zadovoljavajući kvalitet biti smatran kao jedan od glavnih indikatora koji će utvrditi nivo usluga i u narednom periodu.

Buduća zbivanja odvijace se u pravcu modernizacije sistema i njegovo prilagođavanje organizativnim formama i standardima, bazirajući se na najuspešnije savremenih iskustva.

Zdravstveni sistem u Klokota, kao i u drugim delovima Kosova nastaviće da se odvija po osnovu „porodične prakse“ sa pristupom lekara, medicinskih sestara i drugih zdravstvenih stručnjaka koji rade kao grupa.

- **Primarna zdravstvena briga:**

Nastavićese na osnovu koncepta porodične medicine i to u sledećem sistemu:

Glavni centar porodične medicine (GCPM) koji će nastaviti sa pružanjem zdravstvenih usluga 24 sata bice dosadasnji GCPM u Klokotu, ali za stvaranje boljih uslova zdravstvenih usluga i za povecanje kapaciteta GCPM za brzi i efikasniji pristup gradjana (bolesnika), predvidjeno je jos jedan GCPM blizu aktuelnog Centra u Klokotu.

- **Regionalna bolnica:**

Regionalna bolnica se nalazi u Gnjilanu sa 17 dodeljenja: odeljenje za ginekologiju, interno odeljenje, dijaliza, pediatria, hirurgija, anesteziologija, ortopedija, urologija, infektivno odeljenje, odeljenje za plućne bolesti, prva pomoć, oftalmologija, laboratorija, transfuzija krvi i materinstvo, ce pruziti potrebne poliklinicne usluge, sve dok se Klokota ne stvara neki bolnicki centar.

- **Sekundarnazdravstvena briga:**

Kao opšte bolnice, odgovaraju sekundarnom nivou zdravstvene brige, uključujući Univerzitetsku bolnicu u Prištini.

- **Tercijalna zdravstvena briga:**

Univerzitetska bolnica u Prištini je jedina bolnica koja obezbedjuju tercijalnu zdravstvenu brigu.

- **Privatna zdravstvena briga:**

Pružila razne ambulantne i specijalističke usluge raznih dijagnostičkih profila i terapije. Aktuelno u Klokota takve pretenzije ne postoje, međutim ne isključuje mogućnosti da postoji neka privatna klinika.

Mapabr. ... Objekti kult. i soc. Infrastruktura u Klokota

Administracija:

Pošto su okvirom prostornog razvoja kao željena zbivanja u ovoj oblasti predviđeni novi objekti za opštinsku administraciju predviđena je:

Sprovođenja projekta za izgradnju opštinskog objekta u Klokotu je u toku ali u buduću se predviđa i kompletiranje novih potrebnih kapaciteta.

- **Omladina:**

Na osnovu analize stanja u ovoj oblasti ali i na raznim susretima na površini su izbile nedostaci dovoljnih prostora za odvijanje njihovih aktivnosti i delatnosti u raznim omladinskim i rekreativnim oblastima, nedostaci adekvatnog školovanja koji su u zabrinjavajućim procentu, i pohađanja univerzitetskih studija u malom procentu.

Mladi naraštaj (od 15 do 18 godina) je pod uticajem zbivanja u društvu, uglavnom nedovoljne obraznosti i njihovog želja da imaju pristup u negativne pojave.

Željena predviđanja iz ove oblasti pre svega su:

Aktiviranje što većeg broja omladinskih organizacija i jačanje saradnje urbane zone i institucije, podizanje kapaciteta za sport i kulturu i angažovanje što više mladih u ovim aktivnostima, aktiviranje takmičenja u mnogim oblastima – sport, umetnost, nauka u školama. Prostorije za sport i rekreaciju uopšte treba da se obezbeđuju, da se koriste i za omladinske aktivnosti gde mogu delovati i stvarati omladinski klubovi. Te prostorije mogu biti u okviru prostorija osnovne škole.

Željena predviđanja za pojedine prostore iz ove oblasti su:

.Dom kulture sa bibliotekom i čitaonicom, kino dvoranom, domom omladine i pionira i drugih.

Izgradnja omladinskog centra.

Formiranje grupa recitatora, dramskih grupa, muzičkih u svim osnovnim i srednjoj školi.

Otvoravanje jednog centra za stručno osposobljavanje mladih.

Godišnje organizovanje dana omladine

Sport:

U ovoj oblasti, treba stvoriti uslovi za stanovništvo tako da bi se oni bavili fizičkom obrazovanju, razvojem psihofizičkih sposobnostima za postizanje sportskih rezultata na takmičenjima svih nivoa i svih uzrasta, raznovrsnom razvoju sporta od amaterskog do profesionalnog sporta.

Budući razvoj ponude za sport u urbanoj zoni treba da bude u skladu sa mogućnostima koju ima u urbanoj zoni i sa zahtevima i preporukama koje su bile rezultat procesa učešća u planiranju.

Pojedinačno, željena predviđanja u funkciji prostornog rasporedjivanja sportske infrastrukture su:

Sportsko-rekreacioni centar sa:

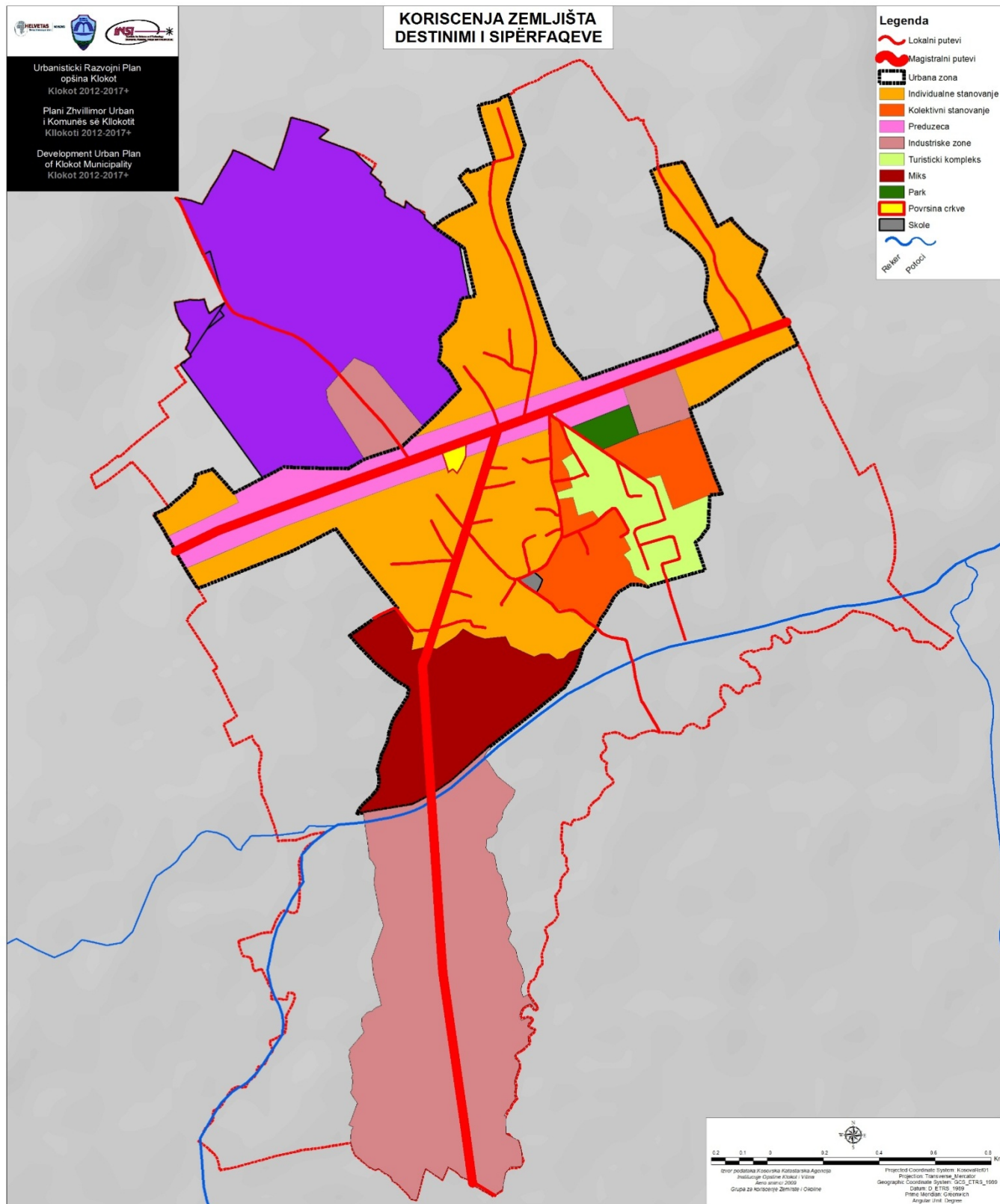
- terenima za fudbalsko igralište,
- terenima za male sportove,
- bazeni - postojeći i novi olimpijski,
- sportska hala,
- staze,
- prostori za vikende i igru za dece,

3.2.5 Koriscenje zemljiste – namena površina

Planiranje korišćenja zemljište Klokota za 5+ narednih godina za radne grupe bio je poseban izazov zato što je trebalo da u prostoru obavi tretiranje, identifikacije sporova i integraciju svih tokova uz utvrđivanje toga da kakve aktivnosti korišćenja zemljišta treba da se obavljaju i gde to treba učiniti. Upotrebljavajući međunarodne standarde i GIS, olakšan je proces odlučivanja u smislu namene korišćenja prostora i u tom pravcu radne grupe i spektar stručnjaka uključenih u ovom procesu predvidljivosti su da će zemljište u urbanoj zoni Klokot tretirati prema opštinskim planom i konceptom za urbanu zonu Klokota.

Vazduh:

- Postavljanje zelenih pojasa i traka sa kapacitetima za apsorpiranje aerosola, azotskih gasova, sumpornih i ugljenih gasova, teških metala duž glavnih puteva u urbanu zonu .
- Revitalizacija postojećih parkova u banjski kompleks i podizanje novih parkova na identifikovanim površinama kao slobodnim i mogućim za podizanje ovih parkova u urbanu Zonu.
- Utvrđivanje kriterijuma za zelene površine obavezujućih na novim građevinskim dozvolama, prioriteto Klokota i podcentre u kontinuitetu.
- Poboljšanje drumskog prometa za izbegavanje saobraćaja vozila velikog tereta po centrima naseljenim mestima gde je koncentrisan najveći deo stanovništva.
- Sprečavanje ispuštanja zagadjuvaća u vazduhu od industrije i pokretnih mašina ugradjivanjem katalizatora i druge opreme u tehničkom pogledu i uklanjanjem starih vozila iz saobraćaja.
- Korišćenje alternativnih energija (uglavnom solarne energije, vodene tokove i geotermalne energije).
- Minimiziranje korišćenja vozila i korišćenje javnog prevoza.
- Promovisanje nemotorizovanog prometa planirajući i biciklističke staze i staze za pešačenje kao što se vidi na mapi.
- Planiranje tolerantnog nivoa zagadjivanja i buke naročito u zonama sa osetljivom delatnošću (blizu škola, bolnica i dr.).
- Rekonstrukcija puteva (obilaznica i bajpasa u urbanom centru, kanalizacija i uklanjanje deponija smeća koje su izvor zagadjenja vazduha iz izgorevanja i oksidacije otpadaka itd.

Određivanje područja u opštini Klokot

Voda:

Po analizama stanja što se kvaliteta vode tiče u pogledu resursa i izvora u Klokotu, od strane radne grupe, konstatovano je da glavna preokupacija se odnosi na zaštitu kvaliteta, resursa i izvora vode.

Predvidja se razvoj i upravljanje vodenim izvorima za ispunjavanje današnjih i budućih potreba, prema tome predvidjeno je sledeće:

- Da sve izvore prirodnih voda, mineralnih (koja ima lekovita svojstva) i drugih podzemnih i površinskih voda zaštititi kao što se vide na hidrološkoj mapi opštine i urbane zone, uz uređivanja zona, obavezujuće zaštite oko izvora, kaptaža, vodenih tokova i akumulacija, pod određenim režimom zaštite, zavisno od namene objekta. Na ovim zonama ne smeju se izgraditi objekti i da se obavljaju drugi radovi niti da se koristi zemljište na način na koji ugrožava količinu i kvalitet vode.

Vidi (**Mapa br. ... Hidrološka karta u opštini Klokotstr. ...**)

- Da se preduzmu mere za sprečavanje zagađivanja rečne vode, podzemnih i površinskih voda od prljavih i upotrebljenih voda od naselja uz preporuku tretiranja na izlazu sa septičkim jamama i na neki drugi preduzetih mera, ugradjivanjem aparata za čišćenje do potojenja i td.
- Da u buduće neophodno je preduzimanje kratkoročne i dugoročne mere kako bi se upotrebljene i prljave vode (urbane, industrijske) pre nego što budu ispuštene, prečiste u fizičko biološkom i hemijskom pogledu. U tom cilju potrebno je da:
 - tehničko investiciona dokumentacija za nove industrije pored ostalog treba da sadrži i rešenje o čišćenju svih upotrebljenih, prljavih voda.
 - Rad novih industrijskih kapaciteta ne treba da bude dozvoljen bez prethodno ugradnje aparata koji će obezbediti prečišćenje zagađenih voda na adekvatan način.
- Da stalno povećanje potreba stanovništva za vodu u budućem periodu, obezbedjenje potrebne zdrave vode za piće za stanovništvo urbane zone i ove opštine i u buduće biće ozbiljan problem. Neka rešenja za urbanu zonu, opštinski centar i okolna naselja predviđena su i ovom dokumentom. Za obezbedjenje predviđenih količina vode i dodatnih rezervnih količina, neophodna je zaštita nekih izvora, rečnih tokova i akumulacija. Isto tako racionalno korišćenje vode je jedan značajan zadatak za sve faktore planiranja i korišćenja vode i prostora.

Biodiversitet:

- predviđa se da neke vrste fitodiverziteta u Klokota sačuvaju i konzerviraju pošto je procenjeno da postoje fitocenoze koje su vrlo bogate i interesantne u ekonomskom, naučnom i medicinskom pogledu.
- Što se tiče zoodiverziteta, nekih vrsta koja se smatraju ugrožena u tom pravcu predviđa se zaštita zona gde žive i deluju ove životinje kao i njihova zaštita u okviru posebnih vrsta.
- Predviđa se popis flore i faune na celoj teritoriji Klokota uz naznačenje šta treba štititi i šta se može koristiti.

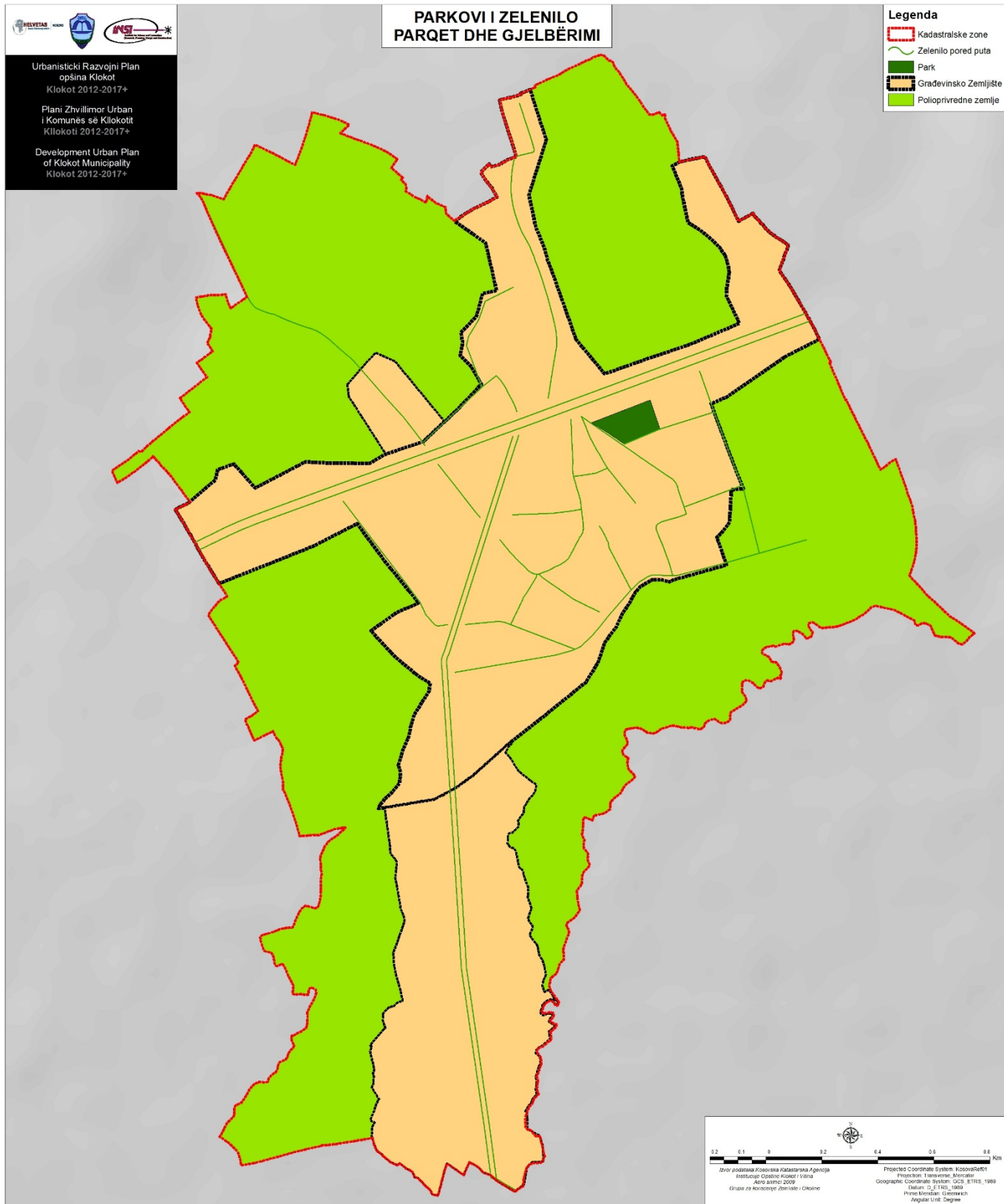
Zemljiste:

Smatrajući zemlju kao suštinskim izvorom i uglavnom neobnovljivim, na osnovu analize radnih grupa i širih znanja i shvatanja sistema zemlje i ključnu ulogu koju ima zemlja unutar šireg sistema sredine, aktuelna pojava gubljenja zemljišta ili njeno degradiranje imao bi razorne životne učinke.

Drugi privredni aktivnosti su zavisni od zemlje i mogu biti ugroženi, a to može da dovede u pitanje snabdevanje vodom i hranjivim materijama za odgoj biljaka i fizičku podršku biljaka i drugih bića i niz funkcija u vezi sa očuvanjem ekosistema.

Zbog ovog širokog spektra funkcija koja se obavljaju od zemlje i njenog odnosa sa drugom okolinom, komponenta zemlje nije smatrana kao izolovana, stoga je u bazi analiza posvećena posebna pažnja i zbog toga se predviđa:

- Fizička i kvalitetna zaštita zemlje, osim zaštite vazduha i vode – gde je predviđeno i uvođenje politika za zaštitu zemlje za obezbedjenje "izgubljene veze" u zaštitu okoline u okviru opštine.
- Predviđa se zaštita u smislu zemljišnog prostora i zemljišnih resursa od otudjivanja u nepoljoprivredne svrhe uz ograničenje lociranja gradnje samo u okviru planiranih građevinskih granta
- Da bi se omogućila redovna i sigurna proizvodnja u cilju zaštite ljudi, biljnog, životinjskog sveta i ambijenta, predviđa se zaštita poljoprivrednog zemljišta od zagadjenja, koja se planira da se obavi:

Parkovi i zelenilo

- Zaštitom poljoprivrednog zemljišta od zagađenja ograničavanjem i sprečavanjem od direktnog transporta, transporta vodom i vazduhom štetnih materija i preduzimanja mera za očuvanje i poboljšanje plodnosti.
- Planira se zabrana i spuštanja štetnih i opasnih materija .
- Predvidja se zaštita od poplava regulacijom rečnih korita i potoka.
- Predvidja se da u zonama koja su sa drugim namenama (osim stanovanja i za privremene izgradnje izražuju projekti za rekultivisanje poljoprivrednog zemljišta.
- Predvidja se zaštita od erozije od ispiranja sastavnih elemenata zemljišta, pošumljavanjem i melioracijom degradiranih zona.
- Predvidja se zaštita od prirodne degradacije ili uticaja čoveka.).

Upravljanje otpacima:

Po analizama radne grupe, kompanije "Higijena" i drugih aktera predviđeno je da se izgradjuju tranzitne deponije inertnih otpadaka (gradjevinskih).

Predvidja se otkup i tretiranje otpadaka koji su bačeni na ilegalan način, pre svega na obalama reke Morava i na sličnim prostorima.

Predvidja se da i u urbane oblesti gde uopšte nema upravljanja otpacima, da i one budu uvrstene u taj sistem upravljanja, na oblastima koja su delimično u sistemu upravljanja da se stave pod punim upravljanjem a na oblastima u kojima se vrši potpuno upravljanje otpacima, ojačati sistem upravljanja kroz adekvatnu infrastrukturu i druge sastavne elemente.

Vidi (**Mapa br. ...** Upravljanje sa otpacima u opštini Klokotstr. ...)

Korišćenje zemljišta - namena površina:

Planiranje korišćenja zemljište urbane zone Klokota za 5+ narednih godina za radne grupe bio je poseban izazov zato što je trebalo da u prostoru obavi tretiranje, identifikacije sporova i integraciju svih tokova uz utvrđivanje toga da kakve aktivnosti korišćenja zemljišta treba da se obavljaju i gde to treba učiniti. Upotrebljavajući međunarodne standarde i GIS, olakšan je proces odlučivanja u smislu namene korišćenja prostora i u tom pravcu radne grupe i spektar stručnjaka uključenih u ovom procesu predvidjeli kako bi se koristila zemlja urbane zone sto je istovremeno i refleksija planiranog koriscenja zemljište u opštinski razvijni plan Klokot Vitina.sve oblesti su tretirane u smislu koriscenje zemliste, delovi biće namenjeni za

stanovanje, miks oblasti, arheološke zone, groblja, zelenilo, puteve, deponije smeća, koridore, industriju i za sve potrebne oblasti i sektore.

Vidi (**Mapa br. ...** Određivanje područja u opštini Klokotstr. ...)

Zelenilo

Perspektiva

Idejne osnove uređenja zelenila

U cilju rešavanja problema sanitarno-higijenske prirode, kao i dekorativno-estetske u okvirima zahvaćenog potesa, a vodeći, prvenstveno, računa o Banjski kompleks, predviđeno je podizanje kvaliteta centralnog parka Banje, kao osnovnog elementa zelenila na čitavom potezu, zatim podizanje zaštitnog pojasa oko čitavog poteza, a prvenstveno na delu lokacije Banjskih kompleksa; Podizanje zelenila oko objekata i saobraćajnica u okviru Klokot Banje, sa paralelnom izgradnjom istih i rešavanja zelenila u okviru naselja Klokot i Radivojce. Sve ovo podrazumeva preduzimanje odgovarajućih mera:

Opste mere

Sve zelene površine i sve predstavnike dendroflora na čitavom području treba ostaviti, bez obzira kakvu namenu imaju danas. To znači da, treba zabraniti svaku seču i korišćenje drvne mase, bez obzira na vlasništvo, sve dok se ne utvrdi način rekonstrukcije biljnog sveta i dalje mere njegovog uzgoj. Pored toga, u okvirima prirodnih i vštačkih šumskih površina, zabraniti i spašu i lov bilo kakve vrste.

Specifične mere

Delovi zelenih površina potesa Klokot – Klokot Banja, čine jedan zajednički, celovit sistem, i kao takve ih, treba rešavati kroz određene detalje.

Razmeštaj zelenih masiva

Vodeći računa o elementima funkcije zelenila, izvršen je direktan raspored zelenih masa na sledeći način:

a/ Da na prvom mestu svi zeleni masivi od skverova do zaštitnog pojasa, kao i drvoredi budu ukomponovani u jedinstven sistem, odnosno mrežu zelenih masiva,

b/ Da javno zelenilo (ovde se isključivo misli na zelenilo u okviru Banjskog kompleksa) bude ravnomerno raspoređeno po čitavom zahvatu, stim što je teziste stavljeno na banjske parkovske površine,

c/ Da je neophodno prisustvo zelenila ograničenog korišćenja (misli se na zelenilo oko svih banjskih objekata),

d/ Da se zelenilo specijalne namene razmesti duž korta Juzne Morave i kao granicni pojas oko Klokot Banje, sa ciljem ne samo zaštite, već i korišćenja korita Juzne Morave kao glavnog i osnovnog koridora za cirkulaciju vazdušnih masa.

Urbanističke mere zaštite teritorije i njenih sadržaja

Za zahvaćeni potez, predviđene su ovim planom i određene urbanističke mere zaštite od uticaja stihijnog širenje naselja i njihovih delova, od uticaja prirodne stihije (nepogode, poplave, zemljotresi), zatim mere zaštite od interesa za centralnog nivoaa, zaštita izvorista mineralne i pijeće vode, zaštita graditeljskog nasledja, kao i zaštita životne i prirodne sredine.

Prirodne i druge nepogode:

Prilikom analiziranja situacije u smislu prirodnih i drugih nepogoda, uglavnom su se tretirale i analizirale sledeća elementarna nepogoda: Zemljotresi, poplave, klizanja snega, veliki smetnji, jaki vetrovi, gradne štete, led, suša, masovna pojava zaraznih bolesti kod ljudi, stoke i biljaka i ostale nesreće koje izaziva priroda. U okviru ostalih nesreća analizirane su velike nesreće na drumskom, vazdušnom i železničkom saobraćaju, požare, rušenje brana i ostale ekološke i industrijske nesreće koje izaziva čovek radom i njegovom ponašanjem, vanredno urgentno stanje, visoke temperature, tehnički kolaps energetskih sistema za snabdevanje električnom energijom, telekomunikacija i informativne tehnologije, teroristički akti i drugi načini masovnog ugrožavanja.

Radne grupe su konstavale da je medju naj izazovnijim elementarnim nepogodima zemljotres, predviđeno je da je potrebno preduzimanje mera u kretanju počev od kulture reagovanja do kulture preduzimanja mera za amortizaciju i minimiziranje nanetih šteta od zemljotresa, u tom pravcu profesionalne ekipe su predvideli sledeće:

- Pripremiti pravilnik o svim vrstama gradnje i u skladu sa stepenom seizmičke opasnosti, izgraditi prema standardima.
- U posebnim objektima kao i uvišespratnim objektima potrebno je raditi prema propisima seizmičke arhitekture.

I konstatovano je da za područje Klokota, koja inače leži u zoni 8° seizmičkog intenziteta po MCS, moguća je izgradnja svih vrsta i spratnosti objekata koji bi se gradili po principima modernih planova, i po aspekata mere makroseizmičkog aspekta. Medjutim, za detaljnije i studirane kao seizmičke područje, neophodno je izrada i primena mikroseizmičke dokumentacije, koja bi bila "bazirana na odgovarajućim podacima, i rešenjima u pogledu veličine objekata, sistema i izbora konstrukcija, i građevinskih materijala, spratnosti i vrsti objekata.

- **Grad**

Prema analizi situacije konstatovano, da je grad veoma opasan koji često puta ugrožava ekonomiju i zemlje, tako da odgovarajući se na tu činjenicu, radne ekipe su predvideli izgradnju protivgradnih stanica na mestima gde su postojale i ranije.

- **Snežni nanosi i jaki vetrovi**

Snežni nanosi, poledica i jaki vetrovi su analizirani pri čemu je konstatovano da ne predstavljaju veliku opasnost za ekonomiju i stanovništvo, medjutim u svakom slučaju stručne ekipe su smatrale da je potrebno preduzeti mere tokom zimskog perioda radi sprečavanje posledice ugroženosti ljudskog života naročito od klizanja toku vožnje u saobraćaju, pa i samog pešaka pogotovo na brdovitim zonama.

- **Suša**

Suša se može smatrati kao opasnost po poljoprivrednim kulturama tokom letnje sezone u glavnom tokom jula i avgust meseca kada su temperature visoke a padavine redje, ali su ekipe nisu planirane nesto specifčno imaci u vidu reku u blizinu gde postoje i mogućnost.

- **Poplave**

Konstatovano je da su poplave elementarna nepogoda koja zahteva posebnu pažnju, pošto se pojavljuju kao opasne za život ljudi i nanose znatne materijalne štete (ugrožene površine od poplava obuhvataju širu teritoriju). Svesni da poplave ne mogu biti sprečene ali njihove štete mogu da se amortizuju i upravljaju, ekspertne ekipe su predvideli otvaranje kanala, regulacije od zemljanog nasipa, čišćenje i održavanje koritu reke Binačka Morava, zbrinjavanje i održavanje potoka, urbana regulacija.

Kao ostale mere predviđene su uklanjanje jakih rečnih krivina i upravljanje rečnim obalama. Zaštita reka od bacanja otpadaka što u ovom slučaju predstavljaju prepreke za slobodan tok vode. Zabrana izgradnje stambenih objekata kao i onih od privrednog karaktera uz rečna korita na daljini od najmanje 10 metara od rečnog korita.

Biološke mere

- Zaštita postojećih šuma od nekontrolisanih seča i od požara.
- Zabrana ispaše na siromašnim masivima biljem.
- Pošumljavanje goletih krajeva i onih degradiranih.
- Stvaranje zelenih pojasa u onim regionima u kojima je stepen erozije visok.
- Erozijska treba da se ograniči na glavnim rečnim obalama sadjenjem drveća koje bi pokrivalo pojas na 10 metara daljine od reke.
- Korišćenje poljoprivrednog zemljišta rečnim poljima glavnih reka treba da se ograniči stalnim pašnjacima ili šumama.

Predviđa se da je potrebno prioritarno izvršiti protiverozivne intervencije na oko 400-800 ha koji su ugroženi od srednje i jake erozije i to:

- Protiverozivne intervencije, srednja erozija koja se prostire na površini od 4200-4500 ha: na naseljenim mestima: Bozevce, Rajanovce, Odevce i Drenovce.
- Protiverozivne intervencije, jaka erozija koja se prostire na površini od oko 100-150 ha: na teritorije: Klokota, Glogovca, Boževca, Gornjeg i Donjeg Korminjana, Domorovca i Rajanovca

Na osnovu analiza predlažu se sledeće protiverozivne mere:

- o Izgradnja zaštitnih pojasa na ostrim padinama.
- o Izgradnja otpornih zidova.
- o Melioracija pašnjaka.
- o Melioracija šuma.
- o Izgradnja ostalih protiverozivnih oblika.

- **Požara**

Pošto su stručne ekipe konstatovale da opasnost od požara je permanentan i sa veoma štetnim posledicama u tom pravcu je predviđeno:

- Adekatno preuzimanje preventivnih mera za objekte i opremu koja izaziva požar ili pomaže požar u šumama drugim površinama ugroženim od požara.

- Preuzimanje mera podrške objekata i opreme koje ometaju požar ili pomažu gašenje požara u šumama i drugim površinama ugroženim od požara.
- Stvaranje tampon zona između šumskih zona i drugih zona osetljivih na požaru.
- Stavljanje hidranata i hidroakumulacije na što veći broj punktova i naseljenih mesta.
- Omogućavanje i obezbeđivanje pristupa vozilima koja se upotrebljavaju za gašenje požara do svake stambene jedinice u Klokota.

3.3 STRATEŠKI PROJEKTI OBELEŽAVANJE

Prema osvojenog Prostornog plana Kosova postoje neki od značajnih tokova koji se tiču regionu i o kojima smo vodili računa prilikom izrade UrbanoRazvojnog Plana Klokota a koji si deo i opštinskog razvojnog plana Vitina – Klokot kao što su železnička trasa, regionalna postrojenja u kamenici za tretiranje otpadnih voda koje će služiti i za Gnjilane, Partešu, Vitinu i Klokot, Raniluga i Kamenice.

Pored toga analizirali smo trasu i predložili najracionalniju varijantu trase za železničku liniju od Uroševca do Gnjilana koja je predviđeno i prolaz kroz teritoriju opštine Klokota i veoma je blizu urbane zone Klokota i u buduće Klokot treba da vidi de bi bilo naj udobno mesto za Stanicu i uključenje u tu infrastrukturu št znači i u značajne koridore VI i X koji prolaze tuda.

U funkciji regionalnog postrojenja za otpadne vode planirana je trasa glavnog vodosabirnika za otpadne vode u pravcu mesta za tretiranje.

Ali i ako ovi razvoji nisu dirktno u teritoriju urbane zone indirektno trebaju se uzeti u obzir jer su od velikog uticaja za razvoj urbane zone.

3.3.1 Procena socioekonomskog uticaja na okolinu predlozenog okvira

Znajući da okvir prostornog razvoja izražava željeno prostorno predviđanje za teritoriju urbane zone, procena socioekonomskog i okolinskog uticaja predviđenih prostornih zbivanja je značajan korak.

Ova zbivanja, kao rezultat procesa planiranja manifestuju se uticajem na ljudski život što će u celini biti tretirano kao uticaj na socijalni aspekt, ali će ova zbivanja imati svoj uticaj i na okolinski i ekonomski aspekt. Ova će procena obraditi očekivane socioekonomske i okolinske uticaje okvira, odnosno predviđenih i željenih prostornih tokova.

Isto kao u profilu i u drugim poglavljima, i ova procena će se izvršiti zasnivajući se na tematskim oblastima i to na: ekonomski razvoj, infrastrukturu, demografiju, i socijalna pitanja kao i korišćenje zemljišta i sredine.

Bilo kakvo zbivanje koje je predviđeno u ovim tematskim oblastima karakteriše se prostornim raspoređivanjem okolinom koja je zaokružuje i uticaji obavezno se koncentrišu na zonama željenog predviđenog razvoja, ali uzimajući u obzir i vezanost sa raznim aktivnostima koje se odvijaju u bližnjim zonama, stoga je procena fizičkog zauzimanja prostora (za posedanje teritorije) značajna dimenzija za procenu.

3.3.2 Uticaj glavnih koncepata na zaposedanje zemljišta

Koncept Kompaktan razvoja sa razvijenom infrastrukturom, kao jedan od prioriteta glavnih koncepata je zaštita kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta i zabrana gradnje na zemljištima kategorije I-IV.

Procena:

Procenjuje se da zaštita kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta predstavlja načelo na kojem je zasnivan glavni koncept prostornog razvoja tako da se može konstatovati da imamo enormno zaposedanje zemljišta za izgradnju (nasledjeno neplaniranim i nekoordinisanim zbivanjima u ranijem periodu), procenjuje se pozitivnim minimalno zaposedanje zemljišta za izgradnju novim granicama a naročito proglašenje zamrznutih zona na glavnim putevima što će doprinositi zaostavljanju trenda zaposedanja zemljišta uz ove puteve i sprovođenje koncepta.

U funkciji što manjeg zaposedanja zemljišta, konceptom je predviđena zabrana gradnje na kvalitetnom poljoprivrednom zemljištu, osim u slučajevima opisanih u Zakonu o Prostornom Planiranju, i pored predviđanja kompaktnog razvoja na nivou naselja na principima zbivanja izgradnje, procenjuje se da će nekeoblasti urbane zone nastaviti da se razvijaju na kvalitetno poljoprivredno zemljište, međutim definisanje razvoja novim granicama procenjuje se racionalnim i održivim i kao glavna tačka koncepta.

3.3.3 Uticaj glavnih koncepata u socijalnom aspektu

Procena:

Koncept Kompaktan razvoja sa razvijenom infrastrukturom, na socijalnom aspektu, procenjuje se da pozitivno utičena kvalitet i kvantitet razvoja jer koncept omogućuje jedan brži i organizovaniji razvoj za akciji mogućnosti razvoja mnogih socijalnih aktivnosti koje će imati neposredan uticaj na kvalitet sredine ljudskog života, jednostavno ovaj koncept predstavlja kvalitetniji oblik života i obavezno obezbeđuje šansu više za socijalnu koheziju (siromaštvo,

krajnje siromaštvo, jačanje ljudi/osoba kojima je potrebna pomoć, u povećanju mogućnosti za zapošljavanje grupa kojima je potrebna pomoć, u saradnji sa ne vladinim organizacijama (NVO) i drugim značajnim akterima), kao i ponovno vraćanje socijalne dimenzije građana opštine i odnosa sa samim sobom i okolinom.

3.3.4 Oblast ekonomskog razvoja

U oblasti ekonomskog razvoja predviđen je razvoj urbane zone u sektorima banjskog oblasti, Stanovanja, trgovine, bankarskog sistema, prehrambena industrija, preradivačke industrije, rekreatvnog i sportskog turizma, transporta, infrastrukture, prevoza i kretanja, građevinarstva, ugostiteljstva, zanatstva, energije, bankarskog sistema, telekomunikacija i još nekih drugih uslužnih delatnosti.

Procena:

Procena uticaja okvira razvoja ove oblasti u ekonomskom pogledu znači da pruža više mogućnosti efikasnog i održivog razvoja prema zahtevima i ponudama, okvir pruža više ukoliko se uporedi sa scenarijom nečinjenja ništa, ali i ako se uporedi sa standardom vremena, analizirani i predviđeni tokovi kreću se u pravcu ispunjavanja standarda vremena za održiv razvoj, pružajući predviđene i sveobuhvatne multidimenzionalne aktivnosti i u funkciji sprovođenja ekonomskih politika.

U socijalnom aspektu:

Seprocenjuje da će ekonomski razvoj predviđen ovim okvirom stvoriti osnove za održiviji socijalni razvoj i socijalnu zaštitu uključujući ublažavanje siromaštva i nezaposlenosti, ali i povećanje šansi za obrazovanje i profesionalizaciju do ispunjenja većeg građanskog zadovoljstva u ovoj dimenziji.

U pogledu okoline:

Procenjuje se da će ekonomski razvoj predviđen ovim okvirom, stvoriti osnove kako bi aktivnosti bile odvijane na takav način na koji će biti "prijatni" u odnosu na sredinu uopšte i da uticaj zagađenja vazduha, vode, zemlje bude u dozvoljenim granicama predviđavanjem mera i standarda još od primene za određeni razvoj, stvorivši takozvani **paket urbanih i prostornih uslova**.

U fizičko prostornomaspektu:

Procenjuje se da će okvir identifikovati i definisati mesta nalaska razvojnih mogućnosti i predvideti zaštitu prostora za ove tokove sa nastojanjima da neophodni prostora bude u funkciji održivih zbivanja. U toj funkciji procenjuje se da će najveći uticaj imati namena prostora za banjski kompleks, stanovanje, trgovinu, sport i rekreaciju, industrijskog razvoja, i za putne koridore visoko se procenjuje uradjena i predstavljena analiza i u okviru prostornih ali i fizičkih odnosa sa ekonomskim zbivanjima.

Oblastrazvoja demografije i socijalnih pitanja:

U okviru prostornog razvoja iz ove oblasti predviđena su zbivanja u oblasti obrazovanja obogaćujući ponudu obrazovanja i kompletiranju infrastrukture u smislu jačanja, kompletiranja sadržajima i novim gradnjama. U oblasti zdravstva pružajući zdravstvene i bolničke usluge, dopunjavanjem aktuelne usluge. U oblasti kulturnih aktivnostima, zaštita i ojačanja značajnih objekata u oblasti kulturnog i istorijskog nasljedja (tvrđave, kulturno-istorijski objekti, zatim arhitektonska, duhovna, arheološka baština i dr.), i isto tako i u oblasti sporta predviđena su nekoliko zbivanja.

Procena:

U ekonomskom aspektu - uticaj okvira razvoja ove oblasti je značajno procenjen u vezi pružanja mogućnosti stručnog osposobljavanja u raznim oblastima sa akcentom na banjske mogućnosti, proizvodnje voda, pića i flasa, trgovine i zanatstvo ali i u drugim oblastima što će se odraziti na ekonomski razvoj. Okvir će dotiči snažan segment konkretnim aktivnostima i nastoji da kulturna ponuda, bude u skladu sa mogućnostima koje ima urbana zona i koja će doprineti ekonomskom razvoju.

Procenjuje se da sport i rekreacija u svetu stvara prihode u ekonomskom razvoju, stoga i ovi predviđeni aktivnosti će doprineti u tom pravcu kao što to čini i zdravstvo, praznici i značajni dani i aktivnosti ove oblasti mogu se slobodno proceniti kao sve obuhvatne, multidimenzionalne i u funkciji sprovođenja ekonomskih politika.

U Socijalnom aspektu - procenjuje se da je ovim okvirom najviše analizirana i tretirana ova dimenzija sa kojom će zaista okvir razvoja ove oblasti snažno uticati na stvaranje osnova za održiv socijalni razvoj i socijalnu zaštitu, uključujući proširenje usluga i kvaliteta, ublažavanje siromaštva i nezaposlenosti, ali i povećanje šansi za obrazovanje i stručno osposobljavanje do ispunjenja većeg građanskog zadovoljstva u ovoj dimenziji. Sa aspekta

okoline procenjuje se da će razvoj demografije i socijalnih pitanja, predviđen ovim okvirom stvoriti osnove da se aktivnosti razvijaju na način na koji će biti prijatno u odnosu na sredinu uopšte, tako da uticaji zagađenja vazduha, vode i zemlje budu u dozvoljenim granicama, s`toga procenjuje se da neprijatna aktivnost je uticaj čoveka na zagađenje okoline koja je među najsadržajnijim.

U fizičko prostornom aspektu - procenjuje se da okvir identifikuje i definiše mesta nalaska mogućnosti za sport, kulturu, obrazovanje, zdravlje, grejanje i dr. i predvideo zaštitu prostora u ove svrhe. Visoko se procenjuje predstavljene i uradjene analize i u okviru prostornih odnosa ali i fizičkih u odnosu na zbivanja ove oblasti.

U oblasti razvoja infrastrukture - u okviru prostornog razvoja iz ove oblasti predviđeni su razvoji na otvaranju novih puteva i koridora i proširenje, kompletiranju i modernizaciji postojeće putne infrastrukture u funkcionalizaciji i modernizaciji infrastrukture vodovoda i kanalizacije, upravljanja otpacima, infrastrukture energetike, telekomunikacija i dr.

Procena:

- Procena uticaja okvira razvoja ove oblasti u ekonomskom aspektu znači da pruža mogućnost bržeg prometa roba i ljudi i uz niske cene, širi pristup posebno u pravcu susedne zemlje Srbije, energetske stabilizaciju kao preduslova ekonomskog razvoja kao i korišćenje novih mogućnosti telekomunikacija za ekonomski razvoj do korišćenja infrastrukture otpadaka i njenog upravljanja za nova radna mesta i određene prerađivačke kapacitete tako da ova oblast može se proceniti da je sveobuhvatna, višedimenzionalna i u funkciji sprovođenja ekonomske politike.

- - U socijalnom aspektu procenjuje se da ovim okvirom pruža se brzina kretanja i kvalitet kretanja i isto tako se procenjuje da okvir pruža osnove za povećanje kvaliteta mnogih drugih usluga koje neposredno utiču na život. U pogledu okoline procenjuje se da razvoj putne infrastrukture i one železničke, ako se ne preduzmu adekvatne mere može proizvesti zagađenost tako da za ove tokove predviđene su dodatne mere kao što su zaštitne trake zelenila, takozvani zeleni zidovi i dr. a i ostali deo infrastrukture koji je predviđen ovim okvirom imaće svoj pozitivan povoljan uticaj na sredinu samo ukoliko bude realizovano u skladu sa zahtevnim standardima koji se procenjuju neophodnim – PUS (Procena Uticaja u Sredinu) za gorenavedena zbivanja.
 - U fizičko prostornom aspektu procenjuje se da je okvir identifikovao i definisao koridore i linije za razvoj infrastrukture i predvideo zaštitu prostora za ovaj razvoj. Visoko se procenjuje i uradjena i predstavljena analiza i u okviru prostornih ali i fizičkih odnosa mogućih tokova i sinergija ove oblasti.
 - U oblasti razvoja korišćenje zemljišta i okoline u okviru prostornog razvoja jasno se vidi da sva predviđena zbivanja, kreću se u pravcu obezbedjenja čistog vazduha, vode, zemljišta, biodiverziteta, upravljanja otpacima, u funkciji sprečavanja zagađenosti, korišćenja zemljišta ruralnog i urbanog konteksta, prirodnog nasledja, pejzaža, elementarnih i drugih nepogoda.

Procena:

Uticaj okvira razvoja ove oblasti u ekonomskom aspektu procenjuje se da ima direktan i indirektan uticaj. Visoko se procenjuje prostiranje koncepta u okviru za kretanje od kulture reagovanja na kulturu sprečavanja i amortizacije nesreća što se procenjuje kao ozbiljan pokušaj za zaštitu života ljudi i njihove imovine i ekonomije. Za ostvarivanje ovog standarda bezbednosti potrebno je kvalitetno i kvantitetno angažovanje radne snage što se opet odražava na ekonomske pokazatelje, očuvanje urbano-ruralne ravnoteže i održivo korišćenje zemljišta, snažno se odražava na ekonomski razvoj i očuvanje prirodnog nasledja i pejzaža i njihovo korišćenje za rekreativno-turističke aktivnosti imati odraza i aktivnosti ove oblasti može se proceniti da su u funkciji sprovođenja ekonomskih politika.

U socijalnom aspektu procenjuje se da je ovim okvirom najviše analizirana i tretirana dimenzija fizičke bezbednosti populacije u funkciji socijalne dimenzije, ali i u obezbedjenje čistog vazduha, vode i zemljišta kao elementarnih uslova za kvalitetan život tako da se zaista vidi da će okvir korišćenja zemljišta i sredine uticati na stvaranje osnova za dostojanstveni socijalni razvoj i socijalnu zaštitu uključujući proširenje usluga i kvaliteta sa pejzažima i prirodnim nasledjem što ispunjava dimenziju većeg zadovoljstva građana u pogledu okoline.

Procenjuje se da će razvoj predviđen okvirom Korišćenja zemljišta i sredine stvoriti glavne osnove da uticaj zagađivanja vazduha, vode, zemljišta bude minimalan i uvek u dijagramu povećanja kvaliteta. Kvalitetno upravljanje otpacima će omogućiti da svi zagađivači i stepen opasnosti biti pod merama sprečavanja amortizacije i minimiziranja i da će sama oblast biti prijatna međutim procenjuje se da ljudski faktor treba biti ograničen u smislu negativnih ponašanja jer analize pokazuju da je uticaj čoveka na poremećaj ravnoteže bio velik.

Posebno se procenjuje okvir u pogledu predviđenih preventivnih i kaznenih aspekata.

U fizičko prostornom aspektu procenjuje se da je okvir identifikovao i definisao sve zone i aktualna očekivanja i zbivanja i predvideo mere zaštite, tretiranja i brige u funkciji bezbednosti, kvaliteta tako da se smatra da su u ovoj oblasti potrebne striktne mere fizičkih i prostornih dimenzija i zbivanja. Procenjuje se da su prostorni ali i fizički odnosi zbivanja determinanti održivosti ove oblasti stoga se visoko ocenjuje to da su ovi odnosi dobro realizirani u ovoj oblasti.

4 STRATEGIJA I AKTIVNOSTI ZA SPROVOĐENJE

Ovaj deo pruža prelaz izmedju postojećeg stanja i prostornog okvira. On formuliše paket strategija aktivnosti za ostvarivanje ciljeva unutar prostornog okvira, određenog roka i postojećeg stanja. Ovaj deo treba da sadrži:

4.1 STRATEGIJE I POSEBNE AKTIVNOSTI ZA IMPLEMENTACIJU

4.2 ORK-aPREMA TEMATSKIM OBLASTIMA

4.2.1 Tematska Oblast - Ekonomskog Razvoja:

Banjski Kompleks (Klokot Banja i Nana Naile):

Strategija 1: Klokot treba da planira i olakšava proces a privatni sektor da vidi kao mogućnost stvaranja Banjskog Komplexa sa svim sadržajima

- Klokot za realizaciju jedan od ciljeva da bude naj značajni banjski kompleks u Kosovo pa i šire treba da inicira izradu regulativnog plana za Banjski Kompleks .
- Ovaj regulativni plan treba sadržiti:raznovrstan funkcionalno prostorne sadržaje i to prvenstveno sa aspekta zdravstveno-lečilišnih funkcija koje prate funkcije smestaja, kako bolesnika, tako i ostalih korisnika banjskih usluga. Pod ovim podrazumeva se izgradnja smeštajnih kapaciteta u stacionarima, hotelima, odmaralima i drugim vidovima smestaja, a za potrebe sto raznovrsnijih usluga Banjskog kompleks i površina za masovno bavljenje sportom i rekreacijom, takmicenjima, treninzima i drugi.
- Klokota treba da pruža uslove privatnom sektoru za intenzivniji i kvalitetniji razvoj Banjskog Komplexa.
- Strvaranje platforme interneta za dalje promovisanje Banjskog kao simbola urbane zone i opštine

Strategija 2: Klokot treba da za vreme pripreme Regulativnih planova planira i olakšava proces razvoja turizma u Banjskog Kompleksa i celokupnu urbanu zonu

Turizam:

- Inicira pripremu regulativnih planova i u svim delovima urbane zone adekvatno tretira turizam koji zauzima sve značajnije mesto u socio-ekonomskom razvoju sa veoma značajnim i raznovrsnim pozitivnim efektima.
- Banjski turizam treba imati glavnu ulogu.
- Imaći u vidu da u Kosovo i šire nema dovoljno kapaciteta za sport i rekreaciju u glavnom za sportske klubove a i šire Klokot treba da ima ulogu i u tom smeru i planir sve potrebne sportske terene i kapacitete za vreme izrade regulativnih planova zajedno sa privatnom sektoru.

Strategija 2: Klokot treba da obezbedi dovoljno Ugostiteljstvi kapaciteta u celokupnu urbanu zonu

Ugostiteljstvo:

- Inicira pripremu regulativnih planova i u svim delovima urbane zone adekvatno tretira ugostiteljstvo koji zauzima sve značajnije mesto u socio-ekonomskom razvoju sa veoma značajnim i raznovrsnim pozitivnim efektima.
- Treba planirati u prostornom smislu u svim zonama receptivne kapacitete predviđene za razvoj banjskog kompleksa i kapacitete za potrebe lokalnog stanovništva i tranzitnih gostiju, treba raditi da se omogući izgradnja sa standardima i kvalitetna izgradnja ugostiteljskih objekata, objekata za smeštaj, noćenje i objekata za hranu i piće .
- Klokot kao urbana zona a i opština treba videti mogućnost da preko nekih donatora ili banke pruža podršku ovom sektoru

Strategija 5: Klokota treba da olakšava a privatni sektor da obezbedi osnovu za industriju

Industrija:

- Klokota za realizaciju ciljeva industrije mineralne vode i osvežavajućih napitaka proizvodnje za sebe i za izvoz treba da na osnovu analiziranih predstavljanja ovim planom inicira projekte infrastrukture za podršku te industrije i podržava projekte za stimulisanje, zaštitu i jačanje
- Treba podržati procese za podizanje kapaciteta za deponovanje podizanje kapaciteta.

- Iniciranje i podrška projekata u cilju podizanja preradivačkih kapaciteta za flaše, i to uz stimulisanje uglavnom privatnog sektora i stranih investicija.
- Opština treba da igra ulogu olakšivača u procesu obezbedjenja oznake CE od neke akreditovane evropske agencije i da olakša njen izlazak na evropsko tržište.
- Stvaranje platforme interneta za promovisanje proizvoda i obezbedjenje interneta za sve biznise, naročito u indusrijskoj zoni.
- Identifikacija mogućih učesnika za procesiranje i preradu poljoprivredne proizvodnje. Stvaranje sistema saradnje za procesiranje i preradu hrane kako bi se izdvojila investicija za potrebnu tehnologiju kao i za trgovinu proizvodima. Mogući učesnici ove saradnje zajedno će koristiti zajedničku opremu i tehnologiju i isto tako administraciju i marketing.

Građevinarstvo:

Strategija 1: Održivo građevinarstvo

- Izrada regulativnih planova i idejnih i glavnih projekata za razmeštaj skladištaprostore za separaciju šljunka i drugih materijala, za proizvodnju betonske, za razmeštaj baza za mašine i radionica za popravku, za rad raznih pogona (zidara, armirača, mehaničara, drvorezaca, elektricista, završnih radova i dr.) za parkiranje mašina, magacina i drugih pogona i usluga.
- Tokom izrade regulativnih planova, razmeštaj zona za kompanijske kancelarije i projektne biroa pri čemu treba imati u vidu to da neke prostorije se mogu koristiti privremeno za građevinske radove.

Zanatstvo:

Strategija 1: Održivo zanatstvo

- Tokom izrade regulativnih planova, razmeštaj zona za zanatstvo i kompletiranje infrastrukture
- Stvaranje fizičke i profesionalne infrastrukture za stručno obrazovanje u zanatstvo, savetovanje u korist zanatstva, povećanje sposobnosti preduzetnika, obuka i stručne kvalifikacije zanatlija.
- Odredjivanje lokacije za posebnu kancelariju za zanatstvo u Klokota.
- Odredjivanje lokacije za kancelariju udruženja zanatlija.

Trgovina:

Strategija 1: Održiva trgovina

- Tokom izrade regulativnog plana i uslova za razvoj, bitan proces je i razmeštaj sadržaja za trgovinu na veliko i malo u centru urbane zona.
- Izrada idejnih i glavnih projekata za dnevne otvorene pijace javne i privatne u Klokota.
- Izrada idejnih i glavnih projekata za proširenjejednodnevnih otvorenih pijaca i na nekim većim naseljenim mestima.
- Izrada idejnog i glavnog projekta za najmanje jednu zelenu pijacu na dnevnim osnovama, na javnom ili privatnom sektoru u Klokota.
- Izrada idejnih i glavnih projekata za pijace i salone automobila.
- Izrada projekata za bolje organizovanje transporta i prateće infrastrukture.

Transport, telekomunikacije, prevoz i mobilnost:

- Izrada idejnih glavnih projekata za korišćenje tehnoloških i netehnoloških mera i za stvaranje jednog sistema **održivog i intelegantnog transporta**.
- Izrada projekata za poboljšavanje dostupnosti sistemu transporta.
- Izrada projekata za povećanje bezbednosti u saobraćaju.
- Izrada projekata za poboljšanje živosti u saobraćaju.
- Izrada projekata za smanjenje negativnih uticaja saobraćaja na ljudski život i okolinu.

Mreža i sistem infrastrukture drumskog saobraćaja:

- Izrada projekata za poboljšanje kvaliteta kao i prostiranje putne mreže u funkciji povećanja brzine kretanja putnika i roba.
- Postojeći kapaciteti traba da se modernizuju i da odgovaraju na jedan kontinuirani način potrebama i standardima.

Saobraćaj, telekomunikacija PTK-a i privatnih operatera:

Strategija 1: Razvijanje i modernizacija infrastrukture telekomunikacije

- Izrada glavnih projekata tako što bi broj telefonskih i drugih aparata kao i obim interneta i kablovskih usluga mnogo obećao, a usluge PTK-a i drugih privatnih operatera modernizuju kao što je predviđeno razvojnim okvirom.

- Izrada projekata za postavljanje nove mreže na naseljenim mestima na kojima je postojeća mreža od 90-tih godina.
- Izrada zakonskog okvira za E-Commerce i E-potpis do E-upravljanja.

Strategija 2: Izrada i pojacanje kablovske mreže i televizijskih HD programa

- Izrada projekata za kablovske mreže i televizijskih HD programa na celoj teritoriji Klokota. Takodje treba planirati otvaranje lokalne RTV stanice koja bi bila javni servis gradjana. Predvidja se da najpogodnija lokacija za repetitor .

Energija:

Strategija 1: Modernizacija i kompletiranje energetske infrastrukture

- Razvoj i kompletiranje energetske infrastrukture u oblasti infrastrukture u funkciji ekonomskog razvoja.

Strategija 2: Identifikacija i korišćenje potencijala za obnovljivu energiju.

- Razvoj studija izvodljivosti o potencijalima geotermalnu energiju.
- Studije izvodljivosti i idejni projekti o mogućnosti korišćenja solarne energije za termičku energiju kao i dobijanje električne energije preko foto-voltskim panelima (kao dugoročni cilj).
- Stimulativni projekti za one koji grade objekte i koriste solarnu energiju za grejanje uz oslobadjanje u procentima od taksi i isplata za građevinske dozvole.
- Studije izvodljivosti i idejni projekti o mogućnosti proizvodnje energije iz otpadaka.
- Sprovođenje pilotprojekata o mogućnosti štednje energije npr., izolacija, efikasni sistemi grejanja itd).

Bankarski sistem:

Strategija 1: Banke u funkciji održivog ekonomskog razvoja

- Stvoriti uslove za banke u Klokot
- Izrada projekata za kredite od strane banaka za domaćinstva, male biznise i agrobiznise.
- Izrada projekata za koncesione investicije počev od sektora za obnovljivu energiju (vrlo dobro je poznato da u EU postoje vrlo jasne direktive o obnovljivoj energiji, stoga se to može smatrati kao velika šansa za Urbanu zonu i opštinu.

- Izrada projekata uzimajući u obzir nove mogućnosti učlanjenja Kosova u MMF-u i svetskoj banci u oblastima u kojima oni pomažu (potrebno je istražiti njihove službene stranice).
- Izrada projekata za kreditiranje uz niže kamate i sa širim paketima u oblastima poljoprivrede industrije do turizma.

Mala i srednja preduzeća:

Strategija 1: Podrška razvoju SMP-a (stručne obuke mladih profesionalaca)

- Osnivanje centra za stručne obuke mladih profesionalaca za podizanje sposobnosti i organizovanje seminara i kurseva o ekonomskom razvoju i o marketinskim znanjima.
- Podrška mladih preduzetnika putem implementacije "inicijalnog centra": (inkubatora za biznis) gde preduzeća mogu koristiti zajedničku infrastrukturu i da imaju obostranu korist. Ovaj centar treba da obezbedi:
 - a. iznajmljivanje prostora sa kancelarijom i seminare uz niske cene;
 - b. zajednički prodajni centar;
 - c. savetovanja o računovodstvu;
 - d. pravne savete i savete o taksama.

4.2.2 Tematska oblast - Strategije i aktivnosti za tehničku infrastrukturu

Putna infrastruktura:

Strategija 1: renoviranje postojeći asfaltnih puteva:

- Priprema glavnih projekata u saradnji sa ministarstvom saobraćaja i post-telekomunikacija za proširenje u nekim segmentima održivne i konkretiranje sadržajima u skladu sa standardima postojećih Regionalnih puteva, ali i drugih puteva prema mapi infrastruktura transporta.
- Izgradnja pesackih staza (betonskih trotoara) na javnim saobraćajnim putevima, Klokota.

Strategija 2: Urbani putevi:

- Obeležavanje (geodetske tačke gde se prostire put) trasa ovih puteva i njihovo očuvanje.
- Kod postojećih i planiranih puteva nije dozvoljeno (kada se izdaju dozvole) nijedna vrsta gradnje koja je suprotna njihovom funkcionisanju.

- Početak idejnih projekata za ove puteve sa prioritetom na čistim zonama (bez gradnje unutar građevinskih granica).
- Produbljivanje konsultacija sa predstavnicima zona, ali i adekvatno informisanje u Ministarstvo saobraćaja i post-telekomunikacije o ovim putevima.
- Otvaranje ovih puteva mašinerijom u funkciji tačnog definisanja kako će funkcionisati u buduće i kako bi moglo pomagati sprovođenju ovih puteva.
- Izrada glavnih projekata za ove puteve na osnovu mape Infrastruktura (urbanog) transporta.

Strategija 3: Obilazni putevi:

- Obeležavanje trasa obilaznih puteva.
- Na trasama predviđenih obilaznih puteva nije dozvoljena ni jedna vrsta gradnje koja je suprotna funkcionisanju ovih puteva.
- Početak idejnih projekata za ove puteve.
- Produbljivanje konsultacija sa predstavnicima ministarstva saobraćaja i post-telekomunikacije o ovim putevima.
- Izrada glavnih projekata za ove puteve na osnovu mape infrastruktura (urbanog) transporta.

Strategija 4: Prateća infrastruktura:

- Početak idejnog projekata za određivanje mesta zaustavljanja autobusa i glavnu autobusku stanicu.
- Izrada glavnog projekta.
- Produbljivanje konsultacija sa predstavnicima privatnog sektora i drugim akterima o sprovođenju projekta i formalna sprovođenja i upravljanja.

Infrastruktura vodosnabdevanja:

Strategija 1: Konkretno aktivnosti u renoviranju postojećeg sistema vodenih izvora koji se trenutno koriste za piće i zaštiti razvoju novih izvora u funkciji snabdevanja cele Klokota vodom.

- Otvaranje novih izvora (sa posebnim osloncem na velika izворишта podzemnih voda) za pijace vode (otkopavanje vodenih bunara na dubljini od oko 80 m) i pojacanje postojećih kapaciteta,
- Izrada projekta za izgradnju potrebne infrastrukture za snadbevanje tehnološkom vodom iz prirodnog vodenog resursa koji ima Reka "Binacka Morava" i druge reke i vodotoci.

Strategija 3. Regulacija korita ulivnih potoka za pojacanje vodenog kapaciteta

- Regulacija korita Reke Reka "Binacka Morava" sa izgradnjom zastitnih nasipa i kraka "krive Reke".
- Uredjenje potoka koji se ulivaju u over eke da bi se povecao kapacitet voda (a to podrazumeva i za kapaciteta pijace vode).

Sistem kanalizacije crnih voda:

Kanalizaciona mreža postoji u samostalnoj ili mahalskoj režiji, postoji neadekvatno odvođenje otpadnih voda, koje može predstavljati potencijalni izvor zagađenja.

Strategija 1: Kompletiranje infrastrukture kanalizacije, poboljšanje postojeće mreže i izgradnja nove mreže.

- Pripremanje projekata za poboljšanje postojeće mreže kanalizacije u urbane zona
- Priprema projekata za izgradnju nove mreže kanalizacije u zonama u kojima to ne postoji.
- Otvaranje septičkih jama na mestima izliva otpadnih voda.

Strategija 2: Izgradnja novog sistema odvoda atmosferskih voda

- Priprema projekata za izgradnju nove mreže atmosferske kanalizacije odvojene od kanalizacije otpadnih voda (u skladu sa konceptom uklanjanja u pravcu najbližih vodotoka, potoka i reka).
- Svako selo treba da poseduje svoj poseban sistem. Atmosferske vode ispustiće se u najbližoj reci.
- Priprema projekata za izgradnju nove mreže atmosferske kanalizacije i duž puteva.

Strategija 3: Izgradnja sistema deponija i njihovo adekvatno upravljanje

- Prioritetno izgradnja potrebnih sadržaja za tranzitne deponije (prvog stepenog tretiranja deponije) od koje posle prvog tretmana deponije se odvoze u regionalnom deponijom,

- Obeležavanje i zaštita prostora predviđenog za privremene deponije .
- Priprema prostora namenjenih za deponije poravnanjem-nanošenjem šljunka (neposredno nakon usvajanja plana) i obeležavanje dok se ne stvore uslovi za kompletiranje infrastrukturom,
- Priprema glavnih projekata za privremene deponije .
- Tenderisanje i sprovođenje glavnih projekata za privremene deponije .
- Stvaranje javnih i privatnih mehanizama za adekvatno opravdanje ovim deponijama.

Funkcionalizacija snabdevanja električnom energijom i jačanje

mreže telekomunikacije:

Preduzimanje mera po predviđenim prioritetima na funkcionalizaciju električne mreže i povećavanje energetske kapaciteta za bolje snabdevanje električnom energijom i mera za jačanje mreže telekomunikacije.

Strategija 1: Početak sprovođenja preporuka master plana o razvoju distributivnog sistema Kosova do 2015 god.

- Početak zamene TS 10/0.4kV sa onim od 20/0.4 kV.
- Početak postepenog prelaska sa distributivne mreže od 10 kV na distributivnu mrežu od 20 kV.
- Početak intervencije prioritarno u smislu prelaska sa sistema od 10 kV na sistem 20kV su.
- Zamena trafostanica gde god je moguće ili Izgradnja novih tamo gde je neophodno.

Strategija 2: Jačanje i proširenje telekomunikacija na urbane zona

- Saradnja u funkciji pošte, broja telefonskih linija i drugih aparata kao i obima interneta i kablovskih usluga a usluge PTK-a i drugih privatnih operatera modernizovati.
- Priprema projekta za urbane zone na kojima postojeća mreža potiče iz 90-tih godina, treba postaviti novu mrežu.
- Prostiranje telekomunikacione mreže u selima optičkim kablovima i vlaknima koje omogućavaju vezu sa internetom i kablovskom televizijom.
- Priprema projekta za pokrivanje cele teritorije mrežom fiksne telefonije kao i prelazak sa vazdušne na podzemnu mrežu.
- Priprema projekta za pružanje televizijskih HD programa putem kablovske mreže.

- Priprema projekta za postavljanje javnih govornica na svim naseljenim mestima gde postoji mreža fiksne telefonije kao i na onima gde će se prostirati mreža.
- Prosirenje postojeće telefonske centrale u Klokotu

4.2.3 Tematska oblast - Strategije i aktivnosti za socijalnu infrastrukturu

Stanovanje:

Strategija 2: Povećanje količine i kvaliteta stanovanja

- Izrada regulativnih planova poštujući koncepte biće u funkciji obezbedjenja dovoljnog obima stanovanja i za sve slojeve.
- Izrada i realizacija glavnih projekata infrastrukture i usluga na osnovu mapa infrastrukture (voda, kanalizacija, grejanje, parking, zelenilo) u ovom dokumentu u oblasti stanovanja u cilju poboljšanja kvaliteta stanovanja.
- Priprema glavnih projekata o javnim sadržajima, za eliminisanje negativnih tokova koji utiču na pogoršanje standarda stanovanja.
- Izrada projekata i primena standarda o stambenim prostorima i održavanju postojeće strukture kao i o eliminisanju fizičke degradacije postojećih stambenih struktura koje su neplanski izgrađene.

Obrazovanje:

Strategija 1: Proširenje obima, sadržaja i povećanje kvaliteta infrastrukture sistema obrazovanja na svim nivoima u skladu sa konceptom policentričnog razvoja sa dva linearna segmenta.

- Podizanje sadržaja za predškolsku edukaciju u okviru škola u urbanim zonama Klokota.
- Obeležavanje i očuvanje predviđenih prostora ovim planom za obdaništa, kako je specificirano u okviru prostornog razvoja i u mapi "Školske i sportske objekti".
- Priprema idejnih i glavnih projekata za obdaništa.
- Prikličenje u vodovodnoj i kanalizacionoj infrastrukturi svih školskih objekata koji aktuelno nisu prikličeni.
- Početak sprovođenja vladinog programa za formiranje kabineta za informatiku i njihovo opremanje kompjuterima.

- Pобољшanje bezbednosti učenika putem postavljanja sistema za nadgledanje i osnivanje multifunkcionalnih škola ostvarivši aktivnosti za decu, mlade i ostale grupe građana.
- Ravnopravno obuhvatanje u obrazovanje, stvaranje povoljnih uslova za integrisanje dece sa ograničenim sposobnostima i organizovanje raznih oblika za edukaciju roditelja.
- Efikasno upravljanje školama i školskom mrežom prema demografskim promenama i stvaranje centralizovanog sistema za upravljanje financijama obrazovnih institucija.
- Pобољшanje saradnje između škola i roditelja.
- Adekvatna saradnja urbane zone, opštine – ministarstvo obrazovanja – ministarstvo rada i socijalne zaštite.
- Saradnja urbane zone i opštine Klokota sa ostalim opštinama o razmeni iskustava i kadrova na razne metode predavanja i na povećanje kvaliteta u obrazovanju.
- Stvaranje olakšavajućih okolnosti za razvoj privatnog obrazovanja, obezbedjenje lokacija za saradnju sa drugim državama i organizacijama koje imaju svoja odeljenja po svetu za stručno osposobljavanje.

Zdravstvo:

Strategija 1: Pružanje zdravstvenih sadržaja u naseljima u skladu sa njihovom funkcijom i hierarhijom.

- Izrada idejnog projekta za izgradnju GCPM u naselju Klokota kod postojećeg.

Kultura:

Strategija 1: Pružanje uslova i sadržaja za očuvanje, konzervaciju i stalno održivo korišćenje kulturnog nasledja

Realizacija aktivnosti i zadataka prikazanih u okviru prostornog razvoja za ovu oblast kao i u sadržaju strategije 1 može se postići ako preduzmemo sledeće aktivnosti:

- Usvajanjem ovog plana sve vrednosti naznačenih u mapi nasledja stavljaju se pod zaštitom.
- Sprečavanje akuteulnih pojava koje ugrožavaju kulturno nasledje, tehničkim, stručnim i zakonskim merama

- Obeležavanje zona, objekata i vrednosti nasledja sa mapama na prostoru cele teritorije Klokota.
- Početak sprovođenja u funkciji spašavanja, rehabilitacije i upotrebe kulturne-istorijskih vrednosti i kulturne, društvene, ekonomske, naučne, edukativne, ekološke koristi i koristi kulturnog turizma.
- Informativna i marketinška kampanja u funkciji poboljšanja kvaliteta komunalnih usluga, u funkciji nasledja i imidže zemlje sa multidimenzionalnim koristima.
- Stvaranje uslova za funkcionisanje kulturno umetničkih ansambala i društava i osnivanje novih.

Administracija i javne institucije:

Strategija 1: Pružanje uslova i sadržaja za javnu transparentnu i efikasnu administraciju i institucije.

Pošto su okvirom prostornog razvoja kao željena zbivanja u ovoj oblasti predviđeni novi objekti za opštinsku administraciju, kao strategija za sprovođenje ovog plana u ovoj oblasti predviđa se stvaranje sledećih uslova:

- Obeležavanje i očuvanje predviđenih prostora ovim planom za izgradnju opštinskog administrativnog objekta koji je već u toku i kompletirati sa svim sadržajima.
- Početak decentralizacije pojedinih funkcija administracije – na sekundarne centre i početak sprovođenja elektroničkog sistema upravljanja i usluga.

Sport i rekreacija:

Strategija 1: Pružanje sportskih i rekreativnih sadržaja u urbanu zonu skladu sa njihovim funkcijama i hierarhijom.

Na poseban način, za ostvarenje željenih predviđanja iz razvojnog okvira u funkciji sportske infrastrukture predviđaju se sledeće aktivnosti:

- Izrada glavnog projekta i nastavak sprovođenja za izgradnje sportske hale u Klokotu.
- Izgradnje sportske hale u Klokotu.

- Izrada idejnih i glavnih projekta za izgradnje sportskih terena i sportskog rekreativnog centra.
- Izgradnja fudbalskih igralista koje su predviđene u lokacijama naselja Klokota (na severnom delu Klokota).
- Izgradnja sportskog rekreativnog centra na Banjskom kompleksu.
- Izgradnja turističkog prostora, na oživljavanju sportskog rekreativnog turizma, u okviru kojeg su predviđene izletničke, sportske-rekreativne, i pesackih staza za hodanje .
- Izrada projekata i sprovođenje za biciklizam, kao sadržaj Priprema projekta i sprovođenje za teniski sport.
- Izgradnja teniskog terena u lokaciju Klokota

Omladina:

Strategija 1: Pružanje sadržaja za omladinski život

- Sprovođenje gorenavedenih projekata u sportu i kulturi.
- Stvaranje uslova za aktiviranje što većeg broja omladinskih organizacija i povećanje saradnje sa opštinskim institucijama.
- Izrada projekata i njihovo sprovođenje izgradnje omladinskih
- Stvaranje uslova za grupno angažovanje recitatora, dramskih grupa, muzičkih u svim osnovnim i srednjim školama.
- Izrada projekta i njegovo sprovođenje izgradnje jednog centra za stručno osposobljavanje mladih.
- Stvaranje prostora za sport i rekreaciju u svakom naselju koji će se koristiti i za omladinske aktivnosti kao i podrška u osnivanju omladinskih klubova (prostorije se mogu koristiti i u okviru osnovnih škola).

Lokalni centri za zajednice:

Strategija 1: Obezbedjenje centara za zajednice u okviru urbane zone

- Osnivanje centara za zajednice u urbanu zonu i njihov smeštaj u prostorijama javnih institucija, kao što su škole i sl., za kulturne i druge aktivnosti.

Nezaposlenost i siromaštvo:

Strategija 1: Minimiziranje stope nezaposlenosti i siromaštva

- Za poboljšanje ovog stanja predložene su mere u okviru prostornog razvoja za ekonomski razvoj i u strategiji sprovođenja plana u ovoj oblasti "Demografija i socijalna pitanja", analizirane su nezaposlenost i siromaštvo i traži se preduzimanje konkretnih mera koje se odnose na povećanje broja zaposlenih i povećanje dohotka po glavi stanovnika što će uticati na poboljšanje životnog standarda. Putem unapređenja ekonomskog i socijalnog razvoja može se smanjiti i stopa nezaposlenosti, stoga se traži da se stimulišu i podrže mali i srednji biznisi, stvaranje boljih mogućnosti za donatore i obezbedjenje sezonskog posla.
- Izrada projekata i stvaranje uslova za organizovanje stručnih obuka prema zahtevima tržišta.
- Izrada projekata i stvaranje uslova za obezbedjenje sezonskog posla.
- Izrada projekata i stvaranje uslova za podršku.
- Izrada idejnog i glavnog projekata za izgradnju centra za socijalni rad.
- Izgradnje centra za socijalni rad.
- Izrada projekata i analiza za otvaranje nova radna mesta (analiza da kao moguci potencijalni resurs banjskog kompleksa, sporta rekreacije, ugostiteljstva itd).

4.2.4 Tematska oblast - korišćenje zemljišta

Oblast korišćenja zemljišta i okoline je oblast koja predstavlja prioritet u planu za uređivanje, korišćenje i razvoj prostora i strategija za sprovođenje ovog plana u ovoj oblasti je najsadržajnija za budućnost, stoga su dole nabrojene aktivnosti suštinske.

Vazduh:

Strategija 1: Čist vazduh, minimalno zagađivanja

- Obeležavanja i zaštita tokom izvođenja radova, zelenih pojasa i traka prema planu.
- Obeležavanje i zaštita zone planom, predviđenom za sportski rekreativni centar.
- Izrada idejnih i glavnih projekata za zelene pojase i trake prema planu kao i početak njihovog sprovođenja sa prioriteto.
- Obeležavanje i zaštita za vreme izvođenja radova postojećih parkova kod Banjskog Komplexa i površina za nove parkove prema planu.
- Izrada idejnih i glavnih projekata za revitalizaciju postojećih parkova i novih parkova predviđenih ovim planom, kao i početak njihovog sprovođenja, oživljavanju seoskog turizma, u okviru kojeg su predviđene izletničke, ekološko-rekreativne aktivnosti (staze hodanja i setnja).
- Utvrđivanje kriterijuma za zelene površine prilikom izrade regulativnih planova i izdavanja urbanističkih i građevinskih dozvola, sa prioriteto u gradu i u podcentrima.
- Izrada opštinskog pravilnika o merama, kriterijumima i uslovima za ispuštanje zagađivača u vazduhu od industrije i vozila u pokretu uz obavezu ugradjivanja katalizatora i drugih regulatora u tehničkom aspektu i uklanjanje starih vozila iz saobraćaja.
- Izrada idejnih i glavnih projekata za korišćenje alternativnih energija (uglavnom solarne energije, hidroenergije i geotermalne energije).
- Stimulisanje oslobađanjem taksi do 50% onih koji traže građevinske dozvole i koriste alternativnu energiju.
- Stimulisanje cenama i kvalitetom za korišćenje javnog prevoza.
- Izrada idejnih i glavnih projekata za biciklističke staze i staze pesaka, tokom izrade putnih projekata, na ove sadržaje.
- Preduzimanje kaznenih mera prema fizičkim i pravnim licima koji prekoračuju dozvoljeni nivo zagađivanja i buke, naročito u zonama sa osetljivom delatnošću (blizu škola, bolnica i dr.).

- Izrada idejnih i glavnih projekata za rekonstrukciju puteva (obilaznica i bajpasova u urbanom centru, kanalizacija i uklanjanje deponija za otpatke).

Voda:

Strategija 1: Poboljšanje kvaliteta vode i prostora bogatih vodom

- Obeležavanje i izrada projekata za zaštitu i razvoj prirodnih izvora, podzemnih i površinskih voda u urbanoj zoni kao što se vidi na hidrološkoj mapi opštine, uz određivanje zone obavezujuće zaštite i određenog režima zaštite.
- Izrada idejnih i glavnih projekata za postavljanje septičkih jama i aparata za čišćenje do posrtojenja, kao što se vidi na mapi.
- Izrada idejnih i glavnih projekata za ugradjivanje i kompletiranje aparata za čišćenje upotrebljenih industrijskih voda.
- Usvajanje pravilnika o industrijskoj gradnji uz obavezu na odluku za čišćenje svih upotrebljenih, zagadjenih voda, i nedozvoljavanje početka korišćenja bez prethodnog ugradjivanja aparata koji će obezbediti čišćenje zagadjenih voda na adekvatan način.
- Izrada idejnih i glavnih projekata za posebnu zaštitu vode na kvalitetan i kvantitetan način, Reke "Binačka Morava", adekvatnim merama.
- Izrada projekata za posebnu zaštitu voda od nekontrolisane upotrebe veštačkih đubriva u poljoprivredi (nitrati, nitriti, fosfati i ostali nitriti).

Zemljište:

Korišćenje zemljišta:

Strategija 1: Obezbedjenje korišćenja zemljišta za planirane namene

- Adekvatno informisanje administracije i gradjana o namenama i granicama izgradnja i razvijenosti.
- Razvoj, definisanje namena predviđenih na mapama na terenu, pa bilo i putem piketiranja i signalizacije za namenu površina.
- Razvoj planova nižih nivoa i idejni i glavnih projekata za namene predviđenih mapom korišćenja zemljišta :Banjski kompleks,gradjevinsko

zemljište, arheološka zona, groblje, zelenilo, put, deponija smeća, koridori, industrija i sve potrebne oblasti i sektori).

- Razvoj projekata za obezbedjenje prostornih kvaliteta javnih prostora.
- Razvoj mehanizama za praćenje sprovođenja i kontrole za celu urbane zona.
- Podizanje ljudskih kapaciteta opštine i za urbanu zonu.
- Razvoj kaznenih mehanizama za prekršioce koji bi pokušali otuđenje zemljišta u svrhe nepredviđenih ovim dokumentom.

Upravljanje otpadcima:

Strategija 1: Minimalan stvoreni obim otpadaka, ponovna upotreba i recikliranje otpadaka.

- Definisanje, označavanje i signalizacija zona namenjenih za tranzitnu, deponiju.
- Priprema projekata za otkup i tretiranje otpadaka koji su nekontrolisano bačeni, prioritetno u obalama reke Morave i u sličnim prostorima.
- Priprema projekata za upravljanje i kontrolu od strane opštine što se tiče upravljanje otpadaka i za urbanu zonu.
- Preduzimanje kaznenih mera.

Elementarne i druge nepogode:

Strategija 1: Pomak sa kulture reagovanja na kulturu amortizovanja i sprečavanja

Zemljotresi:

- Pripremiti pravilnik o svim gradnjama u skladu sa stepenom seizmičke opasnosti i izgraditi prema standardima.
- U posebnim objektima kao i u višespratnim objektima treba graditi prema pravilima o protivseizmičkoj arhitekturi.

Grad:

- Priprema projekata za izgradnju protivgradnih stanica na mestima gde su postajale i ranije, kao što se vidi u mapama.

Snežni nanosi, jaki vetrovi i poledice:

- Priprema projekata za preduzimanje mera u zimskom periodu .

Poplave:

- Priprema projekata za otvaranje kanala, regulacionih kanala od zemlje, čišćenje i održavanje, urbanu regulaciju.
- Preduzimanje mera za uklanjanje oštih krivina reka i upravljanje rečnim obalama.
- Preduzimanje mera za zaštitu reka od bacanja smeća, što u ovom slučaju predstavljaju smetnje za slobodan tok vode.
- Preduzimanje mere za zabranu izgradnje stambenih objekata i objekata ekonomskog karaktera pri rečnim obalama, na daljini od najmanje 10 metara od rečnog korita (tačke vode).

Požari:

- Preduzimanje mera za nedozvoljavanje izgradnje ili uvođenja standarda tamo gde je neophodno za objekte i opremu koja izaziva požar ili pomažu požarima u šumama i drugim ugroženim prostorima od požara.
- Preduzimanje mera podrške objekata i opreme koji ometaju požar ili pomažu gašenju požara u šumama i drugim ugroženim prostorima od požara.
- Izrada projekata i postavljanje što više hidranata i akumulacija vode na što većem broju mesta i naselja.
- Izrada projekata za obezbedjenje pristupa vozilima koja se upotrebljavaju za gašenje požara do svake stambene jedinice u urbanu zonu Klokota.
- Kontrolne mere prema zapretiocima.
- Kaznene mere.

4.3 PROCENE STRATEGIJA PO OSNOVU KRITERIJUMA UTVRĐENIH NAČE-LIMA (VIDI ČL.2/2.2), POLITIKAMA I ZAKONIMA

Znajući da **strategije i aktivnosti za sprovođenje** pružaju prelazak sa postojećeg stanja u pravcu okvira željenih prostornih zbivanja, formulirajući paket strategija i aktivnosti za realizaciju ciljeva unutar prostornog okvira, određene rokove i postojeće stanje, procena ovih strategija (koje također predstavljaju odgovor na pitanjima o tome koje aktivnosti i korake treba preduzeti da bi se stiglo do predviđenog okvira, šta više, koje predstavljaju i još jedno sredstvo za prelazak sa postojećeg stanja na planirano stanje) zasnivajući se na utvrđene kriterijume opštim načelima razvoja/zastite i politikama i zakonima od značajne vrednosti je korak za procenu da dali će mo ovim strategijama biti sigurni da se može sprovođenje ovaj dokumenat.

4.3.1 Procena strategija za sprovođenje iz oblasti ekonomskog razvoja

Merenje efikasnosti **strategija za sprovođenje iz oblasti ekonomskog razvoja**, je vrlo značajna za dedukciju u kompletnu analizu koja bi otkrila jake i slabe tačke, ali i mogućnosti i opasnosti istovremeno sa prostornog aspekta ali i sa drugih aspekata navedenog razvoja.

Procena strategija i aktivnosti za ostvarivanje ciljeva unutar prostornog okvira u oblasti ekonomskog razvoja: Sve predložene strategije od stručnih ekipa uporedjene su sa scenarijom nečinjenja ništa u ovoj oblasti, procenjuje se da mogu imati slabe tačke, ali uopšte se mogu smatrati realnim u smislu mogućnosti za sprovođenje, promovišu načela održivog kompaktnog i intenzivnog razvoja a ove strategije predstavljaju integrisan i strateški pristup, poštuju zakone zemlje tako da ako nadležni organi stvaraju uslove za ostvarivanje ovih strategija može se verovati da će Klokota biti lider u oblasti banjskih kapaciteta kao glavne grane ekonomskog razvoja.

Za realizaciju ciljeva okvira u oblasti ekonomskog razvoja predviđene su i mnoga zbivanja za koja su i u okviru strategije za sprovođenje predviđene aktivnosti u nastavku i to u oblasti razvoja Banjskog kompleksa, sporta ,rekreacije, industrije, gradjevinarstva, zanatstva i trgovine.

Procena:

U svim aktivnostima predviđen za ekonomski razvoj procenjuju se kao racionalni i potrebni za razvoj ekonomije.

Otvaranje novih koridora i kompletiranje i jačanje onih postojećih vidi se da je sadržajni deo zbiljanja u okviru i strategijama i procenjuje se da ima ulogu u prevozu roba i ljudi sigurnije, brže, jeftinije i na održiv način u funkciji ekonomskog razvoja.

Procenjuje se da neke aktivnosti zahtevaju detaljnije analize i potrebno je pružanje tačne informacije .

Specijalizovana preduzeća predviđa se da pomažu u proširenju znanja i povećanju efikasnosti energetske sistema.

U nekim aktivnostima uočava se cilj uključenja i podrške MSP, procenjuje se da je organizovani biznis dokazan kao najuspešniji. Procenjuje se da je potrebna podrška povećanju biznisa uz pružanje povoljnijih uslova za MSP, podizanje kapaciteta putem obuka i specijalizacija i omogućivši da mlade osobe počnu nove biznise, ali i istraživanje mogućnosti od strane banaka.

4.3.2 Procena strategije za sprovođenje iz oblasti demografije i socijalnih pitanja

Merenje delotvornosti strategija za sprovođenje iz oblasti demografije i socijalnih pitanja takodje predstavlja vrlo značajan korak u proceni i u fazama realizacije.

Sve strategije predložene od strane stručnih ekipa i ove oblasti uopšte promovišu načela održivog, kompaktnog i intenzivnog razvoja. Ove strategije predstavljaju integrisan i strateški pristup, poštuju zakone zemlje i pružaju verodostojnu osnovu u sprovođenju strategija za prelazak sa trenutnog stanja na stanje koje se predviđa okvirom.

Strategije za sprovođenje dokumenta predviđivaca su brojni aktivnosti kao što su:

Stvaranje što povoljnijih uslova za poboljšanje urbanog i opštinskog indeksa ljudskog razvoja (OIRLJR) u daljem razvoju Klokota, povećanje kvantiteta i kvaliteta stanovanja, obezbedjenje da će se budući razvoj Klokota ostvariti u skladu sa konceptom **kompaktnog prostornog razvoja sa razvijenom infrastrukturom**, obezbedjenje da će razvoj budućih urbane oblasti biti u skladu sa konceptom, proširenje obima, sadržaja kao i povećanje kvaliteta infrastrukture sistema obrazovanja na svim nivoima u skladu sa konceptom **kompaktnog prostornog razvoja**, pružanje zdravstvenih sadržaja u urbanu zonu, u skladu sa njihovom funkcijom i hierarhijom, pružanje uslova i sadržaja za očuvanje, konzervaciju i neprekidnu održavanje kulturnog nasleđa, pružanje uslova i sadržaja administraciji i institucijama da ona budu transparentnim i efikasnim za svoje građane i za javnost, pružanje sportskih i rekreativnih

sadržaja u naseljima u skladu sa njihovom funkcijom kao i sa hijerarhijom, pružanje sadržaja za život mladih, procena strategija za sprovođenje iz oblasti infrastrukture, minimiziranje stope nezaposlenosti i siromaštva, obezbedjenje Centara za Zajednice u okviru lokalnih centara, Centara za starce, siročad i beskučnike i pristup za hendikepirane.

Procena:

Strategija za sprovođenje ovog dokumenta, iz ove oblasti, kao što se vidi i iz gorenavedenih glavnih aktivnosti, ali i onih detaljnih, pruža koordinisan razvoj prostornog rasporedjivanja prema predviđenom broju stanovništva, bogatiji socijalno-kulturni život integrisanje zajednica sa niskim prihodima i zajednica koje žive u neformalnim zonama, kvalitet infrastrukture sistema obrazovanja.

Izrada projekata za kompletiranje kvaliteta infrastrukture sistema zdravstva sa uticajem i na povećanje životnog veka stanovnika Klokota, ublažavanje siromaštva (tako da socijalno blagostanje, mereno na osnovu dohotka po glavi stanovnika bude poboljšano),

4.3.3 Procenacena strategije za sprovođenje iz oblasti infrastrukture

Merenje delotvornosti strategije za sprovođenje iz oblasti infrastrukture, je vrlo značajna.

Procena strategija i aktivnosti za ostrvarivanje ciljeva unutar prostornog okvira u oblasti infrastrukture:

Svepredložene strategije od stručnih ekipa promovišu načela održivog, kompaktnog razvoja i predstavljaju integrisani strateški pristup, poštuju zakone zemlje, ako svi nadležni akteri stvore uslove za realizaciju ovih strategija. Može se verovati da će Klokota i u ovoj oblasti biti u zelenoj poziciji počevši od infrastrukture puteva, vodosnabdevanja, uklanjanja otpadnih voda i njihovo tretiranje, elektroenergetske mreže i opreme, sistema deponija, železničke infrastrukture, drumskog saobraćaja sve do infrastrukturetelekomunikacija.

- U strategiji ove oblasti vidi se da u nekim slučajevima, su predviđeni aktivnosti priprema projekata za poboljšanje postojećih mreža.

Procena:

Ova aktivnost je predviđena za sprovođenje odredjenih segmenata prostornog okvira koji su rezultirali kao posledica slabog održavanja i odražavaju renoviranje sistema koji je u upotrebi, stoga treba da se smatraju kao intervencije, kratkoročna renoviranja.

- Takodje uočene su aktivnosti koje zahtevaju studije opravdanosti,

Procena:

Ipored toga što su neki projekti u okviru predviđeni kao značajni projekti, definisani su prostori kao značajna aktivnost, za sprovođenje zahtevaju se dublje analize, ekonomske, finansijske, socijalne i okolinske o glavnom projektu i na osnovu ove studije opravdanosti utvrditi kapacitete, obim i najracionalnija i održivija rešenja.

- U Sledeći aktivnsoti su obeležavanje i zaštita trasa razvoja infrastrukture,

Procena:

Vrloje značajno to što osim što su predviđene u okviru neka zbivanja, u strategiji za sprovođenje predviđa se obeležavanje na terenu kao aktivnost koja će još više objasniti i mesto zbivanja i stvoriti uslove za zaštitu prostora za tu namenu.

- Priprema idejnih i glavnih projekata takodje se smatra kao značajna aktivnsot u pravcu sprovođenja okvira,

Procena:

Iako su okvirom predviđena sva zbivanja, priprema idejnih i glavnih projekata predstavlja značajnu aktivnost u pravcu sprovođenja, stoga treba da nastoji da pripremi ove projekte u skladu sa adekvatnom dinamikom.

- Ostale aktivnsoti su predviđene i takodje konsultacije,

Procena:

Postojeneki projekti koji su predviđeni da se sprovede zajedno sa drugim akterima kako iz sektora, sa stanovnicima odredjenih zona ili sa centralnom vladom (odgovarajućim ministarstvima), medjunarodnim donatorima i dr.radi sprovođenja ovih projekata infrastrukture, ove konsultacije kao aktivnsoti su vrlo značajne u smislu definisanja nadležnosti, odgovornosti i vremenskih rokova uz finansijske implikacije po razne aktere u vezi sa ovim projektima (u projektima kao što je železnica, automobilski put, regionalni putevi i dr. su obavezne te konsultacije).

- Kao važna aktivnost u pracu sprovođenja plana u okviru strategije za sprovođenje je sam početak tih sprovođenja,

Procena:

Ovaaktivnost je medju poslednjima u procesu kada počinjemo nakon izbora izvodjaća, prema preporukama master plana za razvoj distributivnog sistema Kosova do 2015.god., privremena rešenja za tretiranje otpadnih voda, za puteve i železnice, zajedno sa izabranima.

Ovaj dokumenat, po karakteru je prostorni dokumenat i nisu analizirane procedure, kao što je eksproprijacija i drugi aspekti kao deo strategije za sprovođenje što se može smatrati kao slaba tačka, ali za sprovođenje to treba da bude izvršena kao aktivnost.

Zakonom se jasno determinuje ko je nadležan, na kom nivou za eksproprijaciju kao i za nadoknadu za zbijanja u svim oblastima uključujući i oblast infrastrukture.

Opšta procena je da sprovođenje aktivnosti iz strategije će obezbediti: integrisan i funkcionalan sistem vodovoda, fekalne i atmosferske kanalizacije, efikasnog elektro-energetskog sistema, efikasan sistem za Upravljanje otpacim, kvalitet i kvantitet telekomunikacije i telekomunikacione mreže pa sve do infrastrukture putničkog i železničkog saobraćaja, uz poboljšanje trenutnih i kompletnih novih linija kao što je predviđeno okvirom.

4.3.4 Procena strategija za sprovođenje iz oblasti korišćenja zemljišta i okoline

Procena strategija i aktivnosti za realizaciju ciljeva unutar prostornog okvira u oblasti korišćenja zemljišta i okoline pošto ova oblast predstavlja prioritet u planu za uređivanje, korišćenje i razvoj prostora i procena strategije za sprovođenje ovog plana u ovoj oblasti je vrlo sadržajna za budućnost, stoga su aktivnosti navedene u nastavku suštinske:

Uopšte u ovoj oblasti, sve strategije predložene od strane stručnih ekipa promovišu načela održivog razvoja, kompaktnog razvoja okoline i predstavljaju integrisani i strateški pristup, poštuju zakone zemlje (zakone koji pokrivaju oblast okoline, vazduha, vode, zemljišta i dr.).

Strategija za sprovođenje dokumenta predviđivaca su brojne aktivnosti koje su u funkciji obezbeđenja čistog vazduha i minimalnog zagađenja, poboljšanja kvaliteta vode i bogatim prostora sa pijačom vodom i vodom za druge namene, zaštita kvaliteta i kvantiteta zemljišta (čistog zemljišta sa što manje kontaminiranom), upravljanja zemljištem, obezbeđenje korišćenja zemljišta za planiranu namenu, obezbeđenja da zone od posebne namene na urbanog nivou (prirodne zone, naselja i ostale zone) tretiraju na adekvatan način, funkcionalne mreže naselja i ravnoteže urbano-ruralnog razvoja, zaštite prirodnog nasledja, zaštite i jačanje pejzaža, poboljšanje kvaliteta zelenih površina, održivog razvoja i biodiverziteta, minimalnog obima otpadaka i ponovne upotrebe i recikliranje otpadaka, kretanje sa kulture reagovanja na kulturu amortizacije i sprečavanja nesreća i erozije.

Procena:

Gorenavedene mere i aktivnosti: obeležavanje i zaštita tokom izvođenja gradnje zelenih pojasa i traka, parkova, razvoja šuma, poboljšanje drumskog saobraćaja, uspostavljanje kriterijuma za zelene površine i dr.kao deo aktivnosti za sprovođenje strategije mogu se smatrati dovoljnim za garantovanje kvaliteta vazduha, takodje mere i aktivnosti koje su vezane za vodu, kvalitet i nalazišta mogu se smatrati da su adekvatan odgovor na zakonske zahteve u

funkciji obezbeđenja kvaliteta i održivog kontinuiteta površinskih i podzemnih voda i procenjuje se da su i za zemljište predviđene sve aktivnosti koje obezbeđuju minimalno zagađenje, i adekvatno upravljanje uz predviđanje kontrolnih i kaznenih mera o korišćenje zemljišta, vidi se da je sve to rasčlanjeno dobro po aktivnostima koje garantuju namenu u skladu sa predviđenim potrebama,

Procena:

Pomaksa kulture reagovanja nakon nesreća na kulturu amortizacije i sprečavanje, vidi se da su u sitnim detaljima obradjene sve vrste nesreća uz predlaganje povećanja standarda izgradnje i pravilnika u slučaju zemljotresa, projekata za mere i izolacije, za tampon zone i druge aktivnosti.

4.4 ROKOVI, FINANSIJSKE IMPLIKACIJE, INSTITUCIONALNI OKVIRI

TEMATSKE OBLASTI EKONOMSKOG RAZVOJA:				
STRATEGIJA	FINANSIJSKIH NIVO IMPLIKACIJA (NISKI, SREDNJI, VISOKI)	VREMESNI OKVIR, INTERVAL PLANIRANJA (KRATKOROČNI, SREDNJOROČNI, DUGOROČNI, U KONTINUITETU)	INSTITUCIONALNI OKVIR SUBJEKAT, TELO (OPŠTINA, PRIVATNI INVESTITOR)	PRIORITETI (1, 2, 3)
POLJOPRIVREDA:				
Strategija 1: Što više površina i mogućnosti Banjskog Komplexa, zaštite i razvijenosti u funkciji ekonomskog razvoja u karastarskoj zoni Klokota u granici sa urbanom zonom				
Izrada regulativnog plana Banjskog kompleksa sa svim sadezajima i u svim oblastima, Treba se planirati Banjski Komplex u nivou vizije Klokota i da se koristi kao mogućnost stvaranja uslova za razvoj ekonomije u granici te zone i kompaktan razvoj	SREDNJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	1

omogućuje sto više atraktivnih i sportivnih površina				
Podrška upodizanje ljudskih kapaciteta u tom smislu i planirati prostore za takve delatnosti	NISKI	U KONTINUITETU	OPŠTINA I INVESTITORI	3
Strvaranje platforme interneta za promovisanje Banjskih kapaciteta i sluzbe u regionu i sire	NISKI	U KONTINUITETU	OPŠTINA I INVESTITORI	1
INDUSTRIJA:				
Strategija 1: Održiva industrija				
Izrada studija opravdanosti u ovim zonama.	SREDNJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA, PRIVATNI I INVESTITORI	2
Izrada projekata za podršku i jačanje, ali i za stvaranje novih tokova u industriju proizvodnje vode, napitka i flase i dr. u funkciji realizacije predviđanja prema okviru.	NISKI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA, PRIVATNI I INVESTITORI	2
Izrada regulativnog plana za industrisku zonu i razvojne zonu unutar urbane zone sa odgovarajućom infrastrukturuom priključenje u regionalnoj putnoj mreži a u buduće i u željezničkoj liniji i u auto putu.	SREDNJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	1
GRADJEVINARSTVO:				
Strategija 1: Održivo gradjevinarstvo				
Podrska neke kompanije u urbanu zonu Klokota da se bavi Gradevinom, za razmeštaj i	SREDNJI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	2

radne baze za mašine i radionica za popravku, za rad raznih pogona (zidara, armirača, mehaničara, drvorezaca, elektricista, završnih radova i dr.) za parkiranje mašina, magacini i drugih pogona i usluga mašina				
ZANATSTVO:				
Strategija 1: Održivo zanatstvo				
Stvaranje fizičke i profesionalne infrastrukture za stručno obrazovanje u zanatstvo, savetovanje u korist zanatstva, povećanje sposobnosti preduzetnika, obuka i stručne kvalifikacije zanatlija.	NISKI	DUGOROČNI	OPŠTINA	3
Odredjivanje lokacije za posebnu kancelariju za zanatstvo u urbanu zonu.	NISKI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA, PRIVATNI I INVESTITORI	2
TRGOVINA:				
Strategija 1: Održiva trgovina				
Tokom izrade regulativnih planova u svim oblastima urbane zone treba se planirati kapacitete za malu trgovinu	NISKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA, PRIVATNI I INVESTITORI	1
Izrada projekata za otvorenih pijaca u Klokotu.	NISKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA, PRIVATNI I INVESTITORI	1
Izrada idejnog i glavnog projekta za najmanje jednu zelenu pijacu na dnevnim osnovama, javno ili privatno u urbanu zonu.	NISKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA, PRIVATNI I INVESTITORI	1

Strategija 2: Promovisanje nasledja za razvoj turizma				
Urbana Zona usvajanjem ovog plana treba da gleda u bastinj(Arkeoloska zona urbane, crkva kod groblje itd)kao potencial za turizam treba da proglašava zaštićenim, sve arheološke zone predstavljenih u ovom planu, nakon početnog upoznavanja i treba unaprediti te zone da bi se posetili, Urbana zona Klokota treba biti identificirana kao mesto za te razvoje.	NISKI	KRATKORO ČNI	OPŠTIN A CENTRALNE INSTITUCIJE	1
Strategija 3 : Stvaranje turističke strukture				
Izgradnja osnovne turističke infrastrukture (transporta, telekomunikacija, smeštaja) i zavisno od zone, specifičnu relevantnu infrastrukturu za zone gde se mogu obuhvatiti i staze planinara, hodanje i jahanje kao i kompletiranje i jačanje infrastrukture naročito u zonama sa istaknutim prirodnim vrednostima i vrednostima kulturnog nasledja.	KI VISO	U KONTINUITETU	OPŠTIN A, INVESTI TORI CENTRALNE INSTITU CIJE	3
Prikladan informativni sistem za korišćenje ove mreže, sačinjen od mapi, prospekata i drugih informativnih sredstava bi trebao podržati razvoj raznih vrsta turizma, zavisno od raznih resursa. Web strana za turističke resurse i mogućnosti u urbanoj zoni Klokot u obliku	NISKI	KRATKORO ČNI	OPŠTIN A	2

ponude mogla bi pomoći na pobudjenje interesa za investicije u razvoj turizma.				
Bord za turizam stvorio bi informativne turističke centre. Na početku, informativni turistički centar u Klokotu	SREDNJI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA	3
UGOSTITELJSTVO:				
Izrada idejnih i glavnih projekata prema planu turističkih zona za izgradnju sa visokim standardom i kvalitetom ugostiteljskih objekata, objekata za smještaj (prenoćenje) i objekata za hranu i piće	VISOKI	DUGOROČNI	PRIVATNI INVESTITORI I OPŠTINA	2
TRANSPORT, TELEKOMUNIKACIJE, PREVOZ I MOBILNOST:				
Izrada projekata za poboljšanje dostupnosti sistema transporta.	SREDNJI	KRATKOROČNI	PRIVATNI INVESTITORI I OPŠTINA	1
Izrada projekata za povećanje bezbednosti u saobraćaju.	SREDNJI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	2
Izrada projekata za poboljšanje živosti u saobraćaju	SREDNJI	DUGOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	3
Izrada projekata za smanjenje negativnih uticaja saobraćaja na okolini	VISOKI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	1
Izrada projekata za poboljšanje kvaliteta kao i proširivanje putne mreže u funkciji povećanja brzine kretanja putnika i roba. Postojeći kapaciteti treba da se modernizuju i	VISOKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	1

da odgovaraju kontinuirano svim potrebama i standardima.				
Izrada projekata za modernizaciju, jačanje i kompletiranje postojeće putne mreže i otvaranje novih linija u pravcu granice sa Srbijom kao i kompletiranje sa ostalom saobraćajnom infrastrukturom (servisi za održavanje i opravku vozila, garaže, autobuske stanice, benzinske pumpe, zgrade za smeštaj određenih usluga i dr.).	VISOKI	DUGOROČNI	OPŠTINA, INVESTITORI I CENTRALNE INSTITUCIJE	1
SAOBRAĆAJ TELEKOMUNIKACIJA PTK- a I PRIVATNIH OPERATERA:				
Izrada glavnih projekata tako sto bi broj telefonskih i drugih aparata kao i obim internetskih i kablovskih usluga mnogo obecao, a usluge PTK-a i drugih privatnih operatora modernizuju kao sto je predvidjeno razvojnim okvirom.	SREDNJI	KRATKOROČNI	PTK , OPŠTINA I INVESTITORI	2
Izrada projekata za postavljanje nove mreže na urbanim zonama na kojima je postojeća mreža od 90-tih godina	SREDNJI	SREDNJOROČNI	PTK , OPŠTINA I INVESTITORI	3
Izrada projekata za poboljšanje kablovske mreže i televizijskih HD programa	VISOKI	SREDNJOROČNI	PTK , OPŠTINA I INVESTITORI	2

Izrada projekata za podizanje kapaciteta i edukaciju potencijalnih korisnika za korišćenje industrije za ljudske koristi.	SREDNJI	DUGOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	2
ENERGIJA:				
Strategija 1: Modernizacija i kompletiranje energetske infrastrukture				
Razvoj i kompletiranje energetske infrastrukture u oblasti infrastrukture u funkciji ekonomskog razvoja	VISOKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA, PRIVATNI I INVESTITORI	1
Strategija 2: Identifikacija i korišćenje potencijala za obnovljivu energiju				
Izrada idejnog i glavnog projekta za proizvodnju energije za grejanje.	VISOKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	1
Studije izvodljivosti i idejni projekti o mogućnosti korišćenja solarne energije za termičku energiju kao i dobijanje električne energije preko fotovoltskim panelima (kao dugoročni cilj).	SREDNJI	DUGOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	1
Stimulativni projekti za one koji grade objekte i koriste solarnu energiju za grejanje (ako plate takse uz oslobađanje u procentima od taksi i isplata za građevinske dozvole).	SREDNJI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	2
Sprovođenje pilot projekata o mogućnostima štednje energije npr., izolacija, efikasni sistemi grejanja itd.)	SREDNJI	SREDNJOROČNI	PRIVAT, INVESTITORI I OPŠTINA	2
BANKARSKI SISTEM:				
Strategija 1: Banke u funkciji održivog ekonomskog razvoja				
Izrada projekata za osnivanje banke i prostora	VISOKI	KRATKOROČNI	BANKE, INVESTITORI	2

za njihov aktivnost			TORI OPŠTINA	
Izrada projekata za kredite od strane banaka za domaćinstva, male biznise i agrobiznise.	VISOKI	KRATKOROČNI	BANKE , INVESTI TORI OPŠTINA	2
Izrada projekata za koncesionarne investicije počev od sektora za obnovljivu energiju	VISOKI	SREDNJOROČNI	BANKE , INVESTI TORI OPŠTINA	2
Izrada projekata uzimajući u obzir nove mogućnosti učlanjenja Kosova u MMF-u i svetskoj banci u oblastima u kojima oni pomažu.	SREDNJI	KRATKOROČNI	OPŠTIN A	1
Izrada projekata za kreditiranje uz niže kamate i sa širim paketima u oblastima banjskok kompleksa, Sporta, Rekreativne industrije do turizma.	VISOKI	KRATKOROČNI	BANKE I OPŠTINA	1
MALA I SREDNJA PREDUZEĆA:				
Strategija 1: Podrška razvoju SMP-a				
Osnivanje centra za stručne obuke mladih profesionalaca za podizanje sposobnosti i organizovanje seminara i kurseva o ekonomskom razvoju i o marketinškim znanjima.	SREDNJI	SREDNJOROČNI	OPŠTIN A INVESTITORI	2
Podrška mladih preduzetnika putem implementacije „inicijalnog centra“: (inkubatora za biznis) gde preduzeća mogu koristiti zajedničku infrastrukturu i da imaju obostranu korist.	SREDNJI	KRATKOROČNI	OPŠTIN A INVESTITORI	1

TEMATSKA OBLAST: INFRASTRUKTURE (TEHNIČKA I PUTNA INFRASTRUKTURA):				
Strategija 1: Postojeći asfaltirani putevi				
Priprema glavnih projekata u saradnji sa ministarstvom Infrastrukture za proširenje u nekim segmentima održivne i konkretiranje sadržajima u skladu sa standardima postojećih puteva.	VISOKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA, INVESTITO RI I CENTRALN E INSTITUCIJE	
Strategija 3: Predloženi putevi				
Početak idejnih projekata ovih puteva.	SREDNJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA, INVESTITO RI I CENTRALN E INSTITUCIJE	
Izrada glavnih projekata za ove puteve bazirajući se na mapi Infrastruktura transporta	VISOKI	U KONTINUITETU	OPŠTINA, INVESTITO RI I CENTRALN E INSTITUCIJE	
Strategija 4: Putevi u rekonstrukciji				
Priprema projekata i intenzivne konsultacije o svim lokalnim putevima urbane zone da se rekonstruisu i dopune sa sadržajima prema urbanom planu	SREDNJI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITO RI	
Strategija 5: Prateća infrastruktura				
Početak idejnog projekta za mesta stajanja busa i autobuske stanice	NISKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA, I INVESTITO RI	
Izrada glavnog projekta	SREDNJI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA, INVESTITO RI I CENTRALN E INSTITUCIJE	
INFRASTRUKTURA AKUMULACIJE I VODOSNABDEVANJA:				
Strategija 1: Snadbevanje vodom svih naselja				
Izrada projekta za izgradnju izvornih bunara	NISKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITO	

irezervuara kao pojacanje za sadasnje i buduće potrebe za pijače vode u urbanoj zoni			RI	
Izrada i sprovođenje projekata za dugoročne potrebe za vodosnabdevanje, izgradnja integralnih vodoprivrednih sistema, sa posebnim osloncem na velika izvorišta podzemnih voda	SREDNJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA	1
Strategija 2. Stvaranje funkcionalnog i integrisanog sistema vodovoda za piće, industriju i poljoprivredu na celoj teritoriji urbane zona				
Izrada projekta za unapređenje infrastrukture vodosnabdevanja u naseljima gde postoji vodovodni sistem.	NISKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	2
SISTEM KANALIZACIJE I DEPONIJE:				
Strategija 1: Kompletiranje infrastrukture kanalizacije, poboljšanje postojeće mreže i izgradnja nove mreže				
Pripremanje projekata za poboljšanje postojeće mreže kanalizacije.	SREDNJI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	2
Priprema projekata za izgradnju nove mreže kanalizacije u urbanim oblastima u kojima ne postoji sistem kanalizacije.	SREDNJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	1
Otvaranje septičkih jama na mestima izliva otpadnih voda na urbane zona.	SREDNJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	1
Obeležavanje i zaštita trase kanalizacionih linija za priključenje od izlaza naselja u pravcu glavnog kolektora opštine "Poveziavne glavne mreže".	NISKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	1
Priprema projekata za	NIS	SREDNJOR	OPŠTINA I	2

priključak od izlaza naselja u pravcu glavnog kolektora opštine "Povezivanje glavne mreže"	KI	OČNI	INVESTITORI	
Strategija 2: Izgradnja novog sistema odvoda atmosferskih voda				
Priprema projekata za izgradnju nove mreže atmosferske kanalizacije odvojene od kanalizacije otpadnih voda (u skladu sa konceptom uklanjanja u pravcu najbližih vodotoka, potoka i reka).	SREDNJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	
Priprema projekata za izgradnju nove mreže atmosferske kanalizacije duž puteva.	SREDNJI	DUGOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	
Strategija 3: Izgradnja sistema deponija i njihovo adekvatno upravljanje				
Obeležavanje i zaštita prostora predviđenog za privremene deponije na nivou urbane zone.	SREDNJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	
Priprema prostora namenjenih za deponiju poravnanjem, nanošenjem šljunka (neposredno nakon usvajanja plana) i obeležavanje dok se ne stvore uslovi za kompletiranje infrastrukturom.	SREDNJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	
Priprema glavnih projekata za privremene deponiju	NISKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	
Tenderisanje i sprovođenje glavnih projekata za privremene deponijuu otpadaka na nivou jednog ili dva naselja.	VISOKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	
Stvaranje javnih i privatnih mehanizma za adekvatno opravdanje ovim deponijama	NISKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	

FUNKCIONALIZACIJA SNABDEVANJA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM I JAČANJE MREŽE TELEKOMUNIKACIJE:				
Strategija 1: Početak sprovođenja preporuka master plana o razvoju distributivnog sistema Kosova do 2015.god				
Projekti za postepeni prelazak sa distributivne mreže od 10 kV na distributivnu mrežu od 20 kV, kao i pojačanje aktuelne mreže od 10 kV na 20 kV u urbanu zonu	NISKI	SREDNJOROČNI	KEK, OPŠTINA I INVESTITORI	
Projekti za zamenu vazdušnih linija 230/400V sa pletenim kablom ili podzemnim kablom	SREDNJI	SREDNJOROČNI	KEK, OPŠTINA I INVESTITORI	
Priprema projekta na način na koji mreže niskog napona treba planirati takodje betonskim stubovima i samo nosivim aluminskim kablovima.	NISKI	KRA TKOROČNI	KEK-u, OPŠTINA I INVESTITORI	
Priprema projekata tako što će na betonskim stubovima postaviti i javno ulično rasvetljavanje.	NISKI	SREDNJOROČNI	KEK, OPŠTINA I INVESTITORI	
Strategija 2: Jačanje i proširenje telekomunikacija na celoj teritoriji urbane zone				
Priprema projekta za Urbanu zonu u oblastima na kojima postojeća mreža potiče iz 90-tih godina, i gde treba postaviti novu mrežu.	SREDNJI	SREDNJOROČNI	PTK, OPŠTINA I INVESTITOR I	
Prostiranje telekomunikacione mreže u urbanim oblastima optičkim kablovima i vlaknima koje omogućavaju vezu sa internetom i kablovskom televizijom.	VISOKI	SREDNJOROČNI	PTK, OPŠTINA I INVESTITOR I	
Priprema projekta za postavljanje potrebnih novih antena PTK-VALA i drugih operatora.	SREDNJI	KRA TKOROČNI	PTK, OPŠTINA I INVESTITOR I	

Priprema za pružanje televizijskih HD programa putem kablovske mreže	VISOKI	SREDNJOROČNI	PTK, OPŠTINA I INVESTITORI	
Priprema projekta za postavljanje javnih govornica na svim urbanim oblastima gde postoji mreža fiksne telefonije kao i na onima gde će se prostirati mreža.	NISKI	KRATKOROČNI	PTK, OPŠTINA I INVESTITORI	

TEMATSKA OBLAST: KORIŠĆENJE ZEMLJIŠTA I OKOLINE:				
VAZDUH:				
Strategija 1: Čist vazduh, minimalno zagađenje				
Obeležavanje i zaštita određenih lokacija za postavljanje zelenih pojasa i traka prema planu, tokom izvođenja radova.	NISKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITOR	
Izrada idejnih glavnih projekata o zelenim pojasima i trakama prema planu, kao i početak njihovog sprovođenja.	SREDNJI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITOR	
Obeležavanje i zaštita tokom odvijanja radova na izgradnji postojećih parkova i površina za nove parkove prema planu.	NISKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITOR	
Izrada glavnih idejnih projekata za revitalizaciju postojećih parkova i novih parkova predviđenih planom. kao i početak njihovog sprovođenja.	SREDNJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITOR	
Izrada idejnih i glavnih projekata za poboljšanje putnog prometa u cilju	VISOKI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITOR	

izbegavanja velikog broja vozila u prometu po centralnim delovima naselja prema planu				
Izrada opštinskog pravilnika o merama, kriterima i uslovima za ispuštanje zagađivača u vazduhu od strane industrije i vozila u pokretu uz obavezu ugradnje katalizatora i druge opreme u tehničkom aspektu i uklanjanje starih vozila sa prometa koja vazi i za urbanu zonu.	SREDNJI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	
Izrada idejnog i glavnog projekta za korišćenje alternativnih energija (uglavnom solarne energije i geotermalne energije)	VISOKI	DUGOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	
Projekti za stimulisanje uz oslobađanje taksi do 50% onih koji traže građevinsku dozvolu i koriste alternativnu energiju.	SREDNJI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	
Stimulisanje sa cenama i kvalitetom za korišćenje javnog transporta.	VISOKI	U KONTINUITETU	OPŠTINA I INVESTITORI	
Izrada idejnog i glavnog projekta za biciklističke staze i staze pešaka kao što se vidi na mapi kao i obaveza na ove sadržaje prilikom izrade putnih projekata.	SREDNJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	
Izrada idejnih i glavnih projekata za rekonstrukciju puteva (prilaznice i obilaznica) u	VISOKI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	

urbanom centru, kanalizacije i uklanjanje deponija smeća.				
VODA:				
Strategija 1: Poboljšanje kvaliteta vode i mesta bogatih vodom				
Obeležavanje izrada projekata za zaštitu i razvoj izvora voda i drugih podzemnih i površinskih voda u urbanu zonu kao što se vidi na hidrološkoj mapi opštine, uz određivanje zone obavezne zaštite i određenog zaštitnog reagovanja	VISOKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	
Izrada idejnih i glavnih projekata za postavljanje septičkih jama i opreme za čišćenje do postrojenja	NISKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	
Izrada idejnih i glavnih projekata za ugradjivanje i kompletiranje aparata za čišćenje upotrebljenih voda u industriji	VISOKI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	
ZEMLJIŠTE:				
Strategija 1: Zaštita kvaliteta i kvantiteta zemljišta (čista zemlja, minimalno kontaminirana)				
Priprema regulativnih planova za sev urbane zone u harmoniji sa standardima i normama	VISOKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	
Priprema projekata za stalno nadgledanje i kontrolu gradnje	VISOKI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	
Iniciranje projekata za stvaranje uslova i mehanizama za preduzimanje mera zaštite od degradacije i ljudskog	SREDNJI	DUGOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	

uticaja.				
Strategija 2: Upravljanje zemljištem				
Organizovanje informativnih kampanja za upoznavanje građana (o novim građevinskim granicama, o zamrznutim izgradnjim zonama) u cilju zaštite zemljišnjog prostora i zemljišnih resursa od otudjenja u nepoljoprivredne svrhe uz ograničenje prostiranja gradnje samo u okviru predviđenih građevinskih granica (Mapa "Koncepti razvoja naselja") kao i sprovođenje razvojnih smernica u planiranim zonama.	SREDNJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	
Povećanje kapaciteta opštine za upravljanje i kontrolu planiranih tokova.	SREDNJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA	

KORIŠĆENJE ZEMLJIŠTA:				
Strategija 1: Obezbedjenje korišćenja zemljišta u planirane namene				
Razvoj, definisanje predviđenih namena na osnovu mapi na terenu pa bilo i pomoću označavanja i signalizacije namenjenih površina.	VISOKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	
Razvoj projekata za obezbedjenje kvaliteta prostora javnih površina	VISOKI	U KONTINUITETU	OPŠTINA I INVESTITORI	
Razvoj mehanizama za	SREDNJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA	

praćenje i sprovođenje kontrole na celoj teritoriji urbane zona.				
Podizanje ljudskih kapaciteta	NISKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA	
Strategija 3: Poboljšanje kvaliteta zelenih površina				
Povećanje broja zelenih površina u u urbanoj zoni	SREDNJI	U KONTINUITETU	OPŠTINA I INVESTITOR	I
Izgradnja novog sportskog-rekreativnog centra u gradu Klokota.	SREDNJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITOR	I
UPRAVLJANJE OTPACIMA:				
Strategija 1: Minimalan obim otpadaka, ponovno njihova upotreba i recikliranje otpadaka				
Ograničavanje, obeležavanje i signalizacija zona namenjenih za tranzitne deponije.	NISKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITOR	I
Priprema projekata za tranzitne deponije čvrstih otpadaka.	SREDNJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITOR	I
Priprema projekata za otkup i tretiranje otpadaka koji su bačeni nekontrolisano, prioritarno na obalama reke Morava i na sličnim mestima	SREDNJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITOR	I
Priprema projekata za upravljanje i kontrolu od strane opštine što se tiče otpadaka	NISKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITOR	I
PRIRODNE I DRUGE NEPOGODE:				
Strategija 1: Pomak sa kulture reagovanja na kulturu amortizacije i sprečavanja				
ZEMLJOTRESI:				
Pripremiti pravilnik o svim gradnjama u skladu sa stepenom seizmičke opasnosti i	NISKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITOR	I

izgraditi prema standardima.				
GRAD:				
Prirpema projekata za izgradnju protivgradnih stanica.	SREDNJI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	
SNEŽNI NANOSI, JAKI VETROVI I POLEDICA:				
Priprema projekata za preduzimanje mera u zimskom periodu a naročito na brdsko-planinskim zonama	SREDNJI	DUGOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	
EROZIJE:				

TEMATSKA OBLAST: DEMOGRAFIJA I SOCIJALNA PITANJA – STANOVNIŠTVO, STANOVANJE I NASELJA				
STANOVNIŠTVO:				
Izrada projekata za kompletiranje kvaliteta infrastrukture sistema obrazovanja na svim nivoima za stvaranje uslova za upis u primarnom i sekundarnom obrazovanju	SREDNJI	U KONTINUITETU	OPŠTINA I INVESTITOR	
Izrada projekata za kompletiranje kvaliteta infrastrukture sistema zdravstva sa uticajem i na povećanje životnog veka stanovnika urbane zona	SREDNJI	U KONTINUITETU	OPŠTINA I INVESTITOR	
Izrada projekata za kompletiranje u oblasti ekonomskog razvoja i ublažavanja siromaštva tako što bi ekonomsko blagostanje, mereno dohotcima po glavi	SREDNJI	U KONTINUITETU	OPŠTINA I INVESTITOR	

stanovnika bilo poboljšano				
Izrada projekata predviđenih ovim planom za povećanje zelenih površina u gradu putem preobradjivanja površina koje su aktuelno slobodne i neiskorišćene kao i stvaranja novih zelenih zona unutar i oko grada	SREDNJI	U KONTINUITETU	OPŠTINA I INVESTITOR	I
Izraditi projekte za povećanje osećajnosti stanovnika prema socio-kulturnim pogledima, ali i sredine u funkciji kvaliteta života	SREDNJI	U KONTINUITETU	OPŠTINA I INVESTITOR	I
Izraditi projekte kako bi se ojačali na strateški način kapaciteti ljudskih resursa u urbanu zonu da bi odgovarali realizaciji ove vizije za budućnost u Klokota i ostvarila polna i etnička ravnopravnost.	SREDNJI	U KONTINUITETU	OPŠTINA I INVESTITOR	I
STANOVANJE:				
Strategija : Povećanje kvantiteta i kvaliteta stanovanja				
Izrada regulativnih planova poštujući koncepte u funkciji obezbeđenja dovoljnog obima stanovanja za sve slojeve stanovništva.	SREDNJI	U KONTINUITETU	OPŠTINA I INVESTITOR	I
Izrada i realizacija glavnih projekata infrastrukture i usluga na osnovu mapa infrastrukture (voda, kanalizacija, grejanje, parking, zelenilo) u ovom dokumentu u oblasti stanovanja u cilju	SREDNJI	U KONTINUITETU	OPŠTINA I INVESTITOR	I

poboljšanja kvaliteta stanovanja.				
Priprema glavnih projekata o javnim sadržajima koji utiču na poboljšanje nivoa stanovanja.	SREDNJI	SREDNJOR OČNI	OPŠTINA I INVESTITOR I	
Izrada projekata i primena standarda o stambenim prostorima i održavanju postojeće strukture kao i eliminisanju fizičke degradacije postojećih stambenih struktura koje su neplanski izgrađene.	VISOKI	SREDNJOR OČNI	OPŠTINA I INVESTITOR I	
Urbano naselje Klokot:				
Strategija : Obezbedjenje da će budući razvoj Klokota odvijati u skladu sa konceptom kompaktnog razvoja sa integrisanom Infrastrukturom				
Izrada regulativnih planova za grad Klokot kao i zona od posebnog interesa za opštinu.	VISOKI	KRA TKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITOR I	
Stimulisanje izgradnje unutar planiranih zona	SREDNJI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITOR I	
Formiranje borda za rušenje izgrađenih objekata van predviđenih granica	NISKI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITOR I	
Strategija : Proširenje obima, sadržaja i povećanje kvaliteta infrastrukture sistema obrazovanja na svim nivoim u skladu sa konceptom kompaktnog razvoja sa integrisanom Infrastrukturom				
Podizanje sadržaja za predškolsku vaspitanje u okviru škole ili predvideti posebno u mocucim urbanim zonama.	SREDNJI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITOR I	
Obeležavanje i	NISKI	KRA TKOROČNI	OPŠTINA I	

očuvanje predviđenih prostora ovim planom za obdaništa, kako je specificirano u okviru prostornog razvoja (Mapa: "Školske i sportske prostorije").			INVESTITOR I	
Priprema idejnih i glavnih projekata za obdaništa.	SRED NJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITOR I	
Obeležavanje i očuvanje prostora predviđenih ovim planom za osnovnu školu,	NISKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITOR I	
Sprovođenje projekta za izgradnju osnovne škole, predviđeno sa Planom.	SRED NJI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITOR I	
Tokom izrade novog projekata za školsku izgradnju treba predvideti prateću infrastrukturu, izgradnju sportskih objekata u cilju poboljšanja uslova za rad i nastavu.	SRED NJI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITOR I	
Adekvatno i kvalitativno Priključenje u vodovodnoj i kanalizacionoj infrastrukturi svih školskih objekata koji nisu priključeni.	SRED NJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITOR I	
Početak sprovođenja vladinog programa za formiranje kabineta za informatiku i njihovo opremanje kompjuterima.	SRED NJI	KRATKOROČNI	OPŠTINA, CENTRALNE INSTITUCIJE I INVESTITOR I	
Ravnopravno učešće u obrazovanje, stvaranje povoljnih uslova za integrisanje	SRED NJI	U KONTINUITETU	OPŠTINA, CENTRALNE INSTITUCIJE I INVESTITOR	

dece sa ograničenim sposobnostima i organizovanje raznih oblika za edukaciju roditelja.			I	
Stvaranje uslova u školama za dnevni boravak (osnivanje školskih kuhinja ili prostorije za više svrhe)	SREDNJI	U KONTINUITETU	OPŠTINA, CENTRALNE INSTITUCIJE I INVESTITORI	
ZDRAVSTVO:				
Strategija 1: Pružanje zdravstvenih sadržaja u urbanu zonu u skladu sa funkcijom i hierarhijom				
Izrada idejnog projekta za ojačanje i dalje razvijanje zone prena banji kod jezero na ataru Klokota.	SREDNJI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	
KULTURA:				
Strategija 1: Pružanje uslova i sadržaja za očuvanje, konzervaciju i stalno održivo korišćenje kulturnog				
Sprečavanje akteulnih pojava koje ugrožavaju kulturno nasledje, tehničkim, stručnim i zakonskim merama (Mapa: "Objekti kulture i socijalna infrastruktura").	NISKI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA, CENTRALNE INSTITUCIJE I INVESTITORI	2
Obeležavanje zona, objekata i vrednosti nasledja sa mapama na prostoru na celoj teritoriji urbane zona.	NISKI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA, CENTRALNE INSTITUCIJE I INVESTITORI	2
Izrada glavnih projekata i početak sprovođenja u funkciji spašavanja, rehabilitacije i upotrebe kulturne-istorijskih vrednosti i od kulturne, društvene, ekonomske, naučne, edukativne, ekološke koristi i koristi kulturnog	SREDNJI	U KONTINUITETU	OPŠTINA, CENTRALNE INSTITUCIJE I INVESTITORI	2

turizma.				
Informativna i marketinška kampanja u funkciji poboljšanja kvaliteta Urbanih usluga, u funkciji nasledja i imidža sa multidimenzionalnim koristima.	NISKI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA, CENTRALNE INSTITUCIJE I INVESTITORI	1
Stavljanje opštinskog mehanizma za kontrolu zbivanja u svim vrednostima nasledja u urbanu zonu.	NISKI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA, CENTRALNE INSTITUCIJE I INVESTITORI	2
Priprema idejnog, glavnog projekta i početak sprovođenja za muzej e Klokot.	SREDNJI	DUGOROČNI	OPŠTINA, CENTRALNE INSTITUCIJE I INVESTITORI	2
SPORT I REKRACIJA:				
Strategija 1: Pružanje sportskih i rekreativnih sadržaja u urbanu zonu u skladu sa njihovim funkcijama i hierarhijom.				
Izrada idejnog projekta, konsultacije sa Ministarstvom za sport i kulturu, izrada glavnog projekta za izgradnju sportske hale kapaciteta u predviđenoj zoni u gradu Klokot.	SREDNJI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA, CENTRALNE INSTITUCIJE I INVESTITORI	2
Izrada glavnog projekta i nastavak sprovođenja gradskog fudbalskog stadiona u Klokotu.	SREDNJI	U KONTINUITETU	OPŠTINA, CENTRALNE INSTITUCIJE I INVESTITORI	1
Izrada projekata za biciklizam, kao sadržaj glavnih puteva.	NISKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	1
OMLADINA:				
Strategija 1: Pružanje sadržaja za omladinski život				
Sprovođenje gorenavednih projekata u sportu i kulturi.	VISOKI	U KONTINUITETU	OPŠTINA I INVESTITORI	1
Stvaranje uslova za aktiviranje što većeg broja	NISKI	KRATKOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	1

omladinskih organizacija i povećanje saradnje sa opštinskim institucijama				
Izrada projekata i njihovo sprovođenje na izgradnje omladinskih centara u gradu	SREDNJI	SREDNJOROČNI	OPŠTINA I INVESTITORI	1
Stvaranje prostora za sport i rekreaciju u urbanim zonama koji će se koristiti i za omladinske aktivnosti kao i podrška u osnivanju omladinskih klubova (prostorije se mogu koristiti i u okviru osnovnih škola).	SREDNJI	U KONTINUITETU	OPŠTINA I INVESTITORI	1

5 ODREDBE ZA SPROVOĐENJE

Urbanistički razvojni plan Klokota je osnovni dokumenat koji predviđa uređivanje, korišćenje i željeni prostorni razvoj u buduće. Polazeći od postojećeg stanja i vizije za budućnost Urbane Zone kao i od ciljeva koje treba ostvariti, također je predložen okvir Urbanog razvoja prema kojem će se ostvariti Koncept kompaktnog razvoja sa integrisanom Infrastrukturuom na urbanskom .

Okvir prostornog razvoja je urađen imajući kao determinante tematske oblasti a za iste su urađena predviđanja prostornih zbivanja, strategija za sprovođenje predstavlja aktivnost u sprovođenju okvira prostornog razvoja, odnosno aktivnosti za prelazak sa postojećeg stanja na planirano (predviđeno) stanje.

Plan je realan i verujemo da će biti sprovodljiv. Konkretno sprovođenje ovog plana je predstavljeno o delu gde se opisuju odredbe za sprovođenje, kojima se opisuje zakonski aspekt i mere sprovođenja. Ovaj deo obuhvata elemente sprovođenja od obavezujućeg karaktera i definisanje suštinskim elementima povezanih sa opštinskim nivou. To se odnosi na odredbe i elemente koji upravljaju sprovođenjem zakona.

Po suštini to sadrži:

5.1 UPUTSTVA O PITANJIMA TUMAČENJA OPŠTINSKOG RAZVOJNOG PLANA TOKOM IZRADE REGULATIVNIH I DRUGIH PLANOVA

- **Urbanistički razvojni plan** može se tumačiti kao dokument koji predviđa uređivanje, korišćenje i željeni prostorni razvoj u buduće.
- **Koncept prostornog razvoja** (kompaktni koncept) može se tumačiti kao koncept koji predviđa prostorni razvoj nekoliko podcentara koji osim Zona I. URP je baziran na ORP i **Prostorni plan Kosova** i u slučaju spora o nekom eventualnom pitanju, konačno tumačenje je ono koje se nalazi u prostornom planu Kosova koji treba da se poštuje u celini.

U zoni planiraće se infrastruktura tokom izrade planova nižih nivoa ukoliko se zona nalazi u znama za koja je predviđeno pripremanje regulativnih planova, u protivnom daju se prostorni uslovi od strane skupštine opštine na osnovu Urbanog razvojnog plana.

Tokom izrade planova nižih nivoa može se naići na termin "**Industrijska zona**" koja treba da se protumači kao zona u kojoj u buduću se može razvijati industrija. Ova zona će se razviti na osnovu regulativnog plana izradjenog od strane opština Klokota u saradnji i sa Ministarstvom trgovine i industrije.

Tokom izrade planova nižih nivoa, može se zateći termin "**Posebna zaštitna zona**" koja treba da se protumači kao identifikovana zona i proglašena Zakonom o Posebnim Zaštitnim Zonama, koja je posebna zaštitna zona i biće kao takva utvrđena mapom ili odredjenom zonom koja okružuje neki monument, neku zgradu, grupu zgrada, celinu, selo ili istorijski centar grada koji se može zaštititi od svakog razvoja ili aktivnosti koji može oštetiti njegov istorijsko, kulturno arhitektonski ili arheološki kontekst, prirodnu okolinu ili vizualni estetski prizor.

Neformalno posredovanje vlasništva i neadekvatan pristup u tim naseljima ili uskraćivanje elementarnih usluga i kao takva treba da se tretiraju tokom izrade regulativnih planova.

5.2 USLOVI UTVRĐENI OD LOKALNIH VLASTI O ZNAČAJNIM PITANJIMA ZA RAZVOJ I KORIŠĆENJE ZEMLJIŠTA U URBANE ZONE

5.2.1 Uslovi za utvrđivanje namene površina na teritoriji Urbane zone

- Ovim Planom utvrđena je i namena površina uz uslove ispunjavanja potreba sadašnje generacije, ali neugrožavajući na buduću generaciju.
- Ovim planom smrznuta zona u magistrali Ramijan Gnjilane u okviru urbane zone Klokota će dozvoliti gradnju
- Ispunjavanje zakonskih zahteva načela predstavljenih u poglavlju-I
- Poštovanja razvojnih koncepata
- Održivog ekonomskog razvoja
- Održivog socijalnog razvoja
- Poštujući demografski aspekt kao i razvoja okoline u skladu sa prirodom opterećenja okoline
- Poštovanja kapaciteta zagađenosti okoline.
- Očuvanja i unapredjenja prirodnih resursa kako bi one što više bili obnovljeni i korišćeni na racionalan način.

- Obezbedjenja zaštite i neometanog funkcionisanja zaštićenih prirodnih vrednosti zajedno sa njihovom okolinom i očuvanjem okoline u velikoj meri privatnih nalazišta i življenja divljih i životinjskih vrsta i njihovih zajednica.
- Obezbedjenja zaštite izgradjenog prostora
- Obezbedjenja uslova za odmor i rekreaciju čoveka

Sve ovo što je gore pomenuto formulisao je osnovu za utvrđivanje uslova o pitanjima korišćenja zemljišta i razvoja. U tom pravcu odredili smo namene površina za korišćenje i to:

- Naselja (gradjevinske zone)
- Zone od posebne namene
- Saobraćajni koridori
- Zeleni pojasi
- Rekreacija
- Sport
- Ispaše i livade
- Pošumljavanje
- Vodotoci-reke
- Deponije smeća
- Groblja

5.2.2 Uslovi za uređivanje površina

- Izgradnja će se dozvoliti samo u zonama namenjenim za izgradnju, utvrđenim URP-om.
- Razvoj Klokota u zonama sa posebnom namenom treba da se uređuju regulativnim urbanističkim planovima.
- Javna infrastruktura obezbediće se samo u zonama namenjenih za izgradnju.
- U zonama u kojima regulativni urbanistički planovi nisu usvojeni, potrebno je sprovesti istraživanje o zahtevima, mogućnostima i pružanju infrastrukture bazirajući se na uslovima iz planova viših nivoa.
- Razvoj na slobodnoj površini (prirodnom pejzažu) treba zasnivati na pravila okoline o zaštiti prirode i pejzaža. U nedostatku regulativnog urbanističkog plana, opština treba da donosi odgovarajuća uputstva obavezujućeg karaktera.
- U zonama gde je dozvoljena gradnja, uslovi lokacije treba da utvrđuju sledeće:
 - (a) oblik i veličinu zone razvoja;
 - (b) način korišćenja ili upotrebe;
 - (c) gradjevinska pravila;
 - (d) pravila o priključenju u mreži infrastrukture;
 - (e) mere za zaštitu okoline i zaštitu celine kulturnog nasledja.

5.2.3 Uslovi razmeštaja privrednih delatnosti

- Urbana zona i ce dozvoliti dalju izgradnju Banjskog kompleksa prema granicama i parametrima ovog plana i regulativnim planom de su detajirane sve saderzaje
- Urbana zona i Opština je izdvojila dovoljnog zemljišta u urbanu zonu za podršku razvoja biznisa koji je baziran na korišćenje domaće radne snage pod uslovom da se smeste na prostorima i zonama predvidjenih za ovu namenu.
- Opština u urbanu zonu će podržati osnivanje inkubatora biznisa za obezbedjenje prostora za ekonomski razvoj novih biznisa pod uslovom korišćenja od strane početnih biznisa.
- U zonama utvrdjenim za biznis i industriju dozvoliće se samo izgradnja čistih sadržaja za poljoprivrednu i industrijsku proizvodnju, magacine, usluge i trgovinske sadržaje koji nemaju negativnog uticaja na okolinu.
- Lokacija za čiste sadržaje proizvodnje i odgovarajuće komercijalno korišćenje može se razviti u okviru urbane zone samo ako to ne izazivaju negativan uticaj na okolinu koja ih okružuje (emisija gasova, zagađenje vazduha, buka, saobraćaj).
- Industrijski i komercijalni biznisi sa izradjenom zagađenjem neće se dozvoliti ni u kom slučaju.
- Proširenje zone za industriju i biznis samo ako je održivost zone prethodno dokazana i takodje jeste u opštem interesu, u slučaju urgencije i nedostatka prikladnog prostora za razmeštaj.
- Opština će koordinisati izradu regulativnog plana za industrijsku zonu uz senzitivno odredjenje iste, odgovarajuću infrastrukturu i povezivanje sa regionalnom mrežom puteva na osnovu sledećih kriterijuma:
 - a) dobar pristup putnim koridorima ;
 - b) raspoloživost zemljišta niske cene;
 - c) minimiziranje štetnih uticaja na naselje i pejzaž;
 - d) potencijal za razvoj, zemljište, odgovarajuća inrstruktura (kanalizacija, voda, električna energija, komunikacije, grejanje);
 - e) maksimum indeksa korišćenja parcele ne sme preći 45% parcele i najmanje 20% površine treba da bude pod zelenilom.
- Biće dozvoljena izgradnja samo malih smeštajnih mesta maksimalno 20 ležajeva za turiste u selima, ako oni u celini poštuju uslove okoline.

- Opština će dozvoliti izgradnju infrastrukture koja podržava turističke atrakcije i rekreativne aktivnosti koje nemaju nikakvog negativnog uticaja na okolinu – staze planinara, staze za bicikliste, mesta za posetu i dr.

5.2.4 Uslovi za razmeštaj javnih delatnosti

- Javne zelene površine u Urbano naslje Klokota i u delovima obuhvaćenim Urbanim razvojnim planom mogu se izgraditi i održavati samo ako omogućuju očuvanje i unapredjenje prirodnih i stvorenih vrednosti.
- Ukoliko, zbog razmeštaja javnih delatnosti dodje do oštećenja javne zelene površine, to treba nadoknaditi prema uslovima i načinu koje utvrđuje opština.
- U cilju zaštite zone kao zone infrastrukture od interesa za opštinu, vodiće se pametna politika od strane opštine.
- Uslovi za razmeštaj javnih objekata za starije osobe, siročad, hendikepirane osobe i td. treba da ispunjavaju prostorne, funkcionalne kriterije i kriterijume kretanja ovih kategorija uz ispunjavanje ostalih pratećih funkcija.
- Uslovi za proširenje zona javnih aktivnosti treba da budu u skladu sa funkcijom Urbane zone i administrativnog centra
- Urbana zona će planirati prostor za nove škole i predškolske institucije uz uslove obezbedjenja zaštitnog pojasa i da budu ostvarljivi od strane javnog saobraćaja. Parcele izdvojene za ovu izgradnju treba da ispune sledeće kriterijume:
 - a) predškolske institucije, standardne površine/deca;
 - b) osnovne škole, standardne površine/deca.
- Opština može izdvojiti zajedničku parcelu za izgradnju sledećih sadržaja u urbanu zonu Klokota: Obrazovanje, kulture, zdravstva i socijalne usluge, centri za zajednice. To je posebno važno za podcentre i lokalne centre.
- Zone namenjene za sportove i rekreaciju treba da budu opremljene stazama, infrastrukturom i zelenilom. U okviru ovih zona dozvoliće se samo izgradnja otvorenih i zatvorenih školskih objekata, prostora za parking, male restorane i prodavnice koje služe sportskom i rekreativnom opremom. Maksimum indeksa zauzimanja parcele ne sme preći 10% površine parcele.

5.2.5 Uslovi za postavljanje koridora ili trasa komunikativnih površina i drugih sistema infrastrukture

- Putni koridori treba da budu garantovani na prikladnom stepenu u skladu sa funkcijom centara i zahteva na kosovskom i regionalnom nivou.
- Tokom procesa definisanja urbani zona potrebno je dokazati da su izbegnuti visoki troškovi u razvojnim merama i sadržajima. zone treba da poštuje regulativu za održivu izgradnju – orijentaciju, klimatski uslovi i dr.
- Detaljan koncept mobilnosti (uključujući javni saobraćaj, kretanje pešaka i saobraćaj biciklista) za Klokot treba da bude produbljen elaboracijom. Ovaj koncept treba da bude popraćen Regulativnim planovima.
- Tehnički problemi u odnosu na bezbednost puteva (širina puteva, opasni prelasci, padina...) treba da budu izbegnuti i olakšani prikladnim merama.
- Direktan pristup za razvoj glavnim putevima (npr. kategorija 1, uz ograničavanje brzine na više od 60 Km/h neće se dozvoliti).
- Ministarstvo saobraćaja i telekomunikacije odgovorno je za glavne i regionalne puteve, tako da su tehnički pravilnici i standardi izdati od strane ministarstva.
- U Klokot, glavni putevi, lokalni i ostali putevi trebaju biti takvih dimenzija koje bi dozvolile odvijanje bezbednog saobraćaja za sva vozila pod bilo kakvim atmosferskim uslovima. Kolovozne trake treba da poštuju postojeća pravila. Kolovozne trake treba da budu širine od najmanje 3.0 m. Tamo gde postoje problemi, nalaze se fizičke barijere, gde mogu biti sužene kolovozne trake.
- Ako finansijski položaj Klokota ne može obezbediti izvodjenje puteva sa posebnim stazama za pešake – u stambenim zonama, preporučuje se da put sadrži staze za pešake.
- Put za pristup građevinskim parcelama treba da bude najmanje 3.0 m širine i najviše 6.0m.
- Svim rasrkrnicama na nivou kote terena treba obezbediti pogled sa svih pravaca.
- Biciklističke staze u jednom pravcu, ako su odvojene treba da budu široke 0,8 m. Ukoliko su prostori za bicikliste odvojeni, u tom slučaju zelena staza treba biti široka najmanje 0,35 m.
- U zonama za parking koje služe za javni saobraćaj, mesto za stajanje autobusa treba da bude široko 2.0 m.
- Standardi za parking su sledeći:
 - a) stambena kuća za jednu porodicu (1PM/kuća) na parceli;

- b) stambeni objekat sa više porodica (1PM/sprat na parceli ili slično);
 - c) Kancelarije: 1 PM na 75 m² btto zone; (12 PM/1000 m² btto);
 - d) Radnje; 1 PM na 50 m² btto zone; (20 PM/1000 m² btto);
 - e) Trgovinski centar: 1 PM na 40 m² btt zone; (25 PM/1000 m² btto);
 - f) Industrija i skladišta: 1 PM/5 zaposlenih;
 - g) Usluge 1 PM / 3 zaposlenih;
 - h) Restorani 1PM/1 stol;
 - i) Sportski objekti 1 PM/20 sedišta;
 - j) Škole i sirotišta: 1 PM/razred i dečje grupe;
 - k) Usluge zdravstva: 1 PM/40 m² btto. (25 VP/1000 m² btto).
- Na putnom koridoru glavnih regionalnih puteva dozvoljena je izgradnja:
 - ❖ Benzinske pumpe sa radnjama, restoranom i uslužnim sadržajima;
 - ❖ Pranje i usluge prema vozila.

5.3 MERE ZA ZAŠTITU PEJZAŽA, PRIRODNIH VREDNOSTI I KULTURNO-ISTORIJSKIH CELINA

- Zaštićene prirodne vrednosti mogu se upotrebiti i unaprediti na način koji omobučuje njihovu dugoročnu zaštitu i unapredjenje, u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode.
- U zatvorenom delu prirode ne mogu se odvijati aktivnosti koje ugrožavaju prirodnu ravnotežu biološku i pejsašku raznovrsnost, hidrografiju, geomorfologiju, geologiju, kulture vrednosti ili aktivnosti koje na bilo koji način degradiraju kvalitet i osobine prirodnih vrednosti.
- Potrebno je preduzeti posebne mere za očuvnje i korišćenje zaštićenih kulturnih i privatnih vrednosti.
- Svaki rad u modifikaciji ili demoliranju ili neka aktivnost konzervacije ili restauracije za spoljnu fasadu zgrada obuhvata u asambli ili u konzervisanim arhitektonskim zonama zahteva pismenu saglasnost sa nadležnim institucijama.
- Zabranjuje se pomeranje ili kompletno razmeštanje nekog dela zaštićenog arhitektonskog nasledja pod privremenom ili stalnom zaštitom.
- Podnosilac zahteva za dozvolu u arheološkoj zoni ne može dobiti dozvolu za početak rada pre nego što bude postignut sporazum sa nadležnom institucijom za preduzimanje

studije o proceni arheološkog nasledja. Visina troškova koju podnosi aplikant za ovu svrhu utvrđuje se formulom datoj u podzakonskom aktu.

- Tokom građevinskih radova, ukoliko dodje do nekog arheološkog otkrića, pronalazač ili investitor treba da informiše odmah nadležnu instituciju ali najkasnije do narednog dana od dana otkrivanja. Nadležna institucija ima pravo da odmah zaustavi započete građevinske radove i da pokreće studiju arheološke procene i spašavanja u mestu za određeno vreme.
- Duhovno kulturno nasledje u raznim oblicima dokumentovanja i registracija štiti se, čuva i promoviše u skladu sa ovim zakonom i međunarodnim, načelima standardima i sudskim praksama.
- Opština i urbana zona zajedno sa institucijom centralnog nivoa treba da pripremi plan upravljanja za integrisanu zaštitu prirode i kulturnog elemenata. Plan treba da štiti bilo kakvo zbivanje koje bi uticalo na vrednosti monumenata, osim onih koje služe da ih zaštite.
- Opština i urbana zona u tesnoj saradnji sa Ministarstvom Sredine i Prostornog Planiranja izradiće regulativne planove za rečnu obalu kao javne površine u cilju zaštite vrednosti pejisaža.
- Opština, urbana zona u sardnji sa odgovarajućim institucijama treba da štiti istorijske vrednosti i da ih unapredi.
- Opština, urbana zona u saradnji sa odgovarajućim institucijama treba da štiti istorijske zone i da ne dozvoli nikakav razvoj u tim zonama koji bi štetio istorijski kontekst.

5.4 NAČIN TRETIRANJA ODPADAKA

- a) sprečavanje ili smanjenje proizvodnje otpadaka ili opasnih karakteristika, uključujući i smanjenje količine ranije proizvedenih otpadaka, tokom proizvodnog ciklusa treba da bude deo sistema upravljanja;
- b) tretiranje otpadaka treba da se obavi metodama koje omogućuju potpunu ili delimičnu ponovnu upotrebu otpadaka;
- c) treba uzeti u obzir recikliranje otpadaka;
- d) takodje treba sagledati i mogućnosti korišćenja korisnih vrednosti otpadaka (uključujući kompresiju korišćenje otpadaka kao izvor energije i dr.)

Za objekte, mesta i opreme za koja je potrebna ekološka dozvola treba tražiti donošenje Plana za Upravljanje Otpacima:

- a) javne kompanije treba da raspolazu dokumentacijom sa podacima o proizvedenim, korišćenim otpacima i o otpacima koje deponiraju samo preduzeće (vrsti, sastavu i količini otpadaka);
- b) mere koje sprovede preduzeće, u cilju smanjenja otpadaka u procesu rada, naročito smanjenja opasnih otpadaka;
 - c) odvajanju otpadaka, naročito opasnih otpadaka i otpadaka koji se mogu ponovo upotrebiti, u cilju smanjenja otpadaka za koje je potrebna deponija;
 - d) sprovođenje mera za zaštitu okoline i ljudskog zdravlja;
 - e) opis načina koji se upotrebljavaju za skladištenje, tretiranje i deponiranje otpadaka i
 - f) svako drugo relevantno pitanje.
- Detaljan koncept upravljanja otpacima u Urbano naselju Klokota treba da bude detaljnije obradjen u prvoj fazi i da se nastavi pokrivanje kompletne teritorije u drugoj fazi upravljanja otpacima.
- Otpaci prikupljeni po utvrdjenim mestima planom upravljaće se od strane javne kompanije ili neke druge kompanije i svake nedelje će se uputiti u pravcu regionalne deponije koja se nalazi u opštini Gnjlana.
- Urbana zona, zajedno sa javnom i regionalnom kompanijom za **upravljanje otpadaka** treba da organizuje odvajanje, otkup i recikliranje otpadaka.
- Tretiranje otpadaka i otpadnih voda treba da se uradi najodrživijim metodama usred sredivši se na proizvodnju obnovljive energije i energije iz biomase u zonama definisanim kao mogućim zonama za proizvodnju obnovljive energije.

5.5 MERE ZA SPREČAVANJE ŠTETNIH UTICAJA PO OKOLINU

- Za sprečavanje štetnih uticaja po okolinu treba promovisati „**Integrisani sistem za zaštitu okoline**“ koji obavezuje javne autoritete da saradjuju i koordiniraju medjusobne poslove u izradi i sprovođenju svake mere, standarda ili aktivnosti u cilju zaštite okoline.
- Potrebno je ojačati sprovođenje zakona i izvršiti inspekciju nad sprovođenjem zakona koji se odnosi na zaštitu okoline i održiv razvoj unutar teritorije urbane zone Klokota.

- Potrebno je pripremiti i osigurati informacije za građane u vezi sa zaštitom okoline i održivim razvojem;
- Nikome se ne može izdati dozvola za korišćenje prirodnih resursa bez saglasnosti o sredini za projekat koji treba da sadrži mere zaštite i rehabilitacije okoline.
- Razvojni projekti na površini od 5 hektara treba da dokazuju da ne izazivaju uticaj (sukobljavanje) na okolinu.
- Prilikom izdavanja dozvola za planiranje za ekonomske razvojne objekte, ako je to potrebno u skladu sa pravilima o okolini, osigurati preventivne mere o negativnim uticajima na okolinu, kao što su zagađenje vazduha i buka, vibracije, zračenje, zagađenje vode i uticaji od čvrstih otpadaka. Procena uticaja na okolinu je potrebna za proizvodne sadržaje.

5.5.1 Zaštita vode

U cilju održavanja u urednom stanju .

Vodeni izvori treba da se štite. Prilikom izdavanja dozvola za planiranje i izgradnju potrebno je da se utvrđuju mere zaštite kako bi podzemne vode bile zaštićene:

- Izgradnja sistema otpadnih voda sa neprobojnim elementima od vode;
 - Atmosferske vode treba da se iskanališu na poseban sistem drenaže;
 - Posebna pažnja treba biti posvećena drenaži atmosferskih voda u grobljima;
 - Da bi se štitio tok reka, potrebno je kontrolisati sva ispuštanja i da se uradi inventar zagađivača.
- Zabranjuje se upotreba organskih i neorganskih supstanci za prehranjivanje zemljišta i za zaštitu biljaka u vodenim resursima i obalama na daljini od 15 metara od granice rečne obale prve klase i na daljini od 5 metara vodene obale druge klase.
 - Zabranjuje se bacanje supstanci i otpadaka koji zbog fizičkih, hemijskih i bioloških osobina mogu ugroziti javno zdravlje, vodenih i poluvodenih organizama, otežati vodotok, ugroziti opremu ili hidroinstalacije.
 - Zabranjuje se bacanje supstanci i opasnih otpadaka u vodenim resursima.

- Kada mogu biti ugroženi kvalitetni ili kvantitetni uslovi u zaštitnoj vodenoj zoni mogu se zabraniti ili ograničiti aktivnosti vlasnika ili posrednika zemljišta.

5.5.2 Zaštita od buke

Da bi se Urbana zona štitila od prekoračenja nivoa dozvoljene buke, potrebno je postaviti prepreke i zelene pojase između koridora motornih vozila i naselja.

- Korisnik opreme koja proizvodi buku ili vibracije može staviti u promet ili upotrebiti opremu prema predviđenim uslovima o primeni zaštitnih mera za smanjenje buke i vibracija, odnosno da upotrebljava postrojenja, opremu, mašine, prevozna sredstva i aparata koji proizvode buku do nivoa predviđenog posebnim zakonom.
- Zgrade treba da budu projektovane i izgrađene na način na koji će buka koju čuju ljudi koji stanuju u blizini ili u zgradi, biti takve jačine koja ne bi ugrozila zdravlje ljudi i obezbedila mir i prikladne uslove za odmor i rad, prema zakonu o izgradnji.
- Prilikom zahteva za održavanje javnih skupova, organizovanje rekreativnih sportskih manifestacija i drugih aktivnosti na otvorenim i zatvorenim javnim mestima, za domaće stanovnike ili goste, u slučajevima kada postoje mogućnosti prekoračenja nivoa dozvoljene buke, lokalne jedinice upravljanja, odlukom nadležnih organa mogu odrediti neku ulicu, deo ulice ili deo grada, trg ili drugu prikladnu lokaciju, u takve svrhe.
- Opštinskim pravilnikom treba zabraniti vršenje poslova, delatnosti i druge aktivnosti koje bukom narušavaju mir i odmor ljudi, na otvorenim ili zatvorenim mestima, za određeno vreme i određene delatnosti.

5.5.3 Zaštita vazduha

Da bi se ostvarila zaštita vazduha potrebno je da se svi izvori zagađivanja; nepokretni, pokretni, mali izvori zagađjenja ili difuzivni izvori obavezuju na očuvanje kvaliteta vazduha od zagađjenja koje mogu izazvati tokom delatnosti koju obavljaju.

- Tokom delatnosti koja se vrši na teritoriji opštine Klokota obavezni su da:

- minimiziraju emisiju zagađivača i smrada;
 - ne prekoračuju granične vrednosti emisije.
- Operateri izvora zagađivanja su obavezani i da:
 - ove izvore upotrebljavaju samo u tehničkim uslovima i u uslovima postavljenih u integrisanoj dozvoli ili dozvoli za okolinu;
 - pripreme tehničke pravilnike o funkcionisanju izvora zagađivanja;
 - vrše nadgledanje ispuštanja u vazduh a podaci da se dostavljaju Ministarstvu prema pravilima predviđenim posebnim aktom koji donosi ministarstvo;
 - operateri izvora zagađivanja treba da pripreme spisak tehničkih, operativnih parametara i tehničko-organizativne mere za izvore zagađivanja.

5.5.4 MERE ZA SPREČAVANJE NEGATIVNOG SOCIJALNOG UTICAJA

- Urbana zona treba da pruža potrebnu socijalnu infrastrukturu (obrazovanje, zdravstvene usluge, kulturu, sport) da bi se izbegavali negativni socijalni uticaj razvoja. Niz mera za infrastrukturu treba da budu primenjene prema funkciji urbane zone.,
- Gustina Urbane naselje treba da se uskladjuje i da bude u skladu sa socijalnim zbivanjima Urbane naselje.
- Urbano naselje će proceniti specifične probleme u vezi sa neformalnim naseljima i predložiti rešenja u onim mestima gde je RUP kao prioritet.
- Urbano naselje treba da se suočava sa bespravnom gradnjom, u skladu sa novim zakonom o bespravnoj gradnji. Iz tog razloga stvoriće se baza podataka koja će za svaku parcelu sadržati potrebne informacije u vezi sa izdatom dozvolom.
- Za objekte smatrani kao ilegalnim, prema novom zakonu o bespravnoj gradnji, Urbana zona će početi proceduru legalizacije. Za proces legalizacije i izdavanja validnih dozvola za objekte opština će naplatiti taksu.

5.6 MERE ZA SPROVOĐENJE PLANA

5.6.1 Obaveze izrade plana:

- Prema zakonu, Urbani Razvojni Plan treba da se preispituje svakih 5 godina. Plan treba da bude preispitivan ukoliko su opšti uslovi izmenjeni suštinski.
- Urbani razvojni plan sledi opštinskog razvojnog plana. Urbanistički regulativni planovi treba da se izradjuju u urbanoj zoni Klokota.
- Prioritet treba dati zonama u kojima prostorni problemi treba da budu urgentno razmatrani. To obuhvata zone u kojima se traži unutrašnji razvoj ili u zonama na koje teži proširenje gradske teritorije na nekontrolisan i neorganizovan način i gde je obnavljanje javnih površina kao prioritetan zadatak.

5.6.2 Primena razvojnih i ostalih mera:

- Prioritet će biti posvećen obradi modernog katastra kao osnova za izradu regulativnih urbanističkih planova i dalji razvoj Klokota i njegovih podcentara i zona od posebnog interesa.
- Prilikom odlučivanja o razvoju, kao prioritet treba odrediti ispunjavanju razvoja ili postepenog proširenja postojećih zona za izgradnju.
- Regulativni planovi treba da pružaju mere protivpožarne zaštite. Ove mere obuhvataju mrežu za gašenje požara u svim pozicijama objekata, lak pristup za vatrogasna vozila i prostor za manevrisanje tehnologije protivpožarne zaštite prema postojećim pravilima o protiv požarnoj zaštiti.

5.6.3 Rekonstrukcija objekata čija je namena u suprotnosti sa planiranom namenom:

- Rušenje objekata može doći u obzir u onim slučajevima u kojima ilegalne gradnje ne mogu se legalizovati prema Zakonu o bespravnoj gradnji.
- Urbana zona i opština će obezbediti lokaciju za izgradnju novih kuća za ljude koji treba da napuste svoje kuće u slučaju rušenja. Tokom sprovođenja plana, ako to bude

zatraženo, legalno izgradjeni objekti mogu se udaljiti nakon eksproprijacije ili sporazuma sa vlasnikom. U ovom slučaju, opština pružiće pravednu nadoknadu.

5.6.4 Odredbe o saradnji:

- Da bi se obezbedilo sprovođenje Razvojnog Urbanskog plana, opština će, prema postojećim administrativnim procedurama uspostaviti potrebnu saradnju između raznih organa, institucija i departmana i institucija na centralnom nivou.
 - Urbana zona i Opština će uspostaviti adekvatnu saradnju sa udruženjima civilnih organizacija sa ciljem obezbedjenja transparentnog postupka procesa planiranja.
 - Saradnja sa KAP (Kosovskom agencijom za privatizaciju) koja će biti nadležna upravljati preduzećima koje su registrovane u društvenom ili javnom vlasništvu na Kosovu (bez obzira da li je bilo preduzeće subjekt transformacije ili nije bilo).
 - Urbana zona i Opština će pregovarati sa KAP-om o zemljišnim površinama o javnim objektima i drugim interesima koji su bili tretirani i namenjeni deo planom na osnovu važećih zakona i procedura za razmenu i posebnih sporazuma.
 - Sprovođenje razvojnih planova i regulativnih planova biće uspešno samo ako Urbana zona i opština dokazuje spremnost za saradnju i poverenje između njenih građana i njihovih potreba.
 - Medijska kampanja biće organizovana da bi se povećala saznanje građana i povećala njihova podrška planiranju i sprovođenju planova.
 - Prostorne informacije na raspolaganju nastaviće se da se digitalizuju i centralizuju saradjujući sa relevantnim institucijama, takodje treba da nastave sa integrisanjem u jednoj bazi podataka GIS.
 - Urbana zona i Opština će staviti na raspolaganje podatke koje će biti pristupačne za sve direkcije opštinske administracije ali i za javnost, u formatu GIS preko interneta.
 - Proces izdavanja građevinskih dozvola, povećavajući saradnju i transparentnost za sve interesne grupe.

5.6.5 Odredbe o hronološkom redu ili etapama implementacije:

- Nakon usvajanja plana do najviše tri meseca nakon usvajanja URP, Urbana zona i opština će preispitati sve sektorske politike sa ciljem da ih uskladi sa odredbama Urbanog razvojnog plana.
 - U roku od tri meseca po konačnog usvajanja plana – Urbanističkog razvojnog plana, skupština opština treba da usvoji dodatni plan budžeta koji će jasno prikazati kako će sprovedjeni planovi biti finansirani u naredne tri godine. Ovaj plan budžeta definišće finansiranje i procese izrade regulativnih planova i dodatne dokumentacije o politikama i potrebnim studijama za sprovedjenje plana.
 - Fizička komponenta koja kao osnovu ima zone, linije i koridore počinje sa sprovedjenjem odmah nakon stupanja na snazi ovog plana.
 - Izrada opštinskog budžeta za naredne godine treba da se obavi na osnovu i Urbanog razvojnog plana.
 - Sva ostala zbivanja zasnivaće se na dinamičnom planu, na prioritetima kao:
 - visokog prioriteta (1),
 - srednjog prioriteta (2) i
 - niskog prioriteta (3)
- I kroz analiziranja i vremenskih rokova:
- kratkoročno (1-3 god.),
 - srednjoročno (3-5 god.), i
 - u kontinuitetu (1-10 god.).

5.7 ELEMENTI I UPUTSTVA ZA ISTRAŽIVANJA

Urbanistički Razvojni Plan predstavlja radni okvir za dalje studije u razvoju Urbane zona, što olakšava sprovođenje plana. U nastavku date su teme potrebnog proučavanja, da bi se nastavilo i sa sprovođenjem plana:

- Istraživanja o funkciji kompletiranja podzemnog katastra.
- Produbljavanje istraživanja o zonama sa podzemnim bogatstvom.
- Produbljavanje istraživanja u preciziranju mape boniteta zemljišta.
- Istraživanja u koncept planu o razvoju turizma.
- Produbljavanje istraživanja o arheolškom kulturnom nasledju
- Istraživanja na planu mobilnosti i saobraćaja.
- Istraživanja na koncept planu ekonomskog razvoja.
- Procena o proizvodnji alternativne energije uključujući studiju opravdanosti o zbivanjima na niskom stepenu biomase, solarne energije i drugih obnovljivih energija.

5.8 ZAVRŠNE ODREDBE

5.8.1 Stupanje na snagu:

- Ovaj plan će djelovati osam dana od dana objavljivanja u Službenom listu Kosova.

5.8.2 Validnost / važnost:

- Ovaj Plan će važiti najmanje do 5 (10) godina.

5.8.3 Procena:

- URP procenice se redovno (npr. jednom u dve godine).
- Takođe će se uzeti u obzir aktuelna stanovanja i demografski sadašnji podaci, potrebe za stanovanje i ekonomska stanovanja.

Procene će utvrditi seriju sprovođenja akcionih planova i strategija.

- Redovna procedura preispitivanja je na periodu od pet godina.

KORIŠĆENA LITERATURA

MSPP – Institut za prostorno planiranje, Draft prostornog plana Kosova.

1. **Predlog prostornog plana Republike Kosova iz 1975 god. Naslov originala "Predlog prostornog plana Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosova".**
2. **Prostorni plan Republike Kosova iz 1973 god. U originalu na albanskom jeziku "Plani Hapsiror i Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës"**
3. **Regionalni prostorni plan Metohije, Kosova i Pomoravlja.**

Osnovni materijal - proučavanje zaštitnih mera prirode i ljudske okoline iz 1976 god. na srpskohrvatskom jeziku.

4. **Zavod za urbanizam i planiranje-Priština: Regionalni prostorni plan iz 1977.god.**
5. **Prethodna identifikacija zona kod Natura 2000 na Kosovo Mustafa B.**
6. **Statistički zavod Kosova 2006.god.**
7. **UNFP, SZK, IOM (2001): Demografska, socijalna, ekonomska situacija i reprodukciono zdravlje na Kosovu nakon sukoba iz 1999.god. Rezultati ankete domaćinstava, novembar 1999-februar 2000. Januar 2001.god.**
8. **Svetska banka (2001): procena siromaštva, Kosovo. Tom I: glavni izveštaj, 20 decembar 2001.god. Prema AMSJ 2000.god.**

9. SZK, UNICEF, TADEST (2002): Statistika obrazovanja na Kosovo 2001. Verzija 2, juli 2002.god. SZK (2004): Tabela ADŠ 2003. Februar 2004.god.
10. Statistika obrazovanja na Kosovu 2004-2005.god.
11. Statistika kulture 2004, 2005, 2006, 2008.god.
12. Statistika rođenja na Kosovu 2007, 2008.god.
13. Statistika socijalne zaštite 2004-2008.god.
14. Statistika zdravstva 2004-2007.god.
15. Statistika životnog standarda 2003-2005.god.
16. Statistika umrlih na Kosovo 2007-2008.god.
17. Potrošnja domaćinstava na Kosovu 2003-2005.god.
18. Demografske promene 1948-2006.god.
19. Institut za vodoprivredu, „Jeroslav Černi“ Beograd 1974.god.
20. Izveštaj o ljudskom razvoju – Kosovo 2004.god.
21. Važeći kosovski zakoni

Nazim Gafurri 33
PO Box no.2
10000 Pristina, Kosovo
www.helvetas-ks.org
<https://www.facebook.com/logosproject>

Tel: +381(0) 38 51 77 15
Tel: +381(0) 38 51 66 44
Fax: +381(0) 38 51 88 33
info@helvetas-ks.org